

BUDGETBEMÆRKNINGER 2024-2027

Læsevejledning.....	3
Økonomiudvalget.....	5
Børne- og familieudvalget.....	29
Beskæftigelsesudvalget.....	63
Socialudvalget	87
Miljø- og teknikudvalget.....	103
Sundheds-, idræts- og kulturudvalget.....	155
Omsorgsudvalget.....	193
Landdistriktsudvalget	209
Skole- og uddannelsesudvalget.....	227
Erhvervs- og planudvalget.....	257

Læsevejledning til budgetbemærkningerne

Budgettet skal løse flere forskellige opgaver. Der skelnes mellem den finansielle opgave, den bevillingsmæssige opgave og informationsopgaven.

Budgetbemærkningerne på drift og anlæg er med til at understøtte disse 3 opgaver.

Her kan man finde oversigter over kommunens udgifter fordelt på de forskellige opgaveområder (bevillingsområder). Budgettet angiver størrelsen på det spillerum, der er overlagt til udvalgene og til forvaltningen og aftaleenhederne, når der i årets løb skal foretages økonomiske dispositioner.

Budgetbemærkningerne til budgettet er opdelt i del 1 og del 2.

Del 1 består af en kort beskrivelse af bevillingsområdet, hovedtal for budgettet på drift og anlæg i de fire budgetår samt en aktuel økonomisk status og ændringer fra budgetaftalen.

Del 2 indeholder en mere dybdegående beskrivelse af bevillingsområdet og dets budgetforudsætninger, herunder tildelingsmodeller og demografireguleringer. Del 2 redegør også for budgetændringer på området, der er foretaget siden sidste års vedtagne budget.

Del 2 indeholder desuden en beskrivelse af udvalgenes anlægsprojekter, som har budget i de fire budgetår. For hvert anlægsprojekt fremgår en flerårig oversigt over rådighedsbeløbene og de frigivne anlægsbevillinger knyttet til rådighedsbeløbene. Der er endvidere en beskrivelse af anlægsprojektets formål og status.

Økonomiudvalget

Del 1

Del 2

Bevillingsområder:

Administration

Politisk organisation

Økonomiudvalget - Administration

Del 1

1. Beskrivelse af området

Bevillingen omfatter udgifter og indtægter vedrørende den centrale administration og planlægning.

Det består af budgetter til stabene og forvaltningernes centrale administrative funktioner. Bevillingen omfatter ligeledes budget til administrative områder såsom redningsberedskab, løn- og barselspuljer, betaling til Udbetaling Danmark, forsikringer og tjenestemandspensioner.

Derudover budgetteres demografimidler for 2025-27 og effektiviseringsbidrag, som endnu ikke er udmøntet i fagudvalgenes budgetter samt endnu ikke fordelte budgetter, som Randers Kommune har modtaget i forbindelse med lovændringer.

Hvert år afsættes desuden en buffer under Administration vedrørende serviceudgifter til imødegåelse af eventuelt forbrug af opsparede midler på service. Servicebufferen er ikke finansieret, idet der er indregnet en modpost i kommunens budget med samme beløb under finansforskydninger.

Fakta

Udg. til central ledelse og adm. pr. 5.028
indb. i 2022 for Randers Kommune:

Udg. til central ledelse og adm. pr. 7
indb. i 2022 - placering på
landsplan:

Kilde: Indenrigs- og Sundhedsministeriets kommunale nøgletal

Politikker

Indkøbspolitik
Personale- og ledelsespolitik
Politik for aktivt medborgerskab
Økonomisk politik
Se Randers Kommunes politikker på
randers.dk/politikker

2. Hovedtal

2.1 Drift

Tabellen viser budgettet på drift fra 2024-2027 på bevillingsområdet opdelt på servicerammen og uden for servicerammen.

Administration (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Servicerammen	468,8	496,0	526,9	538,0
Udvikling, Miljø og Teknik	65,5	65,4	61,1	61,1
Børn og Skole	15,2	15,1	15,1	15,1
Social og Arbejdsmarked	36,2	36,0	35,8	35,8
Sundhed, Kultur og Omsorg	19,3	19,2	19,1	19,1
Stabe og tværgående konti	127,2	127,1	129,8	127,0
Redningsberedskab	21,6	21,6	21,6	21,6
Løn- og barselspuljer	39,8	39,8	39,8	39,8
Udbetaling Danmark	25,9	25,7	25,6	25,6

Økonomiudvalget - Administration

Del 1

Administration (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Tjenestemandspensioner og -præmier	47,3	46,8	46,2	46,2
Forsikringer	22,5	22,5	22,5	22,5
Servicebuffer, lovændringer og reserver	48,4	76,7	110,3	124,2
Uden for servicerammen	0,2	0,2	0,2	0,2
Tjenestemandspensioner og -præmier	0,2	0,2	0,2	0,2
I alt	469,0	496,2	527,1	538,2

2.1.1 Servicerammen

Tabellen viser budgettet fra 2024 til 2027. Samlet er der inden for servicerammen under administrationsområdet budgetteret med nettoudgifter på 468,8 mio. kr. i 2024 stigende til 538,0 mio. kr. i 2027. Faldet i budget fra 2025 til 2026 for *Udvikling, Miljø og Teknik* omhandler bl.a. bortfald af midlertidige bevillinger til byggesagsbehandlere. Det forhøjede budget i 2026 for *Stabe og tværgående konti* vedrører bevillingen på 3 mio. kr. til DM i Skills.

Det stigende budget under *Servicebuffer, lovændringer og reserver* er sammensat af de afsatte demografimidler til omsorgs-, social- og børneområdet, der stiger med 93,3 mio. kr. fra 2024 til 2027 samt en buffer til afledt drift i tilknytning til nye anlæg, der stiger fra 2,0 mio. kr. i 2024 til 8 mio. kr. i 2027. I faldende retning er budgetteret med -20,0 mio. kr. i 2027, som er et ikke-udmøntet effektiviserings- og besparelseskra. I forbindelse med byrådets godkendelse af budgetproceduren for 2024-2027 blev det besluttet at indarbejde et nyt effektiviserings- og besparelseskra på 20 mio. kr. Beløbet bliver først udmøntet ved en kommende budgetlægning og er derfor placeret som en central pulje under økonomiudvalget. Derudover er bevilling til velfærdsteknologi afsat med 2 mio. kr. årligt i 2024-2026, og strategi for Fremtidens Randers er budgetteret med 1,25 mio. kr. i 2024 og 0,5 mio. kr. i 2025.

2.1.2 Uden for servicerammen

Tabellen viser budgettet fra 2024 til 2027. Tabellen viser, at der for administrationsområdet - uden for servicerammen - er budgetteret med nettoudgifter på 0,2 mio. kr. i alle år.

2.2. Anlæg

Tabellen viser budgettet på anlæg fra 2024-2027 opdelt på anlægsprojekter.

Anlægsprojekter (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Anlægsbuffer	37,0	0,0	0,0	0,0
I alt	37,0	0,0	0,0	0,0

Note: Tabellen indeholder kun de anlægsprojekter, som har budget i 2024-2027. Der kan således være igangværende anlægsprojekter, som ikke er nævnt her.

Økonomiudvalget - Administration

Del 1

Der er budgetteret med 37,0 mio. kr. til en anlægsbuffer til imødegåelse af eventuelt forbrug af opsparede midler på anlæg i 2024. Anlægsbufferen er ikke finansieret, idet der er indregnet en modpost med samme beløb under finansforskydninger.

Der henvises til del 2 for yderligere oplysninger om anlægsområdet.

3. Aktuel økonomisk situation på drift og anlæg

3.1 Aktuel status

I forbindelse med vedtagelsen af budget 2023-2026 blev der igangsat en proces, som skulle sætte endnu større fokus på forenkling og afskaffelse af overflødige arbejdsgange og administrationsopgaver – på alle niveauer i organisationen. Målet var - og er fortsat - at skabe mere tid til kerneopgaverne. Afbureaukratiseringsprogrammet har foreløbigt resulteret i 927 forslag og idéer fra medarbejderne. Der arbejdes videre med forslagene, og forvaltningen fremsender en endelig afrapportering til byrådet om arbejdet primo 2024. Afrapporteringen skal blandt andet indeholde en beskrivelse af, hvordan forvaltningen vil arbejde videre med forslag, som administrativt kan besluttes gennemført, beskrivelse af prioriterede forslag, som lokalt forudsætter politisk stillingtagen, samt overvejelser om, hvorledes der kan arbejdes videre med forslag, som forudsætter ændringer i lovgivning mv.

I foråret 2023 vedtog byrådet en ny Teknologi- og digitaliseringsstrategi for Randers Kommune. I strategien er fastlagt rammerne for kommunens indsats på teknologi- og digitaliseringsområdet - et område, som kan rumme en del af modsvaret til de store samfundsudfordringer - den stigende mangel på arbejdskraft særligt på ældre-, social- og sundhedsområdet og behovet for en massiv, grøn omstilling. I sammenhæng med strategien er formuleret en handleplan med konkrete tværgående og lokale indsatser, som skal sikre, at strategien omsættes til konkret handling i organisationen.

I Randers Kommune arbejdes der i relation til Strategi for fremtidens arbejdskraft med fokusområder indenfor rekruttering, introduktion og tilknytning af medarbejdere. Der er i den forbindelse fokus på den attraktive arbejdsplads med et godt arbejdsmiljø, trivsel og fællesskaber. For at skabe det bedste grundlag for ledere og MED-udvalg, AMR og TR styrkes det datainformerede grundlag indenfor sygefravær, trivsel og ressourcer. I samarbejde med HMU er der en særlig indsats for nyansatte, som kan være udfordret både i forhold til introduktion og arbejdsulykker. Endelig arbejdes der med Politik for kønsligestilling både på arbejdspladserne, i serviceydelser samt for borgerne i Randers Kommune.

I administrationen er der ligeledes stort fokus på planlægning, implementering og opfølgning på alle indsatserne i kommunens Klimaplan 2050. Én af indsatserne omhandler kommunens indkøb. Byrådet vedtog i foråret 2023 en ny indkøbspolitik sammen med en ny strategi for bæredygtige indkøb i Randers Kommune. Grundprincippet er bæredygtigt og nøjsomt forbrug og indkøb med omtanke for både miljø, klima, sociale hensyn og økonomi. Der fastlægges her et stærkt og vedvarende fokus på at strække ressourcerne, passe godt på tingene og indkøbe så bæredygtigt som muligt. Med afsæt i dette grundprincip er formuleret en handleplan med konkrete indsatser.

Økonomiudvalget - Administration

Del 1

3.2 Budgetaftalen

Budgetaftalen indeholder nedenstående budgetændringer på bevillingsområdet.

Ændringer fra budgetaftalen - drift (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Byggesagsbeh. forøg. i 2024 og forlængelse i 2025	1,2	3,2		
DM SKILLS 2026			3,0	
Strategi - Fremtidens Randers	1,3	0,5		
Velfærdsteknologi på omsorgs- og socialområdet	2,0	2,0	2,0	
I alt	4,5	5,7	5,0	0,0

I budgetaftalen er den nuværende forhøjede bevilling til plan- og byggesagsbehandling i 2024 på 2 mio. kr. forlænget med yderligere et år i 2025. Derudover er der tilført yderligere 1,2 mio. kr. i både 2024 og 2025. Der er således i budgetaftalen afsat 1,2 mio. kr. i 2024 og 3,2 mio. kr. i 2025.

Der er afsat 3 mio. kr. med henblik på, at Randers Kommune søger om værtskabet for danmarksmesterskabet i SKILLS i 2026.

Med henblik på at udvikle en strategi og igangsætte en plan for Fremtidens Randers er der afsat 1,25 mio. kr. i 2024 og 0,5 mio. kr. i 2025.

Der er ligeledes afsat 2 mio. kr. årligt i 2024-2026 til investeringer i velfærdsteknologi på social- og omsorgsområdet.

Økonomiudvalget - Administration

Del 2

1. Supplerende beskrivelse af området

Tabellen viser bevillingsområdets budget på drift for 2024 fordelt på udgifter og indtægter.

Administration (mio. kr.)	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
Servicerammen	484,6	-15,8	468,8
Udvikling, Miljø og Teknik	73,2	-7,7	65,5
Børn og Skole	15,2	0,0	15,2
Social og Arbejdsmarked	37,1	-0,9	36,2
Sundhed, Kultur og Omsorg	19,3	0,0	19,3
Stabe og tværgående konti	134,5	-7,3	127,2
Redningsberedskab	21,6	0,0	21,6
Løn- og barselspuljer	39,8	0,0	39,8
Udbetaling Danmark	25,9	0,0	25,9
Tjenestemandspensioner og -præmier	47,3	0,0	47,3
Forsikringer	22,5	0,0	22,5
Servicebuffer, lovændringer og reserver	48,4	0,0	48,4
Uden for servicrammen	0,2	0,0	0,2
Tjenestemandspensioner og -præmier	0,2	0,0	0,2
I alt	484,8	-15,8	469,0

I de efterfølgende afsnit er områderne beskrevet enkeltvist. Områderne kan både indeholde udgifter inden for og uden for aftaleenheder jf. Randersmodellen.

1.1 Servicerammen

Tabellen viser, at der inden for servicrammen samlet set er budgetteret med nettoudgifter for 468,8 mio. kr.

1.1.1 Udvikling, Miljø og Teknik

Udvikling, Miljø og Teknik varetager en bred vifte af services og opgaver inden for miljø, natur, landbrug, trafik, veje, grønne områder, ejendomsdrift mv. Den primære opgave for forvaltningen er at vedligeholde og udvikle Randers Kommunes fysiske omgivelser og sikre korrekt og sikker sagsbehandling.

Det samlede administrative budget udgør 65,5 mio. kr., som er fordelt på tre afdelinger samt et fælles budget til bl.a. ledelse. Størstedelen af udgiftsbudgettet dækker udgifter til løn, herunder en stor del til myndighedsopgaver. Der er budgetteret med indtægter fra administrationsbidrag fra affaldsområdet, Driftsafdelingen, færgedriften samt Vandmiljø Randers.

Økonomiudvalget - Administration

Del 2

Udvikling, Miljø og Teknik (mio. kr.)	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
Servicerammen	73,2	-7,7	65,5
Udvikling, Miljø og Teknik, fælles	4,1	-3,2	0,9
Stab og Bæredygtighed	15,3	-0,6	14,7
Erhverv og Bosætning	5,1	0,0	5,1
Plan, By og Natur	48,7	-3,9	44,8

Udvikling, Miljø og Teknik, ledelse og fælles

Budgettet omfatter løn til ledelse og fælles udgifter samt indtægter fra administrationsbidrag og vederlag for skorstensfejer.

Stab og Bæredygtighed

Stab og Bæredygtighed understøtter forvaltningsledelsen og løser tværgående opgaver inden for jura, økonomi, digitalisering og GIS, ledelsesunderstøttelse og politisk betjening samt klima og bæredygtighed. Afdelingen har ansvaret for tilsynet med almene boliger samt arbejdet omkring dårlige boliger og byfornyelse. Stab og Bæredygtighed har desuden ansvaret for den samlede bæredygtighedsindsats. Budgettet omfatter primært løn og personaleudgifter samt udgifter til GIS.

Erhverv og Bosætning

Erhverv og Bosætning varetager opgaver indenfor erhverv, turisme, bosætning samt landdistrikt og har ansvaret for kommunens køb/salg af fast ejendom. Afdelingen betjener den politiske og administrative ledelse i forhold til indsatsen for erhvervsudvikling samt den overordnede planlægning. Herudover varetages sekretariatsbetjening af landdistriktsudvalget samt opgaver i relation til forskellige regionale samarbejder.

Budgettet omfatter udgifter til løn og personaleudgifter, mens budget til driftstilskud samt bevillinger til samarbejds- og udviklingsprojekter er budgetteret under erhvervs- og planudvalget samt landdistriktsudvalget.

Plan, By og Natur

Plan, By og Natur har fem sektioner, der helt eller delvist hører under økonomiudvalget. Opgaverne spænder bredt fra natur, byggesag og plan til veje og trafik og den største del af opgaverne omfatter myndighedsudøvelse. Budgettet omfatter primært løn og personaleudgifter samt indtægter fra bl.a. projekteringshonorarer og byggesagsgebyrer. I budgetaftalen er den nuværende forhøjede bevilling til plan- og byggesagsbehandling i 2024 på 2 mio. kr. forlænget med yderligere et år i 2025.

Derudover er der tilført yderligere 1,2 mio. kr. i både 2024 og 2025. Der er således i budgetaftalen afsat et løft på i alt 1,2 mio. kr. i 2024 og 3,2 mio. kr. i 2025.

Miljø, Natur og Landbrug samt Grønne områder og Friluftsliv varetager en række opgaver i forbindelse med miljøbeskyttelse, naturforvaltning samt drift og vedligehold af skove og grønne områder. Området varetager myndighedsudøvelse efter lov om miljøgodkendelse, naturbeskyttelsesloven, vandløbs-loven mv.

Økonomiudvalget - Administration

Del 2

Byggesag og BBR har ansvar for byggesagsbehandling, landzonesager og matrikulære sager. Der opkræves gebyr efter forbrugt tid for byggesagsbehandlingen.

Plan varetager opgaver inden for strategisk og fysisk planlægning, klimaplanlægning, arkitektonisk rådgivning, bevaring, byfornyelse og miljøvurdering.

Veje og Trafik varetager den overordnede planlægning og styring vedr. de kommunale veje, vintertjeneste, parkering samt den kollektive trafik. Opgaven er at sikre, at de myndighedsmæssige vilkår sikres og at drift, vedligeholdelse og udbygning sker i tråd med kommunens politikker og målsætninger, herunder kvalitetsbeskrivelser for driften.

1.1.2 Børn og Skole

For Børn og Skole er der budgetteret med 15,2 mio. kr. i nettoudgifter. Budgettet er fordelt som vist nedenfor.

Børn og Skole (mio. kr.)	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
Servicerammen	15,2	0,0	15,2
Børn og Skole – Direktørområdet	7,4	0,0	7,4
Børn og Skole – Sekretariatet	7,8	0,0	7,8

Sekretariatet understøtter forvaltningsledelsen i betjeningen af to politiske udvalg og de tre sektorområder: skole-, børne- og familieområdet. Sekretariatets opgaver består af politisk betjening, analyser, økonomi og udviklingsopgaver. Herudover varetager sekretariatet pladsanvisningen indenfor dagtilbudsområdet, betjener børn- og ungeudvalget og andre tværgående funktioner.

Direktørområdet dækker budget til en direktør og fem chefer.

1.1.3 Social og Arbejdsmarked

For området Social og Arbejdsmarked er der budgetteret med nettoudgifter for 36,2 mio. kr.

Social og Arbejdsmarked (mio. kr.)	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
Servicerammen	37,1	-0,9	36,2
Social og Arbejdsmarked fælles	3,6	0,0	3,6
Økonomi og Styring SA	11,5	-0,2	11,4
Politik og Udvikling SA	7,2	0,0	7,2
Borgerservice	14,6	-0,7	14,0

Social og Arbejdsmarked fælles dækker løn til ledelse samt tværgående driftsudgifter. Økonomi og Styring samt Politik og Udvikling varetager bl.a. sekretariatsbetjeningen af socialudvalget og beskæftigelsesudvalget, økonomistyring, drift, udvikling m.m. af socialområdet og arbejdsmarkedsområdet.

Borgerservice varetager en lang række serviceydelser, bl.a. information og vejledning af borgerne om pas, kørekort, vielser, pension, MitID og hjælp til selvbetjening. Af nettobudgettet på 14,0 mio. kr. er de 1,3 mio. kr. et driftsbudget til porto, som er uden for aftale.

Økonomiudvalget - Administration

Del 2

1.1.4 Sundhed, Kultur og Omsorg

For området Sundhed, Kultur og Omsorg er der budgetteret med nettoudgifter for 19,3 mio. kr., der er fordelt således:

Sundhed, Kultur og Omsorg (mio. kr.)	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
Servicerammen	19,3	0,0	19,3
Sekretariat Sundhed, Kultur og Omsorg	13,6	0,0	13,6
Kultur og Fritid	5,7	0,0	5,7

Sekretariatet Sundhed, Kultur og Omsorg understøtter forvaltningsledelsen i forhold til betjening af udvalg og institutioner, den overordnede økonomi, udviklingsopgaver samt blandt andet administration af elever og hjemmeplejebiler. Budgettet for sekretariatet er på 13,6 mio. kr.

Sekretariat Kultur og Fritid varetager administrationen af en række kultur- og fritidsmidler, blandt andet tilskud til foreninger, aftenskoler og kulturinstitutioner/-foreninger, lokaleudlejning, ansvar for idrætsanlæg og parker samt understøttelse af foreninger og kultur i øvrigt. Kultur og Fritid har et budget på 5,7 mio. kr.

1.1.5 Stabe og tværgående konti

For området Stabe og tværgående konti er der budgetteret med nettoudgifter for 127,2 mio. kr.

Stabe og tværgående konti består af følgende områder:

Stabe og tværgående konti (mio. kr.)	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
Servicerammen	134,5	-7,3	127,2
Direktion	4,8	0,0	4,8
Politik, Jura og Kommunikation	21,6	-0,1	21,5
Økonomi	24,9	0,0	24,8
IT og Digitalisering	74,8	0,0	74,8
Personale og HR	23,4	0,0	23,4
Borgerrådgiver	4,2	-3,3	0,8
Centralt fælles	-19,2	-3,8	-23,0

I oversigten fremgår de enkelte stables budgetter samt de tværgående administrative udgifter, der er fælles for flere forvaltninger eller er tværgående for hele kommunen.

Stabene betjener organisationen og den politiske ledelse og varetager opgaver indenfor bl.a. økonomistyring, kommunikation, løn og personaleadministration og IT-drift samt digitalisering. Centralt fælles består bl.a. af budget vedrørende administrativt overhead, advokatudgifter, kontingent til KL samt revision.

Borgerrådgiverfunktionen betjener borgerne og er en rådgivnings- og klageinstans, som er uafhængig af kommunens administration.

Økonomiudvalget - Administration

Del 2

1.1.6 Redningsberedskab

Beredskab og Sikkerhed har siden 1. januar 2016 været et fælles beredskab for Randers, Favrskov, Norddjurs og Syddjurs kommuner. Beredskab og Sikkerhed er organiseret som et kommunalt fællesskab efter styrelseslovens § 60 og er etableret som et interessentskab.

Beredskab og Sikkerheds opgaver er i hovedtræk:

- Rednings- og slukningsopgaver i tilfælde af brand
- Opgaver i forbindelse med akutte uheld med farlige stoffer
- Opgaver i forbindelse med modtagelse, indkvartering og forplejning af evakuerede og andre nødstedte
- Vandforsynings- og brandhaneadministration
- Brandteknisk sagsbehandling
- Forebyggende opgaver
- Brandsyn

Der er nedsat en Beredskabskommission, der har ansvaret for varetagelse af redningsberedskabets opgaver. Borgmesteren er født medlem af Beredskabskommissionen, og Randers Kommunes budget til Beredskab og Sikkerhed er derfor placeret under økonomiudvalget.

De enkelte kommuners andele af det samlede budget danner grundlag for en fordelingsnøgle mellem kommunerne. Randers Kommunes ejerandel udgør 39 % af det samlede budget for Beredskab og Sikkerhed og udgør i 2024 21,6 mio. kr.

1.1.7 Løn- og barselspuljer

Budgettet for løn- og barselspuljer udgør 39,8 mio. kr. og vedrører følgende områder:

Løn- og barselspuljer (mio. kr.)	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
Servicerammen	39,8	0,0	39,8
Barselspulje	34,4	0,0	34,4
Jubilæumsgratiale	2,5	0,0	2,5
Lønpuljer	2,9	0,0	2,9

Fra barselspuljen refunderes de enkelte arbejdspladser 80 % af forskellen mellem den faktiske løn og barselsrefusionen modtaget fra Udbetaling Danmark. Barselsfonden udgør 0,92 % af kommunens lønsum.

Budgettet til jubilæumsgratiale er fastsat svarende til det forventede antal jubilarer i 2024 samt et budget til fejring af jubilarene.

Budgettet til lønpuljer anvendes til budgetkompensation vedrørende tillidsrepræsentanter samt til voksenelever. Af budgettet til voksenelever anvendes forlods 0,2 mio. kr. til administrative elever. Herefter fordeles 1,8 mio. kr. med 0,9 mio. kr. mellem Udvikling, Miljø og Tekniks driftsafdeling og administrationen. Derudover anvendes 0,9 mio. kr. til aflønning af voksenelever, som ansættes med to i IT og Digitalisering, to i Udvikling, Miljø og Teknik samt to i Sundhed, Kultur og Omsorg.

Økonomiudvalget - Administration

Del 2

1.1.8 Udbetaling Danmark

Budgettet til Udbetaling Danmark er på 25,9 mio. kr.

Randers Kommune er fra 2013 blevet opkrævet et administrationsbidrag fra Udbetaling Danmark (UDK). Udbetaling Danmark opkræver administrationsbidrag, der omfatter kundedrift og Udbetaling Danmarks drift af IT-systemer.

Administrationsbidraget for 2024 fastsættes endeligt på Udbetaling Danmarks bestyrelsesmøde i december 2023. I de foregående år er der ikke blevet ændret på den foreløbige udmelding om størrelsen af administrationsbidraget, der kommer i juni, og det endelige bidrag.

1.1.9 Tjenestemandspensioner og -præmier

Budgettet til tjenestemandspensioner og -præmier udgør 47,5 mio. kr. i 2024. Herudover ligger 0,2 mio. kr. uden for servicerammen, da det vedrører affaldsområdet og dermed det brugerfinansierede område.

Budgettet vedrører tjenestemandspensioner til pensionerede tjenestemænd og præmier som indbetales til Sampension til dækning af fremtidige pensionsudgifter. Forsikringsordningen hos Sampension indebærer, at kommunens løbende udgifter til tjenestemandspensioner betales delvist af løbende indbetalinger til Sampension (finansieret af budgettet afsat til tjenestemandspensioner) og delvist af de opsparede midler kommunen allerede har stående hos Sampension. Forvaltningen har i tilknytning til budgetlægningen for 2024 i samarbejde med Sampension vurderet størrelsen af opsparingen, og det er vurderet, at kommunens løbende indbetalinger kan nedsættes med 4,6 mio. kr. årligt. Denne luft i budgettet skal bruges til at dække et forventet merforbrug på kommunens generelle forsikringsordning og de udsving, der må forventes hen over årene – jf. nedenstående afsnit om Forsikringer.

Såvel pensioner som præmier skal bogføres på hovedkonto 6 Administration uanset ansættelsessted. Når en tjenestemand fratræder, vil stillingen typisk blive besat med en overenskomstansat, hvor pensionsforsikringspræmien skal afholdes af ansættelsesstedet. I denne type stillingsskift kompenseres ansættelsesstedet for merudgiften på 16 % til præmier med finansiering fra puljen til tjenestemandsforsikringspræmier.

Udgiften til tjenestemandspensioner vil iflg. Sampension stige de kommende år og først toppe omkring år 2025.

1.1.10 Forsikringer

Budgettet er på i alt 22,5 mio. kr. til forsikringspræmier og forsikringsudgifter.

Randers Kommune er delvist forsikret via forsikringsselskaber og er selvforsikret på øvrige områder. På områder, hvor kommunen er selvforsikret, er der etableret en intern forsikringsordning. Den interne forsikringsordning vedrører bl.a. arbejdsskade, bygning og løsøre, motorkøretøjer, erhvervs- og produktansvar, forsikringsmægler, risikostyring m.v.

På området bogføres præmieudgifter til de enkelte forsikringsområder samt erstatninger for arbejdsskader og øvrige erstatningsudgifter.

Som følge af primært stigende udgifter til skader (særligt på arbejdsskadeområdet) forventes der i 2023 og fremadrettet merudgifter på forsikringsområdet. På den baggrund vil forsikringsordningen

Økonomiudvalget - Administration

Del 2

fremadrettet blive set samlet med den forsikringsordning kommunen har hos Sampension vedrørende udgifter til tjenestemandspensioner – jf. ovenfor.

1.1.11 Servicebuffer, lovændringer og reserver

Budgettet under Servicebuffer, lovændringer og reserver er på i alt 48,4 mio. kr., som fordeler sig som vist nedenfor:

Servicebuffer, lovændringer og reserver (mio. kr.)	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
Servicerammen	48,4	0,0	48,4
Budgetpulje servicebuffer	40,0	0,0	40,0
Lov og cirkulære	-0,4	0,0	-0,4
Innovationspuljen	0,5	0,0	0,5
Kørselsbudget - buffer	0,5	0,0	0,5
Buffer til afledt drift - anlæg	2,0	0,0	2,0
Fremtidens Randers - strategi	1,3	0,0	1,3
Velfærdstekn. omsorgs- og socialområdet	2,0	0,0	2,0
Budgetpulje prisfremskrivn. samt diverse	2,6	0,0	2,6

Der er - som tidligere år - budgetteret med 40,0 mio. kr. som en bufferpulje vedr. serviceudgifter i 2024. Bufferen er af teknisk karakter (ikke-finansieret) og modsvares af en modpost i budgettet under finansposter.

Vedrørende Lov og cirkulære for 2024-27 samt fra tidligere år er der et budget på -0,4 mio. kr. Der er bl.a. et budget på -1,8 mio. kr. vedrørende driften af it-systemet Det Fælleskommunale Ejendomsstamregister (ESR) til beregning og opkrævning af ejendomsskat.

Efterreguleringsopgaverne vedr. skatteårene 2021-2023 vil først være afsluttet i 2026, og derfor har regeringen og KL aftalt at genoptage drøftelserne med henblik på at opnå enighed om kompensation til kommunerne for opgaverne og dermed udgifterne til ESR i 2024-26. Der forventes således, at der vil ske en tilførsel af budget til ESR igen for disse år.

Innovationspuljen blev ved budgetaftalen 2015 reduceret med 4 mio. kr. årligt. Der er herefter et budgetbeløb på 0,5 mio. kr.

Der er en buffer vedrørende kørsel på 0,5 mio. kr., der er afsat til finansiering af fælles indsatser og til at kompensere for mindre uforudsete hændelser på kørselsområdet (visiteret personbefordring).

Med basisbudgettet blev der afsat 2 mio. kr. i 2024 - stigende med 2 mio. kr. årligt – i en pulje til afledt drift på anlæg. Puljen skal anvendes, hvis der ikke er afsat budget til drift, når der ibrugtages et nyt anlæg.

Med henblik på at udvikle en strategi og igangsætte planen for Fremtidens Randers er der afsat 1,25 mio. kr. i 2024 og 0,5 mio. kr. i 2025. Der er ligeledes afsat 2 mio. kr. årligt i 2024-2026 til investeringer i velfærdsteknologi på social- og omsorgsområdet.

Der er derudover en *Budgetpulje prisfremskrivn. samt diverse* på 2,6 mio. kr., der bl.a. anvendes til forskellige tekniske budgetkorrektioner.

Økonomiudvalget - Administration

Del 2

1.2 Uden for servicerammen

Tabellen på første side af notatet viser, at der for administrationsområdet - uden for servicerammen - er budgetteret med nettoudgifter på 0,2 mio. kr. til tjenestemandspensioner og præmier. Det vedrører affaldsområdet og dermed det brugerfinansierede område.

2. Budgetforudsætninger

Det samlede budget til bevillingsområdet er dannet på baggrund af sidste års vedtagne budget, tillagt pris- og lønfremskrivninger, givne tillægsbevillinger i løbet af året, ændringer fra lov- og cirkulæreprogrammet samt demografireguleringer. Hertil kommer ændringer som følge af budgetaftalen.

3. Ændringer på området

På baggrund af budgetforudsætningerne viser tabellen nedenfor, hvilke ændringer på service der er indarbejdet i budgettet siden udgangspunktet fra sidste års vedtagne budget.

Ændringer siden budget 2023 (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Udgangspunkt 2023-budget (2024-priser)	472,6	472,6	472,6	472,6
Budgetaftale 2024-2027				
Byggesagsbeh. forøg. i 2024 og forlængelse i 2025	1,2	3,2		
DM Skills 2026			3,0	
Strategi - Fremtidens Randers	1,3	0,5		
Velfærdsteknologi på omsorgs- og socialområdet	2,0	2,0	2,0	
Demografi og øvrige store ændringer				
Demografimidler - udvikling og udmøntn. Budgetaftale 2024	0,0	27,2	59,3	93,3
Lov og cirkulære 2024-27	-1,0	-1,6	-1,6	-1,6
Tilpasning servicebuffer	-3,2	-3,2	-3,2	-3,2
Udmøntn. af effektiviserings- og besparelseskra Administration 2024-26	-1,9	-3,3	-5,2	-5,2
Effektiviserings- og besparelseskra trin 2027	0,0	0,0	0,0	-20,0
Pulje til afledt drift - anlæg	2,0	4,0	6,0	8,0
Budgetaftaler tidligere år				
Reduktion i brug af eksterne konsulenter - bortfald 2025	0,0	0,5	0,5	0,5
Byggesagsbeh. - bortfald 2025	-0,1	-2,2	-2,2	-2,2
Reduktion administration	-1,6	-1,6	-1,6	-1,6
Tillægsbevillinger og omplaceringer				

Økonomiudvalget - Administration

Del 2

Ændringer siden budget 2023 (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Tillægsbevillinger	0,3	0,3	0,3	0,5
Tillægsbevillinger og omplaceringer tidligere år	-2,3	-2,0	-2,6	-2,6
PL og øvrige ændringer				
Tekniske korrektioner	0,4	0,4	0,4	0,4
Lov og cirkulære	-1,0	-1,1	-1,1	-1,1
PL-tilpasning	0,1	0,2	0,2	0,1
I alt	468,8	496,0	526,9	538,0

3.1 Budgetaftale 2024-2027

I budgetaftalen er den nuværende forhøjede bevilling til plan- og byggesagsbehandling i 2024 på 2 mio. kr. forlænget med yderligere et år i 2025. Derudover er der tilført yderligere 1,2 mio. kr. i både 2024 og 2025. Der er således i budgetaftalen afsat et løft på i alt 1,2 mio. kr. i 2024 og 3,2 mio. kr. i 2025.

Der er afsat 3 mio. kr. med henblik på, at Randers Kommune søger om værtskabet for danmarksmesterskabet i SKILLS i 2026.

Med henblik på at udvikle en strategi og igangsætte planen for Fremtidens Randers er der afsat 1,25 mio. kr. i 2024 og 0,5 mio. kr. i 2025.

Der er ligeledes afsat 2 mio. kr. årligt i 2024-2026 til investeringer i velfærdsteknologi på social- og omsorgsområdet.

3.2 Demografi og øvrige store ændringer

Med budgetaftalen 2024-27 er der udmøntet 33,9 mio. kr. i demografimidler til områderne børn, social og omsorg. Derudover er der under økonomiudvalget afsat en pulje på 27,2 mio. kr. i 2025 stigende til 93,3 mio. kr. i 2027 til udmøntning i kommende års budgetaftaler.

Der er reduktioner af budgettet på 1,0 mio. kr. i 2024, og 1,6 mio. kr. i 2025-27 ved Lov og cirkulære 2024-27. Der drejer sig bl.a. om et budget på -1,8 mio. kr. vedrørende driften af it-systemet Det Fælleskommunale Ejendomsstamregister (ESR) til beregning og opkrævning af ejendomsskat.

Der er sket en tilpasning af servicebufferen med -3,2 mio. kr., så den er på 40 mio. kr. i alle år.

For administrationen udgør udmøntningen af effektiviserings- og besparelseskrevet 1,9 mio. kr. i 2024 stigende til 5,2 mio. kr. i 2026 og 2027. Derudover er der under økonomiudvalget et ikke-udmøntet effektiviserings- og besparelseskrev på -20 mio. kr. i 2027, som udmøntes i forbindelse med kommende års budgetaftaler.

Økonomiudvalget - Administration

Del 2

Med basisbudgettet er der afsat 2 mio. kr. i 2024 - stigende med 2 mio. kr. årligt - til en pulje til afledt drift på anlæg. Puljen skal anvendes, hvis der ikke er afsat budget til drift, når der ibrugtages et nyt anlæg.

3.3 Budgetaftaler tidligere år

Der er nogle bevillinger og reduktioner fra tidligere års budgetaftaler, som bortfalder; 0,5 mio. kr. i reduktion i brug af eksterne konsulenter (fra 2025) samt 0,1 mio. kr. (fra 2024) henholdsvis 2,2 mio. kr. (fra 2025) til styrkelse af byggesagsbehandling. Styrkelse af byggesagsbehandlingen blev dog med budgetaftalen 2024-27 forlænget med yderligere et år og forhøjes yderligere i 2024-2025. Der blev samlet i budgetaftalen afsat 1,2 mio. kr. i 2024 og 3,2 mio. kr. i 2025.

Med budgetaftalen 2023-26 blev der vedtaget en administrativ besparelse på 1,6 mio. kr. (prisfremskrevet fra 1,5 mio. kr.). Denne besparelse er udmøntet med dette års budgetlægning.

3.4 Tillægsbevillinger og omplaceringer

Der er i 2023 og tidligere år givet tillægsbevillinger og lavet omplaceringer mellem bevillingsområder for i alt -2,0 mio. kr. i 2024 og for i alt -2,1 mio. kr. i 2026.

3.5 PL og øvrige ændringer

Der er i forbindelse med budgetlægningen foretaget tekniske korrektioner for i alt 0,4 mio. kr., og fra tidligere års Lov og cirkulære bortfalder der 1,0 mio. kr. i 2024 og 1,1 mio. kr. i 2025 og frem.

4. Yderligere oplysninger

4.1 Aftaleenheder

Der er én samlet aftaleenhed på bevillingsområdet Administration, som udgøres af stabene, borgerservice og sekretariater i forvaltningerne.

4.2 Takster og nøgletal

I 6-by nøgletalsrapporten kan findes nøgletal om udgifter til den kommunale administration.

[Den seneste 6-bynøgletalsrapport kan tilgås her via randers.dk](#)

5. Anlægsprojekter

Der er - som tidligere år - budgetteret med en anlægsbuffer til imødegåelse af eventuelt forbrug af opsparede midler. Bufferen på anlæg er 37 mio. kr. i 2024. Anlægsbufferen er ikke finansieret, idet der er indregnet en modpost med samme beløb under finansforskydninger.

Som en del af budgetvedtagelsen for 2024-2027 blev den 10-årig investeringsplan godkendt. I tabellen nedenfor ses de år, der ligger uden for budgetperioden.

Økonomiudvalget - Administration Del 2

10-årig investeringsplan (mio. kr.)	2028	2029	2030	2031	2032
Pulje til politisk prioritering - inkl. demografisk udbygning	49,0	52,2	55,5	86,8	86,8
I alt	49,0	52,2	55,5	86,8	86,8

Puljen til politisk prioritering stiger med 31,3 mio. kr. fra 2030 til 2031, da den årlige opsparing til klimabroen forventes afsluttet i 2030.

Det afsatte beløb til anlæg under økonomiudvalget er beskrevet særskilt nedenfor.

Økonomiudvalget - Administration

Del 2

Anlægsprojekt: Anlægsbuffer

Bevillingsprogramnummer: 9210000001

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter		37.000				37.000
Indtægter						
I alt		37.000				37.000

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Bufferen er indarbejdet for at imødegå et eventuelt forbrug af opsparede midler på anlæg i 2024. Bufferen er ikke finansieret. Der er indregnet en modpost under finansforskydninger af tilsvarende beløb.

Økonomiudvalget - Politisk organisation

Del 1

1. Beskrivelse af området

Bevillingen omfatter udgifter og indtægter vedrørende partistøtte, kommunalbestyrelsesmedlemmer, kommissioner, råd og nævn samt de forskellige valg.

Fakta		Politikker
Antal politiske udvalg:	10	
Antal byrådsmedlemmer:	31	Se Randers Kommunes politikker på randers.dk/politikker

2. Hovedtal

2.1 Drift

Tabellen viser budgettet på drift fra 2024-2027 på bevillingsområdet.

Politisk organisation (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Serviceammen	20,9	21,5	20,5	17,2
Fælles formål - Politisk organisation	0,6	0,6	0,6	0,6
Kommunalbestyrelsesmedlemmer	15,5	15,5	15,5	15,5
Kommissioner, råd og nævn	1,1	1,7	1,0	1,0
Valg	3,7	3,7	3,4	0,1
I alt	20,9	21,5	20,5	17,2

2.1.1 Serviceammen

Tabellen viser budgettet fra 2024 til 2027. Tabellen viser, at der samlet for service under Politisk organisation er budgetteret med nettoudgifter på 20,9 mio. kr. i 2024 faldende til 17,2 mio. kr. i 2027. Under *Kommissioner, råd og nævn* er der budgetteret med valg til ældrerådet i 2025, hvilket er grunden til det større budget i 2025 set i forhold til de øvrige år. De budgetterede beløb under *Valg* varierer alt efter, om der afholdes valg samt hvilke valg, der afholdes. Der er afsat budget til valg til EU-parlamentet i 2024, til kommunal- og regionsrådsbestyrelser samt ældrerådet i 2025 og til folketinget i 2026.

3. Aktuel økonomisk situation på drift

3.1 Aktuel status

Byrådet har i 2022 og 2023 vedtaget nye politikker og strategier for den gældende byrådsperiode. I de kommende år vil fagudvalgene i samarbejde med forvaltningen arbejde på at realisere de vedtagne politikker og strategier – blandt andet via initiativer formuleret i tilknyttede handleplaner.

3.2 Budgetaftalen

Med budgetaftalen blev der ikke besluttet budgetmæssige ændringer på området.

Økonomiudvalget - Politisk organisation

Del 2

1. Supplerende beskrivelse af området

Tabellen viser bevillingsområdets budget på drift for 2024 fordelt på udgifter og indtægter.

Politisk organisation (mio. kr.)	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
Serviceammen	20,9	0,0	20,9
Fælles formål - Politisk organisation	0,6	0,0	0,6
Kommunalbestyrelsesmedlemmer	15,5	0,0	15,5
Kommissioner, råd og nævn	1,1	0,0	1,1
Valg	3,7	0,0	3,7
I alt	20,9	0,0	20,9

I de efterfølgende afsnit er områderne beskrevet enkeltvist.

1.1 Serviceammen

Tabellen viser, at der inden for serviceammen samlet set er budgetteret med nettoudgifter for 20,9 mio. kr. i 2024.

1.1.1 Fælles formål – Politisk organisation

Budgettet på 0,6 mio. kr. under Fælles formål anvendes til partistøtte jf. bekendtgørelse af lov om økonomisk støtte til politiske partier m.v., som reguleres af antal afgivne stemmer ved seneste kommunalvalg. Satsen udgjorde i 2023 - 8,00 kr. pr. stemme. Satserne reguleres årligt den 1. januar. Pr. 1. januar 2024 er der sket ændringer af partiregnskabsloven og partistøtteloven. Udover partistøtte afholdes udgifter til modtagelse af delegationer m.v. indenfor dette budget.

1.1.2 Kommunalbestyrelsesmedlemmer

Der er afsat 15,5 mio. kr. til alle udgifter vedr. byrådsmedlemmer, herunder vederlag, erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, godtgørelser, diæter, rejseudgifter mv. Under dette budget afholdes ligeledes udgifter til byrådsmedlemmers deltagelse i kommissioner, råd og nævn.

Vederlag til borgmester og viceborgmester

Borgmestervederlaget udgør 1.103.327 kr. årligt (årligt grundbeløb pr. 1. april 2016 jf. *vederlagsbekendtgørelsen nr. 2001 af 28/10/2021*). Med virkning fra 1. april 2023 er borgmestres vederlag reguleret med 15,9157 pct. i forhold til grundbeløbet pr. 1. april 2016.

1. og 2. viceborgmestervederlag udgør henholdsvis 9 og 1 pct. af borgmestervederlaget.

Vederlag til udvalgsformænd og næstformænd samt udvalgsmedlemmer

Næstformanden for økonomiudvalget oppebærer et vederlag, som udgør 3,28 pct. af borgmesterens vederlag. Udvalgsformænd for nedenstående udvalg oppebærer 18,51 pct. af borgmesterens vederlag, og næstformænd får 3,28 pct. af størrelsen af borgmesterens vederlag.

Økonomiudvalget - Politisk organisation

Del 2

- Miljø- og teknikudvalget
- Børne- og familieudvalget
- Socialudvalget
- Omsorgsudvalget
- Beskæftigelsesudvalget
- Sundheds-, idræts- og kulturudvalget
- Landdistriktsudvalget
- Udviklingsudvalget
- Skole- og uddannelsesudvalget

Formanden for børne- og ungeudvalget oppebærer et vederlag på 11,42 pct. af borgmesterens vederlaget.

Udover vederlag til formand og næstformand udbetales vederlag til 5 medlemmer af 9 udvalg samt til 6 medlemmer af økonomiudvalget. Vederlaget udgør 2,39 pct. af borgmesterens vederlag.

Fast vederlag til byrådet og særligt vederlag til medlemmer med børn under 10 år

Der udbetales et fast vederlag/tabt arbejdsfortjeneste til de 30 byrådsmedlemmer (ekskl. borgmesteren). Derudover udbetales tillægsvederlag til medlemmer med børn under 10 år.

Vederlagene bliver reguleret pr. den 1. april hvert år med en reguleringsprocent, som udmeldes af Indenrigs- og boligministeriet.

Møder, rejser mv.

Budget til aktiviteter for byråd og udvalg er forudsat at dække følgende årlige hovedaktiviteter; byrådsmøder, udvalgsmøder, udvalgenes dialogmøder med aftaleenheder, deltagelse i konferencer og temadage. Endvidere er der budget til én studierejse pr. udvalg i hver byrådsperiode.

1.1.3 Kommissioner, råd og nævn

Budgettet på 1,1 mio. kr. bruges på diæter, honorarer, mødeudgifter og uddannelse samt til udgifter i forbindelse med valg til rådene.

1.1.4 Valg

Budgettet på dette område varierer, alt efter om der forventes valg det pågældende år. Der budgetteres med udgifter til valg til folketinget, EU-parlamentet og kommunal- og regionrådsbestyrelser samt folkeafstemninger. Der er budgetteret med valg til EU-parlamentet i 2024.

2. Budgetforudsætninger

Det samlede budget til bevillingsområdet er dannet på baggrund af sidste års vedtagne budget, tillagt pris- og lønfremskrivninger, givne tillægsbevillinger i løbet af året samt ændringer fra lov- og cirkulæreprogrammet.

Økonomiudvalget - Politisk organisation

Del 2

3. Ændringer på området

På baggrund af budgetforudsætningerne viser tabellen, hvilke ændringer der er indarbejdet i budgettet siden udgangspunktet fra sidste års vedtagne budget.

Ændringer siden budget 2023 (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Udgangspunkt 2023-budget (2024-priser)	20,5	20,5	20,5	20,5
Budgetaftale 2024-2027				
Demografi og øvrige store ændringer				
Valg til folketing 2023	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
Valg til EU-parlamentet 2024	3,6	0,0	0,0	0,0
Valg til kommunal- og regionrådsbestyrelser 2025	0,0	3,6	0,0	0,0
Valg til ældreråd 2025	0,0	0,6	0,0	0,0
Valg til folketing 2026	0,0	0,0	3,3	0,0
Budgetaftaler tidligere år				
Udmøntn. af effektiviserings- og besparelseskrav	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2
Tilskud til Natteravnene - bevil. bortfalder fra 2025 - 25.000 kr.	0,0	0,0	0,0	0,0
Tillægsbevillinger og omplaceringer				
Tillægsbevillinger	0,0	0,0	0,0	0,0
I alt	20,9	21,5	20,5	17,2

3.1 Budgetaftale 2024-2027

Med budgetaftalen blev der ikke besluttet budgetmæssige ændringer på området.

3.2 Demografi og øvrige store ændringer

Budgettet til folketingsvalget i 2023 falder væk i 2024.

Der er afsat budget til valg til EU-parlamentet i 2024, til kommunal- og regionsrådsbestyrelser samt ældrerådet i 2025 og til folketing i 2026.

Der er ingen demografireguleringer på området.

3.3 Budgetaftaler tidligere år

Der blev udmøntet effektiviserings- og besparelseskravet med 50.000 kr. i 2024, 100.000 kr. i 2025 og 150.000 kr. i 2026 og frem – jævnfør sidste års budgetaftale.

Tilskud til Natteravnene på 25.000 kr. bortfalder fra 2025.

Økonomiudvalget - Politisk organisation

Del 2

3.4 Tillægsbevillinger og omplaceringer

Der er lavet nogle mindre tillægsbevillinger i forbindelse med budgetopfølgningerne i løbet af 2023.

4. Yderligere oplysninger

4.1 Aftaleenheder

Der er ikke en aftaleenhed på dette bevillingsområde.

4.2 Takster og nøgletal

I 6-bynøgletalsrapporten i nedenstående link indgår udgifter til politisk organisation i udgifterne til administrationsudgifter.

[Den seneste 6-bynøgletalsrapport kan tilgås her via randers.dk](#)

Børne- og familieudvalget

Del 1

Del 2

Bevillingsområder:

Børn

Familie

Børne- og Familieudvalget - Børn

Del 1

1. Beskrivelse af området

Dagtilbudsområdet omfatter udgifter og indtægter i dagpleje, dagtilbud samt fritidstilbud og klubber. Desuden dækker bevillingen tilskud til privat pasning, pasning af egne børn samt tilskud til børn indskrevet i private institutioner.

I budgettet er ligeledes en bevilling til §83 børn iht. Barnets Lov, som primært anvises til Lucernevejens Børnehave.

Fakta – forventet belægning 2024

Dagplejebørn	610
Vuggestuebørn	1.419
Børnehavebørn (ekskl. Børnebyer)	2.535
Antal dagtilbud	6
Antal fritidshjem og klubber	5
Antal selvejende institutioner	12
Antal private institutioner	8

Politikker

Børne- og ungepolitik

Se Randers Kommunes politikker på randers.dk/politikker

2. Hovedtal

2.1 Drift

Tabellen viser budgettet på drift fra 2024-2027 på bevillingsområdet på servicerammen.

Børn (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Servicerammen	523,2	523,0	523,0	523,0
Fælles formål - Børn	40,7	36,7	36,7	36,7
Dagpleje	66,8	66,8	66,8	66,8
Dagtilbud	355,9	359,8	359,8	359,8
Fritidstilbud og klubber	19,6	19,6	19,6	19,6
Tilskud til private institutioner	30,4	30,4	30,4	30,4
Særlige dagtilbud	9,6	9,6	9,6	9,6
I alt	523,2	523,0	523,0	523,0

Budgettet er beregnet med udgangspunkt i det aktuelle børnetal. Dagtilbudsområdet er omfattet af demografiregulering, og det betyder, at budgettets størrelse løbende vil ændres i takt med det faktiske børnetal.

På fælles formål er et fald på 4 mio. kr. fra 2024 til 2025. De 4 mio. kr. er tillagt dagtilbud og indeholder ressourcer til implementering af både nationale og lokale beslutninger om minimumsnormeringer.

Børne- og Familieudvalget - Børn

Del 1

Den 1. januar 2025 skal beslutningerne om minimumsnormeringer være fuldt implementeret. Minimumsnormeringen udmøntes indenfor eksisterende budget.

Byrådet har i oktober 2023 godkendt en ny tildelingsmodel på dagtilbudsområdet, som træder i kraft den 1. januar 2024. Modellen vil medføre en anden fordeling af budgetterne mellem funktionerne i ovenstående tabel.

2.2. Anlæg

Tabellen viser budgettet på anlæg fra 2024-2027 opdelt på anlægsprojekter.

Anlægsprojekter (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Etablering af daginstitution i Dronningborg	7,9	0,0	0,0	0,0
Forbedring af indeklima daginstitutioner	5,1	5,6	0,0	0,0
Ny daginstitution 2025-26	0,0	19,0	19,0	0,0
Vuggestuegruppe - reservation	0,0	1,6	0,0	0,0
I alt	13,0	26,2	19,0	0,0

Note: Tabellen indeholder kun de anlægsprojekter, som har budget i 2024-2027. Der kan således være igangværende anlægsprojekter, som ikke er nævnt her.

Dagtilbudsområdet er fortsat udfordret af et stigende børnetal. Det betyder blandt andet, at der er behov for at etablere flere pladser ved f.eks. at bygge nye institutioner.

Ovenstående tabel viser de afsatte anlægsmidler i perioden, hvor midlerne endnu ikke er udmøntet. Udover ovenstående er der også anlægsbudgettet på en række igangværende projekter, som blandt andet omfatter etablering af nye institutioner i Dagtilbud Midt og Sydøst.

Arbejdet med forbedring af indeklima i kommunens dagtilbud er i gang. Der er endnu ikke planlagt konkrete projekter for årene 2024 og 2025.

Der henvises til del 2 for yderligere oplysninger om anlægsprojekterne på området.

3. Aktuel økonomisk situation på drift og anlæg

3.1 Aktuel status

I den kommende budgetperiode forventes stigende børnetal. Som beskrevet i ovenstående afsnit betyder det, at kapaciteten på børneområdet er udfordret, og særligt på 0-2 års området.

Børneområdet er godt i gang med at implementere både de lokale og nationale beslutninger om minimumsnormeringer. Byrådet har besluttet, at dagtilbuddene i Randers Kommune skal leve op til følgende serviceniveau:

- Minimumsnormeringer udmøntes på institutionsniveau med virkning fra 1. januar 2024.
- Pædagogiske ledere og ledere i selvejende institutioner medregnes med en andel på 30% i opgørelse af uddannede pædagoger i minimumsnormeringen.

Børne- og Familieudvalget - Børn

Del 1

- Uddannede pædagoger skal senest den 1. januar 2025 udgøre 65 % af det pædagogiske personale i alle daginstitutioner.
- Pædagogiske assistenter medregnes ikke i opgørelsen af andel uddannede pædagoger.
- Udlagte støtte midler fordelt efter socioøkonomi fastholdes som supplement til de nye minimumsnormeringer.

Budgettet på dagtilbudsområdet påvirkes af ny lovgivning og initiativer på landsplan. På nuværende tidspunkt har forvaltningen kendskab til følgende forhold, som får betydning for dagtilbuddene i Randers.

- Ministeriel pulje til Randers 2023 – 2025 på årligt 10,1 mio. kr. Puljen giver tilskud til mere pædagogisk personale i daginstitutioner med mange børn i udsatte positioner. 12 institutioner i Randers får en andel af puljen.
- En tilsvarende ministeriel pulje på fritidsområdet er vedtaget i finansloven for 2023, hvor Randers Kommune årligt 2023 – 2025 modtager 8,1 mio. kr.

3.2 Budgetaftalen

Budgetaftalen indeholder nedenstående nye tiltag på bevillingsområdet.

Ændringer fra budgetaftalen - drift (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Demografi – småbørn	0,5	0,5	0,5	0,5
I alt	0,5	0,5	0,5	0,5

Den seneste kapacitetsanalyse viser et stigende børnetal. Budget 2024-2027 er fastlagt med udgangspunkt i det forventede børnetal for 2024. Evt. ændringer i forhold til dette skøn vil blive indregnet i en efterfølgende regulering.

Ændringer fra budgetaftalen - anlæg (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Ny daginstitution		19,0	19,0	
Vuggestuegruppe - reservation			1,6	
I alt	0,0	19,0	20,6	0,0

Væksten i Randers Kommune viser et stigende børnetal. Dette skaber behov for en udbygning af dagtilbudskapaciteten. Der er afsat i alt 38 mio. kr. til byggeri af en ny daginstitution til 100 børnehavebørn og 50 vuggestuepladser.

Ved budgetaftalen blev der afsat 1,55 mio. kr. til afdækning af muligheder for etablering af en vuggestuegruppe.

Børne- og Familieudvalget - Børn

Del 2

1. Supplerende beskrivelse af området

Tabellen viser bevillingsområdets budget på drift for 2024 fordelt på udgifter og indtægter.

Børn (mio. kr.)	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
Servicerammen	726,7	-203,6	523,2
Fælles formål - Børn	40,7	0,0	40,7
Dagpleje	88,6	-21,8	66,8
Dagtilbud	533,7	-177,8	355,9
Fritidstilbud og klubber	23,6	-3,9	19,6
Tilskud til private institutioner	30,4	0,0	30,4
Særlige dagtilbud	9,6	0,0	9,6
I alt	726,7	-203,6	523,2

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med en nettoudgift på 523,2 mio. kr. Udgiften på 726,7 mio. kr. er driftsbudgettet til de enkelte områder. Indtægten på 203,6 mio. kr. er forældrebetaling for dagpleje og institutionspladser samt for fritidstilbud og klubber.

I de efterfølgende afsnit er områderne beskrevet enkeltvist. Områderne kan både indeholde udgifter indenfor og udenfor aftaleenheder jf. Randersmodellen.

1.1 Servicerammen

I forbindelse med opnåelse af de lovbestemte minimumskrav på dagtilbudsområdet, er der udarbejdet en ny tildelingsmodel. Modellen blev godkendt i byrådet den 30. oktober 2023. Tal i tabellerne i bemærkningerne er udarbejdet på baggrund af den tidligere tildelingsmodel. Det endelige budget 2024 for det enkelte dagtilbud er under udarbejdelse.

Økonomifordelingen i tabellerne vil ændres i den nye tildelingsmodel. Det samlede budget 2024 på netto 523,2 mio. kr. er fortsat den gældende samlede ramme.

1.1.1 Fællesformål – Børn

Under fælles formål afholdes udgifter for hele dagtilbudsområdet:

- Tilskud i form af søskenderabatter, tilskud til privat pasning samt til pasning af egne børn.
- Betaling til andre kommuner for Randers-børn indskrevet på pladser i kommunernes dagtilbud.
- Aflønning af personale, som varetager tværgående funktioner på området.
  - Fællestillidsrepræsentanter.
  - Aflønning af pædagogstuderende. De studerende er ansat i de enkelte dagtilbud, men aflønnes centralt.

Børne- og Familieudvalget - Børn

Del 2

- PAU elever er ansat og aflønnet under fælles formål. En fagkoordinator står for det personalemæssige for PAU eleverne, herunder tilrettelæggelse af praktikker og samarbejdet med Randers Social & Sundhedsskole.
- Aflønning af pædagogiske konsulenter, som bl.a. sikrer og understøtter implementering af ny lovgivning, understøtter den faglige udvikling samt udfører de lovbestemte pædagogiske tilsyn i dagtilbuddene.
- Faglig udvikling
  - En central kvalitetspulje bruges til faglig udvikling og opkvalificering af personalet for at opnå de lovgivningsmæssige mål og mål, som byrådet har sat for børneområdet. Der arbejdes med større fællesprojekter, der øger viden og handlekompetencer i forhold til børns læring, tidlig indsats, sprog og udvikling.
- Øvrige udgifter under fælles formål
  - Drift af busserne ved Busbørnehaven i Skovdalen og Naturbussen som kører fra Hørhaven til Fussingø Naturbørnehave.
  - Driftstilskud til ReMida, som er et center i Randers, for kreativt genbrug. ReMida henvender sig til børn, unge og andre kreative sjæle.
  - Svømning for dagtilbud.
  - IT-udgifter (licenser og abonnement til AULA)
  - Administrationstilskud til selvejende institutioner, med valgt hjemtaget administration.

1.1.2 Dagpleje

På aftaleniveau tildeles dagplejen driftsbudget. Her afholdes udgifter til dagplejere, dagplejepædagoger og administrativt personale, kompetenceudvikling af personale, materialer og materiel til børn og personale, samt til drift af legestuer. Dagplejen er ligeledes tildelt udlagte støttemidler i forbindelse med den socioøkonomiske tildeling. Her gives et årligt fastlagt budget, som pristalsreguleres efter gældende satser.

Dagplejelederen er ansvarlig for overholdelse af dagplejens budget på aftaleniveau.

Uden for aftaleniveau er der afsat midler til aflønning af dagplejeleder, samt der er beregnet indtægter for forældrebetalingen og afledte udgifter til økonomiske fripladser. Takster for forældrebetalingen fremgår af afsnit 4. Det aftalte antal pladser på kapaciteten, fremgår af afsnit 4.

1.1.3 Dagtilbud

I Randers Kommune er 5 dagtilbud, (som indeholder i alt 43 daginstitutioner) og 11 selvejende daginstitutioner, i alt 16 aftaleenheder med eget driftsbudget. Hver især tildeles de budget til aflønning af det lovbestemte pædagogiske personale, tidlig indsats, ledelse og administration. Der er desuden afsat budget til øvrig drift. Tildelingsmodellen er nærmere beskrevet i afsnit 3.

Det er hver enkelt dagtilbudsleder, der er ansvarlig for overholdelse af aftaleenhedens budget.

Uden for aftaleniveau er afsat midler til aflønning af dagtilbudsledelse i de kommunale dagtilbud.

Ved vedtagelse af ny tildelingsmodel blev reserveret en overgangspulje på 4 mio. kr. til finansiering af institutionernes ledelse, barsel, afskedigelser og andre uforudsete udgifter. Puljen finansieres af den samlede socioøkonomiske tildeling til tidlig indsats og anvendes for et år, hvorefter der evalueres på ordningen.

Børne- og Familieudvalget - Børn

Del 2

Budget til grunde og bygninger blev i 2015 overført til Ejendomsservice for de kommunale dagtilbud samt for Krstrup Vuggestue, Krstrup Børnehus samt Månehuset under Børnehuset Himmelblå. Øvrige selvejende institutioner har eget budget til grunde og bygninger i deres økonomiske rammer. Udgifter til husleje er ikke en del af aftaleenhedernes økonomiske ramme.

Der er beregnet indtægter for forældrebetalingen samt afledte udgifter til økonomiske fripladser. Takster for forældrebetalingen fremgår af afsnit 4.

I forbindelse med budgetlægningen laves aftaler mellem dagtilbuddene og forvaltningen om de kommende kapacitetstal og forventede belægningstal for 2024. Aftalerne laves ud fra de fysiske rammer i institutionerne og ud fra tilrettelæggelse af den pædagogiske hverdag. Aftaleenhedernes kapacitet fremgår af afsnit 4.

Dagtilbuddene arbejder med at fremme børns trivsel, udvikling og læring, herunder at skabe læringsmiljøer, så børnene udvikler deres potentialer og bliver fremtidsparate.

Rammerne for dagtilbuddenes arbejde er fastsat i dagtilbudsloven. Dagtilbuddene arbejder med at forebygge negativ social arv og sikre inklusion, ligesom der arbejdes med at skabe sammenhæng i børnenes liv ved at arbejde på gode overgange mellem hjem, pasningstilbud og skole.

I Randers Kommune er der pasningsgaranti. Pasningsgarantien betyder, at barnet er sikret en plads senest når barnet er 30 uger gammel, hvis barnet er skrevet på venteliste senest 3 måneder, før pladsen skal bruges.

Pasningsgaranti er en garanti for en plads i Randers Kommune, det bestræbes at finde plads i det dagtilbudsområde, hvor barnet er bosiddende.

Som en del af dagtilbudsloven skal børnefamilier tilbydes mere fleksibilitet. Det betyder, at der er tilbud om:

- Deltidspladser, 30 timer pr. uge for børn hvis forældre er på barsel.
- Kombinationstilbud, hvor der er mulighed for at sammensætte privat pasning med 20,5 timer, 30,5 timer eller 40,5 timer pr uge i dagtilbud. Tilbuddene er med en forholdsvis nedsat forældrebetaling til 75, 85 og 95 % af en fuldtids betaling for børn i dagtilbud.

I 2024 er fortsat en statslig pulje på 10,1 mio. kr. Puljen er givet til mere pædagogisk personale i daginstitutioner med mange børn i udsatte positioner. Puljen er givet for år 2023-2025. I Randers er 12 institutioner tildelt midler fra puljen. De pædagogiske medarbejdere ansættes ud over personaler til den lovpligtige opfyldte minimumsnormering.

Desuden er Randers Kommune tildelt en opkvalificeringspulje på dagtilbudsområdet. Puljen kan blandt andet anvendes til at uddanne flere pædagoger og pædagogiske assistenter. Pædagogisk personale har også mulighed for at dygtiggøre sig gennem voksen- og efteruddannelse. Denne pulje løber over årene 2023 – 2030.

Børne- og Familieudvalget - Børn

Del 2

1.1.4 Fritidstilbud og klubber

Der er 4 fritidstilbud i Randers Kommune under dagtilbudsområdet. Disse tilbud rummer tilbud til børn i alderen fra 0-13 år.

Jennumparkens Institutioner er organiseret som en afdeling i Dagtilbud Midt og dermed en del af denne aftaleenhed.

- Der er beregnet indtægter for forældrebetalingen samt afledte udgifter til økonomiske fripladser. Takster for forældrebetalingen og de forventede belægningsstal fremgår af afsnit 4.

1.1.5 Tilskud til private institutioner

Der er 8 private institutioner i Randers Kommune. Ud over disse, vælger forældrene at indskrive børn i private institutioner over kommunegrænserne.

Der gives et tilskud pr. barn hver måned. Tilskuddet består af drifts-, administrations- og bygningstilskud. Der ydes ligeledes søskende- og fripladstilskud i henhold til gældende lovgivning. Først fra 1. januar 2025 er de private institutioner omfattet af lovkrav om minimumsnormeringer.

1.1.6 Særlige dagtilbud

De særlige dagtilbud og klubber på dagtilbudsområdet omfatter institutioner, hvor dagtilbudsområdet køber plads i særlige institutioner for at varetage en specialpædagogisk indsats. Det drejer sig primært om Lucernevejens Børnehave, men også andre kommuners tilsvarende specialinstitutioner, som varetager særlige specialpædagogiske opgaver. Der er afsat budget til 19 børn visiteret til Lucernevejens Børnehave.

2. Budgetforudsætninger

Det samlede budget til bevillingsområdet er dannet på baggrund af sidste års vedtagne budget, tillagt pris- og lønfremskrivinger, givne tillægsbevillinger i løbet af året, ændringer fra lov- og cirkulærepragrammet samt demografireguleringer.

2.1. Tildelingsmodel

2.1.1. Dagplejen

Via tildelingsmodellen tildeles dagplejen et årligt kronebeløb pr. dagplejebarn, beløbet dækker løn til dagplejere, kompetenceudvikling samt materialer og materiel til børn og personaler.

Udover dette gives der budget til dagplejepædagoger, administration og udgifter i forbindelse med dagplejen. Dagplejen tildeles også midler til tidlig indsats, og det anvendes primært til børn som optager 2 eller flere pladser.

Der foretages månedsvis budgetregulering i forhold til den faktiske pladsudnyttelse. Hvert barn udløser 120.096 kr. årligt.

Børne- og Familieudvalget - Børn

Del 2

2.1.2. Dagtilbud

Byrådet har i møde i oktober måned 2023 vedtaget ny tildelingsmodel. Forvaltningen er i øjeblikket i gang med at udmønte denne.

Tildelingsmodellen består af fire hovedelementer.

Minimumsnormering: sikrer et pædagogisk årsværk pr. 3 vuggestuebørn og pr. 6 børnehalebørn.

Tidlig indsats: anvendes til 3 ressourcegrupper og midler efter en socioøkonomisk tildeling.

Ledelse og administration: pædagogiske ledere, institutionsledere og decentral administration.

Drift: bygningsdrift, forsikringer mm. i selvejende institutioner, særtildelinger til udvalgte institutioner og øvrig drift.

Fra 1.1.2024 skal alle landets kommuner sikre, at der minimum er 1 voksen pr. 3 vuggestuebørn og 1 voksen pr. 6 børnehalebørn.

Byrådet har besluttet at dagtilbuddene i Randers Kommune skal leve op til følgende serviceniveau:

- Minimumsnormeringer udmøntes på kommuneniveau med virkning fra 1. januar 2023
- Minimumsnormeringer udmøntes på institutionsniveau med virkning fra 1. januar 2024.
- Fra år 2024 skal pædagogiske ledere og institutionsledere medregnes med 30 %.
- Uddannede pædagoger skal senest den 1. januar 2025 udgøre 65 % af det pædagogiske personale i alle daginstitutioner
  - Pædagogiske assistenter medregnes ikke i opgørelsen af andel uddannede pædagoger.
- Tidlig indsats fordelt efter socioøkonomi tildeles ud over midlerne til minimumsnormeringer.

Det årlige budget til forældrevalgt frokostordning i vuggestue og børnehave er 8.244 kr. pr barn. Tildelingen er fastsat ud fra fuld finansiering via forældrebetalingen.

Lønsummen til dagtilbudsledelse i de kommunale dagtilbud administreres centralt, medens pædagogiske ledere og ledelse i de selvejende institutioner tildeles til den enkelte institution som en del af aftaleenhedens budget. Det indebærer, at et evt. merforbrug i lønbudgettet, skal finansieres inden for egen økonomiske ramme, mens et eventuelt mindreforbrug kan anvendes til andet pædagogisk personale.

Enkelte institutioner tildeles særtildelinger til busser og/eller udegrupper, det drejer sig om; Stjernehuset, Solstrålen, Harridslev, Æblehaven og Himmelblå. Desuden findes der en Ung mor-ordning i Dagtilbud Midt, hvor der efter behov kan ydes ekstra støtte til kommende og/eller nybagte forældre.

Børne- og Familieudvalget - Børn

Del 2

2.1.3. Fritidshjem

Udmelding af ressourcer til fritidshjemmene sker på baggrund af normerede pladser. Der vil ske en regulering af både personalenormering/lønsum og de børneafhængige udgifter ud fra en gennemsnitsbørnetal for perioden 1. januar til 31. december.

Personalenormeringen i fritidshjemmene baseres på aftalt belægning, hvor der tildeles følgende timer til pædagogisk personale inkl. ledelse:

- Fritidshjem: 1,60 timer pr. barn pr. uge
- Fritidshjem i Nordbyen (yderligere socioøkonomisk tildeling): 0,52 timer pr. barn pr. uge

2.1.4. Juniorklubber

Udmelding af ressourcer til juniorklubberne sker på baggrund af antal tilmeldte børn pr. 1. december i året før budgetåret. Der vil ske en regulering af både personalenormering/lønsum og de børneafhængige udgifter på grundlag af børnetallet pr. 1. september i budgetåret.

Åbningstiden er kl. 14 – 17.

Ved et børnetal på 40 børn er normering til pædagogisk personale følgende:

- Ledelse: 0,104 stillinger
- Pædagog: 0,405 stillinger
- Klubmedarbejder: 0,811 stillinger

- Herudover tildeles følgende:
- Vikarudgifter med 4,5% af lønsummen
- Uddannelse og øvrige personaleudgifter 0,77% af lønsummen
- Børneafhængige udgifter, består af 2 dele:
  - Grundbeløb I, som er et kronebeløb pr. juniorklub
  - Grundbeløb II, som er et kronebeløb pr. barn.

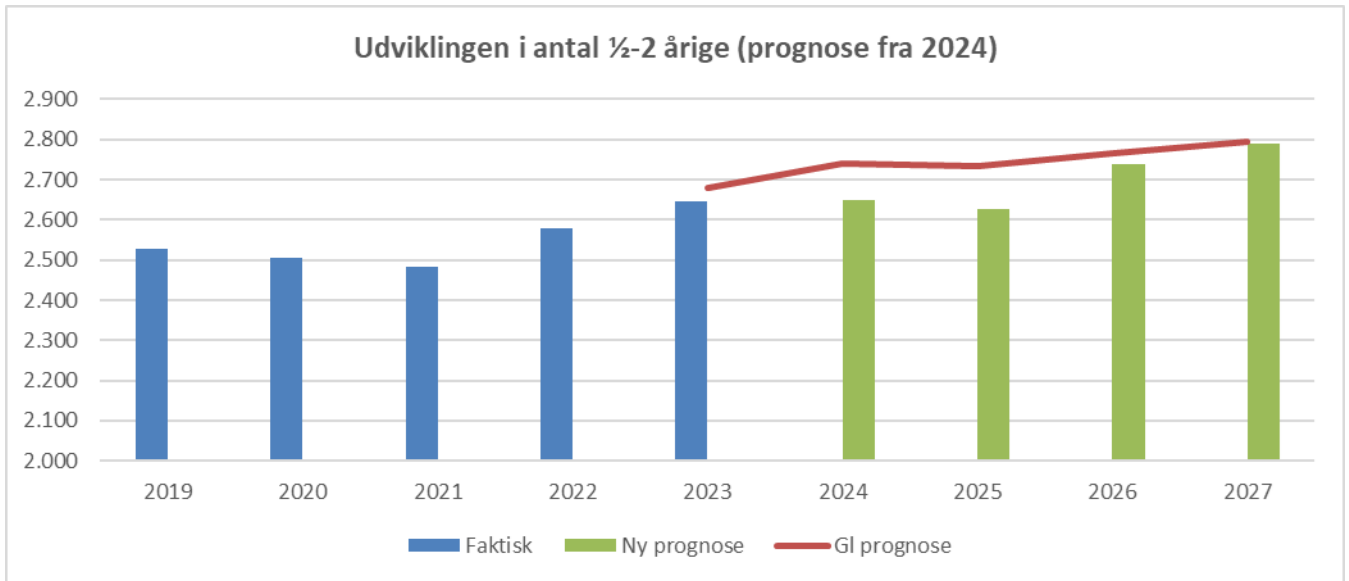
2.2. Demografi

Den indregnede demografiregulering på småbørnsområdet sker ud fra udviklingen i ½-2-årige (dagpleje og vuggestue) samt udviklingen i 3-5-årige (børnehaver). Det forudsættes, at der vil være uændret "efterspørgselsandel" gennem hele perioden.

Udviklingen i ½-2-årige ser ud som følger:

Børne- og Familieudvalget - Børn

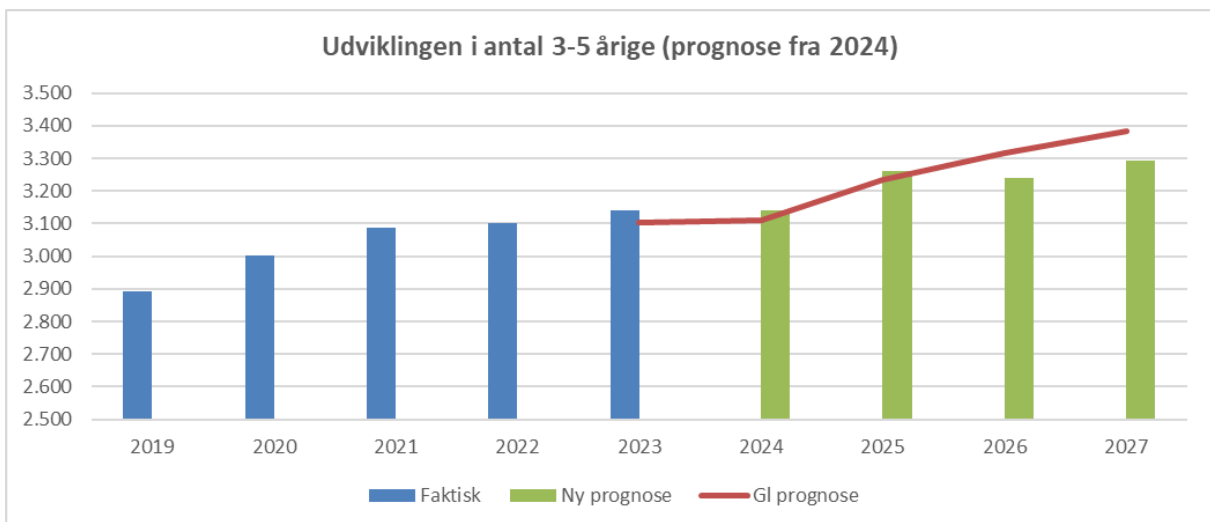
Del 2

Figuren viser, at den gl. prognose (fra budgetlægningen 2023-2025) ligger en del over den nye prognose – og at forskellene vokser i årene 2023-2025 (forskellen stiger således fra 36 i 2023 til 107 i 2025). Denne forholdsvis store forskel betyder, at de nye demografiberegninger bliver væsentligt lavere end tidligere forventet.

Hovedårsagen til at den nye prognose er lavere end tidligere forventet skyldes et lavt antal fødsler i 2022 – nemlig 943 mod forventet 1.049. Mod slutningen af perioden svarer den nye prognose stort set til den gamle, hvilket bl.a. skyldes, at der i den nye prognose forventes et lidt højere antal fødsler i 2026-2027 end tidligere forventet.

Udviklingen i 3-5-årige ser ud som følger:

Demografireguleringerne beregnes som gennemsnitspris gange med antal. Ved prognosen over antallet forudsættes som vanligt en uændret "efterspørgselsprocent" med udgangspunkt i det aktuelle skøn over antallet i 2023.

Børne- og Familieudvalget - Børn

Del 2

Hermed bliver skønnet over det forventede antal som følger:

Forventet antal	Faktisk 2022	Aktuelt skøn 2023	2024	2025	2026	2027
Dagpleje	701	680,0	681	676	704	717
Vuggestuer	1.405	1.480	1.483	1.470	1.533	1.561
Børnehaver	3.189	3.185	3.185	3.309	3.287	3.343
I alt	5.295	5.345	5.350	5.455	5.525	5.622

Beregningen af de fremadrettede demografibeløb sker med udgangspunkt i ovennævnte antal samt nedenstående gennemsnitspriser. Som det fremgår, stiger gennemsnitspriserne både vedr. vuggestuer og børnehaver som følge af indførelse af minimumsnormeringer:

Gennemsnitspriser (1.000 kr.)	2023	2024	2025	2026	2027
Dagpleje	98.420	100.390	102.040	102.040	102.040
Vuggestuer	107.900	110.100	111.900	111.900	111.900
Børnehaver	54.000	55.000	55.900	55.900	55.900

Ud fra ovennævnte gennemsnitspriser samt den forventede udvikling i antal småbørn kan demografibeløbene nu beregnes som følger – med udgangspunkt i år 2023:

Demografiregulering småbørn (1.000 kr.)	2024	2025	2026	2027
Dagpleje	138	-454	2.495	3.804
Vuggestuer	329	-1.084	5.955	9.080
Børnehaver	16	6.916	5.712	8.845
I alt (før efterreg), 23 PL	483	5.379	14.162	21.728
I alt (før efterreg), 24 PL	503	5.598	14.738	22.613
Efterreg 2022/foreløbig 2023 (24- PL)	20	20	20	20
I alt	523	5.618	14.759	22.633

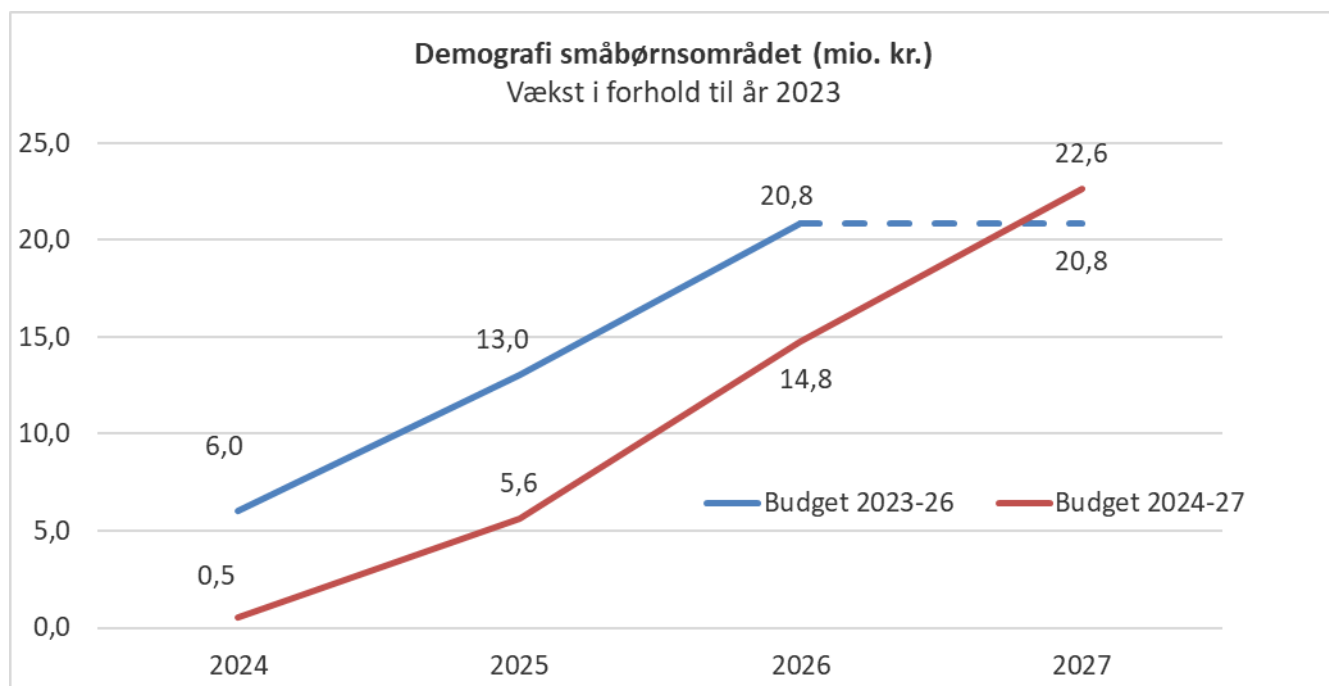
Ovenstående viser et samlet reguleringsbehov på 0,5 mio. kr. fra 2023 til 2024 stigende til 22,6 mio. kr. i 2027.

Som nævnt indledningsvis skyldes ændringen i forhold til tidligere at antallet af fødsler i løbet af 2022 blev væsentligt lavere end forventet.

Grafisk kan ovenstående tal illustreres som følger (i mio. kr.):

Børne- og Familieudvalget - Børn Del 2

Som følge af den lave demografiregulering fra 2023-24 startes på et lavere niveau end tidligere forventet. Og stigningen fra 2024-25 er ligeledes lavere end tidligere forventet. Herefter følger udviklingen den tidligere beregning.

3. Ændringer på området

På baggrund af budgetforudsætningerne viser tabellen nedenfor, hvilke ændringer der er indarbejdet i budgettet siden udgangspunktet fra sidste års vedtagne budget.

Ændringer siden budget 2023 (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Udgangspunkt 2023-budget (2024-priser)	500,4	500,4	500,4	500,4
Demografi				
Småbørn budget 2024-27	0,5	0,5	0,5	0,5
Minimumsnormering overgået til DUT, statens midler	24,1	24,1	24,1	24,1
Minimumstildeling - aftalt kommunal finansiering	-0,5	3,2	3,2	3,2
Budgetaftaler tidligere år				
Ledelse på dagtilbudsområdet	-3,4	-3,4	-3,4	-3,4
Justering af rammerne for førskole	0,0	-2,8	-2,8	-2,8
Øget uddannelsesgrad - dagtilbud	0,0	-1,2	-1,2	-1,2
Tillægsbevillinger og omplaceringer				
St. Bededag kompensation fra LC-programmet	2,2	2,2	2,2	2,2
Afledt drift til vuggestuegruppe i KFUM	0,1	0,1	0,1	0,1
Eksterne konsulenter	0,0	0,1	0,1	0,1
Fritidshjem og klubber fra skoleområdet	0,2	0,2	0,2	0,2

Børne- og Familieudvalget - Børn

Del 2

Ændringer siden budget 2023 (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Udgangspunkt 2023-budget (2024-priser)	500,4	500,4	500,4	500,4
Demografi				
Småbørn budget 2024-27	0,5	0,5	0,5	0,5
Minimumsnormering overgået til DUT, statens midler	24,1	24,1	24,1	24,1
PL og øvrige ændringer				
Afrunding	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
I alt	523,2	523,0	523,0	523,0

3.1 Demografi

Demografireguleringen er fra indeværende års budgetaftale. Der henvises til afsnit 2.2 for en uddybning af beregningen.

Statens andel af budgettet til minimumsnormeringen overgår fra år 2024 til en varig DUT-opskrivning, ligesom den aftalte kommunale finansiering er endelig fra år 2025.

3.2 Budgetaftaler tidligere år

Ledelse udgør fra år 2024 30% ledelsestid, som fratrækkes kravet om 65% uddannede pædagoger. Førskolen står fortsat til en besparelse på dagtilbudsområdet, idet der arbejdes på en ændring af tilbuddet, så førskolebørnene overgår til SFO regi fra 1. maj 2025.

I en tidligere budgetaftale blev der givet 1 mio. årligt over 4 år til uddannelse af det pædagogiske personale. I den nye tildelingsmodel er ordningen gjort permanent, så der årligt er afsat midler til merituddannelse af pædagoger.

3.3 Tillægsbevillinger og omplaceringer

Randers Kommune modtager via LC-programmet kompensation for udvidelse af åbningstiden med St. Bededag i alt 2,6 mio. kr. Fordelingen er lavet mellem SFO, Ejendomsservice samt til dagtilbud og fritidsområdet.

I forbindelse med anlægsprojekter, kan forvaltningen ansøge om øgede budgetter til afledt drift. I 2024 udgør den samlede afledte drift i alt 3,5 mio. kr., som er fordelt på en række ny- og ombygninger på dagtilbudsområdet.

De fleste af midlerne er overført til Ejendomsservice, da forbrugsafregning og bygningsvedligehold for de kommunale dagtilbud er placeret der. Kun KFUM's institutioner er i 2023 udvidet med en vuggestuegruppe, og her er i årene fremover afsat knapt. 50.000 kr. til drift af ABA-anlæg og yderligere forbrugsafregning.

Børne- og Familieudvalget - Børn

Del 2

3.4 PL og øvrige ændringer

PL og øvrige ændringer udgør -0,3 mio. kr. årligt.

4. Yderligere oplysninger

4.1 Aftaleenheder

Aftalt kapacitet, pladser i budget 2024	0-2 år	3-5 år	Fritidshjem	Klubber
Dagplejen	550			
Kommunale dagtilbud				
Dagtilbud Midt	295	306	40	70
Dagtilbud Nordvest	203	389		
Dagtilbud Nordøst	183	384		
Dagtilbud Sydvest	238	464		
Dagtilbud Sydøst	248	473		
Kommunale dagtilbud i alt	1.167	2.016	40	70
Selvejende institutioner				
Kristrup Vuggestue	53			
Tjærbyvejens Vuggestue	34			
Børnehaven Bredstrupsgade		82		
Børnehuset Himmelblå	13	88		
Kristrup Børnehus	24	110		
Tirsdalens Børnehave		60		
Helsted Børnehus	26	50		
Platangården	51	52		
Bhv. og Vug. Rådmands Boulevard	13	40		
Børnehuset Mariendal	28	40		
Den selvejende institution Glentevej	14	35	73	
KFUM's institutioner	14	30	47	100
Vorup Børne og Ungdomshus			40	175
Solgården klubtilbud				55
Selvejende institutioner i alt	270	587	160	330
Havndal Skole (Havndal Børnehave)		26		
Fårup Skole (Fårup Børnehave)		40		
TOTAL dagpleje, dagtilbud og skoleområdet	1.987	2.669	200	400
Andre				
Førskolebørn (omregnet til helårsbørn)	0	320		

Børne- og Familieudvalget - Børn

Del 2

Aftalt kapacitet, pladser i budget 2024	0-2 år	3-5 år	Fritidshjem	Klubber
Børnehaven Lucernevej	0	19		
Børn indskrevet i private institutioner	90	241	22	
Privat pasning og pasning af egne børn	105	0		

Tabellen viser antal pladser til børn i budget 2024, 0–2-år, 3–5-år samt for fritidstilbud og klubber.

4.2 Takster og nøgletal

4.2.1. Takster

Taksten for de forskellige tilbud fremgår af nedenstående tabel, taksten er angivet pr. måned for 2024 og for 2023. Taksterne er godkendt ved byrådets 2. budgetbehandling d. 12. oktober 2023.

Dagpleje	Takst for 2024	Takst for 2023
Heldagsplads	2.857,00	2.733,00
Deltidstilbud ¹	2.400,00	2.295,00

¹For forældre på barselsorlov. Maks 30 timer om ugen.

Kombinationstilbud i dagpleje	Takst for 2024	Takst for 2023
Maks 18 timer ¹	2.143,00	2.049,00
Maks 28 timer ²	2.429,00	2.323,00
Maks 38 timer ³	2.714,00	2.596,00

¹Ved siden af ydes et tilskud til 30 timers privat pasning.

²Ved siden af ydes et tilskud til 20 timers privat pasning.

³Ved siden af ydes et tilskud til 10 timers privat pasning.

Vuggestue (0-2 år)	Takst for 2024	Takst for 2023
Heldagsplads	3.440,00	3.276,00
Deltidstilbud ¹	2.890,00	2.752,00

¹For forældre på barselsorlov. Maks 30 timer om ugen.

Kombinationstilbud i dagtilbud (0-2 år)	Takst for 2024	Takst for 2023
Maks 20,5 timer ¹	2.580,00	2.457,00
Maks 30,5 timer ²	2.924,00	2.785,00
Maks 40,5 timer ³	3.268,00	3.112,00

¹Ved siden af ydes et tilskud til 30 timers privat pasning.

²Ved siden af ydes et tilskud til 20 timers privat pasning.

³Ved siden af ydes et tilskud til 10 timers privat pasning.

Børne- og Familieudvalget - Børn

Del 2

Dagpleje	Takst for 2024	Takst for 2023
Heldagsplads	2.857,00	2.733,00
Deltidstilbud ¹	2.400,00	2.295,00

Børnehave (3 år-skolestart)	Takst for 2024	Takst for 2023
Heldagsplads	1.956,00	1.952,00
Deltidstilbud ¹	1.643,00	1.640,00

¹For forældre på barselsorlov. Maks 30 timer om ugen.

Kombinationstilbud i dagtilbud (3 år-skolestart)	Takst for 2024	Takst for 2023
Maks 20,5 timer ¹	1.467,00	1.464,00
Maks 30,5 timer ²	1.663,00	1.659,00
Maks 40,5 timer ³	1.859,00	1.854,00

¹Ved siden af ydes et tilskud til 30 timers privat pasning.

²Ved siden af ydes et tilskud til 20 timers privat pasning.

³Ved siden af ydes et tilskud til 10 timers privat pasning.

Frokostordning	Takst for 2024	Takst for 2023
Tilvalg i vuggestuer og børnehaver	687,00	678,00

Fritidshjem, klubber og juniorklubber	Takst for 2024	Takst for 2023
Fritidshjem (heldagsplads)	1.355,00	1.291,00
Juniorklub (4.-7. klasse)	433,00	422,00
KFUM's Fritidsgård Solgården (kontingent pr. måned)	220,00	210,00

Taksterne i dagpleje, vuggestuer, børnehaver er udregnet ud fra 12 måneders betaling. Taksterne udgør 25% af driftsudgifterne.

For fritidshjem og klubber er taksterne udregnet ud fra 11 måneders betaling, dog undtaget tilbuddet i KFUMs Fritidshjem Solgården, hvor der er betaling i alle 12 måneder af året.

Der ydes søskenderabat med fuld takst for dyreste plads, derefter 50% af forældrebetalingen for øvrige pladser.

[Den aktuelle takstoversigt kan tilgås her via randers.dk](#)

4.2.1. Nøgletal

Nøgletal på dagtilbudsområdet omfatter pasning af børn i alderen 0-5 år. Der skelnes mellem børn i alderen 0-2 år og 3-5 år. Nøgletallene viser udgifterne på området og dækningsgrader fordelt på pasningstilbud i 2022.

Nedenfor link til de seneste nøgletal på området.

Børne- og Familieudvalget - Børn

Del 2

[Den seneste 6-bynøgletalsrapport kan tilgås her via randers.dk](#)

5. Anlægsprojekter

Dagtilbudsområdet er på nuværende tidspunkt udfordret af et stigende børnetal. Det betyder blandt andet, at der er behov for at etablere flere pladser ved at bygge nye institutioner og udbygge eksisterende institutioner.

Flere anlægsprojekter på dagtilbudsområdet er under udførelse i år 2023 og forventes færdige med ibrugtagning senest i 2024. Anlægsarbejderne er prioriteret højt, dels da der er stort behov for større kapacitet og dels for at forbedre indeklimaet.

Som en del af budgetvedtagelsen for 2024-2027 blev der samtidig vedtaget en 10-årig investeringsplan på anlægsområdet. Der er ikke afsat midler i årene 2028 til og med 2032 i investeringsplanen til yderligere anlægsarbejder på dagtilbudsområdet.

Nedenfor følger anlægsskemaer for anlægsprojekter med budget i 2024-2027 for bevillingsområdet.

Anlægsprojekter (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Etablering af daginstitution i Dronningborg	7,9	0,0	0,0	0,0
Forbedring af indeklima daginstitutioner	5,1	5,6	0,0	0,0
Ny daginstitution 2025-26	0,0	19,0	19,0	0,0
Vuggestuegruppe - reservation	0,0	1,6	0,0	0,0
I alt	13,0	26,2	19,0	0,0

De enkelte anlægsprojekter med budget i 2024-2027 beskrives særskilt herefter.

Børne- og Familieudvalget - Børn

Del 2

Anlægsprojekt: Etablering af daginstitution i Dronningborg

Bevillingsprogramnummer: 9223000003

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	30.253	7.875	0	0	0	38.128
Indtægter	0	0	0	0	0	0
I alt	30.253	7.875	0	0	0	38.128

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
14.11.2022	1.000	0	1.000	Udarbejdelse af byggeprogram mm
27.02.2023	35.500	0	35.500	
I alt	36.500	0	36.500	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Projektet er påbegyndt i 2023. Arbejdet afsluttes, og institutionen tages i brug i løbet af 2024.

Daginstitutionen i Dronningborg rummer 50 vuggestuebørn og 100 børnehalebørn, men med fleksibel indretning, så der kan ændres i børnesammensætningen efter behov.

Børne- og Familieudvalget - Børn

Del 2

Anlægsprojekt: Forbedring af indeklima - ramme

Bevillingsprogramnummer: 9223000004

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	19.709	5.118	5.625	0	0	30.452
Indtægter	0	0	0	0	0	0
I alt	19.709	5.118	5.625	0	0	30.452

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
13.12.2021	10.000	0	10.000	
25.04.2022	5.000	0	5.000	
12.09.2022	4.224	0	4.224	
13.10.2022	73	0	73	
28.08.2023	412	0	412	
I alt	19.709	0	19.709	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Der er siden 2021 udført arbejde på nedenstående institutioner:

13.12.2021: Børnehuset Regnbuen, Børnehuset Svalereden, Børnehuset Viborgvej og Vuggestuen Grønnegade

25.04.2022: Børnehuset Tryllefløjten, Børnehuset Lervangen, Vorup Vuggestue og liggehal i Børnehuset Regnbuen

12.09.2022: Vuggestuegrupper i Børnehuset Tryllefløjten

13.10.2022: Prisregulering af budgettet

28.08.2023: Vuggestuen Grønnegade

Der er endnu ikke prioriteret anvendelse af de afsatte rådighedsbeløb for 2024 og 2025.

Børne- og Familieudvalget - Børn

Del 2

Anlægsprojekt: Ny daginstitution 2025-26

Bevillingsprogramnummer: 9223000010

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	0	0	19.000	19.000	0	38.000
Indtægter	0	0	0	0	0	0
I alt	0	0	19.000	19.000	0	38.000

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Fra budgetaftalen 2024-2027:

Randers Kommune er i vækst og har et stigende børnetal. Dette skaber behov for en udbygning af dagtilbudskapaciteten i de kommende år. Aftalepartierne er på den baggrund enige om, at der afsættes i alt 38 mio. kr. i 2025-2026 til byggeriet af en ny daginstitution til 100 børnehavebørn og 50 vuggestuepladser. Med kapacitetsudvidelsen forbedres kommunens muligheder for at give det enkelte barn en plads i det dagtilbudsdistrikt, hvor barnet har bopæl.

Børne- og Familieudvalget - Børn

Del 2

Anlægsprojekt: Vuggestuegruppe - reservation

Bevillingsprogramnummer: 9223000011

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	0	0	1.550	0	0	1.550
Indtægter	0	0	0	0	0	0
I alt	0	0	1.550	0	0	1.550

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Fra Budgetaftalen 2024-2027:

Aftalepartierne er enige om, at der frem imod budget 2025-2028 skal laves en afdækning af mulighederne for at etablere en vuggestuegruppe. Aftalepartierne reserverer foreløbigt 1,55 mio. kr. i anlægsmidler (inkl. inventar) i 2025 til at realisere et eventuelt projekt.

Børne- og familieudvalget - Familie

Del 1

1. Beskrivelse af området

Familieområdet har primært fokus på børn og unge i Randers Kommune med behov for særlig støtte. Formålet er at understøtte og sikre udsatte børn og unge samt deres familier en positiv udvikling og trivsel. Området har indtil udgangen af 2023 været forankret i servicelovens bestemmelser om særlig støtte til børn og unge i alderen 0-17 år samt unge i efterværn i alderen 18-23 år. Fra 1. januar 2024 overføres reglerne i servicelovens bestemmelser til Barnets Lov.

Bevillingen omfatter indsatser til udsatte børn og unge, der har behov for hjælp af sociale årsager, samt kvinder, der søger hjælp på krisecentre. Indsatser til familier med handicappede børn varetages under socialudvalget.

Indsatserne omfatter forebyggende foranstaltninger og anbringelser, der bevilges af rådgivere i Familie- og rådgivningscentret. Desuden omfatter indsatserne ophold og støtte på krisecentre. Sidstnævnte ydelser kræver ikke visitation.

Indsatserne varetages, dels af Randers Kommunes egne tilbud, og dels ved køb af ydelser i andre kommuner og regioner eller hos private leverandører.

Fakta

Egne institutioner i Randers Kommune:	
Døgnpladser, Rismøllegården	8
Døgnpladser, Familieværkstedet	3
Døgnpladser, Randers Krisecenter	14
Antal anbragte:	
Plejefamilie	144
Døgninstitution/opholdssted	55

Politikker

Børne- og ungepolitik

Se Randers Kommunes politikker på randers.dk/politikker

2. Hovedtal

2.1 Drift

Tabellen viser budgettet på drift fra 2024-2027 på bevillingsområdet opdelt på servicerammen og uden for servicerammen.

Familie (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Servicerammen	227,5	227,2	226,5	227,3
Plejefamilier	72,7	72,7	72,7	72,7
Opholdssteder, sikrede inst. og døgninstitutioner	49,1	48,0	46,9	46,9
Forebyggende foranstaltninger og indsats	62,9	62,9	61,6	61,6
Kvindekrisecentre	3,7	3,7	3,7	3,7
Familie- og rådgivningscentret (adm.)	39,1	39,9	41,7	42,5
Uden for servicerammen	-11,9	-12,3	-12,6	-13,8

Børne- og familieudvalget - Familie

Del 1

Familie (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Plejefamilier	-3,9	-3,9	-3,9	-3,9
Opholdssteder, sikrede inst. og døgninstitutioner	-6,4	-6,8	-7,1	-8,3
Forebyggende foranstaltninger og indsats	-1,6	-1,6	-1,6	-1,6
I alt	215,5	214,9	213,9	213,6

2.1.1 Servicerammen

Tabellen viser budgettet fra 2024 til 2027. Familieområdet er ikke omfattet af en løbende demografiregulering, men har en samlet rammebevilling. Det betyder, at budgettet ikke reguleres i takt med antallet af børn og unge, der har brug for støtte.

Budgettet falder med 0,6 mio. kr. fra 2024 til 2025, samt med yderligere 1,0 mio. kr. fra 2025 til 2026 og yderligere med 0,5 mio. kr. fra 2026 til 2027. Det dækker over, at der er indarbejdet et årligt effektiviseringskrav på 0,5% i 2024-2026, at en ekstrabevilling til krisecenterområdet er stoppet, mens der modsat er bevilliget midler via lov- og cirkulæreprogrammet til imødegåelse af øgede sagsrådgiverressourcer som følge af implementering af Barnets Lov.

Familieområdet er organiseret i tre centre. De to centre: Børn- og ungecenter og Randers Krisecenter er udelukkende udførerenheder, mens Familie- og rådgivningscentret både varetager myndighedsopgaver og udføreropgaver. Det betyder, at de døgnrelaterede foranstaltninger og de tilhørende myndighedsopgaver er samlet i en afdeling (Døgnafdeling) under Familie- og rådgivningscentret. Alle tre centre er selvstændige økonomiske aftaleenheder, jf. Randers-modellen. Centrale udgifter omfatter udgifter til Familiefagligt Udviklingscenter samt køb af indsatser, som ikke er omfattet af en aftaleenhed. Det samlede budget hænger dog tæt sammen, og der foretages løbende en vurdering af hvilke typer af indsatser og tilbud, der er behov for, og herefter tilpasses budgettet til det aktuelle behov indenfor den samlede ramme.

Nedenstående tabel viser de budgetterede serviceudgifter i 2024 i mio. kr. fordelt på centrene og centrale konti.

Familie 2024 (mio. kr.)	Børn- og Ungecenter	Krise centret	Familie- og rådgivn.-center Døgnafdeling	Familie- og rådgivn.-center Køb af pladser	Familie- og rådgivn.-center (adm.)	Centrale udgifter	I alt
Servicerammen	46,2	7,9	14,5	170,0	38,0	-49,2	227,5
Plejefamilier	0,0	0,0	7,6	62,7	0,0	2,4	72,7
Opholdssteder, sikrede samt døgninstitutioner	0,0	0,0	6,9	47,2	0,0	-5,0	49,1
Forebyggende foranstaltninger og indsats	46,2	0,0	0,0	60,0	0,0	-43,4	62,9
Kvindekrisecentre	0,0	7,9	0,0	0,0	0,0	-4,2	3,7
Familie- og rådgivningscentret (adm.)	0,0	0,0	0,0	0,0	38,0	1,0	39,1

Børne- og familieudvalget - Familie

Del 1

2.1.2 Uden for servicerammen

Uden for servicerammen konteres statsrefusioner i særligt dyre enkeltsager. Derudover konteres udgifter og refusioner til sociale formål (dvs. udbetaling af tilskud vedrørende samværsret mv. med børn og forsørgelse af børn). Disse udgifter afholdes i henhold til aktivloven.

3. Aktuel økonomisk situation på drift og anlæg

3.1 Aktuel status

I 2020 og 2021 var der økonomisk stabilitet på familieområdet. Men i 2022 opstod en række udfordringer, som betød, at familieområdet gik ud af året med et merforbrug på 14,1 mio. kr. Merforbruget dækker over et merforbrug på 16,4 mio. kr. til køb af anbringelser og forebyggende foranstaltninger, og et mindreforbrug på 2,3 mio. kr. på de øvrige områder.

Merforbruget til køb af anbringelser og forebyggende foranstaltninger skyldes:

Det er blevet vanskeligere at rekruttere det ønskede antal plejefamilier og aflastningsfamilier.

Flere børn og unge anbringes på en døgninstitution eller et socialpædagogisk opholdssted fremfor i en plejefamilie.

Det ændrede anbringelsesmønster smitter af på udgifterne, da en plads på en døgninstitution/et opholdssted er dyrere end en plejefamilie.

De gennemsnitlige udgifter til anbragte børn og unge er steget mere end pris- og lønudviklingen på landsplan. Dette gælder for både børn og unge anbragt i døgninstitution/opholdssted og i plejefamilie.

Der er sket en tilgang af unge med spiseforstyrrelser og selvskadende adfærd, hvilket også presser udgifterne opad.

Afledt af ovennævnte udfordringer har forvaltningen udarbejdet en faglig økonomisk handleplan med tre hovedfokusområder og en række initiativer, som forventes at bidrage til en reduktion i merforbruget hen over en årrække. Initiativerne fordeler sig på følgende områder:

Fokus på plejefamilieområdet, så der opnormeres i 2023 med to medarbejdere, der skal medvirke til vende anbringelsesmønstret mod flere anbringelser i plejefamilie – fremfor i døgninstitution/opholdssted.

Investering i tiltag, der kan forebygge dyre anbringelser for børn og unge med spiseforstyrrelse og selvskadende adfærd. Familieområdet er i gang med at oprette helhedsorienterede indsatser for disse børn og unge, mens der arbejdes på at udarbejde en driftsfinansieret investeringsmodel for etablering af en tværfaglig kommunal indsats på tværs af forvaltningerne i kommunen.

Investering i egne interne institutionstilbud for børn under 14 år. Det forventes, at det vil kunne bidrage positivt til ønsket om, at flere børn skal anbringes i plejefamilie fremfor for institution, idet det vil skabe bedre mulighed for kommunens medarbejdere at finde den rette plejefamilie til barnet.

Børne- og familieudvalget - Familie

Del 1

Øget fokus på støttet samvær med henblik på hjemtagelse af nogle af de støttede samvær fra ekstern leverandør.

Smidigere visitationsprocesser inden for indsatser til familiebehandling, så indsatserne gøres mere fleksible med henblik på øget fokus på forebyggelse, netværksinddragelse og konkret arbejde på alternative indsatser til en anbringelse.

Enkelte sager på familieområdet kan være meget omkostningstunge, og området vil altid være sårbart overfor pludselige stigninger i antallet af anbringelsessager.

Barnets Lov træder i kraft den 1. januar 2024. Det er endnu uvist hvilke økonomiske konsekvenser, den nye lov medfører. Men det forventes, at lovændringen vil få betydning for tilrettelæggelsen af sagsbehandlingen. Randers Kommune er kompenseret via lov- og cirkulæreprogrammet med 5,2 mio. kr. i 2024 stigende til 8,6 mio. kr. i 2027.

3.2 Budgetaftalen

Budgetaftalen indeholder nedenstående nye tiltag på bevillingsområdet.

Ændringer fra budgetaftalen - drift (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Familieområdet - handleplan	1,3	1,3		
I alt	1,3	1,3	0,0	0,0

Der er i budgetaftalen for 2024-2027 tilført 1,3 mio. kr. i 2024 og 2025 til arbejdet med familieområdets faglig økonomiske handleplan herunder videreførelse af de elementer fra projektet MyWay, som kan bidrage til, at målsætningen i handleplanen kan indfries.

Børne- og familieudvalget - Familie

Del 2

1. Supplerende beskrivelse af området

Tabellen viser bevillingsområdets budget på drift for 2024 fordelt på udgifter og indtægter.

Familie (mio. kr.)	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
Serviceammen	240,2	-12,7	227,5
Plejefamilier	74,4	-1,7	72,7
Opholdssteder, sikrede institutioner og døgninstitutioner	51,5	-2,4	49,1
Forebyggende foranstaltninger og indsatser	63,0	-0,1	62,9
Kvindekrisecentre	12,3	-8,6	3,7
Familie- og rådgivningscentret (adm.)	39,1	0,0	39,1
Uden for serviceammen	0,2	-12,1	-11,9
Plejefamilier	0,0	-3,9	-3,9
Opholdssteder, sikrede institutioner og døgninstitutioner	0,0	-6,4	-6,4
Forebyggende foranstaltninger og indsatser	0,2	-1,8	-1,6
I alt	240,0	-24,8	215,5

Ovenstående tabel viser, at indenfor serviceammen er der budgetteret med nettoudgifter for 227,5 mio. kr., heraf 240,2 mio. kr. i udgifter og 12,7 mio. kr. i indtægter. Udenfor serviceammen er der budgetteret med nettoindtægter for 11,9 mio. kr., heraf 0,2 mio. kr. i udgifter og 12,1 mio. kr. i indtægter.

Udgifterne dækker både foranstaltninger leveret af kommunens egne tilbud og foranstaltninger købt i andre kommuner, regioner og private tilbud. Indtægterne indenfor serviceammen dækker over kommunens salg af pladser i egne tilbud, herunder salg vedrørende både Randers-borgere og andre kommuners borgere. Indtægter udenfor serviceammen dækker refusioner fra staten til særlige dyre sager samt udgifter og statsrefusion vedrørende sociale formål.

I de efterfølgende afsnit er områderne beskrevet enkeltvist. Områderne kan både indeholde udgifter indenfor og udenfor aftaleenheder jf. Randersmodellen.

1.1 Serviceammen

Familieområdet er organiseret i tre centre. De to centre: Børn- og ungecenter og Randers Krisecenter er udelukkende udførerenheder, mens Familie- og rådgivningscentret både varetager myndighedsopgaver og udføreropgaver. Det betyder, at de døgnrelaterede foranstaltninger og de tilhørende myndighedsopgaver er samlet i en afdeling (Døgnafdeling) under Familie- og rådgivningscentret. Alle tre centre er selvstændige økonomiske aftaleenheder, jf. Randersmodellen.

Ved oprettelsen af Døgnafdelingen er der lavet en tættere kobling mellem myndighed og udfører på døgnområdet, hvor også døgntilbuddet Rismøllegården indgår. Rismøllegårdens målgruppe er unge i alderen 14-18 år. Tilbuddet har ti pladser, heraf to udslusningspladser.

Børne- og familieudvalget - Familie

Del 2

I Børn- og ungecentret er målgruppen børn og unge op til 18 år, deres forældre, unge i efterværn (18 – 23 år) samt gravide med fokus på at støtte og hjælpe, når disse står i en sårbar situation. For unge fra ca. 12 år og deres familier er der fokus på de problemstillinger, der kan opstå i ungelivet. Udover dagforløb med familiekonsulenter og psykologer er der et døgntilbud (Familieværkstedet) målrettet gravide og familier. Familieværkstedet har fire pladser, heraf en akutplads.

Familie- og rådgivningscentret står for den løbende sagsbehandling, visitation og opfølgning. Alle borgere med brug for en indsats er tilknyttet en rådgiver i Familie- og rådgivningscentret, som løbende følger familien. Størstedelen af ydelserne i Børn- og Ungecentret samt Døgnafdelingen visiteres af Familie- og rådgivningscentret. Enkelte ydelser er aftalt med skoler og kræver ikke visitation.

Randers Krisecenter er en selvejende institution, der har en driftsoverenskomstsftale med Randers Kommune. Det kræver ikke en visitation fra Familie- og rådgivningscentret at flytte ind på et krisecenter. Når en kvinde med bopæl i Randers er indskrevet på et krisecenter, så afholdes udgiften centralt indenfor familieområdet. Det er således ingen direkte sammenhæng mellem Randers Krisecenter og det centrale budget til opholdsbetalinger.

Der er budgetteret med aktiviteter for 68,6 mio. kr. sammenlagt i Børn- og ungecentret, Randers Krisecenter og Døgnafdelingen.

Nedenstående tabel viser de budgetterede serviceudgifter i 2024 i mio. kr. fordelt på centrene og centrale konti

Servicerammen (mio. kr.) 2024	Børn- og ungecenter	Krisecenter	Familie- og rådgivningscenter	Centrale udgifter	I alt
Servicerammen	46,2	7,9	222,4	-49,2	227,5
Plejefamilier	0,0	0,0	70,3	2,4	72,7
Opholdssteder, sikrede inst. og døgninst.	0,0	0,0	54,1	-5,0	49,1
Forebyggende foranstaltninger og indsatser	46,2	0,0	60,0	-43,4	62,9
Kvindekrisecentre	0,0	7,9	0,0	-4,2	3,7
Familie- og rådgivningscentret (adm.)	0,0	0,0	38,0	1,0	39,1

1.1.1 Plejefamilier

Her afholdes udgifter til anbringelse i plejefamilier og netværksplejefamilier efter Barnets Lov. Udgifter dækker løn til plejeforældre, tøj- og lomme penge samt omkostningsgodtgørelser i forbindelse med anbringelser i plejefamilier og netværksplejefamilier samt uddannelse og supervision. Plejefamilier og netværksplejefamilier ansættes af Randers Kommune.

Udover udgifterne til selve anbringelserne er der afsat 2,4 mio. kr. til godkendelse af og tilsyn med plejefamilier. Opgaven varetages af Socialtilsyn Midt. Udgiften er en objektiv finansiering, hvilket betyder, at Randers Kommune betaler en takst ud fra antallet af 0-17-årige i kommunen.

1.1.2 Opholdssteder, Sikrede institutioner og Døgninstitutioner

Her afholdes udgifter til anbringelse på socialpædagogiske opholdssteder, kost- og efterskoler samt eget værelse/ungehybel efter Barnets Lov. Udgiften omfatter opholdsbetaling, særlig støtte og udgifter, som ikke er omfattet af opholdstaksten – f.eks. medicin til unge på eget værelse / i

Børne- og familieudvalget - Familie

Del 2

ungehybel kan der yderligere være udgifter forbundet med at bo i egen bolig. Familieområdet råder over 2 ungehybler.

Socialpædagogiske opholdssteder samt kost- og efterskoler er typisk private tilbud.

Her afholdes ligeledes udgifter til anbringelse af sociale årsager på døgninstitutioner, herunder delvis lukkede døgninstitutioner og sikrede døgninstitutioner. Udgifterne dækker opholdsbetaling.

Døgninstitutioner drives typisk af kommuner og regioner. Randers Kommune driver selv døgninstitutionen Rismøllegården med 8 pladser.

Her afholdes ligeledes udgifter til anbringelse på sikrede institutioner og særligt sikrede afdelinger i tilknytning til en døgninstitution efter Barnets Lov. Anbringelse sker primært som led i varetægtssurrogat, afsoning af dom eller en ungdomssanktion.

Sikrede institutioner har lands- og landsdelsfunktion, hvilket vil sige, at de optager unge fra hele landet og at deres drift delvist finansieres via *objektiv finansiering*. Det vil sige, at alle kommuner betaler en andel af institutionernes driftsbudget uanset, om kommunerne har borgere indskrevet i tilbuddet eller ej. Ud over den objektive finansiering betaler kommunerne en opholdstakst, hver gang en ung er indskrevet. Den objektive finansiering af sikrede institutioner beregnes på baggrund af antallet af 15-17-årige i kommunen. Der er afsat 2,5 mio. kr. til objektiv finansiering af sikrede institutioner.

Her afholdes desuden udgifter til indsatser efter lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet. Hvis et barn eller en ung i alderen 10-17 år er mistænkt for eller har begået alvorlig kriminalitet ved overtrædelse af straffeloven, lov om euforiserende stoffer, våbenloven eller knivloven og samtidig vurderes at være i særlig risiko for at begå yderligere kriminalitet, er barnet eller den unge i målgruppen for ungdomskriminalitetsnævnet.

Kommunen indstiller til en indsats, hvorefter ungdomskriminalitetsnævnet fastsætter hvilken indsats, der skal iværksættes for den unge. Indsatsen kan være et forbedringsforløb svarende til forbyggende foranstaltninger eller en anbringelse.

1.1.3 Forebyggende foranstaltninger og indsatser

Forebyggende foranstaltninger omfatter: familiebehandling, støtte/kontaktpersonopgaver, praktisk pædagogisk bistand i hjemmet, rådgivning og støtte samt økonomisk støtte til forældremyndighedsindehaveren.

Hovedparten af de forebyggende foranstaltninger løses i Randers Kommunes eget tilbud Børn- og ungecentret.

Derudover er der afsat 0,4 mio. kr. til objektiv finansiering af Børnehus Midt. Den objektive finansiering beregnes på baggrund af andelen af 0-17-årige i kommunen. Ud over den objektive finansiering betaler kommunen et beløb pr. barn, der gennemgår et forløb i Børnehuset. Børnehuset arbejder med sager, hvor der er viden eller mistanke om, at et barn under 18 år, har været udsat for voldelige og/eller seksuelle overgreb.

Børne- og familieudvalget - Familie

Del 2

1.1.4 Kvindekrisecentre

Budgettet til krisecentre dækker både budgettet til driften af Randers Krisecenter og myndighedsbudgettet til køb af pladser på krisecentre udenfor Randers kommune.

Randers Krisecenter er en selvejende institution. Der er indgået driftsoverenskomst med Randers Kommune, hvorfor Randers Krisecenter er en del af kommunens budget og regnskab. Driften af krisecentret er takstfinansieret, eventuelt mer-/mindreforbrug på krisecentret indregnes i taksten de efterfølgende år, hvorfor driften er udgiftsneutral.

Randers Krisecenter har 14 pladser. Randers Kommune køber ca. en tredjedel af pladserne, mens resten benyttes af kvinder fra andre kommuner. De konkrete kommuner opkræves opholdsbetaling herfor. Og kvinderne opkræves egenbetaling for ophold på krisecentret.

Staten yder refusion på 50% af kommunens udgifter til krisecentre.

1.1.5 Familie- og rådgivningscentret, Familiefagligt Udviklingscenter (administration)

I Familie- og rådgivningscentret træffer de socialfaglige medarbejdere afgørelser for børn og unge, som udmøntes i henvisninger til indsatser enten i et af Randers Kommunes egne tilbud eller i andre kommunale, regionale eller private tilbud. Herudover yder centrets medarbejdere rådgivning til børn og unge og deres familier.

I Familiefagligt Udviklingscenter arbejdes systematisk med kobling af politik, rammevilkår og strategier til praksis i det socialfaglige arbejde i Randers Kommune. Familiefagligt Udviklingscenter arbejder tæt sammen med de øvrige centre på familieområdet samt øvrige relevante aktører i kommunalt, regionalt og nationalt regi.

1.2 Uden for servicerammen

Nedenstående tabel viser budget 2024 opgjort i mio. kr. for områderne uden for servicerammen

Uden for servicerammen (mio. kr.)	2024
Uden for servicerammen	-11,9
Sociale formål	0,1
Særligt dyre enkeltsager	-12,0

1.2.1 Sociale formål

Der udbetales tilskud vedrørende samværsret mv. med børn i henhold til Aktivlovens §§ 83 og 84.

Staten yder refusion på 50 pct. til disse udgifter, hvorfor der også budgetteres med indtægter.

1.2.2 Særligt dyre enkeltsager

De øvrige indtægter udenfor servicerammen er indtægter fra den centrale statslige refusionsordning. Denne har til formål at kompensere kommunerne for de *særligt* dyre enkeltsager på det specialiserede børne- og voksenområde.

I opgørelsen af refusioner for særligt dyre enkeltsager medtages udgifter i henhold til Serviceloven og Barnets Lov, hvor udgifterne opgøres samlet for alle søskende i familien. Der medtages både udgifter til forebyggende foranstaltninger og til anbringelser. Refusionsordningen starter ved et udgiftsniveau

Børne- og familieudvalget - Familie

Del 2

årligt på 910.000 kr., hvorefter der ydes refusion på 25% stigende til 75% for udgifter over 2.250.00 kr.

Familieområdets mer-/mindreindtægter i forhold til de budgetterede refusioner tilgår kommunekassen. Det er i budgetaftalen 2024-2027 aftalt, at denne ordning fastholdes i 2024, hvorpå ordningen evalueres i forbindelse med budgetlægningen for 2025-2028.

2. Budgetforudsætninger

Det samlede budget til bevillingsområdet er dannet på baggrund af sidste års vedtagne budget, tillagt pris- og lønfremskrivninger, givne tillægsbevillinger i løbet af året samt ændringer fra lov- og cirkulæreprogrammet. Hertil kommer ændringer som følge af budgetaftalen.

Der er ingen demografireguleringer på dette område.

3. Ændringer på området

På baggrund af budgetforudsætningerne viser nedenstående tabel hvilke ændringer, der er indarbejdet i budgettet til servicerammen siden udgangspunktet fra sidste års vedtagne budget.

Servicerammen - Ændringer siden budget 2023 (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Udgangspunkt 2023-budget (2024-priser)	224,4	224,4	224,4	224,4
Budgetaftale 2024-2027				
Familieområdet - handleplan	1,3	1,3	0,0	0,0
Budgetaftaler tidligere år				
Effektivisering 2024-2027	-1,1	-2,1	-3,2	-3,2
Krisecenter - ekstra bevilling 2022 og 2023	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
MyWay	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3
Tillægsbevillinger og omplaceringer				
Overhead	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Lov- og cirkulæreprogram: Barnets Lov	5,2	6,0	7,8	8,6
PL og øvrige ændringer				
Prisfremskrivning	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
I alt	227,6	227,4	226,8	227,6

3.1 Budgetaftale 2024-2027

Der er i budgetaftalen for 2024-2027 tilført 1,3 mio. kr. i 2024 og 2025 til arbejdet med familieområdets faglig økonomiske handleplan herunder videreførelse af de elementer fra projektet MyWay, som kan bidrage til, at målsætningen i handleplanen kan indfries.

Børne- og familieudvalget - Familie

Del 2

3.2 Budgetaftaler tidligere år

I budgetlægningen for 2020-2023 blev det besluttet, at der skulle arbejdes henimod en øget brug af forebyggende og støttende foranstaltninger i hjemmet fremfor anbringelser. Der er indarbejdet en reduktion i budgettet på 1,1 mio. kr. i 2024, 2,1 mio. kr. i 2025 og 3,2 mio. kr. fra 2026 og fremover.

I budgetaftalen for 2022-25 blev der bevilliget 0,5 mio. kr. i 2022 og 2023 til at imødegå det øgede pres på kvindekrisecentre. Denne bevilling er ikke videreført i 2024-2027.

I budgetaftalen for 2023-2026 blev bevillingen til MyWay videreført i 2023. Bevillingen er ikke direkte videreført i 2024-2027, men i stedet forudsættes, at elementer fra projektet kan bidrage til, at den faglig økonomiske handleplan kan indfries.

3.4 Tillægsbevillinger og omplaceringer

Budgetterne til overhead på taksterne for Randers Krisecenter, Rismøllegården og Familieværkstedet er justeret, så de stemmer med de beregnede takster. Tilsvarende er indtægtsbudgettet under Økonomiudvalget reguleret.

Randers Kommune er kompenseret via Lov- og cirkulærepragrammet med 5,2 mio. kr. i 2024 stigende til 8,6 mio. kr. i 2027 i forbindelse med lovændringerne som følge af Barnets Lov. Barnets Lov træder i kraft den 1. januar 2024, og vil betyde øget sagsbehandling i Familie- og rådgivningscentret.

3.5 PL og øvrige ændringer

Der er sket mindre justeringer (tekniske justeringer) som følge af omplaceringer mellem lønkonti og øvrige driftskonti.

4. Yderligere oplysninger

4.1 Aftaleenheder

Nedenstående tabel viser aftaleenhedernes budgetter for 2024-27 opgjort i mio. kroner.

Aftaleenheder	2024	2025	2026	2027
Børn- og ungecenter	46,2	46,2	46,2	46,2
Randers Krisecenter	7,9	7,9	7,9	7,9
Familie- og rådgivningscenter, køb af pladser	170,0	170,0	170,0	170,0
Familie- og rådgivningscenter, døgnafdeling	14,5	14,5	14,5	14,5
Familie- og rådgivningscenter, adm.	38,0	38,0	38,0	38,0

4.2 Takster og nøgletal

Nedenfor beskrives nøgletal og takster.

Børne- og familieudvalget - Familie

Del 2

4.2.1. Takster

Der beregnes takster for ydelserne leveret i Randers Krisecenter, Rismøllegården og Familieværkstedet. De beregnes alle efter retningslinjerne aftalt i rammeaftalen for Region Midtjylland og de 19 østjyske kommuner. Taksterne for Randers Krisecenter indgår i rammeaftalen, mens taksterne for Rismøllegården og Familieværkstedet ikke indgår (da der ikke sælges over 5% af pladserne til andre kommuner). Taksterne beregnes efter budgetvedtagelsen.

Taksterne offentliggøres på Tilbudsportalen.

[Den aktuelle takstoversigt kan tilgås her via randers.dk](#)

4.2.2. Nøgletal

Hvert andet år udarbejder de seks store kommuner: København, Aarhus, Odense, Aalborg, Esbjerg og Randers en nøgletalsrapport. Denne såkaldte 6-by-nøgletalsrapport er senest udgivet i juni 2023 baseret på udgifter og antal anbragte i 2022.

[Den seneste 6-by-nøgletalsrapport kan tilgås her via randers.dk](#)

Beskæftigelsesudvalget

Del 1

Del 2

Bevillingsområder:

Beskæftigelse, integration og ydelser

Beskæftigelsesudvalget - Beskæftigelse, integration og ydelser

Del 1

1. Beskrivelse af området

Bevillingen omfatter udgifter og indtægter vedrørende beskæftigelses- og integrationsområdet og indeholder de organisatoriske enheder Jobcenter Randers, Ydelseskontoret og Sprogcenter Randers.

Beskæftigelsesområdet har til formål at hjælpe ledige i job samt udbetale forsørgelsesydelse til personer, der er ledige eller syge.

Beskæftigelsesindsatsen skal hjælpe ledige tilbage på arbejdsmarkedet i den grad, de er i stand til det. Det gøres f.eks. ved samtaler, uddannelse og kontakt til relevante virksomheder. Målet er, at flere kan forsørge sig selv og få et selvstændigt liv.

Udgifter og indtægter på området omfatter således forsørgelsesydelse til ledige eller sygemeldte borgere samt sagsbehandling og beskæftigelsesindsats for disse borgere og danskuddannelse til borgere omfattet af integrationsloven.

Ydelserne er dels midlertidig forsørgelse såsom kontanthjælp, arbejdsløshedsdagpenge, ressourceforløbsydelse, selvforsørgelses- og hjemrejseydelse og sygedagpenge, og dels permanent forsørgelse som førtidspension, seniorpension og løntilskud til fleksjob.

Driftsudgifterne til aktivering vedrører tilbud til borgere på midlertidig forsørgelse omfattet af aktiveringsbestemmelserne, hertil kommer udgifter til danskuddannelse af flygtninge og indvandrere.

De administrative udgifter på området dækker udgifter og indtægter til administration af Jobcenter Randers, herunder samtaler med de ledige, lægeerklæringer og virksomhedsrettet indsats samt administration af ydelseskontoret, som varetager udbetalingerne af ydelser til borgere.

Fakta

Antal helårspersoner (B2024):	14.518
Antal personer i kontakt med jobcenteret (2022):	30.227
Antal virksomhedsbesøg (2022):	1.747
Beskæftigelsesområdets andel af driftsbudget i Randers Kommune (2024)	30,2 %

Politikker

Beskæftigelsespolitikken

Se Randers Kommunes politikker på randers.dk/politikker

2. Hovedtal

2.1 Drift

Tabellen viser budgettet på drift fra 2024-2027 på bevillingsområdet opdelt på servicerammen og uden for servicerammen. Tabellen viser, at der samlet for hele beskæftigelsesområdet er budgetteret med nettoudgifter for 2.251,2 mio. kr. i 2024, og det stiger til 2.377,0 mio. kr. i 2027.

Beskæftigelsesudvalget - Beskæftigelse, integration og ydelser

Del 1

Beskæftigelse (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Servicerammen	137,6	136,9	130,6	130,6
Integration	2,1	2,1	2,1	2,1
Beskæftigelsesindsats - jobcentertilbud	123,4	122,8	116,5	116,5
Øvrige indsatser og ydelser	12,0	12,0	12,0	12,0
Uden for servicrammen	2.113,7	2.161,6	2.213,1	2.246,5
Arbejdsløshedsdagpenge	200,0	207,1	223,1	230,3
Kontanthjælp og ledighedsydelse	294,2	309,2	327,0	343,1
Sygedagpenge og jobafklaring	268,4	267,6	267,1	261,5
Ressourceforløb	67,2	66,1	68,8	69,0
Fleksjob	236,1	240,0	242,1	242,1
Førtidspensioner	715,7	734,8	750,4	763,9
Seniorpension	86,3	92,2	92,5	91,5
Integration	14,3	15,2	14,0	13,0
Beskæftigelsesindsats - jobcentertilbud	81,3	78,8	76,2	78,8
Øvrige indsatser og ydelser	43,1	42,9	43,2	44,0
Boligyldelse og boligsikring	107,1	107,9	108,6	109,3
I alt	2.251,2	2.298,5	2.343,7	2.377,0

Det største udgiftsområde er førtids- og seniorpension, som udgør mere end en tredjedel af det samlede budget på beskæftigelsesområdet. Sammen med fleksjob udgør de permanente forsørgelsesudgifter i alt 46,1 % af det samlede budget på beskæftigelsesområdet i 2024.

Kontanthjælp og ledighedsydelse udgør 13,1 %, og sygedagpenge- og jobafklaringsområdet udgør 11,9 % af det samlede budget.

Driftsudgifterne til aktivering, også kaldet Jobcentrets tilbudsvifte, udgør 81,3 mio. kr. og dermed 3,6 % af budgettet, mens administrationen af Jobcenter og ydelseskantor udgør 5,5 % af budgettet.

2.1.1 Servicerammen

Tabellen viser budgettet fra 2024 til 2027. Tabellen viser, at budgettet på servicrammen udgør 137,6 mio. kr. i 2024, og det falder til 130,6 frem til 2027.

Faldet skyldes hovedsagelig, at investeringsmodellerne og den midlertidige bevilling til styrket beskæftigelsesindsats vedtaget i budgetaftalen 2024 bortfalder efter 2025, samt at effektiviseringsbidraget er lagt ind i budgettet med den vedtagne trappe på 0,5 % af servicebudgettet fra 2024 til og med 2026.

Lov og cirkulærepragrammet er desuden indarbejdet blandt andet med lovændringerne, som følge af den politiske aftale om finansiering af Arne-pensionen. Se tabel under afsnit om Arne-pension i afsnit 3.1.

Beskæftigelsesudvalget - Beskæftigelse, integration og ydelser

Del 1

2.1.2 Uden for servicerammen

Der er på indkomstoverførslerne budgetteret med netto 2.113,7 mio. kr. i 2024.

Budgetlægningen af indkomstoverførsler foregår altid "fra bunden" i selve budgetåret - under hensyntagen til egne regnskabserfaringer samt KL's skøn for udviklingen på området.

Der henvises til del 2 for en grundig gennemgang af de forskellige delområder under beskæftigelsesområdets bevilling.

Udgifter til Ukraine er ikke med i budget 2024, men forventes at blive indarbejdet i forbindelse med budgetopfølgningerne i 2024.

For overslagsårene følger alle poster KL's skøn for den forventede udvikling på de enkelte områder. Stigningen i overslagsårene skyldes dels forventning om stigende udgifter til førtidspension (primært som følge af den gradvise overgang til højere kommunal medfinansiering), og dels en forventning om stigende ledighed fra det nuværende historisk lave niveau.

3. Aktuel økonomisk situation på drift

3.1 Aktuel status

Konjunktursituationen

Der har været store udsving på arbejdsmarkedsområdet siden foråret 2020 som følge af covid-19-pandemien. Arbejdsmarkedet er gået fra en situation med meget høj ledighed som følge af nedlukningerne af samfundet til en situation med den laveste ledighed siden 2008 og mangel på arbejdskraft i flere brancher. I 2024 forventes ledigheden at stige en smule igen.

I perioden fra 2015 til 2022 er Randers Kommunes andel af udgifterne til offentlig forsørgelse på landsplan steget fra 1,95% til 2,09%. Randers Kommunes andel af folketallet var i 2022 på 1,69%.

I budgetlægningen og i fremskrivningerne i overslagsårene er der en forventning om et lille fald i Randers Kommunes udgiftsandel fra 2,09 i 2022 til 2,06 i 2024. Sker der ændringer i konjunktursituationen, vil Staten samlet set kompensere kommunerne for deres ændrede udgifter til forsørgelse gennem budgetgarantien. Hver enkelt kommune bliver kompenseret ud fra andel af folketallet. Det betyder, at der fortsat er den store udfordring, at Randers Kommune bruger forholdsmæssigt mere på forsørgelsesudgifter end vores andel af befolkningen.

Sker der ændringer i konjunktursituationen, vil kommunerne samlet set blive kompenseret for deres ændrede udgifter til forsørgelse

Der henvises til særskilt notat "Analyse af beskæftigelsesområdet og økonomiske udfordringer – Randers kommune", som indgår som en del af budgetmaterialet til Budget 2024-2027.

Ukraine

Det er i økonomaftalen for 2024 aftalt at følge op på håndteringen af fordrevne fra Ukraine i 2024 i forbindelse med økonomaftalen for 2025. Der er ikke givet hverken finansiering eller serviceramme til håndtering af fordrevne fra Ukraine i 2024.

Beskæftigelsesudvalget - Beskæftigelse, integration og ydelser

Del 1

Da særloven for Ukrainere udløber, har KL ikke medtaget udgifter til ukrainere i budgetforudsætningerne for 2024. Randers Kommune har derfor fulgt samme metodik i budgetteringen.

Særloven er sidenhen i september 2023 blevet forlænget til marts 2025, og budgettet vil dermed blive større i 2024. Der er på den baggrund fortsat usikkerhed om budgettet for 2024 til indsats og danskundervisning på integrationsområdet.

Anden delaftale om nytænkning af beskæftigelsesindsatsen (finansiering af Arne-pension)

Den politiske aftale fra juni 2022 er i marts 2023 blevet udmøntet i to lovforslag. Lovene indeholder bl.a. en forudsætning om, at kommunerne kan reducere driftsudgifterne til aktivering via mere målrettede tilbud (mere virksomhedsrettet). På den baggrund blev Jobcentrets tilbudsvifte for 2023 reduceret med 6,2 mio. kr. I basisbudgettet for 2024 er reduktionen på driftsudgifter til aktivering fastholdt på samme niveau.

De økonomiske konsekvenser på servicerammen er blevet forhandlet mellem KL og regeringen i forbindelse med økonomiaftalen for 2024. Lovændringerne, som følge af den politiske aftale om finansiering af Arne-pensionen, medfører samlet en DUT-regulering på -2,1 mio. kr. i 2024 og frem. Hertil kommer, at balancen for kommunernes serviceramme er reduceret med -4,3 mio. kr.

I nedenstående tabel fremgår delelementerne i de to lovforslag på serviceområdet.

2024-pl (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Lovforslag L14				
<i>Etablering af virksomhedsrettede indsats (DUT)</i>	1,3	1,3	1,3	1,3
<i>Besparelse på administration (Balancen)</i>	-4,3	-4,3	-4,3	-4,3
<i>Afskaffelse af beskæftigelsesplan (DUT)</i>	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
<i>Flere digitale samtaler (DUT)</i>	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Lovforslag L129				
<i>A-kasser (DUT)</i>	-2,8	-2,7	-2,7	-2,7
I alt	-6,3	-6,3	-6,3	-6,3
Heraf DUT i alt	-2,1	-2,0	-2,0	-2,0

Omlægningen af indsatsen til mere virksomhedsrettet medfører merudgifter til virksomhedskonsulenter som kompenseres med 1,3 mio. kr. i Randers Kommune. Modsat skal flere digitale samtaler medføre en besparelse på -0,5 mio. kr.

Aftalen indeholder desuden en forudsætning om mindre administration på jobcentrene, som ikke er nærmere defineret, men i Randers Kommune svarer det til en besparelse på -4,3 mio. kr. fra 2024 og frem. Endelig indeholder aftalen, at kontaktførelse med forsikrede overgår til A-kasserne de første 3 måneder af ledighedsperioden, hvilket betyder en yderligere reduktion på jobcentrets serviceramme på -2,8 mio. kr. fra 2024 og frem.

3.2 Budgetaftalen

Budgetaftalen indeholder nedenstående nye tiltag på bevillingsområdet.

Beskæftigelsesudvalget - Beskæftigelse, integration og ydelser

Del 1

Ændringer fra budgetaftalen - drift (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Servicerammen	6,0	5,8	0,0	0,0
Styrket Jobcenter - videreførelse	2,0	2,0	0,0	0,0
Flere skal med - investeringsmodel	0,8	0,8	0,0	0,0
Sygedagpengeområdet - investeringsmodel	3,0	3,0	0,0	0,0
Kronjyllands Veteraner	0,2	0,2	0,0	0,0
Finansiering Kronjyllands Veteraner fra Veteranstrategien	0,0	-0,2	0,0	0,0
Uden for servicerammen	-3,8	-3,8	0,0	0,0
Flere skal med – investeringsmodel, tilbudsvifte	1,7	1,7	0,0	0,0
Dagpenge og kontanthjælp -investeringsmodel, tilbudsvifte	2,8	2,8	0,0	0,0
Flere skal med – investeringsmodel, sparet forsørgelse	-2,5	-2,5	0,0	0,0
Sygedagpengeområdet – investeringsmodel, sparet forsørgelse	-3,0	-3,0	0,0	0,0
Dagpenge og kontanthjælp – investeringsmodel, sparet forsørgelse	-2,8	-2,8	0,0	0,0
I alt	2,2	2,0	0,0	0,0

Med budgetaftalen 2024-2027 videreføres den midlertidige bevilling på 2 mio. kr. årligt til styrkelse af jobcentret i 2024 og 2025.

Der er med budgetaftalen desuden vedtaget tre investeringsmodeller på beskæftigelsesområdet på i alt 8,3 mio. kr. årligt i 2024 og 2025.

Servicerammen bliver hermed øget med 3,8 mio. kr. årligt i 2024 og 2025, mens tilbudsviften, som er uden for servicerammen, øges med 4,5 mio. kr. årligt i 2024 og 2025.

Investeringsmodellerne finansieres af forventede sparede forsørgelsesudgifter til henholdsvis sygedagpenge, kontanthjælp og A-dagpenge på i alt 8,3 mio. kr.

Og endelig er der med budgetaftalen vedtaget, at det midlertidige tilskud til Kronjyllands Veteraner på 0,2 mio. kr. videreføres til 2024 og 2025. I 2025 finansieres tilskuddet fra midlerne til Veteranstrategien.

Beskæftigelsesudvalget - Beskæftigelse, integration og ydelser

Del 2

1. Supplerende beskrivelse af området

Tabellen viser bevillingsområdets budget på drift for 2024 fordelt på udgifter og indtægter.

Beskæftigelse (mio. kr.)	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
Servicerammen	137,6	0,0	137,6
Integration	2,1	0,0	2,1
Beskæftigelsesindsats - jobcentertilbud	123,4	0,0	123,4
Øvrige indsats og ydelser	12,0	0,0	12,0
Uden for servicerammen	2.677,4	-563,8	2.113,7
Arbejdsløshedsdagpenge	201,3	-1,3	200,0
Kontanthjælp og ledighedsydelse	376,6	-82,4	294,2
Sygedagpenge og jobafklaring	421,0	-152,6	268,4
Ressourceforløb	84,0	-16,8	67,2
Fleksjob	486,8	-250,7	236,1
Førtidspensioner	715,7	0,0	715,7
Seniorpension	86,3	0,0	86,3
Integration	41,8	-27,5	14,3
Beskæftigelsesindsats - jobcentertilbud	81,3	0,0	81,3
Øvrige indsats og ydelser	75,5	-32,5	43,1
Boligydelse og boligsikring	107,1	0,0	107,1
I alt	2.815,0	-563,8	2.251,2

I de efterfølgende afsnit er områderne beskrevet enkeltvist. Områderne kan både indeholde udgifter indenfor og udenfor aftaleenheder jf. Randersmodellen.

Der er i budget 2024 ikke indarbejdet udgifter vedrørende Ukraine, da særloven på budgetterings-tidspunktet endnu ikke var blevet forlænget til 2024. Udgifter til Ukraine er derfor ikke med i KL's budgetgrundlag for 2024. I september 2023 har regeringen med opbakning fra SF, Liberal Alliance, Konservative, Enhedslisten og Radikale Venstre besluttet at forlænge særloven til marts 2025 på linje med de øvrige EU-lande. På den baggrund forventes budgettet for 2024 at blive tilpasset i løbet af 2024.

1.1 Servicerammen

Tabellen viser et samlet budget på 137,6 mio. kr. på servicerammen.

Servicerammen på beskæftigelsesområdet omfatter udgifter til midlertidige boliger til flygtninge, udgifter til administrationen af jobcenter og ydelseskantor, samt arbejdsgiverudgifter til kommunale løntilskudsjob og fleks- og skånejob bevilget af central pulje.

I de efterfølgende afsnit er der udarbejdet en kort beskrivelse af de enkelte delområder.

Beskæftigelsesudvalget - Beskæftigelse, integration og ydelser

Del 2

1.1.1 Integration

Området vedrører den del af integrationsindsatsen, der drejer sig om at anvise og betale for midlertidig boligplacering af flygtninge.

Boligplacering af flygtninge

Kommunerne har en forpligtelse til at anvise et midlertidigt opholdssted til de flygtninge som modtages. Afslår en flygtning et anvist midlertidigt opholdssted, ophører kommunalbestyrelsens forpligtelse. Flygtninge modtaget efter 01.03.2019 har ikke længere krav på en permanent bolig.

1.1.2 Beskæftigelsesindsats - jobcentertilbud

Der laves en organisationsændring på beskæftigelsesområdet i 2024, så området fremadrettet er organiseret i fire centre.

Borgerservice er fortsat en del af bevillingsområdet under økonomiudvalget, mens administrationen af det resterende arbejdsmarkedsområde hører under dette bevillingsområde.

Arbejdsmarked administration med jobcenter og ydelseskantor har et budget på 123,4 mio. kr. i 2024, mens Borgerservice på økonomiudvalget har et budget på 14,0 mio. kr. i 2024.

Jobcentret varetager indsatsen overfor ledige borgere. Indsatsen består f.eks. af virksomhedsrettede tilbud, samtaler eller opkvalificering. Hertil varetager jobcenteret formidling af arbejdskraft til områdets virksomheder, og som et led i den virksomhedsrettede indsats er der fokus på opkvalificering af ledige borgere, så de bedre matcher virksomhedernes behov for arbejdskraft.

Ydelseskantoret udbetaler og administrerer ydelser til ledige borgere. Det drejer sig f.eks. om kontanthjælp, ledighedsydelse og ressourceforløbsydelse.

Med budgetaftalen for 2024-2027 er der bevilget 2 mio. kr. til videreførelse af styrkelse af jobcenteret i 2024 og 2025, samt to investeringsmodeller i 2024 og 2025 på tilsammen 3,8 mio. kr. årligt. Modsat reducerer lov og cirkulæreprogrammet servicerammen med 6,4 mio. kr. i 2024 og 6,3 mio. kr. i 2025 og frem.

1.1.3 Øvrige indsatser og ydelser

Den del af beskæftigelsesindsatsen, der er serviceudgifter, vedrører overvejende Randers Kommunes lønudgifter, der afholdes som en del af beskæftigelsesindsatsen, dvs. Randers Kommunes arbejdsgiverudgifter til løntilskudsjob samt fleks- og skånejob.

Der er dog fra budget 2024 også budgetteret en udgift på 0,4 mio. kr. til begravelseshjælp. Udgiften har tidligere været konteret som en overførselsudgift, men føres fra 2023 som en serviceudgift, i overensstemmelse med statens konteringsregler.

Øvrige indsatser og ydelser	Mio. kr.
Begravelseshjælp	0,4
Lønudgifter ifm. kommunale løntilskudsjob (nettoudgift / pulje)	1,4
Lønudgifter ifm. fleks- og skånejob (fleks- og skånejobpulje)	10,2
Serviceudgifter i alt:	12,0

Beskæftigelsesudvalget - Beskæftigelse, integration og ydelser

Del 2

1.2 Uden for servicerammen

Tabellen viser, at der er budgetteret med bruttoudgifter for 2.677,4 mio. kr. uden for servicerammen. Der forventes indtægter for 563,8 mio. kr., hvilket giver en nettoudgift på området på 2.113,7 mio. kr.

Udgifter uden for servicerammen omfatter udgifter til indkomstoverførsler vedrørende løntilskud og forsørgelsesydelse til ledige og syge borgere, samt udgifter til driftsudgifter til opkvalificering mv. efter Lov om en Aktiv Beskæftigelsesindsats. Området dækker ligeledes integrationsområdet, herunder aftaleenheden Sprogcenter Randers. Endelige er der udgifter til boligstøtte og tillæg der kan søges af pensionister.

I de efterfølgende afsnit er der udarbejdet en kort beskrivelse af de enkelte delområder. Beskrivelserne indeholder en gennemgang af det enkelte udgiftsområde, og hvilke budgetforudsætninger, der ligger til grund for budgettet.

1.2.1 Arbejdsløshedsdagpenge

Det afsatte budgetbeløb omhandler udgifter til forsørgelse til arbejdsløshedsdagpenge til forsikrede ledige. Der er tale om kommunal medfinansiering, da det er A-kasserne, der står for udbetaling. Hertil kommer udgifter til løntilskud til forsikrede ledige.

Skønnet for antallet af helårspersoner tager afsæt i forventningerne på landsplan og Randers Kommunes forventede andel af forsikrede ledige. Fordelingen mellem passiv forsørgelse og løntilskud er baseret på erfaringer fra tidligere år.

Budgettet er på 200,0 mio. kr. og der budgetteres med 1.331 helårspersoner. I budgettet indgår forventning om mindreudgift på 2,8 mio. kr. i henhold til investeringsmodel fra budgetaftale 2024.

Forsørgelsesydelse og løntilskud	Brutto (Stat og kommune) (mio. kr.)	Statens andel (mio. kr.)	Netto (mio. kr.)	Netto / helårsperson (kr.)	Helårspersoner
A-dagpenge, forsørgelse, (71,8% medfinansiering)	273,9	-77,2	196,7	150.600	1.306
Løntilskud, private, (28,5% refusion)	3,2	-0,9	2,3	114.500	20
Løntilskud, offentlige, (29,6% refusion)	1,4	-0,4	1,0	190.500	5
Forsørgelse og løntilskud i alt:	278,5	-78,5	200,0	150.300	1.331

Note: A-dagpenge afregnes af kommunerne som medfinansiering af Udbetaling Danmarks udgift. Bruttoudgiften til A-dagpenge er blot beregnet for at illustrere den samlede offentlige udgift og kommunens andel heraf, og beløbene kan derfor ikke genfindes i tabellen i afsnit 1 (kommunens indtægter og udgifter).

Beskæftigelsesudvalget - Beskæftigelse, integration og ydelser

Del 2

1.2.2 Kontanthjælp og ledighedsydelse

Området vedrører overførselsindkomster og løntilskud til modtagere af uddannelses- og kontanthjælp, revalideringsydelse samt ledighedsydelse. Overgangsydelse til borgere, der ikke har opholdt sig i Danmark i 9 ud af de seneste 10 år, er også medtaget her.

De samlede nettoudgifter for området er på 294,2 mio. kr. og fordeler sig således:

2024 (mio. kr.)	Udgift	Indtægt	Netto
Kontant- og uddannelseshjælp	300,3	-66,8	233,5
Revalideringsydelse	1,4	-0,3	1,1
Ledighedsydelse	59,3	-11,9	47,4
Overgangsydelse (9-års reglen)	15,6	-3,4	12,2
Kontante ydelser i alt	376,6	-82,4	294,2

Kontant- og uddannelseshjælp

Udgifterne på kontanthjælpsområdet præsenteres i nedenstående tabel.

Kontant- og uddannelseshjælp	Brutto (mio. kr.)	Refusionsprocent	Refusion (mio. kr.)	Netto (mio.)	Netto / helårsperson (kr.)	Helårspersoner
Kontanthjælp:						
Aktivitets- og jobparate*	183,7	21,8 %	-40,2	143,5	124.200	1.155
Visse persongrupper (uden jobcentersag)	6,8	20,5 %	-1,4	5,4	56.800	95
Kontanthjælp i alt	190,5		-41,6	148,9	119.100	1.250
Uddannelseshjælp:						
Aktivitets- og uddannelsesparate**	106,3	23,7 %	-25,2	81,1	81.100	1.000
Uddannelseshjælp i alt	106,3		-25,2	81,1	81.100	1.000
Særlig støtte (medfinansiering)	3,5			3,5		
Kontant- og uddannelseshjælp i alt	300,3		-66,8	233,5		2.250

*Af de 1.155 aktivitets- og jobparate udgør aktivitetsparate 990, mens jobparate udgør 165.

**Af de 1.000 aktivitets- og uddannelsesparate udgør aktivitetsparate 685, mens uddannelsesparate udgør 315.

Kontanthjælp til visse persongrupper uden jobcentersag er budgetteret separat, da de ikke medregnes i jobcentrets opfølgning af helårspersoner. Det er enten borgere, der har nået efterlønsalderen, og som grundet optjeningsreglerne ikke har ret til social pension (Lov om en aktiv socialpolitik, § 27), eller øvrige borgere, der ikke er berettiget til førtidspension (§ 27 a). Der er budgetteret med i alt 95 helårspersoner på disse ydelser.

Særlig støtte gives efter Lov om en aktiv socialpolitik, § 34, til borgere med høje boligudgifter eller stor forsørgerbyrde. Ydelsen udbetales af Udbetaling Danmark, og Randers Kommune har budgetteret med 3,5 mio. kr.

Beskæftigelsesudvalget - Beskæftigelse, integration og ydelser

Del 2

I budgettet indgår forventning om mindredgift på 2,5 mio. kr. i henhold til investeringsmodel fra budgetaftale 2024.

Revalidering

Der er budgetteret med i alt 6 helårspersoner. Ydelsesdelen er omfattet af refusionstrappen, og der er budgetteret med 1,1 mio. kr. netto.

Revalidering	Brutto (mio. kr.)	Refusion (mio. kr.)	Netto (mio.)	Netto / helårsperson (kr.)	Helårspersoner
Revalideringsydelse (20 % refusion)	1,4	-0,3	1,1	183.300	6

Ledighedsydelse

På ledighedsydelsesområdet er der budgetteret med i alt 47,4 mio. kr. netto svarende til i alt 320 helårspersoner. Ikke alle udgifter til ledighedsydelse er omfattet af refusionstrappen, idet det kun er udgifter til personer, som er visiteret til et fleksjob efter 01.07.2014 som er omfattet. Borgere, som er visiteret til fleksjobordningen før 01.07.2014, er fortsat omfattet af gamle refusionsregler.

Ledighedsydelse	Brutto (mio. kr.)	Refusion (mio. kr.)	Netto (mio.)	Netto / helårsperson (kr.)	Helårspersoner
Ledighedsydelse efter gamle refusionsregler (100 % kommunal udgift)	6,6		6,6	207.000	32
Ledighedsydelse efter gamle refusionsregler (30 % refusion)	11,7	-3,5	8,2	135.900	60
Ledighedsydelse omfattet af refusionstrappen (20,5 % refusion)	41,0	-8,4	32,6	143.100	228
Ledighedsydelse i alt	59,3	-11,9	47,4	148.100	320

Overgangsydelse

Området vedrører ydelse til personer, som ikke er omfattet af selvforsørgelses- og hjemrejseprogrammet, og som heller ikke er berettiget til ordinær kontant-/uddannelseshjælp pga. kravet om ophold i mindst 9 ud af de seneste 10 år. Herudover er der krav om 2½ års ordinær fuldtidsbeskæftigelse, også inden for de seneste 10 år.

Ydelsesdelen er omfattet af refusionstrappen og der er budgetteret med 12,2 mio. netto kr.

Overgangsydelse	Brutto (mio. kr.)	Refusion (mio. kr.)	Netto (mio. kr.)	Netto / helårsperson (kr.)	Helårspersoner
Overgangsydelse (22,0 % refusion)	15,6	-3,4	12,2	81.000	150

Beskæftigelsesudvalget - Beskæftigelse, integration og ydelser

Del 2

1.2.3 Sygedagpenge og jobafklaring

Området vedrører forsørgelsesydelse og løntilskud til personer på sygedagpenge eller i jobafklaringsforløb.

Sygedagpenge

Der er budgetteret med i alt 1.400 helårspersoner. Ydelsesdelen er omfattet af refusionstrappen, og der er budgetteret med 193 mio. kr. netto.

I budgettet indgår mindreudgift på 3,0 mio. kr. i henhold til investeringsmodel fra budgetaftale 2024.

Der er desuden budgetteret med en nettoindtægt på 0,5 mio. kr. i regres fra forsikringselskaber.

Sygedagpenge	Brutto (mio. kr.)	Refusion (mio. kr.)	Netto (mio. kr.)	Netto / helårsperson (kr.)	Helårspersoner
Forsørgelse (41,0 % refusion)	322,7	-132,2	190,5	136.100	1.400
Regresindtægter (50% refusion)	-1,0	0,5	-0,5		
I alt	321,7	-131,7	190,0		1.400

Jobafklaring

Der er budgetteret med i alt 690 helårspersoner. Ydelsesdelen er omfattet af refusionstrappen, og der er budgetteret med 78,4 mio. kr. netto.

Jobafklaring	Brutto (mio. kr.)	Refusion (mio. kr.)	Netto (mio. kr.)	Netto / helårsperson (kr.)	Helårspersoner
Forsørgelse (21,0 % refusion)	99,3	-20,9	78,4	113.800	690

1.2.4 Ressourceforløb

Ressourceforløb er en koordineret og helhedsorienteret indsats, der kan hjælpe borgere med komplekse problemer tilbage til arbejdsmarkedet og uddannelse. Et tilkendt ressourceforløb kan fra 2022 maksimalt have en varighed på tre år. Ressourceforløb påbegyndt inden 2022 kan maksimalt have en varighed på fem år.

Der er budgetteret med i alt 500 helårspersoner. Ydelsesdelen er omfattet af refusionstrappen, og der er budgetteret med 67,2 mio. kr. netto.

Ressourceforløb	Brutto (mio. kr.)	Refusion (mio. kr.)	Netto (mio. kr.)	Netto / helårsperson (kr.)	Helårspersoner
Forsørgelse (20,0 % refusion)	84,0	-16,8	67,2	134.500	500

Beskæftigelsesudvalget - Beskæftigelse, integration og ydelser

Del 2

1.2.5 Fleksjob

Området vedrører det kommunale løntilskud til arbejdsgiver efter den gamle fleksjobordning og fleksløntilskud til borgere i fleksjob.

På fleksjobområdet er der særlige overgangsregler i forbindelse med den nye refusionsmodel. Som på førtidspensionsområdet gælder refusionstrappen kun for fleksjobvisiterede efter den 1.7.2014. For fleksjob til personer visiteret inden denne dato er der således stadigvæk 65 % statsrefusion.

Fleksjob til personer visiteret efter den 1.7.2014 er omfattet af refusionstrappen. For at bevare kommunernes incitament til at anvende fleksjob i beskæftigelsesindsatsen ydes der et 'særligt fleksbidrag' til kommunerne for de fleksjob, hvor den kommunale udgift er størst.

Der er budgetteret med:

Fleksjob	Brutto (mio. kr.)	Refusion / tilskud (mio. kr.)	Netto (mio. kr.)	Netto/ helårsperson (kr.)	Helårspersoner
Fleksjob før 2013 (fleksjobreform), 65% refusion	105,8	-68,8	37,0	94.900	390
Fleksjob 1.1.2013 - 1.7.2014, 65% refusion	122,6	-79,7	42,9	72.700	590
Fleksjob bevilget efter 1.7.2014, efter refusionsreform	258,4	-102,2	156,2	126.000	1.240
- Heraf udgift uden særligt fleksbidrag, 20,0 % ref.	258,4	-51,7	206,7		
- Særligt fleksbidrag		-50,5	-50,5		
Fleksjob i alt	486,8	-250,7	236,1	106.400	2.220

1.2.6 Førtidspensioner

Området vedrører udgifter til førtidspension, der bevilges til personer inden folkepensionsalderen, efter Lov om Social Pension.

Førtidspensionen udbetales af Udbetaling Danmark og kommunen afregner efterfølgende sin andel af udgiften (medfinansiering).

Førtidspension tilkendt før 1. januar 2003, er bevilget efter gammel ordning.

Ordningen omfatter fire pensionstyper: Højeste førtidspension, mellemste førtidspension, forhøjet almindelig førtidspension og almindelig førtidspension.

Førtidspensioner tilkendt i perioden 1/1-92 til 31/12-98 finansieres med 50 % af kommunen. Førtidspensioner tilkendt i perioden 1/1-99 til 31/12-02 finansieres med 65 % af kommunen.

Pensionen kan ikke frakendes, medmindre pensionisten selv ønsker det. Pensionen kan gøres hvilende, hvis pensionisten i en længere periode har større arbejdsindtægter.

Førtidspension tilkendt fra og med 1. januar 2003, er tilkendt efter ny ordning.

Førtidspension tilkendt i perioden 01.01.2003 til 30.06.2014 medfinansieres med henholdsvis 50 % og 65 %.

Beskæftigelsesudvalget - Beskæftigelse, integration og ydelser

Del 2

Førtidspension kan tilkendes til personer med væsentlig og varig nedsat arbejdsevne. Det er muligt at arbejde i et vist omfang samtidig med, at man modtager førtidspension.

Kommunen kan frakende en pension, hvis pensionistens arbejdsevne bliver så væsentligt forbedret, at vedkommende vedvarende kan forsørge sig selv gennem et arbejde.

Førtidspensionen bliver beregnet i forhold til pensionistens og eventuelle ægtefælles/samlevers supplerende indkomst ved siden af pensionen.

Førtidspensioner tilkendt efter 1.7.2014 er ydermere omfattet af de nye refusionsregler.

Det forventes, at den kommunale medfinansiering efter refusionsreformen vil ligge omkring 79 %, da førtidspension stort set kun tilkendes borgere efter et længere forløb med offentlig forsørgelse (sygedagpenge eller kontanthjælp/ressourceforløbsydelse).

Det samlede nettobudget til førtidspensioner er på 715,7 mio. kr. og vedrører 4.864 helårspersoner.

Førtidspension	Brutto (mio. kr.)	Statens andel (mio. kr.)	Netto (mio. kr.)	Netto/helårspers. (kr.)	Helårspers.
Ny ordning - Pension efter 1.7.2014, ref. trappe, (79% medfinansiering)	459,4	-96,5	362,9	166.000	2.186
Ny ordning - Pension 2003, (65% medfinansiering)	426,3	-149,2	277,1	145.000	1.911
Ny ordning - Pension 2003, (50% medfinansiering)	0,4	-0,2	0,2	112.000	2
Gl. ordning - Pension før 1999, (50% medfinansiering)	44,4	-22,2	22,2	81.000	274
Gl. ordning - Pension fra 1999 til 2002, (65% medfinansiering)	76,3	-26,7	49,6	101.000	491
Sum	1.006,8	294,8	712,0	146,400	4.864
Mellemkommunale betalinger	3,2		3,2		
Tab vedr. ydelser og tilskud UDK	0,5		0,5		
Førtidspensioner i alt	1.010,5	-294,8	715,7		4.864

Note: Førtidspension efter den nye ordning afregnes af kommunerne som medfinansiering af Udbetaling Danmarks udgift. Bruttoudgiften ovenfor er blot beregnet for at illustrere den samlede offentlige udgift og kommunens andel heraf, og beløbene kan derfor ikke genfindes i tabellen i afsnit 1 (kommunens indtægter og udgifter).

1.2.7 Seniorpension

Seniorpension bevilges til nedslidte personer med maksimalt 6 år til folkepensionsalderen efter Lov om Seniorpension og udbetales af Udbetaling Danmark. Kommunen afregner efterfølgende sin andel af udgiften (medfinansiering).

Seniorpension er en helbredsbetingsbetaget forsørgelsesydelse for personer med højst 6 år til folkepensionsalderen. Retten til seniorpension er betinget af at ansøgeren, forud for ansøgningen, har haft en langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet med sammenlagt mindst 20-25 års beskæftigelse samt varigt nedsat arbejdsevne til højst 15 timer om ugen i forhold til seneste job.

Seniorpension modtages som udgangspunkt fra tilkendelsen og frem til folkepensionsalderen og nettobudgettet på 86,3 mio. kr. vedrører 520 helårspersoner.

Beskæftigelsesudvalget - Beskæftigelse, integration og ydelser

Del 2

Seniorpension	Brutto (mio. kr.)	Statens andel (mio. kr.)	Netto (mio. kr.)	Netto / hel- årspers. (kr.)	Helårs- pers.
Ydelse, (79,0% medfinansiering)	109,2	-22,9	86,3	166.000	520

1.2.8 Integration

Integrationslovens personkreds er opdelt i 4 målgrupper: flygtninge, familiesammenførte udlændinge til flygtninge, andre familiesammenførte udlændinge samt indvandrere. Selvforsørgelses- og hjemrejseprogrammet er for nyankomne flygtninge og familiesammenførte og introduktionsprogram er for indvandrere.

Selvforsørgelses- og hjemrejseprogrammet og introduktionsforløbet har en varighed på 1 år. Opnår udlændingen ikke ordinær beskæftigelse eller uddannelse indenfor 1 år, skal der ske en forlængelse af tilbuddet. Det samlede selvforsørgelses- og hjemrejseprogram eller introduktionsforløb kan dog højst have en varighed på 5 år.

Området vedrører udgifter til flygtninge, familiesammenførte til flygtninge, indvandrere og danskundervisning m.v. for integrationslovens målgrupper og personer omfattet af Lov om Danskuddannelse til voksne udlændinge, samt udgifter til selvforsørgelses- og hjemrejseydelse for personer omfattet af selvforsørgelses- og hjemrejseprogrammet.

Hvert år modtager kommunerne flygtninge, der har fået asyl i Danmark. Det er kommunernes opgave at hjælpe med at finde bolig, og at få den enkelte flygtning i gang på arbejdsmarkedet.

Den foreløbige kvote for Randers Kommune i 2024 er på 15 nye flygtninge eksklusive flygtninge på særlovene.

Som nævnt indledningsvis i del 2, er der i budget 2024 ikke indarbejdet udgifter vedrørende Ukraine, da særloven på budgetteringstidspunktet endnu ikke var blevet forlænget til 2024. Udgifter til Ukraine er derfor ikke med i KL's budgetgrundlag for 2024. I september 2023 har regeringen med opbakning fra SF, Liberal Alliance, Konservative, Enhedslisten og Radikale Venstre besluttet at forlænge særloven til marts 2025 på linje med de øvrige EU-lande. På den baggrund forventes budgettet for 2024 at blive tilpasset i løbet af 2024.

Helårspersoner, indenfor den 3-årige integrationsperiode	Ukraine	Øvrige	I alt
Integrationsborgere med ydelse	0	85	85
Integrationsborgere uden ydelse	0	150	150
Integrationsborgere i alt	0	235	235

På området bliver der desuden indtægtsført et statsligt tilskud til kompensation for kommunale merudgifter i forbindelse med indsatsen til flygtninge og familiesammenførte. Kommunen kan herfor uden hjemtage resultattilskud, hvis en person omfattet af selvforsørgelses- og hjemrejseprogrammet består danskprøve, kommer i ordinær beskæftigelse eller påbegynder en uddannelse.

Beskæftigelsesudvalget - Beskæftigelse, integration og ydelser

Del 2

Integrationsområdet (mio. kr.)	Udgifter 2024	Indtægter 2024	Netto 2024
Udgifter til centerkommunedrift (jobkonsulenter og boligsociale medarbejdere)	0,9		0,9
SH-program, flygtninge m.v. (38,7 % ref.)	13,8	-5,3	8,5
Udgifter til introduktionsforløb (dansk til indvandrere)	7,5		7,5
Udgifter til danskuddannelse, øvrige kursister	1,5		1,5
Tilbudsviften integration, samlet	23,7	-5,2	18,4
Drift af danskuddannelse (Sprogcenter Randers)	27,3	-8,0	19,3
Modregning Randers kursister (medregnet i tilbudsviften ovenfor)	-19,3		-19,3
Drift af danskuddannelse, samlet	8,0	-8,0	0,0
Grundtilskud		-8,7	-8,7
Resultattilskud		-2,9	-2,9
Grund- og resultattilskud i alt		-11,6	-11,6
Hjælpe midler og befordring, deltagelse i SH-program	0,4	-0,2	0,2
Tolkeudgifter	0,5		0,5
Hjælpe midler, befordring og tolkeudgifter i alt	0,9	-0,2	0,7
Udgifter vedrørende indsats og tilskud i alt	32,6	-25,1	7,5
Selvforsørgelses- og hjemrejseydelse m.v. (forsørgelse)	9,2	-2,4	6,8
Overførselsudgifter i alt	41,8	-27,5	14,3

Selvforsørgelses- og hjemrejseprogram samt introduktionsforløb

Det er en lovpligtig opgave at tilbyde danskuddannelse til flygtninge, familiesammenførte udlændinge til flygtninge og andre familiesammenførte udlændinge. Øvrige borgere samt indvandrere tilbydes modulbaseret danskuddannelse.

Der kan hjemtages statsrefusion på 50 % af udgifterne til indsatsen for flygtninge og familiesammenførte inden for et rådighedsbeløb. Rådighedsbeløbet dækker hele indsatsen til beskæftigelsesrettede tilbud samt danskuddannelse til flygtninge, familiesammenførte udlændinge til flygtninge og andre familiesammenførte udlændinge.

Som en del af den styrkede beskæftigelsesindsats er der nu en højere prioritering af virksomhedsrettede tilbud f.eks. i form af øget brug af virksomhedspraktik og løntilskud.

Budgettet til tilbud under integrationsloven (tilbudsviften) er netto 18,4 mio. kr.

Sprogcenter Randers, der er Randers Kommunes interne leverandør af danskuddannelse, er organiseret som en aftaleenhed. Sprogcenteret har i 2024 et budget på 27,3 mio., kr. Budgettet justeres dog i løbet af året, hvis kursisttallet ændres væsentligt. Der er budgetteret med 545 årskursister, hvoraf de 160 forventes at komme fra andre kommuner.

Heller ikke Sprogcenter Randers' budget 2024 afspejler en forventning om forlængelse af Ukraine særloven.

Beskæftigelsesudvalget - Beskæftigelse, integration og ydelser

Del 2

Tilskud

Grundtilskud

Grundtilskud er et månedligt tilskud fra staten til dækning af kommunens sociale og generelle udgifter til integrationslovens personkreds. Grundtilskuddet bliver hjemtaget de første tre år, uanset om udlændingen er blevet selvforsørgende eller forsørges af andre. Grundtilskuddet i 2024 er på 37.092 kr. pr. helårsperson og der er budgetteret med 235 helårspersoner.

Resultattilskud

Kommunen kan hjemtage resultattilskud, hvis en person omfattes af selvforsørgelses- og hjemrejseprogrammet:

- Består prøve i dansk eller
- Opnår ordinær beskæftigelse i minimum 20 timer om ugen, i en sammenhængende periode på mindst 6 måneder eller
- Påbegynder en uddannelse, hvor man modtager enten SU, elevløn eller lignende der sikrer et forsørgelsesgrundlag i en sammenhængende periode på mindst 6 måneder.

Kommunen kan hjemtage alle tre resultattilskud for den samme person, men kun det samme resultattilskud én gang og der er i alt budgetteret med 40 resultattilskud.

Der er et økonomisk incitament til hurtig hjemtagning af resultattilskud, idet tilskuddet på beskæftigelse og uddannelse de første 3 år af integrationsperioden i 2024 er på 87.784 kr. og i det fjerde og femte år i 2024 kun er på 58.521 kr. Ved bestået danskprøve er tilskuddet i 2024 på 37.454 kr.

Repatriering

Kommunen skal give rådgivning og økonomisk støtte til udlændinge som ønsker at repatriere. Der er fortsat fokus på tilbagevenden til hjemlandet, og der kan i 2024 hjemtages et resultattilskud på 28.688 kr. for hver udlænding der repatrierer med støtte efter repatrieringsloven.

Selvforsørgelses- og hjemrejseydelse

Området vedrører integrationsborgere omfattes af et selvforsørgelses- og hjemrejseprogram, som modtager ydelse eller løntilskud.

I årene 2022 og 2023 er antallet af flygtninge steget markant som følge af krigen i Ukraine. Der forventes fortsat at være en vis usikkerhed om antallet fremadrettet, da det afhænger af en række forhold, blandt andet udvikling af krig i Ukraine, den førte udlændingepolitik i Danmark, samt udviklingen i de lande, som Danmark modtager flygtninge fra.

Ydelsesdelen er omfattet af refusionstrappen, og der er budgetteret med 6,8 mio. kr. netto.

Selvforsørgelses- og hjemrejseydelse m.v.	Brutto (mio. kr.)	Refusion (mio. kr.)	Netto (mio. kr.)	Netto / helårsperson (kr.)	Helårspersoner
Selvforsørgelses- og hjemrejseydelse (26,0% refusion)	8,1	-2,1	6,0	77.400	78
Løntilskud (27,0 %refusion)	1,1	-0,3	0,8	110.100	7
Selvforsørgelses- og hjemrejseydelse i alt	9,2	-2,4	6,8	80.100	85

Beskæftigelsesudvalget - Beskæftigelse, integration og ydelser

Del 2

1.2.9 Beskæftigelsesindsats - jobcentertilbud

Området vedrører driftsudgifter til opkvalificering mv. efter Lov om en Aktiv Beskæftigelsesindsats.

Tilbudsviften er et overordnet begreb for alle de tilbud efter Lov om en Aktiv Beskæftigelsesindsats (for integrationsborgere dog efter integrationsloven), som jobcenteret kan tilbyde de forskellige målgrupper af borgere i Randers Kommune. Tilbuddene er valgt ud fra lovkrav på området, samt jobcenterets faglige vurdering af, hvilke indsatser, der bredt kan hjælpe borgerne tilbage på arbejdsmarkedet.

Den samlede økonomiske nettoramme til tilbudsviften er på 81,3 mio. kr. Hertil kommer tilbud under integrationsloven på netto 18,4 mio. kr. til aktivering og danskundervisning.

Tilbudsviften forelægges Beskæftigelsesudvalget til godkendelse. Det bemærkes, tilbudsviften på integrationsområdet er medtaget og beskrevet under afsnittet 'Integration'.

Området budgetteres forfra hvert år og bygger på en gennemsnitspris gange et forventet antal helårspersoner, samt justeringer for lovændringer og byrådsbeslutninger.

Gennemsnitsprisen er beregnet på hver målgruppe ud fra seneste kendte regnskabsår 2022 og fremskrevet med satsreguleringen fra 2022 til 2024 på 6,1%. Det budgetterede antal helårspersoner svarer til forventede antal på forsørgelse indenfor de enkelte målgrupper i 2024.

Anden delaftale om nytækning af beskæftigelsesindsatsen er indgået 24. juni 2022 og er indarbejdet med en besparelse på beskæftigelsesindsatsen på 6,2 mio. kr. i 2023 og frem.

Med årets budgetaftale er der vedtaget tre investeringsmodeller, hvoraf to vedrører indsatser på tilbudsvifte. Med den ene investeringsmodel er det muligt at fastholde "Flere skal med"-indsatsen når den eksterne finansiering fra STAR bortfalder. Den anden investeringsmodel muliggør oprettelsen af tilbud til ledige med risiko for langtidsledighed. Samlet øger investeringsmodellerne budgettet til tilbudsviften med 4,5 mio. kr. i 2024 og 2025

De senere års refusionsændringer på udgifter til beskæftigelsesindsatsen (afskaffelse af driftslofterne) betyder, at der fra 2024 kun er statsrefusion på udgifterne til jobafklaring.

På området for forsikrede ledige har staten afsat puljer til målrettede uddannelses tilbud. Der fastsættes årligt et maksimum på forbruget på puljerne, og staten yder op til 80 % tilskud til udgifterne.

1.2.10 Øvrige indsatser og ydelser

Området samler resterende ydelser og tilbud under beskæftigelsesudvalgets område, og det samlede nettobudget er på 43,1 mio. kr.

Der er fra 2024 budgetteret med 8,8 mio. kr. til finansiering af 'Særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse' (STU), når denne bevilges efter Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.

Øvrige indsatser og ydelser	Bruttoudgift (mio. kr.)	Nettoudgift (mio. kr.)
Seniorjob, (10 helårspersoner, 63% egenfinansiering)	5,2	3,2
Skånejob, (108 helårspersoner, 50% refusion)	4,0	2,0

Beskæftigelsesudvalget - Beskæftigelse, integration og ydelser

Del 2

Øvrige indsatser og ydelser	Bruttoudgift (mio. kr.)	Nettoudgift (mio. kr.)
Jobrotation, (60 % refusion)	3,5	1,6
FGU forsørgelsesudgifter (afregning af foregående års aktivitet)	7,7	7,4
Hjælpebidler og befordring, (50% refusion)	1,7	0,9
Personlige tillæg og helbredstillæg, (50% refusion, varmetillæg dog 25% medfinansiering)	22,7	12,5
STU efter LAB-loven	8,8	8,8
Øvrige enkeltydelser (sygebehandling, tandpleje, husleje og flytning), (50% refusion)	4,8	2,4
Personlig assistance, (50% refusion)	8,0	4,0
Voksenlærlinge	9,0	0,0
Øvrige beskæftigelsesindsats i alt	75,5	43,1

Boligydelse og boligsikring

Boligydelse ydes til folkepensionister og boligsikring ydes til ikke-pensionister samt førtidspensionister.

Boligydelse og boligsikring

Ydelsen er et tilskud til huslejen, som man kan søge, hvis man bor i lejebolig og i øvrigt opfylder kriterierne for bl.a. indkomst og boligens karakter. Udbetaling Danmark administrerer udbetalingen, og kommunen afregner efterfølgende sin andel af udgiften (medfinansiering).

Boligydelse og boligsikring	Brutto (mio. kr.)	Statens andel (mio. kr.)	Netto (mio. kr.)	Netto/helårsperson (kr.)	Helårspersoner
Boligydelse (25% kommunal udgift)	223,5	-167,6	55,9	9.800	5.702
Boligsikring (50% kommunal udgift)	102,4	- 51,2	51,2	7.500	6.828
I alt	325,9	-218,8	107,1		

Note: Boligstøtte afregnes af kommunerne som medfinansiering af Udbetaling Danmarks udgift. Bruttoudgiften ovenfor er blot beregnet for at illustrere den samlede offentlige udgift og kommunens andel heraf, og beløbene kan derfor ikke findes i tabel 1.1 (kommunens indtægter og udgifter).

Beskæftigelsesudvalget - Beskæftigelse, integration og ydelser

Del 2

2. Budgetforudsætninger

Det samlede budget til servicerammen er er dannet på baggrund af sidste års vedtagne budget, til-lagt pris- og lønfremskrivninger, givne tillægsbevillinger i løbet af året samt ændringer fra lov- og cir-kulæreprogrammet. Hertil kommer ændringer som følge af budgetaftalen.

Budgettet på indkomstoverførsler laves hvert år fra bunden på baggrund af gennemsnitspriser fra det seneste kendte regnskabsår ganget med det forventede antal helårspersoner i budgetåret, samt justeringer for lovændringer. Hertil kommer ændringer som følge af budgetaftalen.

For overslagsårene er der anvendt KL's fremskrivning fra økonomiaftalen for 2024. Udgifter til Ukra-ine er ikke indarbejdet i KL's budgetgrundlag for 2024. Da særloven nu er blevet forlænget til marts 2025, vil der komme tilpasninger til budget 2024 i forhold til udgifter til Ukraine.

Budget og helårspersoner 2024, hvor forsørgelsen helt eller delvis finansieres af Randers Kom-mune	Brutto udgift (mio.kr.)	Netto udgift (mio. kr.)	Brutto/ helårsperson (kr.)	Netto/ helårs-person (kr.)	Kommunal andel af bruttoudgift	Antal hel-årspers.
Forberedende grunduddannelse (obs. Kun over 18-årige medtaget)		5,9		34.940		170
Seniorjob, inkl. kompensation	5,2	3,2	433.300	266.700	61,5 %	12
A-dagpenge, ydelse	273,9	196,7	209.700	150.600	71,8 %	1.306
A-dagpenge, løntilskud	4,6	3,3	184.400	131.500	71,3 %	25
Uddannelseshjælp	106,3	81,1	106.300	81.100	76,3 %	1.000
Kontanthjælp	183,7	143,5	159.000	124.200	78,8 %	1.155
Kontanthjælp uden jobcentersag	6,8	5,4	70.600	56.800	79,4 %	95
Selvforsørgelses og hjemsendelsesydelse	9,2	6,8	108.200	80.100	73,9 %	85
Overgangsydelse	15,6	12,2	103.900	81.000	78,0 %	150
Ledighedsydelse	59,3	47,4	185.300	148.100	79,5 %	320
Revalideringsydelse	1,4	1,1	232.600	183.300	80,0 %	6
Sygedagpenge	322,7	190,5	230.500	136.100	41,0 %	1.400
Jobafklaring	99,3	78,4	144.000	113.800	79,0 %	690
Ressourceforløb	84,0	67,2	168.100	134.500	80,0 %	500
Fleksjob	486,8	236,1	219.300	106.400	48,5 %	2.220
Førtidspension	1006,8	712,0	207.000	146.400	70,7 %	4.864
Seniorpension	109,2	86,3	210.000	166.000	79,0 %	520
Helårspersoner i alt						14.518

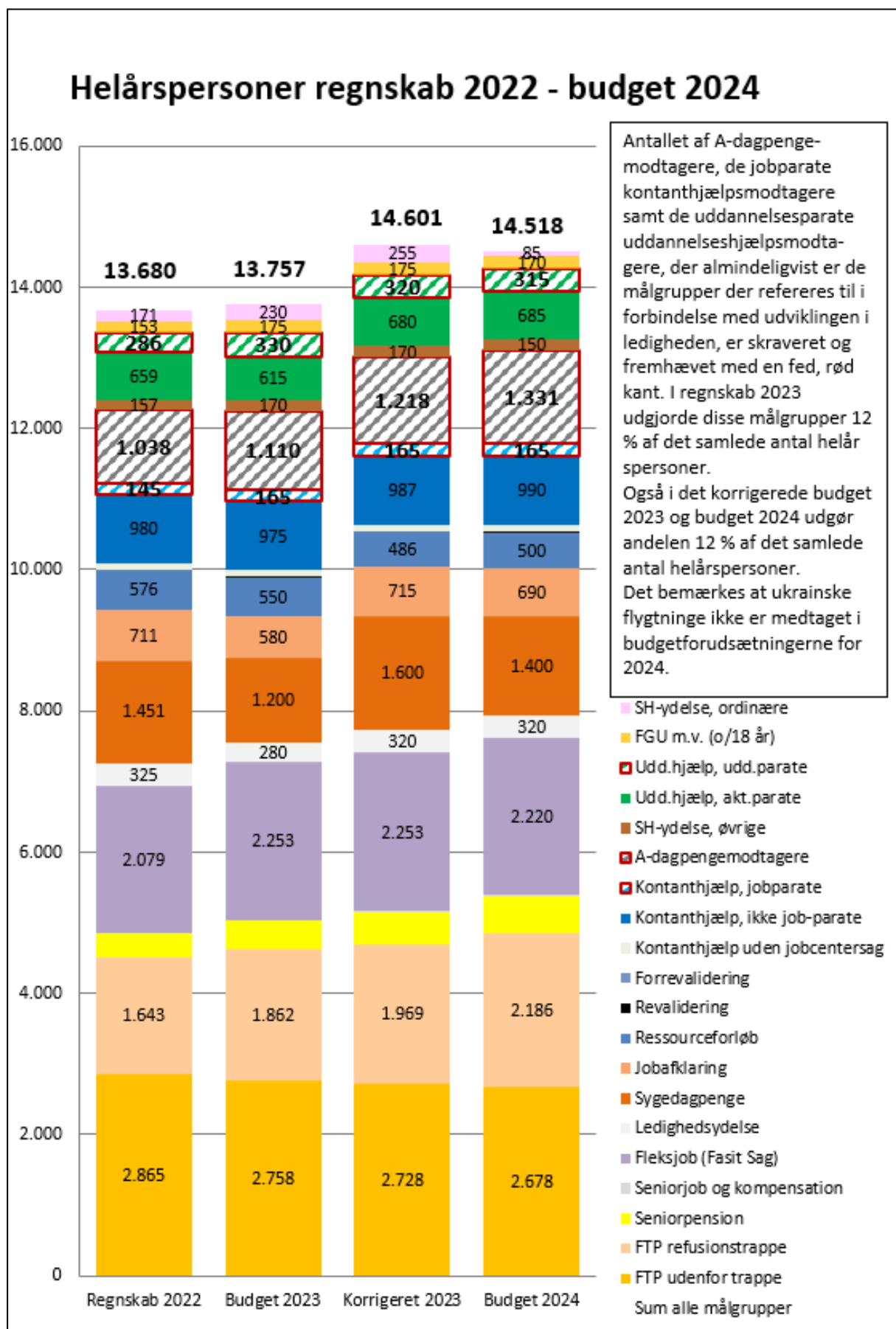
Note 1: I de tilfælde hvor, andre institutioner (Udbetaling Danmark og A-kasserne) udbetaler ydelserne, er 'bruttoudgiften' ikke Randers Kommunes bruttoudgift, men den **samlede** forsørgelsesudgift (kommune og stat).

Note 2: Der kan forekomme afrundingsdifferencer.

Note 3: Over 18-årige under Forberedende Grunduddannelse (FGU) er medtaget i oversigten over helårspersoner. Det bemærkes dog, at der er yderligere 60 helårspersoner i FGU, der er under 18 år og ikke fremgår af tabellen ovenfor.

Beskæftigelsesudvalget - Beskæftigelse, integration og ydelser

Del 2

Beskæftigelsesudvalget - Beskæftigelse, integration og ydelser

Del 2

3. Ændringer på området

På baggrund af budgetforudsætningerne viser tabellen, hvilke ændringer der er indarbejdet i budgettet på servicerammen siden udgangspunktet fra sidste års vedtagne budget.

Ændringer siden budget 2023 (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Udgangspunkt 2023-budget (2024-priser)	140,5	140,5	140,5	140,5
Budgetaftale 2024-2027				
Styrket Jobcenter - videreførelse	2,0	2,0	0,0	0,0
Flere skal med - investeringsmodel	0,8	0,8	0,0	0,0
Sygedagpengeområdet - investeringsmodel	3,0	3,0	0,0	0,0
Kronjyllands Veteraner	0,2	0,2	0,0	0,0
Finansiering Kronjyllands Veteraner fra Veteranstrategien	0,0	-0,2	0,0	0,0
Budgetaftaler tidligere år				
Styrkelse af Jobcentret	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
Kronjyllands veteraner	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Effektiviseringsbidrag	-0,6	-1,2	-1,8	-1,8
Tillægsbevillinger og omplaceringer				
Ændret konteringspraksis begravelseshjælp	0,4	0,4	0,4	0,4
Lov og cirkulære 2024-2027	-2,1	-2,0	-2,0	-2,0
2. delaftale finansiering af Arne - administrativ besparelse på bloktilskud	-4,3	-4,3	-4,3	-4,3
I alt	137,6	136,9	130,6	130,6

Tabellen uddybes i nedenstående afsnit.

3.1 Budgetaftale 2024-2027

Med budgetaftalen 2024-2027 blev den midlertidige bevilling på 2 mio. kr. årligt til styrkelse af jobcentret videreført i 2024 og 2025.

Der blev vedtaget tre investeringsmodeller på beskæftigelsesområdet, hvoraf to vedrører servicerammen. Servicerammen bliver hermed øget med 3,8 mio. kr. årligt i 2024 og 2025.

Endelig blev det midlertidige tilskud til Kronjyllands Veteraner på 0,2 mio. kr. videreført til 2024 og 2025. I 2025 finansieres tilskuddet fra midlerne til Veteranstrategien.

3.2 Budgetaftale tidligere år

Med budgetaftalen 2022-2025 blev den midlertidige styrkelse af jobcentret videreført i 2023 med 2 mio. kr.

Med budgetaftalen 2023-2024 blev der givet midlertidige tilskud til Kronjyllands Veteraner på 0,2 mio. kr. i 2023.

Beskæftigelsesudvalget - Beskæftigelse, integration og ydelser

Del 2

Begge disse midlertidige bevillinger bortfalder fra 2024 og frem.

Med budgetaftalen 2023-2024 blev Effektiviseringsbidraget lagt ind med den vedtagne trappe på 0,5 % af servicebudgettet fra 2024 til og med 2026.

3.3 Tillægsbevillinger og omplaceringer

Ved budgetopfølgningen per 31/5 i 2023 blev der godkendt en tillægsbevilling på servicerammen finansieret af indkomstoverførsler på 0,4 mio. kr. på baggrund af ændret konteringspraksis for begravelseshjælp.

Årets lov- og cirkulæreprogram og korrektion af bloktilskud reducerer servicebudgettet på bevillingsområdet med -6,4 mio. kr. i 2024 og -6,3 mio. kr. i 2025 og frem. Der henvises til del 1 af budgetbemærkningerne for en beskrivelse af de økonomiske konsekvenser af finansieringen af 2. delaftale af Arne-pensionen.

4. Yderligere oplysninger

4.1 Oversigt over aftaleenheder

Fra og med budget 2021 er bevillingen til administrationen på Jobcenter og Ydelseskantor blevet en aftaleenhed, og er flyttet fra økonomiudvalget til beskæftigelsesudvalgets område. Det samlede nettobudget til aftaleenheden er 123,4 mio. kr.

Sprogcentret udbyder danskundervisning m.v. til kommunens borgere og nabokommuner. I 2022 var den samlede aktivitet på 508 årskursister. Heraf var 74 % af kursisterne bosiddende i Randers Kommune, og 26 % havde henvisning fra andre kommuner.

Forventningen for 2023 er ved 3. budgetopfølgning 650 årskursister.

Det bemærkes, at flygtninge fra Ukraine ikke er medtaget i det vedtagne budget for 2024, og at budgettet derfor forventes justeret ved 1. budgetopfølgning 2024.

Aftaleenhed, indkomstoverførsel	Årskursister Randers Kom- mune	Årskursister andre kommu- ner	Årskursister i alt	Nettobudget (1.000 kr.)
Sprogcenter Randers	385	160	545	27.250

Der indgår i budgettet ovenfor ikke udgifter til husleje og forbrugsafgifter, idet disse afholdes af Miljø- og Teknikudvalget.

4.2 Nøgletal

[Den seneste 6-byngletalsrapport kan tilgås her via randers.dk](#)

Socialudvalget

Del 1

Del 2

Bevillingsområder:

Tilbud til børn, unge og voksne
med særlige behov

Socialudvalget - Tilbud til børn, unge og voksne med særlige behov

Del 1

1. Beskrivelse af området

Socialområdet hjælper, støtter og behandler børn og unge med handicap og voksne med særlige behov til at mestre deres eget liv og få en øget livskvalitet.

Børn og unge med handicap gives tilbud gennem specialbørnehave, familierådgivere, familiepleje, døgninstitution og særligt tilrettelagte ungdomsuddannelser.

Voksne med særlige behov får støtte til at strukturere deres hverdag og at skabe sociale kontakter samt hjælp til daglige ting som indkøb og madlavning – både i eget hjem eller i et fællesskab. Socialområdet giver også støtte til og behandler personer med alkohol- og stofmisbrug.

Randers Kommune har som mål at sikre, at tilbud og indsatser gives med henblik på, at borgere med særlige behov kan deltage aktivt i fællesskabet og udnytte deres ressourcer bedst muligt med afsæt i borgerens ønsker og drømme til eget liv.

Politik for borgere med særlige behov er en paraply over kommunens samlede indsats for borgere, der har særligt behov for støtte, og udstikker de overordnede visioner, centrale værdier og retningslinjer for målgruppen.

Der er vedtaget tre strategier på socialområdet (børnehandicap, voksenhandicap samt psykiatri og udsatte), der beskriver hvordan der arbejdes konkret og målrettet med at omsætte politikken visioner. Nærmere information om strategierne på socialområdet fremgår af Randers Kommunes hjemmeside jf. følgende link:

<https://www.randers.dk/borger/socialt/handicap/om-handicapomraadet/handicapplaner-2020-2023/>.

Fakta (antal unikke borgere i 2022)

Botilbud voksne	604
Mestringsvejledning i eget hjem	928
Herberg/forsorgshjem	188
Misbrugsbehandling stof	369
Misbrugsbehandling alkohol	243
Børn og unge i døgntilbud	54
Børn og unge i forebyggende tilbud	332

Politikker

Politik for borgere med særlige behov

Se Randers Kommunes politikker på [randers.dk/politikker](https://www.randers.dk/politikker)

2. Hovedtal

2.1 Drift

Tabellen viser budgettet på drift fra 2024-2027 på bevillingsområdet opdelt på servicerammen og uden for servicerammen.

Socialudvalget - Tilbud til børn, unge og voksne med særlige behov

Del 1

Tilbud til børn-unge-voksne m. særlige behov (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Serviceammen	668,8	664,1	662,7	663,3
Psykiatri og Socialt Udsatte	146,4	146,4	146,4	146,4
Handicap	485,2	480,5	479,0	479,7
Autisme, senhjerneske og læring	37,3	37,3	37,3	37,3
Uden for serviceammen	-15,4	-17,1	-17,8	-19,0
Psykiatri og Socialt Udsatte	-0,7	-1,6	-1,9	-1,9
Handicap	-14,7	-15,5	-15,9	-17,1
I alt	653,4	647,0	644,9	644,3

2.1.1 Serviceammen

Tabellen viser budgettet 2024-27 for tilbud til børn, unge og voksne med særlige behov. Budgettet inden for serviceammen er på 668,8 mio. kr. i 2024. Fra 2024 til 2027 falder budgettet med 5,5 mio. kr., hvilket primært skyldes, at bevilling til socialområdets økonomiske plan (SØP) fra budgetaftalen 2023-26 bortfalder i perioden.

Center for Psykiatri og Socialt Udsatte har et budget i 2024 på 146,4 mio. kr. Centeret visiterer til og tilbyder ydelser til borgere over 18 år med komplekse problemer på flere livsområder, f.eks. sindslidelse, hjemløshed samt misbrug og afhængighed af alkohol og stoffer.

Center for Handicap har et budget på 485,2 mio. kr. i 2024 og leverer tilbud til børn, unge og voksne med handicap. Centeret har desuden en myndighedsfunktion, der har til opgave at visitere til foranstaltninger samt følger op på disse.

Center for Autisme, Senhjerneske og Læring driver med et budget på 37,3 mio. kr. i 2024 en række bosteder samt mestringsvejledning for voksne borgere med autismespektrumsforstyrrelser og for borgere med senhjerneske. Desuden driver centeret tilbud om beskyttet beskæftigelse efter servicelovens § 103, en række aktivitets- og samværstilbud efter servicelovens § 104 samt Center for Specialundervisning for Voksne (CSV Randers).

2.1.2 Uden for serviceammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med nettoindtægter for 15,4 mio. kr. i 2024. Budgettet baseres på foregående års regnskabsresultat og forventninger til det fremtidige forbrug. Budgettet omfatter bl.a. tabt arbejdsfortjeneste, kompensation for merudgifter og statsrefusion af særligt dyre enkeltsager. For nærmere oplysninger om budgettet uden for serviceammen, henvises til del 2.

2.2. Anlæg

Tabellen viser budgettet på anlæg fra 2024-2027.

Socialudvalget - Tilbud til børn, unge og voksne med særlige behov

Del 1

Anlægsprojekter (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Økonomisk handleplan BA23-26	5,0	8,6	5,7	0,0
I alt	5,0	8,6	5,7	0,0

Note: Tabellen indeholder kun de anlægsprojekter, som har budget i 2024-2027. Der kan således være igangværende anlægsprojekter, som ikke er nævnt her.

Som en del af budgetaftalen 2023-26 er der afsat anlægsmidler i 2024-26 til etablering af et nyt midlertidigt botilbud med 15 boliger og et nyt længerevarende botilbud med 15 boliger. Med en større boligmasse på det specialiserede socialområde skabes der mulighed for at tilbyde flere borgere med særlige behov et botilbud tæt på deres lokalmiljø og sociale netværk.

3. Aktuell økonomisk situation på drift og anlæg

3.1 Aktuell status

Randers Kommune har i en årrække haft en markant stigning i udgifterne på det specialiserede socialområde. Udgiftsstigningen på området ses også i en lang række af landets øvrige kommuner. De stigende udgifter skyldes især en markant stigning i antallet af og udgifterne til særligt dyre enkeltsager til området. Udover stigende udgifter til særligt dyre sager ses generelt en tendens til stigende gennemsnitspriser for borgere i bo- og døgntilbud, som også udfordrer økonomien på socialområdet.

3.1.1 Fingerplanen – en langsigtet plan for socialområdet

Som en del af budgetaftalen 2022-25 og 2023-26 er der vedtaget en økonomisk handleplan på socialområdet (også benævnt SØP), der forventes at kunne medvirke til at afbøde de forventede udgiftsstigninger på socialområdet i de kommende år.

I budgetaftalen 2024-27 er der vedtaget en langsigtet plan for socialområdet under titlen "Fingerplanen". Planen sætter en langsigtet retning for udviklingen af det specialiserede socialområde i Randers Kommune og skal både rumme alle de nuværende initiativer i SØP samt kommende års udviklingstiltag, der i særlig grad kan have en økonomisk effekt og dermed bidrage til at afbøde kommende års udgiftsstigninger på området.

3.1.2 Demografi

På baggrund af kommunens aktuelle befolkningsprognose for 2024-36, der blev godkendt af byrådet den 24. april 2023, er der beregnet demografireguleringer for 2024-27. Demografibeløbet på 9,6 mio. kr. i 2024 er indregnet i basisbudgettet for 2024-27. Der henvises til del 2 for yderligere oplysninger om demografi på socialområdet.

Socialudvalget - Tilbud til børn, unge og voksne med særlige behov

Del 1

3.1.3 Ny lovgivning og øvrige tiltag

Anbefalinger fra ekspertudvalget på socialområdet

I aftale om kommunernes økonomi for 2022 blev det besluttet at nedsætte et ekspertudvalg på socialområdet, der skal komme med anbefalinger til, hvordan der kan sikres en bæredygtig faglig og økonomisk udvikling på socialområdet. Ekspertudvalgets første delrapport fra maj 2023 indeholder en række anbefalinger, hvor det bl.a. nævnes mulighed for at fastsætte lokale serviceniveauer, øget fleksibilitet i reglerne om anvendelse af botilbud, eftersyn af tilsyn med sociale tilbud og en styrkelse af udbygningen af den kommunale botilbudskapacitet.

Omlægning af de særlige pladser i psykiatrien

I 2016 blev det besluttet at oprette 150 særlige pladser i psykiatrien målrettet borgere med omfattende psykiatriske problemstillinger, som udgør en risiko for deres omgivelser. Med økonomiaftalen mellem regeringen og KL for 2024 er det aftalt at konvertere og samtidig nedjustere de særlige pladser i psykiatrien til et længerevarende tilbud forankret i den regionale psykiatri målrettet samme målgruppe. Omlægningen træder i kraft den 1. juli 2024.

Nye rammer for hjemløseindsatsen

Folketinget har vedtaget nye regler på hjemløseområder, der bl.a. indebærer, at statsrefusionen for herbergsophold afskaffes for ophold på over 90 dage i løbet af et år. Samtidig indføres statsrefusion på støtteindsatser, der beviliges i forbindelse med, at borgeren overgår til en mere permanent bolig. Loven træder i kraft den 1. oktober 2023.

Barnets lov

Der er vedtaget en ny lovgivning på det specialiserede børn- og ungeområde, Barnets Lov, der træder i kraft 1. januar 2024. Barnets Lov samler paragrafferne fra serviceloven og en række nye tiltag og rettigheder for børn og unge med henblik på at udsatte børn og unge får den rette hjælp og støtte tidligt i deres liv.

Der henvises til del 2 for oplysninger om de økonomiske konsekvenser af de ovenfor beskrevne tiltag.

3.2 Budgetaftalen

Budgetaftalen indeholder nedenstående nye tiltag på bevillingsområdet.

Ændringer fra budgetaftalen - drift (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Varigt løft	8,0	8,0	8,0	8,0
Styrkelse af børnehandicap - investeringsmodel	3,8	0,0	0,0	0,0
Frivilligområdet	0,5	0,0	0,0	0,0
Fingerplan investeringsmodel tabt arbejdsfortjeneste	0,2	0,5	0,5	0,3
Indkomstoverførsler investeringsmodel tabt arbejdsfortjeneste	-0,2	-0,5	-0,5	-0,3
Demografi	9,6	9,6	9,6	9,6
I alt	21,9	17,6	17,6	17,6

Socialudvalget - Tilbud til børn, unge og voksne med særlige behov

Del 1

Budgetaftalen 2024-27 indebærer følgende budgetmæssige ændringer:

- Varigt budgetløft af socialområdet på 8 mio. kr. årligt fra 2024 og frem. Baggrunden herfor er, at der i Randers Kommune såvel som i landets øvrige kommuner ses en stigning i udgifterne til det specialiserede socialområde. Udviklingen har medført en økonomi i ubalance, og der er oparbejdet en stor gæld på området fra tidligere år.
- Forlængelse af bevilling på 3,8 mio. kr. i 2024 til styrkelse af Børnehandicap. Der blev afsat 3,8 mio. kr. årligt i 2022-23 til styrkelse af børnehandicapområdet som en del af den økonomiske handleplan på socialområdet (nu Fingerplanen).
- Der er givet tilskud til Feriecamp Randers med 0,5 mio. kr. i 2024.
- Styrket fokus på tabt arbejdsfortjeneste. Indsatsen finansieres ved flytning af budget på 0,2 mio. kr. i 2024, 0,5 mio. kr. i 2025-26 og 0,3 mio. kr. i 2027 til servicerammen fra budget til tabt arbejdsfortjeneste, der ligger uden for servicerammen.
- Demografibeløb på 9,6 mio. kr. i 2024 er indregnet i budgettet for 2024-27.

Socialudvalget - Tilbud til børn, unge og voksne med særlige behov

Del 2

1. Supplerende beskrivelse af området

Bevillingen omfatter udgifter og indtægter vedrørende tilbud til børn, unge og voksne med særlige behov. Tabellen viser bevillingsområdets budget på drift for 2024 fordelt på udgifter og indtægter på servicerammen og uden for servicerammen.

Tilbud til børn-unge-voksne m. særlige behov (mio. kr.)	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
Servicerammen	761,3	-92,4	668,8
Psykiatri og Socialt Udsatte	175,7	-29,3	146,4
Handicap	516,0	-30,7	485,2
Autisme, senhjerneskaade og læring	69,6	-32,3	37,3
Uden for servicerammen	64,7	-80,1	-15,4
Psykiatri og Socialt Udsatte	0,0	-0,7	-0,7
Handicap	64,7	-79,4	-14,7
I alt	826,0	-172,6	653,4

Tabellen viser, at der samlet for hele socialområdet er budgetteret med nettoudgifter for 653,4 mio. kr. i 2024. I de efterfølgende afsnit er områderne beskrevet enkeltvist. Områderne kan både indeholde udgifter inden for og uden for aftaleenheder jf. Randersmodellen.

1.1 Servicerammen

1.1.1 Psykiatri

Center for Psykiatri og Socialt Udsatte tilbyder indsatser for borgere over 18 år med psykisk sygdom, udviklingsforstyrrelser og/eller psykiske funktionsnedsættelser.

Center for Psykiatri og Socialt Udsatte arbejder ud fra en målsætning om, at psykisk sårbare borgere kan komme sig helt eller delvist fra deres psykiske lidelse og mestre eget liv med de udfordringer, der måtte være. Indsatserne har derfor til formål at udvikle og støtte borgere med psykisk sårbarhed til at opnå et mere selvstændigt liv.

Centerets tilbudsvifte omfatter en myndighedsafdeling, der yder råd og vejledning, visiterer til foranstaltninger og følger op på disse. Hertil er der bo- og aktivitetstilbud, væresteder, fremskudt rådgivning og mestringsvejledning.

Center for Psykiatri og Socialt Udsatte driver Psykiatriens Hus, som rummer en lang række aktivitetstilbud, f.eks. kreative aktiviteter, sport, IT-cafe, samværstilbud og undervisning i Recoverykolen. Tilbuddet er for voksne over 18 år med psykisk sårbarhed.

Centeret tilbyder mestringsvejledning i form af råd- og vejledningsforløb samt individuel og gruppebaseret støtteforløb efter servicelovens § 85. Råd- og vejledningsforløbene kan f.eks. være gruppeforløb med fokus på personlig- og social mestring, stemmehøring og posttraumatisk stress

Socialudvalget - Tilbud til børn, unge og voksne med særlige behov

Del 2

eller det kan være individuelle samtaleforløb. Mestringsvejledning yder også støtte i borgerens eget hjem eller i grupper efter servicelovens § 85.

Centerets botilbud til målgruppen omfatter Vester Tværvej samt støttecentre Infanterivej, Sjællandsgade, Nørrebrogade og Solsorten. Boligerne er oprettet efter almenboliglovens § 105, og der ydes støtte til borgerne efter servicelovens § 85. Paderuphus er et midlertidigt botilbud efter servicelovens § 107 og henvender sig primært til borgere mellem 18 og 30 år. Center for Psykiatri køber herudover pladser hos regioner og andre kommuner samt ved private leverandører

1.1.2 Socialt Udsatte

Center for Psykiatri og Socialt Udsatte tilbyder ydelser til borgere over 18 år med komplekse problemer på flere livsområder, f.eks. misbrug og afhængighed af alkohol og stoffer, sindslidelse, hjemløshed og prostitution. Udover at drive en række tilbud, yder centeret råd og vejledning til socialt udsatte borgere, visiterer til foranstaltninger samt følger op på disse.

Centeret driver selv botilbuddet Blommevej, hvor der er 10 selvstændige almene boliger med støtte efter servicelovens § 85. Pladser købes herudover på Ladegården, som Randers Kommune har tegnet driftsoverenskomst med samt i tilbud uden for kommunen. Hertil er der Perron 4, et bo- og værested for udsatte borgere, samt Cafe Rusfri, der er et aktivitetstilbud til tidligere alkohol- og stofmisbrugere.

Rusmiddelcenter Randers tilbyder ambulans rusmiddelbehandling til alle borgere i Randers Kommune med alkohol- og/eller stofmisbrugsproblemer uanset misbrugets varighed, omfang eller karakter.

Centeret tilbyder mestringsvejledning bl.a. til borgere, som er hjemløse eller i risiko for at blive det. Støtten kan indeholde hjælp til økonomi, praktiske opgaver, ledsagelse (f.eks. mødeaktiviteter med jobcenteret) og hjælp til at ændre eller komme ud af misbrug.

Centeret varetager også en opsøgende indsats i form af en støtte-/kontaktpersonsordningen efter servicelovens § 99. Indsatsens formål er at få kontakt til borgere, som har behov for hjælp, men som endnu ikke er tilknyttet et kommunalt tilbud

Borgere, som ikke har eller ikke kan opholde sig i egen bolig, kan optages på forsorghjem jf. servicelovens § 110. På et forsorghjem kan borgere bo midlertidigt, indtil der findes en mere permanent løsning. Borgeren kan få rådgivning og støtte under opholdet samt sygepleje ved behov.

I Randers findes tilbuddet på Hjørnестenen og Ungeindsatsen på Slotsgården, som er selvejende institutioner under Kirkens Korshær med driftsoverenskomst med Randers Kommune. Optagelsen sker ved personlig henvendelse, det såkaldte selvmøderprincip.

Folketinget vedtog den 4. maj 2023 en omlægning af refusionsreglerne for kommunernes udgifter til forsorghjem efter servicelovens § 110. Kommunerne har hidtil haft mulighed for at få dækket halvdelen af udgifterne til borgeres ophold på herberg eller forsorghjem uanset opholdets længde. Med lovændringen er denne refusionsadgang begrænset til 90 dage pr. løbende år (i en overgangsperiode 120 dage). Folketinget har samtidig vedtaget en ny bostøtteparagraf, der skal understøtte øget brug af de specialiserede støttemetoder efter Housing First-tilgangen (§ 85 a i

Socialudvalget - Tilbud til børn, unge og voksne med særlige behov

Del 2

serviceloven). Målgruppen er borgere, der har været på forsorgshjem og har behov for støtte til at opnå og fastholde egen bolig. Der gives statsrefusion på halvdelen af kommunernes udgifter til disse indsatser i op til 2 år. Lovændringen er trådt i kraft pr. 1. oktober 2023.

1.1.3 Handicap

Center for Handicap leverer tilbud til børn, unge med et handicap og voksne med et handicap eller en erhvervet hjerneskade. Udover at drive en række tilbud og indsatser har centeret en myndighedsafdeling, som yder råd og vejledning til borgere inden for de nævnte målgrupper. Myndigheden visiterer herudover til foranstaltninger samt følger op på disse.

Indsatserne til børn og unge under 18 år omfatter bl.a. døgntilbud og plejefamilier. Udover døgntilbud er der aflastningstilbud samt en række forebyggende indsatser bl.a. i form af rådgivning og træning.

På vegne af Børn og Skole driver Center for Handicap Lucernevejens Børnehave, som er et dagtilbud til børn med betydelig og varigt nedsat funktionsevne og/eller gennemgribende udviklingsforstyrrelser. Udgifter til køb af pladser i specialbørnehaven afholdes af Børn og Skole og andre kommuner.

På voksenområdet omfatter tilbuddene midlertidige eller længerevarende botilbud efter servicelovens § 107 og 108 samt bostøtte i en botilbudslignende boform efter servicelovens § 85 og almenboliglovens § 105. Borgerne har psykiske og flere af dem også fysiske funktionsnedsættelser. I boligerne får borgerne hjælp til almindelige, daglige funktioner samt pleje, omsorg eller behandling.

Centerets tilbudsvifte omfatter herudover mestringsvejledning i form af råd- og vejledningsforløb samt individuel og gruppebaseret støtteforløb efter servicelovens § 85. Hertil yder centeret tilskud til dækning af udgifter ved ansættelse af hjælpere til pleje, overvågning og ledsagelse til personer med betydeligt og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Ydelsen gives efter servicelovens § 96 og benævnes borgerstyret personlig assistance (BPA). Hertil kan centeret visitere op til 15 timers ledsagelse om måneden efter servicelovens § 97. Målgruppen er personer, der ikke kan færdes alene på grund af betydeligt og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

1.1.4 Autisme, senhjerneskade og læring

Center for Autisme, Senhjerneskade og Læring driver en række bosteder samt mestringsvejledning for voksne borgere med autismspektrumsforstyrrelser og for borgere med senhjerneskade. Botilbuddene ydes efter servicelovens voksenparagraffer som bostøtte i en botilbudslignende boform efter servicelovens § 85 og almenboliglovens § 105. Udgifter til køb af pladser på de nævnte tilbud afholdes af Center for Handicap. Et mindre antal pladser sælges til andre kommuner.

Som en del af centrets tilbudsvifte indgår også beskyttet beskæftigelse efter servicelovens § 103. Tilbuddet gives til personer, som på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, særlige sociale problemer eller psykiske lidelser ikke kan opnå eller fastholde beskæftigelse på normale vilkår på arbejdsmarkedet. Hertil er der en række aktivitets- og samværstilbud efter servicelovens § 104, hvor formålet er at opretholde eller forbedre personlige færdigheder og livsvilkår.

Socialudvalget - Tilbud til børn, unge og voksne med særlige behov

Del 2

Center for Autisme, Senhjerneskade og Læring driver herudover Center for Specialundervisning for Voksne (CSV Randers), som har en særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU) for unge, som ikke kan profitere af de traditionelle ungdomsuddannelser.

Herudover omfatter centret de selvejende tilbud GAIA og Bifrost

1.2 Uden for servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med nettoudgifter på 15,4 mio. kr. i 2024 uden for servicerammen.

1.2.1 Handicap

Området omfatter tabt arbejdsfortjeneste og nødvendige merudgifter i forbindelse med børn med handicap, hjemmepasningsordning og særlig transport. Området budgetlægges forfra hvert år. Budgettet baseres på foregående års regnskabsresultat og forventninger til det fremtidige forbrug.

Staten kompenserer kommunerne for en andel af udgifterne til særligt dyre enkeltsager på det sociale område. Budgetlægning på området er baseret på KL's skøn over udviklingen i indtægterne på landsplan fra den centrale refusionsordning. I forbindelse med budget 2023 blev det besluttet at gøre refusionsindtægterne til en del af socialområdets økonomi. Herved tilfalder en stigning i indtægterne som følge af flere særligt dyre sager området, der har stigende udgifter og omvendt.

Hertil omfatter området husleje i ældreboliger, compensation for merudgifter og statsrefusion af særligt dyre enkeltsager.

Huslejeindtægter på handicap- og ældreboliger administreres af boligforeninger. Boligerne udlejes til voksne handicappede.

Der ydes økonomisk compensation til borgere over 18 år, når de har merudgifter, som er en følge af en varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne jf. lov om social service § 100.

2. Budgetforudsætninger

Det samlede budget til bevillingsområdet er dannet på baggrund af sidste års vedtagne budget, tillagt pris- og lønfremskrivninger, givne tillægsbevillinger i løbet af året, ændringer fra lov- og cirkulærepragrammet samt demografireguleringer. Hertil kommer ændringer som følge af budgetaftalen.

2.1 Tildelingsmodel

Ydelserne på socialområdet er fortrinsvis takstbelagte og registreres med pris, periode og omfang på den enkelte person. På baggrund heraf er der basis for at udarbejde et dispositionsregnskab på enkeltsagsniveau inden for de forskellige ydelsestyper, målgrupper og områder.

Socialudvalget - Tilbud til børn, unge og voksne med særlige behov

Del 2

2.2 Opbygning af tildelingsmodellen

Oplysninger på enkeltsagsniveau, kombineret med nogle forudsætninger om antal personer og gennemsnitsprisen for disse, danner både grundlag for at udarbejde budget og for den løbende økonomiopfølgning på de enkelte områder.

Oplysningerne indgår i ledelsesinformation, som bidrager til at skabe overblik over ressourcer og aktivitet på socialområdet, f.eks. information om udviklingen i antal personer, der modtager en given ydelse, ydelsens gennemsnitspris, de dyreste sager, eller hvor mange borgere, der modtager et tilbud inden for et område.

2.3 Demografi

Reguleringen for socialområdet dækker børn og voksne med handicap, psykiatri samt socialt udsatte. Tabellen viser et reguleringsbehov på 9,6 mio. kr. i 2024 stigende til 17,1 mio. kr. i 2027.

Demografiregulering social (1.000 kr.)	2024	2025	2026	2027
0-18-årige	-179	-130	-122	219
19-65-årige	1.228	2.043	3.758	5.042
66+ årige	909	1.922	2.943	4.152
I alt	1.958	3.835	6.579	9.412
Efterregulering i 2021 (i 23 PL)	7.688	7.688	7.688	7.688
I alt inkl. efterregulering	9.646	11.523	14.267	17.100

Det samlede demografibeløb på 9,6 mio. kr. i 2024 er indregnet i basisbudgettet for 2024-27 i alle år. De beregnede stigninger fra 2025 og frem fastholdes i den centralt placerede demografipulje og vil blive udmøntet i forbindelse med de kommende års budgetlægninger.

Som det fremgår af tabellen, vedrører 7,7 mio. kr. af den samlede demografiregulering i 2024 en efterregulering for 2022. Efterreguleringen for 2022 er beregnet på basis af udgiftsudviklingen på landsplan fra regnskab 2021 til regnskab 2022. Der reguleres med 50 % af landsplansudviklingen for at udjævne reguleringerne og forhindre store udsving mellem årene. Beregning af efterreguleringen for 2022 fremgår af følgende tabel.

Efterregulering vedr. 2022 (socialområdet)	1.000 kr.
Vækst hvis landsudvikling (100%)	17.472
50% af landsudvikling	8.736
Indregnet demografiregulering 2021-22 (ex. efterregulering vedr. 2020)	1.560
Efterreguleringsbehov (22 PL)	7.176
Efterreguleringsbehov 2024 (PL)	7.688

3. Ændringer på området

På baggrund af budgetforudsætningerne viser tabellen, hvilke ændringer der er indarbejdet i budgettet på service siden udgangspunktet fra sidste års vedtagne budget.

Socialudvalget - Tilbud til børn, unge og voksne med særlige behov

Del 2

Ændringer siden budget 2023 (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Udgangspunkt 2023-budget (2024-priser)	651,0	651,0	651,0	651,0
Budgetaftale 2024-2027				
Varigt løft	8,0	8,0	8,0	8,0
Styrkelse af børnehandicap - investeringsmodel	3,8	0,0	0,0	0,0
Feriecamp Randers	0,5	0,0	0,0	0,0
Fingerplan investeringsmodel tabt arbejdsfortjeneste	0,2	0,5	0,5	0,3
Demografi				
Demografi	9,6	9,6	9,6	9,6
Budgetaftaler tidligere år				
Frivilligområdet (2023)	-1,1	-1,6	-1,6	-1,6
Økonomisk handleplan 2023-2026 (2023)	0,0	-1,6	-2,0	-2,0
Styrkelse af børnehandicap - investeringsmodel (2022)	-4,0	-4,0	-4,0	-4,0
Matrikel-/murstenløse tilbud - investeringsmodel (2022)	-4,4	-4,4	-4,4	-4,4
Styrkelse af egne voksentilbud - investeringsmodel (2022)	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Øvrig fra budgetaftale 2021	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Tillægsbevillinger og omplaceringer				
Lov og cirkulæreprogram 2024-2027	5,0	4,5	3,4	4,3
Omplaceringer mellem arter	-0,2	0,6	0,6	0,7
Teknisk (takstfinansieret område)	0,7	0,7	0,7	0,7
PL og øvrige ændringer				
PL og øvrige ændringer	0,0	1,1	1,1	1,0
I alt	668,8	664,1	662,7	663,3

3.1 Budgetaftale 2024-2027

- Et varigt budgetløft af socialområdet på 8 mio. kr. årligt fra 2024 og frem. Baggrunden herfor er, at der i Randers Kommune såvel som i landets øvrige kommuner ses en stigning i udgifterne til det specialiserede socialområde. Udviklingen har medført en økonomi i ubalance, og der er oparbejdet en stor gæld på området fra tidligere år.
- Videreførelse af bevilling på 3,8 mio. kr. i 2024 til styrkelse af børnehandicapområdet. Der blev i budget 2022-25 afsat 3,8 mio. kr. årligt i 2022-23 til styrkelse af børnehandicapområdet som en del af den økonomiske handleplan på socialområdet (nu Fingerplanen). Det oprindelige initiativ er endnu ikke fuldt ud gennemført, da Børnehandicap myndighed ikke har fungeret optimalt pga. sygdommeldinger og vakante stillinger, og der er derfor en igangværende handleplan for genopretning af afdelingen. I budgetaftalen for 2024-27 er det derfor besluttet at videreføre bevillingen i 2024.
- Tilskud til afholdelse af Feriecamp Randers med 0,5 mio. kr. i 2024.

Socialudvalget - Tilbud til børn, unge og voksne med særlige behov

Del 2

- I budget 2024-27 er der vedtaget et initiativ vedr. styrket fokus på tabt arbejdsfortjeneste. Indsatsen finansieres ved at flytte budget vedr. tabt arbejdsfortjeneste (indkomstoverførsler) til socialområdets budget på service svarende til 0,2 mio. kr. i 2024, 0,5 mio. kr. i 2025-26 og 0,3 mio. kr. i 2027.

3.2 Demografi

Reguleringen for socialområdet dækker børn og voksne med handicap, psykiatri samt socialt udsatte og viser et reguleringsbehov på 9,6 mio. kr. i 2024 jf. afsnit 2.3.

3.3 Budgetaftaler tidligere år

- Der blev i budgetaftale 2022-25 givet 4 mio. kr. i 2022 og 2023 (pl 2024) til styrkelse af børnehandicapområdet. Bevillingen er forlænget med 3,8 mio. kr. i 2024 jf. afsnit 3.1.
- I budgetaftalen 2022-25 blev der afsat 2,1 mio. kr. i 2022 og 4,2 mio. kr. i 2023 til flere murstensløse tilbud på socialområdet. Bevillingen, der i 2024 niveau udgør 4,4 mio. kr., bortfalder fra 2024 og frem.
- Der blev i budgetaftalen 2022-25 givet 0,1 mio. kr. i 2023 til kompetenceudvikling mv. til styrkelse af socialområdets egne botilbud. Bevillingen bortfalder fra 2024 og frem.

3.4 Tillægsbevillinger og omplaceringer

På baggrund af lov og cirkulæreprogrammet tilføres socialområdet 5 mio. kr. i 2024, 4,5 mio. kr. i 2025, 3,4 mio. kr. i 2026 og 4,3 mio. kr. i 2027. Tilførslen vedrører følgende områder:

- Omlægning af særlige pladser i psykiatrien. I økonomiaftalen mellem regeringen og KL for 2024 er det aftalt at konvertere og samtidig nedjustere de særlige pladser i psykiatrien til et længerevarende tilbud forankret i den regionale psykiatri målrettet samme målgruppe. Omlægningen træder i kraft den 1. juli 2024. Randers Kommune reduceres via lov- og cirkulæreprogrammet med 0,9 mio. kr. i 2024 og 1,7 mio. kr. i 2025 og frem.
- Nye rammer for hjemløseindsatsen, der indebærer, at statsrefusionen for herbergsophold afskaffes for ophold på over 90 dage i løbet af et år. Samtidig indføres statsrefusion på de indsatser, der bevilliges i forbindelse med, at borgeren overgår til en mere permanent bolig. Loven træder i kraft den 1. oktober 2023. Randers Kommune er kompenseret via lov- og cirkulæreprogrammet med 4,6 mio. kr. på service i 2024 stigende til 6,2 mio. kr. på service i 2027.
- Barnets lov, der træder i kraft pr. 1. januar 2024, samler paragrafferne fra serviceloven og en række nye tiltag og rettigheder for børn og unge med henblik på at udsatte børn og unge får den rette hjælp og støtte tidligt i deres liv. Randers Kommune er kompenseret via lov- og cirkulæreprogrammet med i alt 5,9 mio. kr. i 2024 og 9,3 mio. kr. i 2027. Heraf udgør socialområdets andel 0,7 mio. kr. i 2024.
- Hertil kompenseres Randers Kommune via lov- og cirkulæreprogrammet med i alt 0,6 mio. kr. som følge af ændret lovgivning for socialt frikort, BPA (Borgerstyret Personlig Assistance) og hjælp til borgere i forbindelse med hastigt fremadskridende sygdom.

Socialudvalget - Tilbud til børn, unge og voksne med særlige behov

Del 2

3.5 PL og øvrige ændringer

PL og øvrige ændringer udgør en stigning i budgettet på 1,1 mio. kr. i 2025-26 og 1,0 i 2027.

4. Yderligere oplysninger

4.1 Aftaleenheder

Socialområdet består af følgende tre aftaleenheder:

- Psykiatri og Socialt Udsatte
- Handicap
- Autisme, Senhjerneskode og Læring

4.2 Takster og nøgletal

Takster for kost og logi på forsorgshjem og kost på botilbud for voksne med særlige behov fremgår af takstoversigten i afsnittet Social, Sundhed og Omsorg jf. følgende link.

[Den aktuelle takstoversigt kan tilgås her via randers.dk](#)

I 6-by nøgletal 2023 findes nøgletal om det specialiserede socialområde i afsnittene vedr. Børn, unge og voksne med særlige behov.

[Den seneste 6-bynøgletalsrapport kan tilgås her via randers.dk](#)

5. Anlægsprojekter

Der er på socialområdet ét anlægsprojekt i budgetperioden. Information om anlægsprojektet fremgår af særskilt anlægsskema.

Socialudvalget - Tilbud til børn, unge og voksne med særlige behov

Del 2 anlæg

Anlægsprojekt: Økonomisk handleplan 2023-26

Bevillingsprogramnummer: 9234000006

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	0	5.007	8.571	5.749	0	19.327
Indtægter	0	0	0	0	0	0
I alt	0	5.007	8.571	5.749	0	19.327

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Som en del af budgetaftalen 2023-26 blev der vedtaget en økonomisk handleplan for socialområdet, som har til formål at mindske de kommende års udgiftsstigninger på området. Planen indeholder bl.a. dele af en ny bolighandlingsplan på socialområdet, hvortil de afsatte anlægsmidler i 2024-26 vedrører etablering af et nyt midlertidigt botilbud med 15 boliger og et nyt længerevarende botilbud med 15 boliger.

Miljø- og teknikudvalget

Del 1

Del 2

Bevillingsområder:

Miljø og teknik, skattefinansieret

Miljø og teknik, takstfinansieret

Miljø- og teknikudvalget - Skattefinansieret

Del 1

1. Beskrivelse af området

Bevillingen omfatter udgifter og indtægter vedrørende Natur og Miljø, Veje og Trafik, Ejendomsservice samt Driftsafdelingen.

Natur og Miljø varetager opgaver inden for det grønne område, naturpladser, naturforvaltning, skove, miljøbeskyttelse og vedligeholdelse af vandløb. Hertil kommer Randers Naturcenter, der forestår direkte naturvejledning og koordinering af naturformidlingstilbud for dagtilbud, institutioner, skoler, andre grupper og private borgere i Randers Kommune.

Veje og Trafik varetager opgaver med vejvedligeholdelse, vintertjeneste, kollektiv trafik, parkering, renhold og trafiksikkerhed.

Ejendomsservice har ansvaret for drift, vedligehold og optimering af de kommunale ejendomme.

Driftsafdelingen er Randers Kommunes "entreprenøraftdeling", som vedligeholder og renholder kommunens veje og stier, plejer og vedligeholder de grønne områder, passer en del af kommunens vandløb, plejer naturarealer samt vedligeholder de grønne områder ved en stor del af kommunens aftaleenheder.

Ejendomsservice og Driftsafdelingen er selvstændige aftaleenheder.

Fakta

Offentlig vej	1.152 km.
Antal årlige miljøtilsyn	232 stk.
Offentlige vandløb	250 km.
Passagerer på færgerne 2022	119.476 stk.
Årlige naturgenopretningsprojekter	8 stk.
Miljøreguleret virksomheder	534 stk.
Miljøreguleret landbrug	105 stk.

Politikker

Klima-, natur- og miljøpolitik

Se Randers Kommunes politikker på randers.dk/politikker

2. Hovedtal

2.1 Drift

Tabellen viser budgettet på drift fra 2024-2027 på bevillingsområdet opdelt på servicerammen og uden for servicerammen.

Miljø og teknik, skattefinansieret (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Servicerammen	384,1	378,3	376,4	376,3
Natur og Miljø	27,1	26,9	25,9	25,9
Veje og Trafik	175,7	169,1	168,4	168,4
Ejendomsservice	186,4	187,6	186,4	186,3

Miljø- og teknikudvalget - Skattefinansieret

Del 1

Miljø og teknik, skattefinansieret (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Driftsafdeling	-5,1	-5,3	-4,4	-4,4
I alt	384,1	378,3	376,4	376,3

2.1.1 Servicerammen

Tabellen viser budgettet fra 2024 til 2027. Samlet for hele området er der budgetteret med nettoudgifter for 384,1 mio. kr. i 2024, faldende til 376,3 mio. kr. i 2027, svarende til et fald på 7,8 mio. kr. over perioden.

Størstedelen af de medarbejdere, som varetager myndighedsudøvelse og administration af forvaltningens område, er budgetteret under økonomiudvalget. Det omfatter foruden budget til myndigheds- og administrativt personale og ledelse også personalerelaterede udgifter samt kontorhold, IT-systemer mv.

Der henvises til del 2 for en grundig gennemgang af de enkelte delområder.

2.2. Anlæg

Tabellen viser budgettet på anlæg fra 2024-2027 opdelt på anlægsprojekter.

Anlægsprojekter (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Natur og Miljø	9,6	7,6	3,6	3,6
Veje og Trafik	16,0	25,4	19,4	18,9
Ejendomsservice	75,2	70,4	67,7	76,7
I alt	100,8	103,4	90,6	99,2

Note: Tabellen indeholder kun de anlægsprojekter, som har budget i 2024-2027. Der kan således være igangværende anlægsprojekter, som ikke er nævnt her.

Under Natur og Miljø er der samlet set afsat 9,6 mio. kr. i 2024, 7,6 mio. kr. i 2025 og 3,6 mio. kr. i 2026 og frem. Midlerne er afsat til medfinansiering af Gudenåstien, naturforvaltningsprojekter samt vand- og naturgenopretningsprojekter. Desuden er der i budgetaftale 2024-2027 afsat 2 mio. kr. i 2024 til skovrejsning til videreførelse af eksisterende bevilling, samt 3 mio. kr. i 2024 og 4 mio. kr. i 2025 til etablering af en badesø på Nordre Fælled.

Der er samlet afsat 16,0 mio. kr. i 2024, 25,4 mio. kr. i 2025, 19,4 mio. kr. i 2026 og 18,9 mio. kr. i 2027 til anlægsprojekter under Veje og Trafik. Projekterne omfatter rammer til anlæg af cykelstier, diverse vejprojekter og sikre skoleveje, dokning af Udbyhøjfærgen, reservation til infrastrukturplan samt midler til koordinering/styring af infrastrukturprojekter. Med budgetaftale 2024-2027 er der desuden afsat yderligere 6,5 mio. kr. i 2025 til etablering af støjafskærmning i Helsted, ligesom bevilling til reservation til infrastrukturplan er øget med 2 mio. kr. årligt i 2024-2026. I 2027 er bevillingen videreført med 12 mio. kr.

Miljø- og teknikudvalget - Skattefinansieret

Del 1

Midlerne afsat under Ejendomsservice udgør samlet set 75,2 mio. kr. i 2024 stigende til 76,7 mio. kr. i 2027. Midlerne er fordelt på puljer til henholdsvis bygningsvedligehold og energibesparende foranstaltninger. I pulje til bygningsvedligehold indgår, udover den årlige ramme, 6 mio. kr. i 2024 til renovering af Nørrevangsskolens svømmehal, som blev afsat i budgetaftale 2023. Med budgetaftale 2024-2027 er der afsat yderligere 5 mio. kr. årligt i 2024 og 2025 til bygningsvedligehold. Desuden er der i budgetaftale 2024-2027 afsat i alt 10 mio. kr. til brandsikring af kommunale bygninger fordelt med 2,5 mio. kr. i hvert af årene 2024-2027.

Der henvises til del 2 for yderligere oplysninger om anlægsprojekterne på området.

3. Aktuel økonomisk situation på drift og anlæg

3.1 Aktuel status

Indenfor bevillingsområdet er der områder med økonomiske udfordringer.

Ejendomsservice

Stigende forbrugsudgifter

Aftaleenheden Ejendomsservice er udfordret af stigende forbrugsudgifter. De samlede udgifter til el, vand og varme steg fra 31,9 mio. kr. i 2021 til 38,3 mio. kr. i 2022. I 2023 forventes udgifterne at udgøre 40,1 mio. kr., hvilket vil svare til en stigning på knap 26% på to år. Forklaringen er, at energipriserne har været stigende, at kommunens aftaler på el og gas er overgået fra en fordelagtig fastpris til markedspris, samt at tilbagebetaling af varmepenge fra Verdo gradvist udfases. Der er i Ejendomsservice prioriteret ressourcer til at optimere energistyring samt fokus på konvertering af gas til andre former for varmekilder.

Udviklingen følges tæt med henblik på iværksættelse af nødvendige tiltag.

Veje og Trafik

Busdriften og vejbidrag

I forbindelse med budget 2024-2027 er der vedtaget en række tiltag for at bringe budgetterne til busdriften og vejbidrag i balance.

For yderligere information om busdriften og vejafvandingsbidraget henvises til de to separate notater, der indgår som en del af budgetmaterialet 2024-2027.

3.2 Budgetaftalen

Budgetaftalen indeholder nedenstående nye tiltag på bevillingsområdet.

Miljø- og teknikudvalget - Skattefinansieret

Del 1

Ændringer fra budgetaftalen - drift (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Badesø – afledt drift	0,0	0,0	0,3	0,3
Kollektiv trafik	5,6	0,0	0,0	0,0
Naturgenopretning	1,2	1,2	0,0	0,0
I alt	6,8	1,2	0,3	0,3

I budgetaftalen er der givet 0,3 mio. kr. årligt fra 2026 til drift af ny badesø på Nordre fælled.

Der er afsat 5,6 mio. kr. til den kollektive bustrafik i 2024, som skal dække halvårseffekten af ubalancen samt nødvendig kompensation til vognmænd som følge af reduktioner i kørslen. Fra og med 2. halvår 2024 forudsættes der gennemført reduktioner svarende til ubalancen på 10 mio. kr. årligt.

Puljen til naturgenopretning videreføres og forøges. Der er afsat 1,2 mio. kr. årligt i 2024 og 2025.

Randers Kommune vokser i disse år, men væksten sætter nye krav til udbygningen af kapaciteten på flere områder i Randers Kommune - både i form af ny-, til- og ombygning. Ejendomsservice har en central rolle som bygherrerådgiver i de kommende års kapacitetsudbygning. Af budgetaftale 2024-2027 fremgår et ønske om, at Ejendomsservice styrker sine evner til at styre de mange byggeprojekter. Desuden er det med budgetaftalen besluttet, at der skal gennemføres en analyse med en evaluering af Ejendomsservice frem imod budget 2025-2028.

Med budgetaftale 2024-2027 er der desuden vedtaget en løsning for den fremtidige drift af trykkeriet, som medfører, at forvaltningen i videst muligt omfang skal købe trykkeriopgaver internt i kommunen samt en model for finansiering af en eventuel fremtidig økonomisk ubalance i trykkeriet. For yderligere information om den fremtidige drift af trykkeriet henvises til det separate notat, der indgår som en del af budgetmaterialet 2024-2027.

I budgetaftalen for 2023-2026 blev der afsat 0,9 mio. kr. årligt i 2023 og 2024 til parkeringsstrategi. Herudover fremgår det, at aftalepartierne er enige om, at det i forbindelse med budgetdrøftelserne 2024-2027 skal drøftes, om provenuet fra den hævede p-afgift kan anvendes på parkeringsstrategien også i årene 2025 og frem.

Provenuet indgik i effektiviserings- og besparelseskataloget, som blev vedtaget med budget 2023-2026. Provenuet indgik som et forslag til at bringe budget i balance på parkeringsbudgettet til parkeringsbilletordninger og er derfor allerede anvendt.

Miljø- og teknikudvalget - Skattefinansieret

Del 1

Ændringer fra budgetaftalen - anlæg (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Klimaindsats - skovrejsning	2,0	0,0	0,0	0,0
Badesø Nordre Fælled	3,0	4,0	0,0	0,0
Støjafskærmning i Helsted	0,0	6,5	0,0	0,0
Infrastrukturplan, reservation	2,0	2,0	2,0	12,0
Bygningsvedligehold, pulje	5,0	5,0	0,0	0,0
Brandteknisk gennemgang	2,5	2,5	2,5	2,5
I alt	14,5	20,0	4,5	14,5

For at understøtte de ambitiøse tiltag, der arbejdes med på skovrejsningsområdet, er der i budgetaftale 2024-2027 afsat yderligere 2 mio. kr. til skovrejsning i 2024.

Til realisering af projektet med en badesø på Nordre Fælled er der afsat 3 mio. kr. i 2024 og 4 mio. kr. i 2025 til etableringsudgifter svarende til Randers Kommunes egenfinansiering.

Der er i budgetaftale 2024-2027 reserveret yderligere 6,5 mio.kr. i 2025 for at sikre, at der kan etableres støjafskærmning langs E45 ved Helsted. Der er tidligere afsat 2 mio. kr. til formålet.

Realiseringen af Ringboulevardens forlængelse er en forudsætning for fortsat by- og erhvervsudvikling i den nordøstlige del af Randers Kommune. Ringboulevarden er således et vigtigt element i infrastrukturen i Randers. Med budgetaftale 2024-2027 øges opsparingen til Ringboulevarden i regi af reservation til infrastrukturplanen med yderligere 2 mio. kr. årligt i 2024-2026 og 12 mio. kr. i 2027.

Der er i dag et efterslæb på den samlede bygningsvedligeholdelse, hvilket medfører øget behov for nødvendig genopretning. I den 10-årige investeringsplan på anlægsområdet er der fastlagt en gradvis forøgelse af budgettet til bygningsvedligehold fra 2024 til 2028 og frem. Fra og med 2028 udgør budgettet 59,4 mio. kr. Med budgetaftale 2024-2027 er budgettet til bygningsvedligehold løftet med 5 mio. kr. årligt i 2024 og 2025.

Nye regler medfører, at brandsyn fremadrettet skal foretages ud fra de driftsmæssige krav, der er stillet i medfør af bygningsreglementet. Kravene gælder for såvel nybyggeri som for eksisterende byggeri. Som følge af de nye regler må der imødeses behov for ombygninger og andre bygningsmæssige tilpasninger. Der er tale om en gennemgang af hele bygningsmassen. Der er afsat en ramme på i alt 10 mio. kr. i budgetperioden for at sikre, at de kommunale bygninger lever op til de gældende regler for brandsyn fordelt med 2,5 mio. kr. årligt i årene 2024-2027.

Miljø- og teknikudvalget - Skattefinansieret

Del 2

1. Supplerende beskrivelse af området

Bevillingen omfatter udgifter og indtægter vedrørende Natur og Miljø, Veje og Trafik, Ejendomsservice samt Driftsafdelingen.

Tabellen viser bevillingsområdets budget på drift for 2024 fordelt på udgifter og indtægter.

Miljø og teknik, skattefinansieret (mio. kr.)	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
Servicerammen	418,6	-34,4	384,1
Natur og Miljø	29,5	-2,4	27,1
Veje og Trafik	194,7	-19,0	175,7
Ejendomsservice	199,4	-13,0	186,4
Driftsafdeling	-5,1	0,0	-5,1
I alt	418,6	-34,4	384,1

En stor del af de medarbejdere som varetager myndighedsudøvelse og administration af forvaltningens område, er budgetteret under økonomiudvalget. Det omfatter foruden budget til myndigheds- og administrativt personale og ledelse også personalerelaterede udgifter samt kontorhold, IT-systemer mv.

I de efterfølgende afsnit er områderne beskrevet enkeltvist. Områderne kan både indeholde udgifter indenfor og udenfor aftaleenheder jf. Randersmodellen.

1.1 Servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med driftsudgifter for 418,6 mio. kr. og indtægter for 34,4 mio. kr., hvilket giver et samlet nettobudget på 384,1 mio. kr. i 2024.

1.1.1 Natur og Miljø

Natur og Miljø omfatter områderne Grønne områder og Friluftsliv, Miljø, Natur og Landbrug samt Randers Naturcenter. Området har et samlet budget i 2024 på 27,1 mio. kr.

Mio. kr. 2024-priser	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
Natur og Miljø	29,5	-2,4	27,1
Grønne områder og friluftsliv	19,1	-1,1	18,0
Miljø, Natur og Landbrug	7,1	-0,8	6,2
Randers Naturcenter	3,3	-0,4	2,9
I alt	29,5	-2,4	27,1

Miljø- og teknikudvalget - Skattefinansieret

Del 2

Grønne områder og friluftsliv

I 2024 er der et nettobudget på 18,0 mio. kr., som både omfatter drifts- og lønmidler.

Området varetager bestillerfunktionen i forhold til køb af driftsydelser på det grønne område herunder rekreative stier, græsklipning, træer, buske, blomster, friluftsfaciliteter, naturpleje (fortidsminder og bekæmpelse af bjørneklo) og skovdrift. Hertil kommer sejlads, friluftsvejledning, naturvejledning og projektdeltagelse i øvrigt.

Driftsafdelingen varetager udførelsen af en stor del af opgaverne på området, dog løses nogle opgaver af eksterne leverandører. Der er mellem Grønne områder og Friluftsliv (bestillerfunktion) og Driftsafdelingen (udførerfunktion) indgået aftale om drift og vedligeholdelse af de grønne områder. Aftalen er baseret på et partnerskabssamarbejde.

Der er i budget 2024-2027 indarbejdet 0,3 mio. kr. årligt fra 2026 og frem til drift af badesø på Nordre fælled

Miljø, Natur og Landbrug

I 2024 er der et samlet budget på 6,2 mio. kr. på området, som fordeler sig med 1,8 mio. kr. til miljøbeskyttelse, 0,1 mio. kr. til skadedyrsbekæmpelse i form af indsats mod herreløse katte og 4,4 mio. kr. til vandløbsdrift.

Mio. kr. 2024-priser	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
Servicerammen	7,1	-0,8	6,2
Miljøbeskyttelse	2,4	-0,6	1,8
Skadedyrsbekæmpelse	0,1	0,0	0,1
Vandløbsdrift	4,6	-0,3	4,4
I alt	7,1	-0,8	6,2

Området varetager opgaver i forhold til miljøregulering af virksomheder, landbrug og øvrige erhverv, beskyttelse af vandløb, søer og natur, sikring af rent drikkevand, vandforsyning, beskyttelse mod jord- og grundvandsforurening samt et rent og sundt miljø i byen og på landet. Herudover understøtter afdelingen grøn omstilling hos virksomheder, landbrug og det øvrige erhvervsliv.

Afdelingen er ansvarlig for vedligeholdelse, drift og tilsyn af offentlige vandløb (bræmmer, fysisk tilstand, udledninger, målsætningsoverholdelse mv.). Der er i Randers kommune 250 km. offentlige vandløb. En del af vandløbene vedligeholdes i samarbejde med nabokommunerne.

Randers Naturcenter

I 2024 er der et nettobudget på 2,9 mio. kr. på området, som omfatter både drifts- og lønmidler.

Randers Naturcenter varetager naturvejledning og koordinering af naturformidlingstilbud for dagtilbud, institutioner, skoler, andre grupper og private borgere i Randers Kommune. Naturcenteret har mere end 50.000 brugere årligt.

Miljø- og teknikudvalget - Skattefinansieret

Del 2

1.1.2 Veje og Trafik

I 2024 er der et budget på 175,7 mio. kr. på området, som omfatter både drifts- og lønmidler. Budgettet fordeler sig med 66,6 mio. kr. til vejvedligeholdelse og belægninger, 14,6 mio. kr. til vejrhændelser, 102,1 mio. kr. til kollektiv trafik og -5,1 mio. kr. til parkering.

Mio. kr. 2024-priser	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
Servicerammen	194,7	-19,0	175,7
Vejvedligeholdelse og belægninger	67,3	-0,6	66,6
Vejrhændelser	14,6	0,0	14,6
Kollektiv trafik	107,7	-5,6	102,1
Driftsafdeling	-5,1	0,0	-5,1
I alt	194,7	-19,0	175,7

Vejvedligeholdelse og belægninger

Samlet set er der på området vejvedligeholdelse og belægninger et budget på 66,6 mio. kr. i 2024.

Randers Kommune står for administration og drift af ca. 1.100 km kommuneveje. Vejdirektoratet har ansvar for Motorvej E45 og hovedlandevejene Randers – Hadsund, Randers – Grenå og Randers – Viborg.

Området varetager den overordnede planlægning og styring af belægninger, belysningsanlæg, renholdelse, trafiksikkerhed, skiltning, vejafvandingsanlæg mm.

Driftsafdelingen varetager udførelsen af en stor del af opgaverne på området, dog løses enkelte opgaver af eksterne entreprenører. Der er mellem Veje og Trafik (bestillerfunktion) og Driftsafdelingen (udførerfunktion) indgået aftale om drift og vedligeholdelse af vejene. Aftalen er baseret på et partnerskabssamarbejde.

Der er budgetteret med knap 5,0 mio. kr. til vejbidrag til Vandmiljø Randers. Med de planlagte klimainvesteringer i den kommende årrække vil anlægsinvesteringerne hos Vandmiljø Randers stige. Med budget 2024-2027 er det besluttet, at merudgifterne fra 2025 og frem finansieres via den afsatte pulje til afledt drift vedrørende bygninger, veje og stier. Puljens størrelse revurderes som en del af budgetlægningen 2025-2028.

Vejrhændelser

I 2024 er der et budget på 14,6 mio. kr. på området.

Området koordinerer og bestiller vintertjenesten på de kommunale veje. Vintertjenesten udføres dels af Driftsafdelingen og dels af eksterne entreprenør. Udgifterne til vintertjeneste varierer meget fra år til år afhængigt af vinterens hårdhed.

Området dækker også over budget til andre vejrafledte udgifter. Andre vejrafledte udgifter kan f.eks. være udgifter til opsætning af flydespærrer i forbindelse med forhøjet vandstand eller fjernelse af nedfaldne grene i forbindelse med store storme.

Miljø- og teknikudvalget - Skattefinansieret

Del 2

Kollektiv trafik

I 2024 er der et budget på 102,1 mio. kr. på området. Området varetager opgaver indenfor busdrift, færgedrift på Randers fjord og Randers flyveplads. Budgettet fordeler sig med 99,9 mio. kr. til busdrift, 0,1 mio. kr. til flyvepladsen og 2,1 mio. kr. til færgedrift.

Hovedparten af budgettet til busdrift er afsat til køb af ydelser fra trafikskabet Midttrafik. Det er Midttrafik, som administrerer den lokale og regionale bustrafik, mens kommunen er bestiller af lokal kollektiv trafik. Midttrafik står for den daglige busdrift, varetager opgaver med udbud samt den detaljerede køreplanlægning, mens kommunen står for drift og vedligehold af stoppestedsudstyr og terminalområder. Som udgangspunkt bestiller og betaler regionen for den regionale trafik og kommunerne for den lokale trafik, herunder skolebuskørsel og handicapkørsel.

I budgetaftale 2024-2027 er der bevilliget 5,6 mio. kr. til den kollektive bustrafik i 2024, som skal dække halvårseffekten af ubalancen samt nødvendig kompensation til vognmænd som følge af reduktioner i kørslen.

Fra og med 2. halvår 2024 forudsættes der gennemført reduktioner svarende til ubalancen på 10 mio. kr. årligt. Der nedsættes en arbejdsgruppe, som fremsender oplæg med henblik på, at der politisk kan træffes beslutning om udmøntning af reduktionskravet inden udgangen af 2023, så en ny køreplan kan træde i kraft i 2. halvår 2024.

Parkering

I 2024 er der et budget på -7,7 mio. kr. på området.

Området varetager parkeringskontrol på de kommunale parkeringspladser samt administration af parkeringsbilletordning på kommunale vejarealer. Økonomien på området består af indtægtsbudgetter på parkering og parkeringskontrol samt udgiftsbudgetter til parkeringskontrol, øvrige driftsudgifter samt afregning til staten på 50% af parkeringsafgifterne.

1.1.3 Ejendomsservice

Ejendomsservice blev etableret i 2015 som en selvstændig aftaleenhed under miljø- og teknikudvalget med ansvaret for drift, vedligehold og optimering af de kommunale ejendomme.

Mio. kr. 2024-priser	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
Servicerammen	199,4	-13,0	186,4
Ejendomsservice, fælles	11,0	0,0	11,0
Bygningsadministration	2,4	0,0	2,4
Teknisk Service	122,0	-11,4	110,6
Rengøring og Intern Service	64,0	-1,6	62,4
I alt	199,4	-13,0	186,4

I 2024 udgør det samlede budget for Ejendomsservice 186,4 mio. kr.

Miljø- og teknikudvalget - Skattefinansieret

Del 2

Budgettet til bygningsdrift og -vedligeholdelse blev i 2015 overført til Ejendomsservice fra kommunens aftaleenheder samt fra forvaltningen. Princippet var, at når Ejendomsservice overtog en opgave, så fulgte budgettet samtidig med. Dette princip anvendes fortsat, når der flyttes opgaver mellem aftaleenhederne og Ejendomsservice.

Det er missionen for Ejendomsservice at sikre de bedst mulige fysiske rammer for løsningen af kommunens kerneopgaver, samtidig med at værdien af de kommunale bygninger beskyttes. Visionen for Ejendomsservice er at skabe en professionel ejendomsforvaltning med en effektiv og sammenhængende indsats for arbejdet med kommunens bygninger, hvor brugerne og dermed kerneopgaverne altid er i centrum. Herudover er det en vision, at der er stærke faglige miljøer og løbende kompetenceudvikling af medarbejdere, hvor ved at bygningsvaretagelsen altid er i de bedste hænder.

I 2023 er der udarbejdet serviceleveranceaftaler (SLA'er) med tilhørende grænsefladebeskrivelser, som er politisk godkendt.

Ejendomsservice er organisatorisk opdelt i sektionerne Bygningsadministration, Rengøring og Intern Service, Teknisk Service samt Ejendomsservice, fælles. Budgettet dækker primært forbrugsudgifter til el, vand og varme, husleje, rengøring, vedligeholdelse samt vagt og sikring. Yderligere indgår udgifter til løn til personale samt lejeindtægter fra udlejning af kommunale jorde og ejendomme.

Det blev med budgetaftalen 2023-2026 besluttet at indføre en ny model for afledt drift på bygningsområdet til afledt drift fra og med 2023.

Ejendomsservice, fælles

Ejendomsservice, fælles har et budget på 11,0 mio. kr. Budgettet vedrører fælles administrationsudgifter herunder IT, kontorhold mv. Derudover indeholder budgettet chefløn samt fælles budgetpuljer herunder sparemål, realiseret besparelser mv.

Bygningsadministration

Bygningsadministrationen har et budget på 2,4 mio. kr. Bygningsadministrationen varetager opgaver i relation til vedligehold og projektering vedrørende de kommunale bygninger, energiprojekter og -optimering samt planlægning af arealudnyttelsen.

Den administrative del omfatter arealoptimering, køb, salg, leje og udleje af bygninger. Vedligeholdelsesdelen omfatter vedligehold, mindre renoveringsopgaver samt energioptimering af de kommunale bygninger. Hertil kommer opgaven som bygherrerådgiver på projekter med ekstern projektering.

Projekteringsdelen omfatter dialog med fagforvaltninger i forbindelse med skitsering, projektering og byggeledelse ved om- og tilbygninger af den kommunale bygningsmasse. Denne del finansieres via opkrævning af honorar for de enkelte projekter.

De enkelte vedligeholdelses- og energiprojekter finansieres af anlægsmidler.

Teknisk Service

Teknisk Service har et budget på 110,6 mio. kr. og omfatter ledelsen af størstedelen af kommunens tekniske servicemedarbejdere samt varetagelsen af driftsvedligehold af kommunens bygninger og

Miljø- og teknikudvalget - Skattefinansieret

Del 2

vedligehold af samt snerydning på de belægnings- og grønne områder, der ligger i umiddelbar tilknytning til de kommunale bygninger (på selve matriklen). Budgettet omfatter herudover budget til leje og udleje af kommunale bygninger, forpagtning af kommunale arealer samt legepladsinspektion.

Rengøring og Intern Service

Rengøring og Intern Service har et budget på 62,4 mio. kr. og omfatter ledelsen af størstedelen af kommunens rengøringsmedarbejdere samt varetagelsen af den daglige rengøring af de kommunale bygninger, herunder kvalitetsudvikling og -kontrol af den rengøring, der varetages af kommunens egne medarbejdere, samt tilsyn med de opgaver, der er udliciteret til eksterne leverandører.

Herudover varetages opgaver i relation til service- og runderingsvagt i kommunale bygninger, drift og vedligehold af brand- og tyveritekniske sikringsinstallationer samt opgaver i relation til Rådhuservice (post, flytning, håndværkerhjælp til de øvrige kommunale funktioner på Laksetorvet, Gudenåcentret, Odinsgade, Vestergrave og Kasernen).

Endelig omfatter budgettet kantinedrift i administrationsbygningerne (Laksetorvet, Sundhedscentret og Kasernen) samt trykkeri.

1.1.4 Driftsafdelingen

I 2024 er der et budget på -5,1 mio. kr. på området.

Driftsafdelingen er Randers Kommunes "entreprenøraftdeling" inden for veje og grønne områder. Driftsafdelingen vedligeholder og renholder kommunens veje og stier, plejer og vedligeholder de grønne områder, passer en del af kommunens vandløb, plejer naturarealer samt vedligeholder de grønne områder ved en stor del af kommunens aftaleenheder. Herudover varetager Driftsafdelingen også opgaver med vinterberedskab og rottebekæmpelse.

Driftsafdelingen løser sine opgaver i en såkaldt "partneringmodel". Modellen er kort fortalt en tilpasset udgave af en Bestiller- Udfører- Modtagermodel (BUM-model), hvor Driftsafdelingen finansieres af de aftaler om arbejdsudførelse, som kommunens øvrige afdelinger indgår med den.

"Partneringmodellen" betyder, at Driftsafdelingens omkostninger skal modsvares af tilsvarende indtægter. Der er foretaget beregning af dels overhead, idet Driftsafdelingen trækker på centrale ressourcer som lønadministration, bogholderi, juridisk bistand mv., dels de indirekte omkostninger, som forrentning og afskrivning af Driftsafdelingens grunde og bygninger og omkostninger til tjenestemandspensionsforsikring.

Det er Driftsafdelingens ansvar at sikre, at kapaciteten målt i mandskab og maskinel løbende justeres til de opgavemængder, bestillerfunktionerne har mulighed for at finansiere.

Organisatorisk omfatter Driftsafdelingen også Kirkegårde, som er budgetlagt under det takstfinansierede område.

2. Budgetforudsætninger

Det samlede budget til bevillingsområdet er dannet på baggrund af sidste års vedtagne budget, tillagt pris- og lønfremskrivinger, givne tillægsbevillinger i løbet af året, ændringer fra lov- og cirkulæreprogrammet samt demografireguleringer.

Miljø- og teknikudvalget - Skattefinansieret

Del 2

3. Ændringer på området

På baggrund af budgetforudsætningerne viser tabellen, hvilke ændringer der er indarbejdet i budgettet siden udgangspunktet fra sidste års vedtagne budget.

Ændringer siden budget 2023 (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Udgangspunkt 2023-budget (2024-priser)	387,6	387,6	387,6	387,6
Budgetaftale 2024-2027				
Afledt drift badesø 2026 og 2027	0,0	0,0	0,3	0,3
Kollektiv bustrafik 2024	5,6	0,0	0,0	0,0
Naturgenopretning forlænges til 2025	1,2	1,2	0,0	0,0
Budgetaftaler tidligere år				
Budgetaftale 2023-26 - Miljø og Natur	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9
Budgetaftale 2023-26 - Veje og Trafik	-10,1	-11,0	-11,0	-11,0
Tillægsbevillinger og omplaceringer				
Afledt drift, Ejendomsservice	3,6	5,3	5,6	5,5
Ompl ml Ejendomsservice og andre forvaltninger	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Vej- og stimodel R2022	0,3	0,3	0,3	0,3
Afdrag - køb af Nyholmsvej 6 (til og med 2036)	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Kompensation huslejetab, Brotoften	0,2	0,2	0,2	0,2
PL og øvrige ændringer				
LC-program - producentansvar tobak_komp. renhold	0,6	0,6	0,6	0,6
LC-program - afskaffelse af St. Bededag - komp. Reng. ES	0,1	0,1	0,1	0,1
Tekn. korr - Ompl. fra vejomr til eventsekr. - street race	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
PL og øvrige ændringer	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
Ændringer fra tidligere år				
<i>Ændringer fra budget 2023</i>				
Effektiviserings- og besp.katalog 2024 - Miljø og Natur	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Effektiviserings- og besp.katalog 2024 - Veje og Trafik	-2,0	-2,0	-2,7	-2,7
Effektiviserings- og besp.katalog 2024 - Ejendomsservice	-0,5	-1,0	-1,9	-1,9
Effektiviserings- og besp.katalog 2024 - Driftsafdelingen	0,0	-0,5	-0,5	-0,5
Driftsafdelingen - bortfald af afdrag på maskiner	0,0	0,0	0,8	0,8
Langvang - ophør lejekompensation fra pulje fra 2026	0,0	0,0	-0,6	-0,6
<i>Ændringer fra budget 2022</i>				
LC-korrektion – indsatsplanlægning	0,0	-0,3	-0,3	-0,3
Driftsafdelingen - bortfald af afdrag på maskiner	0,0	0,3	0,3	0,3
I alt	384,1	378,3	376,4	376,3

Miljø- og teknikudvalget - Skattefinansieret

Del 2

3.1 Budgetaftale 2024-2027

I budgetaftalen for 2024-2027 er området tilført samlet 6,8 mio. kr. i 2024, 1,2 mio. kr. i 2025, 0,3 mio. kr. i 2026 og 2027.

Grønne områder og friluftsliv

- Badesø - afledt drift. Der er afsat 0,3 mio. kr. årligt fra 2026 og frem til drift af ny badesø på Nordre fælled.

Miljø, natur og landbrug

- Naturgenopretning. Puljen videreføres og forøges. Der er afsat 1,2 mio. kr. i 2024 og 2025.

Veje og trafik

- Kollektiv trafik, pulje til halvårseffekt og kompensation til vognmænd. Der er i 2024 afsat 5,6 mio. kr. Fra og med 2. halvår 2024 forudsættes der gennemført reduktioner svarende til ubalancen på 10 mio. kr. årligt.

3.2 Demografi

Der er ingen demografireguleringer på området.

3.3 Budgetaftaler tidligere år

I forbindelse med tidligere års budgetvedtagelser er der truffet beslutninger, som har indvirkning på budget 2024-2027.

- Budgetaftale 2023-26 - Miljø og Natur. Der var afsat en pulje på 0,9 mio. kr. i 2023 til klima og natur.
- Budgetaftale 2023-26 - Veje og Trafik. Der var afsat 12 mio. kr. i 2023 til ekstra bevilling til kollektiv trafik samt tilbagekøb i forbindelse med effektiviserings- og besparelseskataloget.

3.4 Tillægsbevillinger og omplaceringer

Der er i løbet af 2023 givet tillægsbevillinger, som har indvirkning på budget 2024 og frem.

- Afledt drift, Ejendomsservice. I henhold model for afledt drift på bygningsområdet er der tilført budget til Ejendomsservice i forbindelse med om-/tilbygning af eksisterende byggeri samt nybyg.
- Omplacering af budget mellem Ejendomsservice og andre forvaltninger. Omplacering af budget i forbindelse med ændret opgavevaretagelse i Ejendomsservice.
- Vej- og stimodel R2022. Der er tilført Veje og Trafik 0,3 mio.kr. årligt i afledt drift vedrørende afsluttede anlægsprojekter.
- Afdrag – køb af Nyholmsvej 6 (til og med 2036). Bevillingen vedrører Ejendomsservice.
- Kompensation huslejetab, Brotoften. Bevillingen vedrører Ejendomsservice.

Miljø- og teknikudvalget - Skattefinansieret

Del 2

3.5 PL og øvrige ændringer

Lov og cirkulære

- Der er tilført Veje og Trafik 0,6 mio. kr. årligt vedr. udvidet producentansvar for filtre til tobaksvarer.
- Der er tilført 0,1 mio. kr. årligt til Ejendomsservice som kompensation for merrengøring på skoler og i dagtilbud som følge af afskaffelse af St. Bededag som helligdag.

Teknisk korrektion

- Der er omplaceret 0,2 mio. kr. fra Veje og Trafik til Eventsekretariatet vedrørende Street race.

3.6 Ændringer fra tidligere år

Ændringer fra tidligere budgetter som har indvirkning på budget 2024. Uddybende beskrivelser kan findes i tidligere års budgetbemærkninger.

- Effektiviserings- og besp.katalog 2023. Der er i budget 2023-2026 indarbejdet effektiviserings- og besparelseskatalog på +0,8 mio. kr. i 2023, -1,9 mio. kr. i 2024, -2,9 mio. kr. i 2025 og -4,5 mio. kr. i 2026. Målt i forhold til budget 2023 viser tallene i tabellen, at budgettet i 2024 reduceres med 2,7 mio. kr. stigende til 5,3 mio. kr. i 2026 og frem.
- Driftsafdelingen - bortfald af afdrag på maskiner. Afdrag på investeringer i maskiner foretaget i Driftsafdelingen i henholdsvis 2019 og 2020 med en levetid på 7 år ophører i henholdsvis 2025 og 2026, hvorfor budgettet tilbageføres.
- Langvang - huslejekompensation fra pulje bortfalder i 2026. Bevillingen vedrører Ejendomsservice.
- Lov og cirkulæreprogram fra tidligere år.

4. Yderligere oplysninger

4.1 Aftaleenheder

Området omfatter to aftaleenheder:

- Ejendomsservice
- Driftsafdelingen inklusiv kirkegårde

4.2 Takster og nøgletal

[Den aktuelle takstoversigt kan tilgås her via randers.dk](#)

[Den seneste 6-bynøgletalsrapport kan tilgås her via randers.dk](#)

Miljø- og teknikudvalget - Skattefinansieret

Del 2

5. Anlægsprojekter

På anlægsområdet er der i budgetperioden afsat midler under områderne Natur og Miljø, Veje og Trafik samt Ejendomsservice. Der henvises til anlægsskemaerne nedenfor for en uddybende beskrivelse af de enkelte anlægsprojekter.

I forbindelse med vedtagelsen af budget 2023-2026 blev der afsat budget til fire cykelstiprojekter. Disse har siden vist sig at blive væsentligt dyrere end forudsat i budgettet. Med budgetaftale 2024-2027 er der sket en prioritering af de afsatte midler:

- Anlæg af en dobbeltrettet cykelsti mellem Gjerlev og Øster Tørslev så der etableres sikker skolekorridor for børn i Gjerlev, der går i skole i Øster Tørslev (9,5 mio. kr.).
- Etablering af enkeltrettet cykelsti mellem Skovvangsvej og Dybdalsvej i Drastrup (2,3 mio. kr.).
- Færdiggørelse af cykelstien i Fårup ved at etablere en dobbeltrettet cykelsti langs sydsiden af Fårupvej mellem Hobrovej og Storegade (2,0 mio. kr.).

I alt anvendes 13,8 mio. kr. af de 15 mio. kr. der blev afsat i budget 2023-2026. De resterende 1,2 mio. kr. reserveres til senere realisering af en udvidelse af Højsletvej, ligesom projektet drøftes igen i forbindelse med budget 2025-2028

Som en del af budgetvedtagelsen for 2024-2027, blev den 10-årig investeringsplan godkendt. I tabellen ses de år, der ligger uden for budgetperioden.

10-årig investeringsplan (mio. kr.)	2028	2029	2030	2031	2032
Infrastruktur, koordinering/styring ¹	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Infrastrukturpulje - veje, cykelstier, sikre skoleveje	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3
Private vejes istandsættelse, udgifter	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Private vejes istandsættelse, indtægter	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9
Bygningsvedligehold	59,4	59,4	59,4	59,4	59,4
Pulje til energibesparende foranstaltninger ²	17,1	17,1	17,1	17,1	17,1
Naturforvaltningsprojekter	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6
I alt	87,4	87,4	87,4	87,4	87,4

1) Jf. Budgetaftale 2023-2026 samt BY 27-03-2023 pkt. 81 afsættes årligt budget til infrastruktur, projektledelse og koordinering med henholdsvis 0,4 mio. kr. til infrastrukturprojekter (finansieret af infrastrukturplan) samt 0,6 mio. kr. til Klimabroen (finansieret af opsparing til Klimabroen)

2) Energibesparende foranstaltninger er låneberettigede.

De enkelte anlægsprojekter med budget i 2024-2027 beskrives særskilt nedenfor.

Miljø- og teknikudvalget - Skattefinansieret

Del 2

Anlægsprojekt: Bygningsvedligehold, pulje

Bevillingsprogramnummer: 9255100001

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter		55.553	50.803	48.043	57.086	211.485
Indtægter		0	0	0	0	0
I alt		55.553	50.803	48.043	57.086	211.485

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
13.10.2023	55.553		55.553	337 Anlægsbev. til rådighedsbeløb 2024
I alt	55.553		55.553	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Randers Kommune råder over mere end 500.000 etage-m² spredt på mere end 300 lokaliteter, som Udvikling, Miljø og Teknik (Ejendomsservice) står for vedligeholdelsen af.

Anlægspuljen til bygningsvedligehold dækker udgifterne til den planlagte, større bygningsvedligeholdelse af bygningerne og omfatter udvendigt og indvendigt bygningsvedligehold samt vedligehold af tekniske installationer samt kloak og dræn.

Udvendigt bygningsvedligehold omfatter under et det, der kaldes klimaskærmen. Det vil sige alle udvendige bygningsdele som f.eks. tag, facader, døre, vinduer, fundamenter og skorstene.

Indvendigt bygningsvedligehold omfatter planlagt malerarbejde på vægge og lofter og udskiftning af gulvbelægninger.

Tekniske installationer omfatter vand-, varme- og sanitetsinstallationer samt ventilation, elevatorer, handicaplifte og belysning på og i bygningen.

Midlerne til vedligeholdelsesprojekter prioriteres af direktionen med udgangspunkt i et pointsystem, hvor hver bygning er bedømt på baggrund af et bygningssyn. Der foretages bygningssyn på skolerne hvert år og hvert andet år på de resterende bygningerne. Bedømmelserne opdateres således løbende. Der pågår et arbejde med at implementere et nyt pointsystem i henhold til KLS nøgletalssamarbejde. Hidtil er bygningerne scoret på en skala fra 0 til 3

Den seneste samlede score for kommunens bygningsmasse er fra februar 2022 og er således baseret på 0 til 3 skalaen, hvor 0 angiver dårlig stand med mulige sikkerhedsmæssige udfordringer, 1 er middel med tegn på begyndende skader, 2 er acceptabel, og 3 er god. Den gennemsnitlige score for

Miljø- og teknikudvalget - Skattefinansieret

Del 2

skoler er 1,96, daginstitutioner 1,93, plejehjem og bosteder 1,72, administrative bygninger 1,54 og øvrige bygninger 1,66. Ved en score på 2 anses bygningsstanden for acceptabel.

Midlerne til konkrete vedligeholdelsesprojekter prioriteres på baggrund af følgende parametre oplyst i prioriteret rækkefølge:

- Kategorisering af bygningsmassen, hvor kategori 1 prioriteres højest osv. (1 er fredede bygninger, 2 er skoler, daginstitutioner, administrative bygninger samt vigtige kulturbygninger, og 3 er øvrige bygninger). Randers Kommune har 3 fredede bygninger, hvoraf de 2 er nyistandsatte.
- Opretholdelse af bygningens funktionalitet (sikring af tæt klimaskærm)
- Bygningens sikkerhed (der må ikke være risiko for personskade ved normal brug af bygningen)
- Bygningens visuelle udtryk (løbende vedligehold af f.eks. gulve og vægge). Målet er at prioritere mindst 2 mio. kr. årligt til dette formål.

Der er i dag et efterslæb på den samlede bygningsvedligeholdelse, hvilket medfører øget behov for nødvendig genopretning. I den 10-årige investeringsplan på anlægsområdet er der fastlagt en gradvis forøgelse af budgettet til bygningsvedligehold fra 2024 til 2028 og frem. Fra og med 2028 udgør budgettet 59,4 mio. kr. Med budgetaftale 2024-2027 er budgettet til bygningsvedligehold løftet med 5 mio. kr. årligt i 2024 og 2025.

Som følge af forventet merforbrug i 2023 grundet investeringer i fremrykkede projekter er der fremrykket budget til 2023. Der er fremrykket 6,5 mio. kr. fra hvert af årene 2024-2026 svarende til i alt 19,5 mio. kr.

I budgetaftale 2023-2026 er der afsat 6 mio. kr. i 2023 og 2024 til renovering af Nørrevangsskolens svømmehal. Disse midler indgår i den samlede pulje til bygningsvedligehold.

I den daglige drift er der løbende fokus på optimering med henblik på at mindske skader på de kommunale bygninger og derved mindske udgifterne til akut opstået vedligehold.

Anlægsbevilling til rådighedsbeløb i 2024 er søgt i forbindelse med budgetvedtagelsen.

Miljø- og teknikudvalget - Skattefinansieret

Del 2

Anlægsprojekt: Energibesparende foranstaltninger, pulje

Bevillingsprogramnummer: 9255100002

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter		17.136	17.136	17.136	17.136	68.546
Indtægter		0	0	0	0	0
I alt		17.136	17.136	17.136	17.136	68.546

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
13.10.2023	17.136		17.136	337 Anlægsbev. til rådighedsbeløb 2024
I alt	17.136		17.136	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Udvikling, Miljø og Teknik (Ejendomservice) arbejder med energioptimering af i alt ca. 500.000 etage-m² kommunale bygninger.

Energipuljen anvendes til investeringer i energibesparende foranstaltninger. Kravet er, at investeringerne er rentable og anvendes til energioptimering af belysning, varmeanlæg inkl. udfasning af fossile brændsler, CTS, ventilationsanlæg, tekniske anlæg, bygninger med mere.

Ved renovering af tekniske anlæg søges der generelt løsninger, som er medvirkende til nedsættelse af energiforbruget, og der investeres i energioptimering i forbindelse med ombygninger, istandsættelser med mere.

Alle offentlige bygninger over 50 m² er blevet energimærket i 2018-2020. Energimærkerne bruges som guide til prioritering af energiprojekterne, så midlerne anvendes, hvor den største energibesparende effekt kan opnås. I de kommende år, skal der indhentes nye energimærker.

Der forventes overførsler på 55,9 mio. kr. fra 2023 til 2024. Disse midler indgår i planlagte projekter i perioden 2024-2027. Der forventes således et årligt investeringsniveau på ca. 25 mio. kr. i perioden 2024-2027. Efter 2027 forventes gennemført projekter svarende til rådighedsbeløbet.

Der er sket en afklaring af, at der fremover kan udføres energiprojekter, hvor midlerne kombineres med vedligeholdelsesmidler og lignende.

Alle anlægsbevillingerne til energibesparende foranstaltninger er lånefinansieret.

Herudover har forvaltningen fokus på at søge midler fra den statslige tilskudspulje til energiforbedringer og digitale løsninger i regionale og kommunale bygninger. I 2022 har Randers Kommune fået tilsagn på i alt 4,512 mio. kr.

Miljø- og teknikudvalget - Skattefinansieret

Del 2

I 2024 forventes udført projekter for 25 mio. kr. Investeringen omfatter følgende:

- Belysning: 4,0 mio. kr. (bedre indeklima mm.)
- Ventilation: 4,0 mio. kr. (bedre indeklima mm.)
- Vandprojekter: 1,0 mio. kr. (reduktion af vandforbrug)
- Varmekonvertering: 7,0 mio. kr. (udfasning fossilt brændsel)
- CTS: 3,0 mio. kr. (varme styring)
- Isoleringsprojekter: 2,0 mio. kr.
- Ad hoc projekter: 3,0 mio. kr. (projekter der opstår i løbet af året)
- Ny teknologi: 1,0 mio. kr.

Projekterne vil blive fordelt jævnt på alle bygningstyper.

Anlægsbevilling til rådighedsbeløb i 2024 er søgt i forbindelse med budgetvedtagelsen.

Miljø- og teknikudvalget - Skattefinansieret

Del 2

Anlægsprojekt: Brandteknisk gennemgang

Bevillingsprogramnummer: 9255100008

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter		2.500	2.500	2.500	2.500	10.000
Indtægter		0	0	0	0	0
I alt		2.500	2.500	2.500	2.500	10.000

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Nye regler medfører, at brandsyn fremadrettet skal foretages ud fra de driftsmæssige krav, der er stillet i medfør af bygningsreglementet. Kravene gælder for såvel nybyggeri som for eksisterende byggeri. Som følge af de nye regler må der imødeses behov for ombygninger og andre bygningsmæssige tilpasninger. Der er tale om en gennemgang af hele bygningsmassen.

Der er tidligere foretaget en total bygningsgennemgang af ældreboliger, plejeboliger og bosteder, hvorfor der primært forventes behov for tilpasning af bygninger, hvor der er børn til stede.

Der er på den baggrund afsat en ramme på i alt 10 mio. kr. i budgetperioden – fordelt med 2,5 mio. kr. i hvert af årene 2024-2027 - for at sikre, at de kommunale bygninger lever op til de gældende regler for brandsyn.

Miljø- og teknikudvalget - Skattefinansieret

Del 2

Anlægsprojekt: Naturforvaltningsprojekter

Bevillingsprogramnummer: 9258200001

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter		3.550	3.550	3.550	3.550	14.200
Indtægter		0	0	0	0	0
I alt		3.550	3.550	3.550	3.550	14.200

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
13.10.2023	3.550		3.550	337 Anlægsbev. til rådighedsbeløb 2024
I alt	3.550		3.550	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Randers Kommune skal sikre rent drikkevand, sikre naturen og fremme mere natur. De afsatte midler anvendes til:

- beskyttelse af drikkevandet
- biodiversitet projekter
- nye vådområder og lavbundsprojekter
- etablering og renovering af naturfremmende rekreative anlæg
- etablering og renovering af naturarealer
- etablering af afgrænsningsmuligheder på naturarealer

Miljø- og teknikudvalget orienteres en gang årligt, om de konkrete projekter, som igangsættes.

Anlægsbevilling til rådighedsbeløb i 2024 er søgt i forbindelse med budgetvedtagelsen.

Miljø- og teknikudvalget - Skattefinansieret

Del 2

Anlægsprojekt: Klimaindsats - skovrejsning

Bevillingsprogramnummer: 9258200005

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	6.121	2.000	0	0	0	8.121
Indtægter	-2.000	0	0	0	0	-2.000
I alt	4.121	2.000	0	0	0	6.121

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
16.05.2022	6.000	-2.000	4.000	Skovrejsning kommunal og medfin. privat
13.10.2022	121	0	121	B23 Tilretning sfa. prisfremskrivninger
I alt	6.121	-2.000	4.121	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Skovrejsning spiller en vigtig rolle i realiseringen af Randers Kommunes målsætninger i Klimaplanen om at reducere CO₂-udledningen med 70% i 2030. Ambitionerne for skovrejsning er store, og kommunen kan ikke nå målet alene. Derfor er eksterne samarbejder og partnerskaber med såvel private borgere som virksomheder og forsyningsselskaber en forudsætning for, at det lykkes.

Midlerne afsat til skovrejsning i 2022 og 2023 har medført, at der er peget på flere områder for skovrejsning, og at flere partnerskabsaftaler med eksterne parter er på vej.

For at understøtte realiseringen af målene om mere skov udarbejdes en strategi for skovrejsning. Strategien fastlægger retningen for det videre arbejde med skovrejsning, herunder kommunens rolle i forbindelse med privat skovrejsning.

For at understøtte de ambitiøse tiltag, der arbejdes med på skovrejsningsområdet, er der i budgetaftale 2024-2027 afsat yderligere 2 mio. kr. til skovrejsning i 2024.

Erfaringsmæssigt kan kommunale midler aktivere eksterne midler med en faktor 3-4. Det er forventningen, at samarbejdet med den statslige klimaskovfond også vil kunne give en indtægt til skovrejsning i 2024.

Miljø- og teknikudvalget - Skattefinansieret

Del 2

Anlægsprojekt: Gudenåstien, finansiering

Bevillingsprogramnummer: 9258200006

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	1.046	1094	0	0	0	2.140
Indtægter	0	0	0	0	0	0
I alt	1.046	1.094	0	0	0	2.140

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Gudenåen skærer sig smukt og livgivende gennem hele det østjyske – og ender smukt i Randers. Det er en å med mange fortællinger, spændende historie og stor betydning for hele livet omkring.

Dette fantastiske aktiv for Randers – og kommunerne åen i øvrigt løber igennem – kan gøres endnu mere tilgængelig for alle danskere. Det ligger i den fælles vision alle Gudenå-kommunerne har formuleret, hvor ambitionen er en 170 km lang vandrerute fra kilde til fjord.

Det samlede projekt for alle kommunerne beløber sig til godt 50 mio. kr., hvoraf ca. 4 mio. kr. vedrører sti i Randers Kommune. Der er reserveret 1 mio. kr. årligt i 2023 og 2024 til finansiering af Gudenåstien under forudsætning af, at der sikres finansiering til den anden halvdel af udgiften fra eksterne parter.

Der er nu sikret medfinansiering fra eksterne parter samt projektorganisation, og etableringen af stien kan iværksættes. Der fremsendes sag til politisk behandling ultimo 2023, hvor der søges om anlægsbevilling til projektet. Projektet forventes gennemført i 2024 og 2025.

Det er ønsket at understøtte en øget turisme i Randers. Vandring som ferieform er i vækst, og her skal Randers være med helt fremme. En samlet Gudenåsti fra åens udspring til Randers Midtby vil understøtte fortællingen om Randers som et naturskønt område til glæde for ikke kun kommunens borgere, men også kommende turister.

Miljø- og teknikudvalget - Skattefinansieret

Del 2

Anlægsprojekt: Vand- og naturgenopretningsprojekter

Bevillingsprogramnummer: 9258200007

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	2.400	2.400	2.400	2.400	2.400	12.000
Indtægter	-2.400	-2.400	-2.400	-2.400	-2.400	-12.000
I alt	0	0	0	0	0	0

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
30.01.2023	12.000	-12.000	0	15 Vand- og naturgenopretningsprojekter
I alt	12.000	-12.000	0	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Anlægsbevillingen er afsat til gennemførelse af lovpligtige vand- og naturgenopretningsprojekter i Randers Kommune. Kommunen gennemfører projekterne og staten refunderer efterfølgende udgifterne, når projekterne er afsluttet og afrapporteret. Kommunen afholder derved et udlæg. Udgifter og indtægter kan være forskudt mellem årene.

Det forventes, at Randers kommune skal gennemføre omkring 15 vand- og naturgenopretningsprojekter finansieret af staten.

Miljø- og teknikudvalget - Skattefinansieret

Del 2

Anlægsprojekt: Badesø Nordre Fælled

Bevillingsprogramnummer: 9258200008

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	0	3.000	4.000	0	0	7.000
Indtægter	0	0	0	0	0	0
I alt	0	3.000	4.000	0	0	7.000

Formål og beskrivelse samt status på projektet

På baggrund af en ansøgning om støtte til projektet "Spring ud i det" omhandlende en badesø med tilhørende naturområde på Nordre Fælled har A.P. Møller fonden givet tilsagn om en bevilling på 37 mio. kr. til projektet. Det er en forudsætning for bevillingen, at Randers Kommune finansierer projektet med 7 mio. kr., og at Randers Kommune står for den fremtidige drift af badesøen.

Før badesøens endelige realisering skal der foretages supplerende undersøgelser af jordbundsforholdene og vandbalancen for bl.a. at sikre, at der er tilstrækkeligt med vand. Resultatet af undersøgelserne forventes at foreligge i efteråret 2023. Det endelige projekt for badesøen fremlægges til politisk godkendelse, når resultaterne af undersøgelserne foreligger.

Tiltrækningen af en så stor investering er til gavn for Randers Kommunes positive udvikling. I budgetaftale 2024-2027 er der derfor afsat 7 mio. kr. til realisering af projektet fordelt med 3 mio. kr. i 2024 og 4 mio. kr. i 2025.

Miljø- og teknikudvalget - Skattefinansieret

Del 2

Anlægsprojekt: Diverse vejprojekter, ramme

Bevillingsprogramnummer: 9258800001

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	0	1.573	1.573	3.800	3.800	10.745
Indtægter	0	0	0	0	0	0
I alt	0	1.573	1.573	3.800	3.800	10.745

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Rammebeløb til diverse udbygnings- og vedligeholdelsesprojekter på vejnettet. Det kan f.eks. være trafikikkerhedsprojekter, kapacitetsforbedringer og lignende.

Rammen udmøntes hvert år til konkrete anlægsprojekter i 2. halvdel af året. Det er typisk projekter, hvor det af trafikikkerhedsmæssige eller kapacitetsmæssige årsager er nødvendigt at foretage fysiske ændringer på vejnettet.

På baggrund af corona-situationen vedtog byrådet på mødet den 18. maj 2020 at fremrykke rammen i 2021-2023 til 2020. Byrådet vedtog på samme møde at frigive midler til 3 projekter. Den 18. januar 2021 besluttede byrådet at frigive midler til yderligere 2 projekter og den 15. juni 2021 besluttede byrådet at frigive restbeløbet på den fremrykkede ramme. Der er som følge deraf ikke udmøntet midler til konkrete projekter siden medio 2021.

I årene 2024 og 2025 er rammen reduceret med 2 mio. kr. årligt, da disse midler er indgået i finansieringen af budgetaftalen for 2022-2025.

Miljø- og teknikudvalget - Skattefinansieret

Del 2

Anlægsprojekt: Sikre skoleveje mv., ramme

Bevillingsprogramnummer: 9258800002

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	0	1.257	1.257	1.257	1.257	5.027
Indtægter	0	0	0	0	0	0
I alt	0	1.257	1.257	1.257	1.257	5.027

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Rammebeløb afsat til gennemførelse af trafikikkerhedsprojekter f.eks. på skoleveje.

Rammen udmøntes hvert år i 3-5 mindre fysiske projekter. Projekterne prioriteres ud fra en lang liste med ønsker om trafikikkerhedsfremmende foranstaltninger. Til brug for prioritering af disse midler har forvaltningen gennemgået mere end 100 henvendelser med ønsker fra borgere om hastighedsdæmpning, henvendelser fra kommunens skoler om trafikikkerhedsmæssige problemstillinger på skoleveje samt særlige lokaliteter, hvor der kan konstateres trafikikkerhedsmæssige problemstillinger.

På baggrund af en helhedsvurdering har forvaltningen udpeget de henvendelser med ønsker og andre projekter, hvor der fagligt set er størst potentiale for at forbedre trafikikkerheden. I forbindelse med gennemgangen af de mange henvendelser fra borgere har forvaltningen tillige vurderet, om nogle af disse skal tilbydes at finansiere ønskerne selv.

Som opfølgning på byrådets beslutning om fremrykning af anlægsarbejder som følge af coronakrisen, har byrådet på mødet den 15. juni 2020 vedtaget at fremrykke og udmønte rammebeløbet til Sikre skoleveje i årene 2022 og 2023 til 2021. Der er som følge deraf ikke udmøntet midler til konkrete projekter siden medio 2020.

Miljø- og teknikudvalget - Skattefinansieret

Del 2

Anlægsprojekt: Anlæg af cykelstier, ramme

Bevillingsprogramnummer: 9258800003

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	0	1.257	1.257	1.257	1.257	5.027
Indtægter	0	0	0	0	0	0
I alt	0	1.257	1.257	1.257	1.257	5.027

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Miljø- og teknikudvalget har på mødet den 9. marts 2020 vedtaget en overordnet strategi for cykelstinet. I strategien er der udpeget et stinet efter funktion, som grundlag for udarbejdelse af den nye cykelstiplan. Cykelstier og -faciliteter er inddelt i 3 nedenstående funktioner:

1. Hovedstier
2. Skolekorridorer
3. Rekreative stier

Hovedstier ligger langs trafikveje. På trafikveje i by med cykelstier kører der typisk mere end 5-7.000 køretøjer i døgnet. På landet har trafikvejene med cykelstier mere end 2-5.000 køretøjer i døgnet. Hovedstier kan være afmærket med cykelbaner, som 2 minus 1 veje eller anlagt med cykelstier.

En skolekorridor er defineret som en rute, hvor der er faciliteter, som understøtter børn i at transportere sig selv mellem hjem og skole. En skolekorridor kan være veje, hvor den tilladte hastighed er 40 km/t med fartdæmpere. Der kan være lyskryds eller krydsningsheller, hvor eleverne skal krydse trafikveje. Der kan være skolepatrulje. En skolekorridor vil ikke altid være den mest direkte vej, og der kan være steder, hvor det vil være nødvendigt, at eleven trækker med cyklen på fortovej eller cykelsti på en kort strækning.

I byer med skole er der udpeget skolekorridorer mellem skolen og de enkelte bydele inden for skoledistriktet. På landet mellem byer med over 200 indbyggere er der udpeget en skolekorridor frem til distriktets skole.

Skolekorridoren vil typisk være en rute ad eksisterende veje, som afhængig af vejenes vejklasser vil have cykelfaciliteter svarende til trafikmængden og hastigheden på vejene. 2 minus 1-veje kan anvendes på mange mindre veje på landet.

Rekreative stier i eget tracé ligger separat i naturen mellem byer og kan have skiltning med regionale og nationale ruter. De rekreative stier bruges af fx pendlere og fritids cyklister. Oftest er de rekreative stier grusstier uden belysning.

Rekreative veje er mindre veje, som med skiltning i sommerhalvåret kan anvendes til at vise trafikanter, at smalle veje med under 500 køretøjer i døgnet benyttes af cyklister og gående på vejen.

Miljø- og teknikudvalget - Skattefinansieret

Del 2

Ud over de stier der i forslag til strategien tildeles en kategori, vil der være stier, som fungerer som interne fordelingsstier i boligområder eller lignende. Disse stier er primært anlagt i forbindelse med byggemodning af de enkelte områder eller som sekundære rekreative stier. Det foreslås, at disse stier ikke er en del af cykelstiplanen.

Skolekorridorer har været drøftet med hver enkelt folkeskole i kommunen i løbet af foråret 2020.

I forbindelse med arbejdet med skolekorridorer er der kortlagt manglende cykelfaciliteter i korridorerne. Denne kortlægning danner sammen med en kortlægning af manglende cykelstier i hovedstinet grundlag for at prioritere de afsatte midler i rammen til anlæg af cykelstier. Rammen udmøntes hvert år i 1. kvartal.

I budgetaftalen 2023-2026 er der afsat 1,4 mio. kr. i 2023 og 1,2 mio. kr. årligt i årene 2024-2026 og frem til flere cykelstier med særligt fokus på sikre skoleveje.

Miljø- og teknikudvalget - Skattefinansieret

Del 2

Anlægsprojekt: Private vejes istandsættelse, ramme

Bevillingsprogramnummer: 9258800004

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	0	900	900	900	900	3.600
Indtægter	0	-900	-900	-900	-900	-3.600
I alt	0	0	0	0	0	0

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
13.10.2023	900	-900	0	337 Anlægsbev. til rådighedsbeløb 2024
I alt	900	-900	0	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Istandsættelse af private fællesveje på de vejberettigedes regning. Projekter igangsættes efter afholdelse af vejsyn. Dispositionsrammen udgør årligt 0,9 mio. kr.

Anlægsbevilling til rådighedsbeløb i 2024 er søgt i forbindelse med budgetvedtagelsen.

Anlægsbevillingerne tilbageføres, såfremt der ikke har været projekter.

Miljø- og teknikudvalget - Skattefinansieret

Del 2

Anlægsprojekt: Infrastrukturplan, reservation

Bevillingsprogramnummer: 9258800008

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	11.363	12.697	12.536	12.052	11.600	60.248
Indtægter	0	0	0	0	0	0
I alt	11.363	12.697	12.536	12.052	11.600	60.248

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Ringboulevardens forlængelse sikrer en mere effektiv afvikling af den øst-vest-gående trafik i Randers by. Det er en forbindelse, der har været længe undervejs, men nu er linjeføringen for Ringboulevardens forlængelse fastlagt, og planlægning af forbindelsen er igangsat.

Realiseringen af Ringboulevardens forlængelse er en forudsætning for fortsat by- og erhvervsudvikling i den nordøstlige del af Randers Kommune. Ringboulevarden er således et vigtigt element i infrastrukturen i Randers. Derfor øges opsparingen til Ringboulevarden i regi af infrastrukturpuljen med budgetaftale 2024-2027 med yderligere 2 mio. kr. årligt i 2024-2026 og 12 mio. kr. i 2027.

Miljø- og teknikudvalget - Skattefinansieret

Del 2

Anlægsprojekt: Stiforbindelse Rds. Station-Busterminal

Bevillingsprogramnummer: 9258800037

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	3.640	0	0	0	0	3.640
Indtægter	0	-1.820	0	0	0	-1.820
I alt	3.640	-1.820	0	0	0	1.820

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
12.09.2022	3.640	-1.820	1.820	Anlæg af stiforbindelse/tilskud fra VD
I alt	3.640	-1.820	1.820	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Projektet omfatter anlæg af i alt ca. 0,5 km ny fællessti, som forbinder den eksisterende sti ved Randers Station med den eksisterende sti, der løber under Hvidemøllebroen. Samtidig forlægges den eksisterende stiforbindelse over Gasværksgrunden, så den løber langs med hegnet ind til banelegemet. Ved at forlægge stien vil der ikke være krydsende biltrafik over stien og ingen stop for cyklister. Samtidig skabes et nyt sammenhængende parkeringsområde.

Ved at skabe en direkte forbindelse til stien, der fører til Randers Station, vil cyklisternes komfort forbedres væsentligt, da cyklister mellem den centrale del af Randers og Randers Station i dag må køre en forholdsvis stor omvej, med mindre de vælger at køre på en ujævn og grusbelagt parkeringsplads.

I østlig retning mod Randers midtby bliver stien koblet sammen med den eksisterende fællessti forbi Randers Regnskov, hvor den fordeler sig til Den Blå Bro, Gudenåstien og den dobbeltrettede cykelsti til Busterminalen i Randers midtby.

Den nye dobbeltrettede cykelsti bliver ca. 0,5 km og anlægges med en bredde på 3 meter. Den eksisterende sti udvides fra ca. 2 meter til 3 meter. Stiens belægning er asfalt.

Projektet forventes anlagt medio 2024.

Byrådet besluttede den 12. september 2022 at give en anlægsbevilling på 3,64 mio. til udførelse af projektet samt til en indtægt på 1,82 mio. kr. svarende til 50 % af at de samlede omkostninger, der er finansieret af cykelstipuljen.

Miljø- og teknikudvalget - Skattefinansieret

Del 2

Anlægsprojekt: Infrastruktur, koordinering/styring

Bevillingsprogramnummer: 9258810040

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	5.000
Indtægter	0	0	0	0	0	0
I alt	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	5.000

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
27.03.2023	1.000	0	1.000	81 Projektledelse og koordination
12.10.2023	1.000	0	1.000	337 Anlægsbev. til rådighedsbeløb 2024
I alt	2.000	0	2.000	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Med budgetaftale 2023-2026 blev der afsat ressourcer fra de eksisterende og kommende infrastrukturprojekter til ekstra bemanning til koordinering og styring af projekterne, herunder til opgaver knyttet til inddragelsesprocesser, kommunikation og analysearbejde. De ekstra ressourcer finansieres af anlægsbudgetterne til de konkrete infrastrukturprojekter. Der kan prioriteres op til 1 mio. kr. årligt til arbejdet.

Byrådet besluttede på mødet den 27. marts 2023, at der til koordinering og styring af infrastrukturprojekterne gives et rådighedsbeløb på 0,4 mio. kr. årligt finansieret af infrastrukturpuljen og et rådighedsbeløb på 0,6 mio.kr. årligt finansieret af de afsatte midler til opsparing til Klimabroen.

Miljø- og teknikudvalget - Skattefinansieret

Del 2

Anlægsprojekt: Støjafskærmning i Helsted

Bevillingsprogramnummer: 9258810041

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	2.000	0	6.500	0	0	8.500
Indtægter	0	0	0	0	0	0
I alt	2.000	0	6.500	0	0	8.500

Formål og beskrivelse samt status på projektet

I samarbejde med Vejdirektoratet skal der etableres en 7 m høj støjskærm fra Viborgvej og op til Svejstrupvej. Vejdirektoratet finansierer anlæggelsen af støjskærmen fra Viborgvej og op til Campen auktioner. Strækningen fra Campen auktioner og op til Svejstrupvej finansieres af Randers Kommune.

Der er i kommunens budget allerede afsat 2 mio. kr. til støjskærm langs E45. I budgetaftale 2024-2027 reserveres yderligere 6,5 mio. kr., så der er sikkerhed for, at støjafskærmningen bliver etableret.

Projektet udbydes i samarbejde med Vejdirektoratet primo 2024 og forventes anlagt fra medio 2024 til primo 2025.

Miljø- og teknikudvalget - Takstfinansieret

Del 2

Anlægsprojekt: Beholdere/undergrundscontainere 2023-24

Bevillingsprogramnummer: 9554200002

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	39.000	7.352	0	0	0	46.352
Indtægter	0	0	0	0	0	0
I alt	39.000	7.352	0	0	0	46.352

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
27.02.2023	46.000	0	46.000	45 Beholdere/undergrundscontainere
12.10.2023	352	0	352	337 Prisfremskrivning, rådighedsbeløb 2024
I alt	46.352	0	46.352	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Byrådet godkendte den 27. februar 2023 anlægsbevilling på 46 mio. kr. til anskaffelse af beholdere og ombygning af undergrundsstationer. Anlægsprojektet udføres i 2023 og 2024. Projektet knytter sig til Ressource- og affaldsplanens tema 3: Mere og bedre sortering der nytter.

Miljø- og teknikudvalget - Skattefinansieret

Del 2

Anlægsprojekt: Udbyhøjfærge - dokning 2025

Bevillingsprogramnummer: 9258820004

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	0	0	2.500	0	0	2.500
Indtægter	0	0	-1.250	0	0	-1.250
I alt	0	0	1.250	0	0	1.250

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Randers Kommune varetager driften af Randers Fjord Færgesfart ifølge driftsoverenskomst mellem Randers Kommune og Norddjurs Kommune. Drifts- og anlægsudgifter finansieres af kommunerne med 50% fra hver kommune.

Udbyhøj kabelfærge skal rutinemæssigt renoveres i tørdok hvert 4. år. Næste forventede dokning er således i 2025.

I forbindelse med dokning udføres sædvanligvis rensning og maling af bund, maling af skrog og aptering, reovering af fendersystem/broklapper, eftersyn af sø-ventiler/blokma-kølere/zinkklodser samt diverse rutinemæssige eftersyn i henhold til Søfartsstyrelsens krav. Herudover renoveres motorer og wirespil/landstrømspil samt det hydrauliske system til broklapper/landstation til opstramning af wirer.

Samlet udgift til dokning forventes at udgøre 2,5 mio. kr., hvoraf Randers Kommunes udgift er 1,25 mio. kr.

Miljø- og teknikudvalget - Takstfinansieret

Del 1

1. Beskrivelse af området

Bevillingen er kendetegnet ved, at de enkelte delområder er finansieret af brugerne via takstbetaling. Områderne er Rottebekæmpelse og Kirkegårde, som begge er indenfor den kommunale serviceramme, samt Affald og Genbrug, som er et brugerfinansieret område udenfor servicerammen. Takstfinansiering indebærer, at der på det enkelte område over tid skal være balance mellem udgifter og indtægter fra taksterne.

Fakta

Antal rotteanmeldelser (2022):	3.017 stk.
Rottespærre kommunale institutioner:	249 stk.
Intelligente fælder:	1.000 stk.
Antal rottefængere:	6 stk.
Kommunale kirkegårde:	2 stk.
Areal kirkegårde:	18 ha.
Restaffald pr. borger (2021):	132 kg.
Årlig affaldsudgift for typisk enfamiliehus (2023):	2.498 kr.

Politikker

Klima-, natur- og miljøpolitik

Se Randers Kommunes politikker på randers.dk/politikker

2. Hovedtal

2.1 Drift

Tabellen viser budgettet på drift fra 2024-2027 på bevillingsområdet opdelt på servicerammen og uden for servicerammen.

Miljø og teknik, takstfinansieret (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Servicerammen	0,0	0,0	0,0	0,0
Rottebekæmpelse	0,0	0,0	0,0	0,0
Kirkegårde	0,0	0,0	0,0	0,0
Uden for servicerammen	-13,0	-13,0	-13,0	-13,0
Affald og Genbrug	-13,0	-13,0	-13,0	-13,0
I alt	-13,0	-13,0	-13,0	-13,0

Miljø- og teknikudvalget - Takstfinansieret

Del 1

2.1.1 Servicerammen

Rottebekæmpelse

Det er en kommunal opgave at foretage en effektiv rottebekæmpelse. Det omfatter tillige opsætning af rottespærre mv. Tabellen viser, at der årligt budgetteres med et budget i balance (nul-budget). Udgifter til rottebekæmpelsen er budgetlagt med 8,0 mio. kr. årligt, hvilket modsvares af indtægter fra takstbetaling. Indtægten fra takstbetaling på 8,0 mio. kr. er uændret i forhold til 2023.

Kirkegårde

Kirkegårdene hører organisatorisk under aftaleenheden Driftsafdelingen, og omfatter Østre og Nordre kirkegårde med et samlet areal på 18 ha. Byrådet besluttede i 2011, at kirkegårdene skulle være 100% takstfinansieret.

Tabellen viser, at der budgetteres med balance mellem indtægter og udgifter, og at kirkegårdene dermed ikke påvirker kommunens skattefinansierede område. Udgifterne til drift af de to kommunale kirkegårde er budgetteret med 10,9 mio. kr. inklusiv hensættelser til fremtidige anlægsinvesteringer på 1,4 mio. kr. Indtægterne fra takstbetaling er budgetteret med 10,9 mio. kr., og taksterne skal dermed dække samtlige direkte og indirekte omkostninger samt hensættelser.

2.1.2 Uden for servicerammen

Affald og Genbrug

Affald og Genbrug ligger uden for den kommunale serviceramme og er et brugerfinansieret område. Affaldsområdet er organisatorisk delt i indsamlingsordninger, affaldsterminalen samt genbrugspladser. Tabellen viser, at der i 2024 til 2027 er budgetlagt med nettoindtægter for 13,0 mio. kr. årligt. Driftsbudgettet afspejler målsætningen om dels afvikling af områdets gæld til kommunekassen senest i 2025, dels afdrag af anlægsinvestering i nye beholdere og ombygning af undergrundsstationer for 46 mio. kr. i 2023 og 2024 frem mod 2027. Der er budgetteret med samlede årlige indtægter for 180,2 mio. kr., mens udgifterne udgør 167,2 mio. kr.

2.2. Anlæg

Tabellen viser budgettet på anlæg fra 2024-2027 opdelt på anlægsprojekter.

Anlægsprojekter (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Beholdere/undergrundscontainere 2023-24	7,4	0,0	0,0	0,0
I alt	7,4	0,0	0,0	0,0

Note: Tabellen indeholder kun de anlægsprojekter, som har budget i 2024-2027. Der kan således være igangværende anlægsprojekter, som ikke er nævnt her.

Byrådet godkendte den 27. februar 2023 (BY 27/2-2023, pkt. 45) anlægsbevilling på 46 mio. kr. til anskaffelse af beholdere og ombygning af undergrundsstationer. Anlægsprojektet udføres i 2023 og 2024. Projektet knytter sig til Ressource- og affaldsplanens tema 3: Mere og bedre sortering der nytter. Udgiften forventes at udgøre 46 mio. kr. fordelt med 39 mio. kr. i 2023 og 7,4 mio. kr. i 2024.

Miljø- og teknikudvalget - Takstfinansieret

Del 1

Der henvises til del 2 for yderligere oplysninger om anlægsprojekterne på området.

3. Aktuel økonomisk situation på drift og anlæg

3.1 Aktuel status

I januar 2023 vedtog byrådet ny handleplan for grøn rottebekæmpelse 2023-2025 (BY 30/1-23, pkt. 14). Den nye plan omhandler en giftfri rottebekæmpelse, grøn omstilling af bekæmpelsen samt fastsættelsen af serviceniveauet for rottebekæmpelsen. Det er forudsat i budgettet, at handleplanen kan finansieres med en uændret takstindtægt på 8,0 mio. kr.

Taksten for opkrævning af rottebekæmpelse er indtil 2023 blevet opkrævet over ejendomsskatten, som en årligt fastsat promille af ejendomsværdien. Boligforliget Tryghed om boligbeskatningen betyder imidlertid, at opkrævning af ejendomsskat i 2024 overgår til staten, mens opkrævning for rottebekæmpelse forbliver en kommunal opgave. Det har bl.a. den konsekvens, at taksten fremover fastsættes som en takst pr. bygnings m² (antal m² i BBR-registret). Det samlede beløb, som opkræves, er uændret, men enkelte boligejere vil opleve, at den årlige udgift til rottebekæmpelse stiger, mens andre vil opleve et fald.

På Kirkegårde hensættes årligt et beløb til udskiftning af krematorieovn, renovering af krematoriebygning samt andre bygningsforbedringer, som på sigt vil indebære større anlægsudgifter. Disse udgifter skal finansieres via taksterne. Primo 2023 var der opsparet 6,4 mio. kr.

På affaldsområdet har taksterne i en årrække frem til 2020 været for lave i forhold til de faktiske omkostninger, hvilket betyder, at brugerne har betalt for lidt for indsamling af deres affald. Dermed er der opstået en gæld til kommunekassen, som primo 2023 udgjorde 18,2 mio. kr. Der er budgetteret med gradvis afvikling af gælden frem mod 2025. Herefter afdrages investering i nye beholdere og ombygning af undergrundsstationer svarende til 46 mio. kr.

Folketinget indgik i juni 2020 en politisk aftale om en klimaplan for en grøn affaldssektor. Det primære formål med klimaplanen er at optimere affaldssektoren ved blandt andet at opstille mål om klimaneutralitet, udsortering af plast og større genanvendelse af affald. Klimaplanen lægger grundlæggende op til en ny strukturering af affaldssektoren, og i august 2022 blev klimaplanen suppleret med aftale om selskabsgørelse af kommunernes levering af affaldsydelser. Aftalerne får betydning for hele affaldsområdet i fremtiden. Aftalegrundlaget lægger op til, at der skal indsamles i 10 fraktioner husstandsnaert, at de kommunale aktiviteter omkring efterbehandling af affald skal selskabsgøres og sælges, at der fastsættes frist for indsamling af tekstilaffald, at der indføres et styrket affaldstilsyn og strømlinet praksis, at der sikres en robust regulering af affaldsgebyret samt, at kommunernes levering af affaldsydelser selskabsgøres.

Det er fortsat uafklaretheder omkring den endelige udmøntning af flere af aftalepunkterne. Den endelige lovgivning er således endnu ikke vedtaget. Dog er der allerede nu krav om, at kommunen skal indsamle de 10 fraktioner, og senest fra den 1. januar 2025 skal det ske i opdelte fraktioner. Dette indebærer bl.a. anskaffelse af nye beholdere samt ombygning af eksisterende undergrundsstationer.

Miljø- og teknikudvalget - Takstfinansieret

Del 1

Byrådet har vedtaget Ressource- og affaldsplan 2027 (BY 5/12-2022, pkt. 485), som beskriver en række initiativer på affaldsområdet de kommende år, herunder indsamling af affald i 10 fraktioner. I budgetlægningen samt fastsættelse af gebyrerne er indregnet de økonomiske konsekvenser af Ressource- og affaldsplanens tema 3: Mere og bedre sortering der nytter.

I 2020 afgjorde Landsskatteretten, at kommunen ikke skal opkræve og afregne moms ved levering af renovationsydelser til private grundejere og grundejerforeninger. Det medfører, at kommunen kan have et krav over for SKAT som følge af for meget afregnet moms. Forvaltningen er i samarbejde med revisionsfirmaet BDO i gang med at opgøre et eventuelt krav for perioden 2012-2023.

Skattestyrelsen har den 3. november 2023 udsendt endeligt styresignalet, som indarbejder de nye momsregler på affaldsområdet. Styresignalet betyder, at Randers Kommune senest i 2025 skal opkræve takster uden moms, og at der for hele perioden 2012-2024 skal laves momsopgørelse og indsendes et eventuelt krav til SKAT. En tilbagebetaling af moms vil i givet fald nedbringe gælden på området tilsvarende.

3.2 Budgetaftalen

Budgetaftalen indeholder ingen tiltag på det takstfinansierede område.

Miljø- og teknikudvalget - Takstfinansieret

Del 2

1. Supplerende beskrivelse af området

Tabellen viser bevillingsområdets budget på drift for 2024 fordelt på udgifter og indtægter.

Miljø og teknik, takstfinansieret (mio. kr.)	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
Serviceammen	19,4	-19,4	0,0
Rottebekæmpelse	8,0	-8,0	0,0
Kirkegårde	11,4	-11,4	0,0
Uden for serviceammen	167,2	-180,2	-13,0
Affald og Genbrug	167,2	-180,2	-13,0
I alt	186,6	-199,6	-13,0

I de efterfølgende afsnit er områderne beskrevet enkeltvist. Områderne kan både indeholde udgifter indenfor og udenfor aftaleenheder jf. Randersmodellen.

1.1 Serviceammen

1.1.1 Rottebekæmpelse

Kommunalbestyrelsen skal jf. bekendtgørelse om forebyggelse og bekæmpelse af rotter sørge for, at der foretages en effektiv rottebekæmpelse. Foruden bekæmpelsen omfatter det også opsætning af rottespærre mv. Bekæmpelse af rotter er takstfinansieret, og udgifter og indtægter skal over årene hvile i sig selv. I budget 2024 er der afsat 8,0 mio. kr. til indsatsen, som modsvares af indtægter fra takster, der udgør 8,0 mio. kr.

Området har tidligere haft en gæld til kommunekassen, hvilket primo 2023 blev vendt til en opsparing på 0,8 mio. kr. Som en konsekvens heraf blev takstindtægten reduceret fra 8,5 mio. kr. i 2022 til 8,0 mio. kr. i 2023. I 2024 fastholdes indtægten med 8,0 mio. kr. dog med opmærksomhed på, at opsparingen på sigt skal nedbringes.

1.1.2 Kirkegårde

Kirkegårdene hører organisatorisk under Driftsafdelingen, og omfatter Østre og Nordre kirkegårde med et samlet areal på 18 ha. Byrådet besluttede i 2011, at kirkegårdene skulle være 100% takstfinansieret.

Udgifter til drift af de to kommunale kirkegårde er budgetteret til 11,4 mio. kr. Heri indgår hensættelser til fremtidige anlægsinvesteringer på 1,5 mio. kr. Indtægterne fra brugerbetaling er budgetteret til 11,4 mio. kr., og taksterne skal dermed dække samtlige direkte og indirekte omkostninger samt hensættelser. Kirkegårdene belaster således ikke kommunens skattefinansierede områder.

Miljø- og teknikudvalget - Takstfinansieret

Del 2

1.2 Uden for servicerammen

1.2.1 Affald og Genbrug

Affald og Genbrug samlet beskrivelse

Affald og Genbrug ligger uden for den kommunale serviceramme og er i henhold til budget- og regnskabssystem for kommuner et brugerfinansieret område. I 2024 er der budgetteret med udgifter for i alt 167,2 mio. kr. og indtægter for 180,2 mio. kr. Samlet en nettoindtægt på 13,0 mio. kr. Området er opdelt i indsamlingsordninger, affaldsterminal og genbrugspladser, og i tabellen nedenfor ses budgetbeløbene for 2024 angivet i mio. kr.

Affald og Genbrug (mio. kr.)	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
I alt Affald og Genbrug	167,2	-180,2	-13,0
Indsamlingsordninger	96,0	-105,0	-9,0
Affaldsterminalen	39,9	-41,4	-1,5
Genbrugspladser	31,3	-33,8	-2,5

I alt 76 medarbejdere er beskæftiget i Affald og Genbrug, hvoraf 62 (svarende til 44,9 årsværk) arbejder på affaldsterminalen og genbrugspladserne. Herudover er der 14 medarbejdere, som varetager udbud, kundebetjening, skoletjeneste, planlægnings- og udviklingsopgaver. Der arbejdes løbende med effektiviseringer af området, samt med implementering af initiativer i Ressource- og affaldsplanen.

Affald og Genbrug opererer indenfor nedenstående lovgrundlag:

- Lov om miljøbeskyttelse
- Affaldsbekendtgørelsen
- Lov om afgift af affald og råstoffer

Indsamlingsordninger

Indsamlingsordningerne vedrører indsamling af dagrenovation/restaffald, madaffald, genbrug og storskrald, samt farligt affald fra private husstande, kommunale institutioner, samt dagrenovationslignende affald fra andre offentlige institutioner og erhverv. Budgetfordelingen for 2024 på de enkelte ordninger fremgår af tabellen nedenfor.

Miljø- og teknikudvalget - Takstfinansieret

Del 2

Indsamlingsordninger (mio. kr.)	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
I alt Indsamlingsordninger	167,2	-180,2	-13,0
Indsamlingsordninger, fælles formål	0,0	0,0	0,0
Ordninger for dagrenovation	54,7	-60,2	-5,5
Ordninger for storskrald og haveaffald	6,4	-6,4	0,0
Ordninger for mad, papir, pap, glas, metal mv.	31,8	-35,3	-3,5
Ordninger for farligt affald og tekstilaffald	2,5	-2,5	0,0
Øvrige ordninger	0,6	-0,6	0,0

Bemærkning: Indsamlingsordninger, fælles formål omfatter udgifter til planlægning, administration og information, samt borgerhenvendelser om affald. Fælles udgifter overføres til de enkelte ordninger, hvorfor udgiftsbudgettet er nul.

Indsamling af affaldsfraktionerne er udliciteret og løses af eksterne leverandører. De indsamlede mængder afleveres til affaldsterminalen til omlastning eller anden klargøring til transport. Andre fraktioner leveres direkte til eksterne modtagere.

Ordninger for dagrenovation er den største af indsamlingsordningerne, som foruden restaffald også omfatter indsamling af madaffald. Af de samlede udgifter på 54,7 mio. kr. udgør udgifterne til indsamling 29,4 mio. kr., mens udgifterne til afsætning er budgetteret til 12,7 mio. kr. Hertil kommer udgifter for 4,7 mio. kr. bl.a. til løbende udskiftning af beholdere. Dagrenovation bærer herudover 8,2 mio. kr. af fællesudgifterne til administration, IT, annoncering mv. Indtægterne på 60,2 mio. kr. er gebyrer for renovation fra private og erhverv.

På storskraldsordningen udgør udgifterne 6,4 mio. kr., hvoraf 3,8 mio. kr. er afsat til indsamling. Indtægter på 6,4 mio. kr. er en del af genbrugstaksten, som opkræves af private husstande.

På genbrugsområdet, der omfatter ordninger for glas, papir, pap og metal, udgør udgifterne til indsamling 17,9 mio. kr. Til maj 2024 udrulles indsamling af 10 fraktioner, hvilket betyder, at antallet af beholdere hos private husstande forøges med ca. 26.500 nye beholdere til indsamling af pap og papir. Samtidig øges antallet af containere, ligesom der skal etableres nye undergrundsstationer. I budgettet er indregnet, at udvidelse af genbrugsordningen medfører udgiftsstigning på 8,6 mio. kr. sammenlignet med budget 2023. Den primære årsag til stigningen er øgede udgifter som følge af indsamling af flere beholdere svarende til 5,3 mio. kr., mens øvrige driftsudgifter stiger med 2,5 mio. kr. Budget til indsamling udgør 17,9 mio. kr., mens afsætning udgør 5,8 mio. kr. Hertil kommer fælles udgifter for 7,0 mio. kr. og udgifter til beholdere mv. for 1,1 mio. kr. På indtægtssiden betyder de øgede driftsudgifter, at gebyrindtægten er forhøjet til 35,4 mio. kr.

Afsætningspriserne for genanvendelige materialer kan svinge fra år til år afhængigt af udviklingen på markedet. I budgetlægningen er forudsat nogenlunde samme afsætningspriser, som i 2023. De fleste genbrugsfraktioner leveres til affaldsterminalen før de leveres til genbrugsindustrien.

Affaldsterminalen

Affaldsterminalen modtager affaldsfraktioner primært fra indsamlingsordningerne og genbrugspladserne, men også fra virksomheder. Der er hidtil foretaget sortering, omlastning og

Miljø- og teknikudvalget - Takstfinansieret

Del 2

behandling af affaldsfraktionerne i de forskellige behandlingsanlæg før fraktionerne afsættes til genanvendelse, sendes til forbrænding eller lægges på deponi.

Ændring i affaldsbekendtgørelsen og øvrige bestemmelser betyder imidlertid, at sorteringsanlæggene nedlukkes i løbet af 2024, da de nye fraktioner, der indsamles fra 1. maj skal afsættes ubehandlet til private. Der må dog fortsat ske omlastning og klargøring til transport f.eks. ved at presse affaldet. Bortfald af sorteringsopgaven vil på den ene side give driftsbesparelser, omvendt vil det påvirke afsætningspriserne, at fraktionerne sorteres mindre. Det er vanskeligt at vurdere, om det samlet set vil betyde flere eller færre udgifter på at drifte affaldsterminalen. I budget 2024 er det forudsat, at udgiftsniveauet alt andet lige vil være det samme.

Affaldsterminalen (mio. kr.)	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
I alt Affaldsterminalen	39,9	-41,4	-1,5
Affaldsterminal, fælles formål	0,0	0,0	0,0
Omlastestation for restaffald mv.	10,6	-10,6	0,0
Mellemdeponi for brændbart affald	3,9	-3,9	0,0
Beholderværksted	0,0	0,0	0,0
Den kontrollerede losseplads - deponi	5,6	-5,6	0,0
Gasudvindingsanlæg losseplads	0,3	-0,3	0,0
Presser- og sorteringsanlæg	10,3	-10,3	0,0
Sorteringsanlæg for metal, glas og plast	6,8	-6,8	0,0
Sorteringspl. deponi og brændbart affald	0,9	-0,9	0,0
Omlastestation, madaffald	1,5	-3,0	-1,5

For affaldsterminalen under ét er budgetteret med udgifter for 39,9 mio. kr. Heraf udgør afsætning 19,9 mio. kr., mens udgifter til personale, maskiner og materiel mv. samt fællesudgifter summer til 21,0 mio. kr. Der er budgetteret med indtægter for 41,4 mio. kr., som primært er betaling for modtagelse af affaldsfraktioner. Af disse udgør den interne betaling fra indsamlingsordninger og genbrugspladser 31,7 mio. kr., mens 4,4 mio. kr. er betaling fra virksomheder. Indtægter fra salg af genanvendelige materialer som metal, aluminium, plast samt indvinding af gas er budgetteret med 5,2 mio. kr.

For de enkelte anlæg er der budgetteret med, at indtægter fra intern afregning dækker driftsudgifterne til behandling og afsætning mv. af affaldsfraktionerne. Undtaget er omlastestation for madaffald, hvor der afskrives 1,4 mio. kr. på anlægsinvestering. Forbehandlingsanlæg for madaffald nedlægges 1. januar 2024, hvorefter madaffaldet transporteres til behandling ved en privat aktør.

Tidligere blev der deponeret store mængder på lossepladsen, men i dag udgør det kun en mindre del af alle de aktiviteter, der foregår her. Omlastning og mellemdeponi er de største aktiviteter på området. Her modtages restaffald, som omlastes til større containere og sendes til forbrænding.

Miljø- og teknikudvalget - Takstfinansieret

Del 2

Genbrugspladser

Området omfatter genbrugspladserne i Randers, Langå, Asferg og Øster Tørslev og budgettet for 2024 ses i tabellen nedenfor.

Genbrugspladser (mio. kr.)	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
I alt Genbrugspladser	31,3	-33,8	-2,5
Genbrugspladser, fælles	1,1	-30,5	-29,4
Genbrugspladsen, Randers	18,0	-1,8	16,2
Genbrugspladsen, Langå	3,3	-0,3	3,0
Genbrugspladsen, Asferg	4,9	-0,6	4,3
Genbrugspladsen, Øster Tørslev	4,0	-0,6	3,4
I alt Genbrugspladser	31,3	-33,8	-2,5

Genbrugspladserne modtager omkring 55.000 tons affald om året i mere end 40 forskellige fraktioner. Af den samlede mængde går ca. 88% til genbrug, 8% til forbrænding, og kun 4% til deponi. De samlede udgifter udgør 31,3 mio. kr., heraf er der budgetlagt med 17,3 mio. kr. til afsætning af genanvendelige materialer. Det er primært intern afsætning til affaldsterminalen for 11,8 mio. kr., mens afsætning til eksterne udgør 5,5 mio. kr. De øvrige driftsudgifter er primært til driftspersonale, maskiner og bygninger samt en andel af de fælles administrative udgifter.

Omkostningerne på genbrugspladserne dækkes af to forskellige gebyrer for samlet 29,7 mio. kr. For private husstande opkræves et fast gebyr for brug af genbrugspladserne, som samlet udgør 27,5 mio. kr. Virksomheder kan omvendt betale for en mærkatordning, som giver adgang til pladserne. Herudover er der indtægter for 3,3 mio. kr. fra salg af genanvendelige materialer som f.eks. jern og metaller.

2. Budgetforudsætninger

Det samlede budget til bevillingsområdet er dannet på baggrund af sidste års vedtagne budget, tillagt pris- og lønfremskrivninger, givne tillægsbevillinger i løbet af året, ændringer fra lov- og cirkulærepragrammet samt demografireguleringer.

Budgettet på det takstfinansierede område fastlægges hvert år med afsæt i, at de enkelte områder er takstfinansierede og over tid skal hvile i sig selv. Rottebekæmpelsen viste primo 2023 en opsparing i kommunekassen på 0,8 mio. kr., og der er i 2024 budgetlagt med, at opsparingen ikke skal vokse (indtægter og udgifter er budgetteret i balance (0-budget)).

For Kirkegårde budgetteres ligeledes med et balanceret budget, hvori der er budgetlagt med en opsparing til fremtidige anlægsinvesteringer. I budget 2024 og frem udgør denne opsparing 1,5 mio. kr., som hensættes til udskiftning af krematorieovn, renovering af krematoriebygning og andre bygningsforbedringer mv., som på sigt vil indebære større anlægsudgifter, der skal finansieres via taksterne. Primo 2023 var der opsparret 6,4 mio. kr.

Miljø- og teknikudvalget - Takstfinansieret

Del 2

På området Affald og Genbrug er der i driftsbudgettet budgetlagt med en nettoindtægt på 13,0 mio. kr. til gradvis afvikling af gæld samt afdrag af anlægsinvesteringer for 46 mio. kr. Udviklingen i affaldsområdets mellemværende med kommunen kan ses i nedenstående tabel, som beskrives i det følgende.

Mellemværende (mio. kr.)	R2018	R2019	R2020	R2021	R2022	Forv. R2023	B2024	B2025	B2026	B2027
Status primo	22,8	36,6	43,9	55,5	32,1	18,2	31,3	43,3	30,3	17,3
Drift	13,9	7,3	5,1	-23,9	-14,1	-8,0	-13,0	-13,0	-13,0	-13,0
Anlæg	0,0	0,0	6,5	0,4	0,2	21,0	25,0	0,0	0,0	0,0
= Årets resultat	13,9	7,3	11,6	-23,5	-13,9	13,0	12,0	-13,0	-13,0	-13,0
Status ultimo	36,6	43,9	55,5	32,1	18,2	31,3	43,3	30,3	17,3	4,3
<i>Heraf mellemværende på ordninger</i>	<i>45,3</i>	<i>53,0</i>	<i>64,9</i>	<i>41,7</i>	<i>28,1</i>	<i>41,6</i>	<i>53,9</i>	<i>41,3</i>	<i>28,6</i>	<i>15,9</i>
<i>Heraf hensættelse til deponi</i>	<i>-8,7</i>	<i>-9,0</i>	<i>-9,3</i>	<i>-9,7</i>	<i>-9,9</i>	<i>-10,4</i>	<i>-10,7</i>	<i>-11,0</i>	<i>-11,3</i>	<i>-11,7</i>

Note: minus betyder, at forbrugerne har tilgodehavende hos kommunen og plus, at forbrugerne har gæld til kommunen.

Affald og Genbrug er et brugerfinansieret område, hvilket betyder, at udgifter og indtægter over tid skal være i balance. I en årrække frem til 2020 har gebyrerne været sat for lavt i forhold til de faktiske omkostninger, hvilket har betydet, at forbrugerne har betalt for lidt for indsamling af deres affald. Der er dermed opstået en gæld til kommunekassen, som primo 2023 udgjorde 18,2 mio. kr. Ses der imidlertid bort fra lovpligtig hensættelse til lukning af deponi, så var området's gæld 28,1 mio. kr.

I forbindelse med budget 2021-2024 godkendte byrådet en plan for afvikling af affaldsområdets gæld frem mod 2025. Planen indebar en markant forøgelse af gebyrerne dels til finansiering af de stigende udgifter, så der er balance i budgettet, dels for at kunne afvikle gæld. Planen er videreført i budget 2024-2027, idet der i driftsbudgettet er budgetlagt med en nettoindtægt på 13,0 mio. kr. til gradvis afvikling af gælden frem mod 2025. Budgettet fastholdes herefter til afdrag af investeringen i nye beholdere mv., hvor den samlede bevilling for 2023 og 2024 udgør 46 mio. kr. Tabellen viser, at gælden på ordningerne herefter forventes at være 53,9 mio. kr. ultimo 2024 faldende til 15,9 mio. kr. ultimo 2027. Samtidig stiger hensættelse til lukning af deponi og vil ultimo 2027 udgøre en opsparing på 11,7 mio. kr. I afsnit 4.2.1 redegøres for takstudviklingen for en typisk husstand.

3. Ændringer på området

På baggrund af budgetforudsætningerne viser tabellen, hvilke ændringer der er indarbejdet i budgettet siden udgangspunktet fra sidste års vedtagne budget.

Miljø- og teknikudvalget - Takstfinansieret

Del 2

Ændringer siden budget 2023 (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Udgangspunkt 2023-budget (2024-priser)	-10,0	-10,0	-10,0	-10,0
PL og øvrige ændringer				
Affald – justering af budget år 2026-27	0,0	0,0	-13,8	-13,8
Affald – justering af budget iht. gældsafviklingsplan	-2,9	-2,9	-2,9	-2,9
Rottebek. – justering af budget	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
PL og øvrige ændringer	0,1	0,1	1,1	1,1
Ændringer fra tidligere år				
Affald – justering af budget (B2023)	0,0	0,0	12,8	12,8
Rottebek. – justering af budget (B2023)	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9
Rottebek. – justering af budget (B2022)	0,8	0,8	0,8	0,8
I alt	-13,0	-13,0	-13,0	-13,0

3.1 Budgetaftale 2024-2027

Der er ingen ændringer som følge af budgetaftale 2024-2027.

3.2 Demografi

Der er ingen demografireguleringer på området.

3.3 Budgetaftaler tidligere år

Der er ingen ændringer som følge af budgetaftaler tidligere år.

3.4 Tillægsbevillinger og omplaceringer

Der er ingen ændringer som følge af tillægsbevillinger og omplaceringer.

3.5 PL og øvrige ændringer

Der er foretaget administrative ændringer i budget 2024 til 2027 i henhold til, at budgettet på det takstfinansierede område fastlægges årligt med udgangspunkt i, at de enkelte områder er takstfinansierede og over tid skal hvile i sig selv. Dette er beskrevet i afsnit 2 ovenfor.

På affaldsområdet er der foretaget en justering på -13,8 mio. kr. i 2026 og 2027, som skyldes, at nettooverskuddet i driftsbudgettet er videreført efter 2025.

3.6 Ændringer fra tidligere år

Administrative ændringer fra tidligere år.

Miljø- og teknikudvalget - Takstfinansieret

Del 2

4. Yderligere oplysninger

4.1 Aftaleenheder

Området omfatter to aftaleenheder:

- Affaldsterminalen
- Kirkegårde (indgår i aftaleenheden "Driftsafdelingen")

4.2 Takster og nøgletal

4.2.1 Takster

Udgifter til områderne Rottebekæmpelse og Kirkegårde finansieres af brugerne.

For Rottebekæmpelsen er opkrævningen tidligere sket via ejendomsskattebilletten, som en årligt fastsat promille af ejendomsværdien. I 2024 er metoden imidlertid ændret således, at der i stedet opkræves en takst efter bygningens størrelse (antal m² i BBR-register). Ændringen af takstberegningsgrundlaget betyder, at nogle borger vil opleve at betale mere for rottebekæmpelse, mens andre vil betale mindre. Det samlede beløb, der opkræves for rottebekæmpelse i 2024, er uændret i forhold til i 2023 svarende til 8 mio. kr. Taksten var i 2023 11,56 kr./årligt pr. 100.000 kr. i ejendomsværdi. I 2024 udgør taksten 0,72 kr. pr. BBR. m².

På kirkegårdsområdet er der fastsat takster for de enkelte ydelser. Taksterne fremskrives årligt med det nye pris og lønsvækst. Alle takster fremgår af takstkataloget, som indgår i budgetmaterialet og som offentliggøres på kommunens hjemmeside efter budgetvedtagelsen

På området Affald og Genbrug er der samlet budgetteret med gebyrindtægter for 134,7 mio. kr. Det er en stigning i forhold til 2023, hvor der var budgetteret med 124,0 mio. kr. Hovedårsagen til, at gebyrindtægten stiger, er de øgede driftsudgifter i forbindelse med indsamling af 10 fraktioner.

Taksterne for de private husstande er opdelt i tre særskilte områder. Dels et gebyr for tømning og behandling af restaffald afhængig af størrelsen af husstandens affaldsbeholder, dels et gebyr for alle øvrige indsamlingsordninger, og endelig et gebyr for genbrugspladser. De to sidste er faste gebyrer for alle husstande. Fra 2021 er ordningen for indsamling af madaffald inkluderet i gebyret for dagrenovation. Tidligere var det en del af genbrugsgebyret.

I tabellen nedenfor ses gebyr for et typisk enfamiliehus med en 240 liters 2-delt beholder til rest- og madaffald og 14-dagstømning, som er den mest almindelige kombination. Den samlede udgift lå nogenlunde fast i perioden 2017-2018, men blev forhøjet i 2019 og igen i 2020. I 2021 blev gebyrerne yderligere forhøjet som følge af gældsafvikling og niveauet blev fastholdt frem til 2023 med knap 2.500 kr. årligt inkl. moms. I 2024 er genbrugsgebyret forhøjet med 258,50 kr. grundet indsamling af en ekstra beholder, mens gebyr til dagrenovation og genbrugspladser er fastholdt på niveau med 2023.

Tabellen viser gebyrer inklusiv moms for et typisk enfamiliehus

Miljø- og teknikudvalget - Takstfinansieret

Del 2

Gebyr inkl. moms	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Dagrenovation 1)	450,00	415,00	382,50	437,50	993,75	993,75	1.062,50	1.059,75
Genbrug 2)	562,50	610,00	912,50	930,00	783,75	783,75	775,00	1.033,50
Genbrugspladser	512,50	512,50	537,50	625,00	718,75	718,75	660,00	660,00
I alt	1.525,00	1.537,50	1.832,50	1.992,50	2.496,25	2.496,25	2.497,50	2.753,25

Noter:

Note 1) Fra 2021 indgår tømning af madaffald i dagrenovationsgebyret. Denne har tidligere været opkrævet som en del af genbrugsgebyret. I gebyret indgår fradrag for skel.

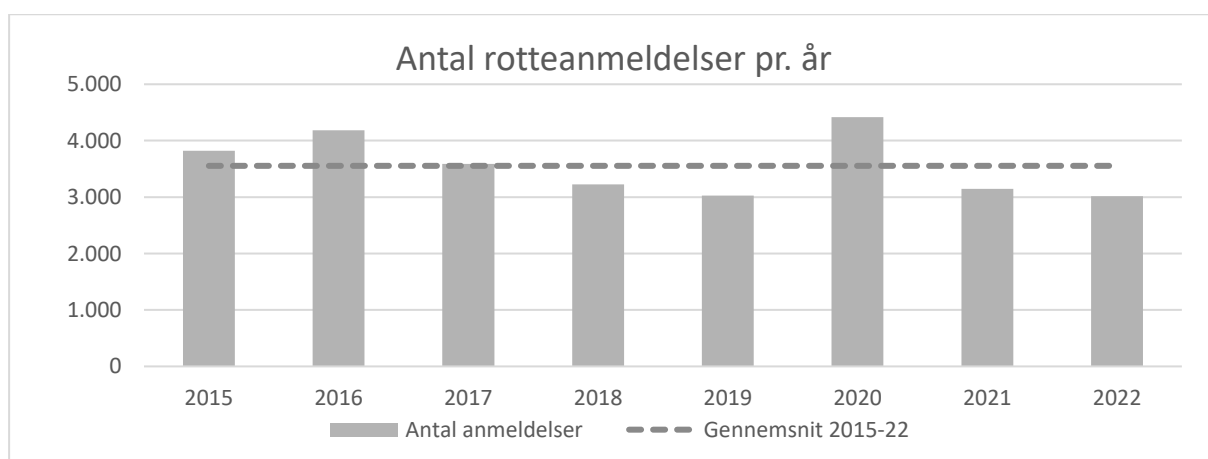
Note 2) 2-delt 240 liters beholder 14-dagestømning rest- og madaffald, genbrugsindsamling papir og MGP-emballage, 0-5 meter fra skel, miljøkasser, storskrald 11 gange om året, genbrugspladser.

Gebyrerne for renovationsydelser til private opkræves inklusiv moms. Skattestyrelsen har den 3. november 2023 udsendt endeligt styresignal, som indarbejder de nye momsregler på affaldsområdet. Styresignalet betyder, at Randers Kommune senest i 2025 skal opkræve takster uden moms, og at der for hele perioden 2012-2024 skal laves momsopgørelse og indsendes et eventuelt krav til SKAT. En tilbagebetaling af moms vil i givet fald nedbringe gælden på området tilsvarende.

[Den aktuelle takstoversigt kan tilgås her via randers.dk](#)

4.2.2 Nøgletal

Antallet af rotteanmeldelser svinger fra år til år, hvilket har konsekvenser for udgifterne i det enkelte år. I 2020 var der 4.417 anmeldelser, hvilket faldt til 3.017 anmeldelser i 2022. Det svarer til et fald på 32%. Gennemsnittet for perioden 2015 til 2022 ligger på 3.554 anmeldelser årligt. Foruden antal anmeldelser har metode til bekæmpelse af rotter betydning for udgiftsniveauet. I de seneste år er indsatsen gået i retning af mere bæredygtig og grøn bekæmpelse.

På affaldsområdet er ambitionen, at affaldsmængderne skal reduceres over tid gennem affaldsforebyggelse, genbrug og øget genanvendelse. Tabellen nedenfor viser affaldsmængderne over den seneste 10-årige periode fordelt på de væsentligste affaldstyper. Restaffald vises tillige som antal kilo pr. borger pr. år. En medvirkende årsag til den faldende mængde restaffald er frasortering af madaffald, som ikke indgår i restaffaldet.

Miljø- og teknikudvalget - Takstfinansieret

Del 2

Affaldsmængder i tons	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 skøn
Deponi	5.590	4.800	5.506	5.054	5.468	4.945	4.812	6.739	5.157	4.892
Affald til forbrænding	11.249	10.490	11.303	12.174	11.478	12.586	10.492	9.530	8.244	6.785
Restaffald	26.365	25.950	23.594	19.881	18.938	16.903	15.864	14.685	14.307	14.101
Restaffald kg pr. borger	233	229	192	161	152	139	131	130	124	124

Note: Mængde til deponi udgøres af to store fraktioner hhv. mineralisk affald, som næsten udelukkende består af asbestaffald (primært eternitplader), samt blandet affald til deponi.

[Den seneste 6-bynøgletalsrapport kan tilgås her via randers.dk](#)

5. Anlægsprojekter

Byrådet godkendte den 27. februar 2023 (BY 27/2-2023, pkt. 45) anlægsbevilling på 46 mio. kr. til anskaffelse af beholdere og ombygning af undergrundsstationer. Anlægsprojektet udføres i 2023 og 2024. Projektet knytter sig til Ressource- og affaldsplanens tema 3: Mere og bedre sortering der nytter. Udgiften forventes at udgøre 46 mio. kr. fordelt med 39 mio. kr. i 2023 og 7,4 mio. kr. i 2024.

De enkelte anlægsprojekter med budget i 2024-2027 beskrives særskilt nedenfor.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget

Del 1

Del 2

Bevillingsområder:

Kultur og fritid

Sundhed

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 1

1. Beskrivelse af området

Bevillingen omfatter udgifter og indtægter på kultur- og fritidsområdet.

På kulturområdet er der følgende aftaleenheder: Randers Bibliotek inkl. Fritidscentret, Værket, Randers Musikskole samt Museum Østjylland, herunder Randers Stadsarkiv. Herudover gives der tilskud til en række selvejende institutioner: Randers Kunstmuseum, Randers Kammerorkester, Randers Teater, Randers Regnskov og Gaia.

Udover disse institutioner omfatter bevillingen også tilskud til en række musik- og teaterforeninger på kulturområdet, udgifter vedr. vedligeholdelse af skulpturer, springvand, lokalhistoriske arkiver og andre udgifter på kulturområdet, herunder Østjysk Vækstbånd, der er et samarbejde mellem Horsens, Silkeborg, Viborg og Randers kommuner med tilskud fra staten.

Områderne fritid og idræt vedrører dels en række kommunalt bestemte områder og dels folkeoplysningsområdet, der er reguleret af folkeoplysningsloven. Folkeoplysningen i Randers skal sikre børn, unge og voksne alsidige tilbud om deltagelse i voksenundervisning og fritidsaktiviteter baseret på det folkelige og frivillige foreningsarbejde. På dette grundlag gives der en række tilskud til foreninger såsom medlems- og lokaletilskud, tilskud til aftenskoleundervisning mv.

Desuden omfatter bevillingen blandt andet udgifter til Water and Wellness, drift mv. af idrætsanlæg, Randers stadion, haller og parker, drift af Udbyhøj Lystbådehavn, eliteidræt mv.

På såvel kultur- som fritidsområdet er der endvidere afsat mindre ansøgningspuljer til udviklingsaktiviteter og konkrete projekter.

Fakta

Antal medlemmer i idrætsforeninger under 25 år, 2022:	16.349
Antal medlemmer i idrætsforeninger på 25 år og derover, 2022:	17.344
Antal besøgende på biblioteket 2022	Ca. 400.000
Antal besøgende, Museum Østjylland i Randers 2022:	41.381

Politikker

Kulturpolitik
Fritids- og idrætspolitik

Se Randers Kommunes politikker på

randers.dk/politikker

2. Hovedtal

2.1 Drift

Tabellen viser budgettet på drift fra 2024-2027 på bevillingsområdet.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 1

Kultur og Fritid (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Servicerammen	189,0	185,4	184,3	183,8
Biblioteker	43,3	43,1	42,9	42,9
Kultur	56,1	54,3	54,0	54,0
Fritid og Idræt	89,6	88,1	87,4	86,9
I alt	189,0	185,4	184,3	183,8

2.1.1 Servicerammen

Tabellen viser, at nettoudgifterne i 2024 udgør knap 190 mio. kr. og derefter falder til 2025 og igen fra 2025 til 2026.

Ændringerne fra 2024 til 2025 vedrører dels, at der i 2024 er givet en 1-årig bevilling til udviklingsplanen for Udbyhøj Havn. Herudover bortfalder en ekstrabevilling fra 2025 til breddeidrætsmidler på 0,5 mio. kr., som blev givet med budgetaftalen 2022 for årene 2022-2024 samt en bevilling til Randers Stadsarkiv på godt 0,7 mio. kr. Bevillingen til Stadsarkivet er givet midlertidig med henblik på at opretholde det hidtidige driftsniveau, der blev reduceret, da tidligere tilskud til medarbejdere i beskæftigelsesordninger er omlagt og reduceret væsentligt. Derudover ophører det ekstra tilskud på 0,5 mio. kr., som Turbinen har fået fra 2025.

Øvrige ændringer fra 2024 til 2025 og 2026 vedrører de indarbejdede effektiviseringsbesparelser på 0,5% pr. år, der blev udmøntet til og med 2026 ved budgetvedtagelsen for 2023-26.

2.2. Anlæg

Tabellen viser budgettet på anlæg fra 2024-2027 opdelt på anlægsprojekter.

Anlægsprojekter (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Tilskud til Værkets udviklingsplan for bygningskomplekset	4,3	0,0	0,0	0,0
Nyt magasin Stadsarkivet	0,0	16,7	0,0	0,0
Dronningborghallen – reservation	9,0	20,0	20,0	0,0
Facilitetshus i Fårup Sønderbæk	2,2	0,0	0,0	0,0
Hensættelse til kunstgræsbaner fra 2023	1,3	1,2	1,1	0,3
Kunstgræsbaner i Langå	1,4	0,0	0,0	0,0
Kunstgræsbane i Nord (B65,HUI,IF Fjord)	1,4	0,0	0,0	0,0
Kunstgræsbane ved SIF Assentoft	1,4	0,0	0,0	0,0
Assentoft, Hornbæk og Helsted projekter	0,0	1,8	1,2	0,0
Breddeidrættens faciliteter	1,1	1,0	2,7	2,7
Anlægspulje til idrætsanlæg	0,8	0,8	1,2	1,2
I alt	22,8	41,6	26,3	4,3

Note: Tabellen indeholder kun de anlægsprojekter, som har budget i 2024-2027. Der kan således være igangværende anlægsprojekter, som ikke er nævnt her.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 1

Ud over de nævnte er der en række igangværende anlægsprojekter, der tidligere er bevilget, men først færdiggøres i 2024 eller senere.

3. Aktuel økonomisk situation på drift og anlæg

3.1 Aktuel status

På kultur- og fritidsområdet forventes ikke de store ændringer.

De svingende energipriser kan dog få konsekvenser, både for foreninger og haller mv., men også for det kommunale budget, idet en del af energiudgifterne bliver refunderet via de lovpligtige lokaletilskud.

3.2 Budgetaftalen

Budgetaftalen indeholder nedenstående nye tiltag og reduktioner for kultur- og fritidsområdet:

Ændringer fra budgetaftalen - drift (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Idrætspakken	3,3	2,0	2,0	1,4
Driftstilskud til kunstgræsbane i Vorup	0,0	0,1	0,0	0,0
Driftstilskud bæredygtige kunstgræsbaner	0,0	0,0	0,1	0,3
Bevæg dig for livet	0,4	0,5	0,5	0,5
Fritid for alle	0,4	0,4	0,4	0,1
Eliteidræt	0,2	0,2	0,2	0,0
Udfordringer på fritidsområdet, reservation	2,3	0,8	0,8	0,5
Finansiering af idrætspakken	-3,6	-1,9	-1,8	-1,7
Projekt Sangkraft	0,3	0,0	0,0	0,0
Udbyhøj Havn, udviklingsplan	1,0	0,0	0,0	0,0
Ændret finansiering af Dronningborghallen	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5
I alt	-0,6	-1,5	-1,3	-1,8

Med budgetaftalen blev der med idrætspakken tilført midler til etablering af 3 nye kunstgræsbaner, heraf er halvdelen af midlerne i 2026 og 2027 afsat som anlæg. Fritid For Alle er foreløbigt forlænget for en 3-årig periode. Bevæg dig for Livet blev sikret videreførelse og eliteidræt blev tilført midler. Desuden blev der afsat midler til at imødegå opståede udfordringer på fritidsområdet. Idrætspakken er fuldt finansieret via ændringer i tilskuddene til de selvejende haller.

Udover idrætspakken er der med budgetaftalen givet et beløb til opstart i 2024 af Projekt Sangkraft, som er et relativt nyt initiativ og har til formål at styrke den kulturelle dannelse gennem sang og korsang i Randers.

Udbyhøj Havn har fået midler til at arbejde med en udviklingsplan med henblik på at påbegynde etableringen af konkrete aktiviteter i området og omdannelse af havnearealerne.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 1

Der er med budgetaftalen givet midler til opførelse af en ny Dronningborghal, som sikrer, at der også fremadrettet er en idrætshal i Dronningborg. Opførelsen sker som en driftsfinansieret anlægsinvestering ved en nedskrivning af den tidligere afsatte ydelsesstøtte til Dronningborg-projektet, da hallen nu opføres som en kommunal hal og ikke som tidligere forudsat som en selvejende hal med egen låneoptagelse.

Ændringer fra budgetaftalen - anlæg (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Ny Dronningborghal	9,0	20,0	20,0	0,0
Assentoft, Hornbæk og Helsted – projekter	0,0	1,8	1,2	0,0
Tilskud til Værkets udviklingsplan af bygningskompleks	4,3	0,0	0,0	0,0
Nyt magasin Stadsarkivet - reservation af midler	0,0	16,7	0,0	0,0
Hensættelser til kunstgræsbaner	0,0	0,0	0,1	0,3
I alt	13,3	38,5	21,3	0,3

Der er ligeledes givet midler til lokale projekter i Hornbæk, Helsted og Assentoft i årene 2025 og 2026.

Værket har fremlagt en plan for udvikling af de bygningsmæssige rammer, hvor der skal søges støtte fra fonde, hvilket forudsætter et kommunalt bidrag. Værket har med budgetaftalen fået 4,3 mio. kr. til de mest påtrængende renoveringer i 2024.

Der er i 2025 reserveret 16,7 mio. kr. til etablering af nyt arkiv/fællesmagasin med øvrige kulturinstitutioner. I 2024 undersøges på baggrund af de givne tilkendegivelser fra andre interesserede parter, om der er grundlag for at etablere det større magasin delvis ved fundraising og evt. andre finansieringsmuligheder.

Endelig er der afsat midler til hensættelse for udskiftning af græsdække på tre nye kunstgræsbaner i 2026 og 2027.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

1. Supplerende beskrivelse af området

Tabellen viser bevillingsområdets budget på drift for 2024 fordelt på udgifter og indtægter.

Kultur og Fritid (mio. kr.)	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
Serviceammen	223,8	-34,8	189,0
Biblioteker	45,4	-2,1	43,3
Kultur	83,5	-27,4	56,1
Fritid og Idræt	94,9	-5,3	89,6
I alt	223,8	-34,8	189,0

I de efterfølgende afsnit er områderne beskrevet enkeltvist. Områderne kan både indeholde udgifter indenfor og udenfor aftaleenheder jf. Randersmodellen.

1.1 Serviceammen

Tabellen viser, at der inden for serviceammen samlet set er budgetteret med nettoudgifter for 189 mio. kr.

1.1.1 Biblioteker

Biblioteket er både det fysiske sted for kultur- og informationsformidling og det elektroniske bibliotek, hvor de forskellige serviceydelser tilbydes direkte via internettet.

Biblioteket har ifølge biblioteksloven til formål at "fremme oplysning, uddannelse og kulturel aktivitet". Det er lovmæssigt forpligtet til at sikre den frie og lige adgang til viden og information.

Randers Bibliotek består af hovedbiblioteket i Kulturhuset i Randers, filialer i Krstrup, Dronningborg og Langå samt en bogbus (og "pop-up" i Arena Randers). Bibliotekerne har dels en åbningstid med betjening og dels en udvidet åbningstid med selvbetjening for filialernes vedkommende.

1.1.2 Kultur

Kulturområdet består af en række institutioner samt budget til tilskud mv.

Budgettet på dette område kan specificeres således:

Kulturområdet (mio. kr.)	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
Kulturområdet i alt	83,5	-27,4	56,1
Museum Østjylland	25,4	-12,1	13,3
Randers Musikskole	11,1	-5,1	6,0
Værket	20,4	-9,6	10,8
Selvejende kulturinstitutioner	19,6	0,0	19,6
Øvrig kultur	7,0	-0,6	6,4

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Museum Østjylland

Museum Østjylland er et kommunalt ejet, statsanerkendt museum, som drives i fællesskab af Randers, Norddjurs og Syddjurs Kommuner med Randers Kommune som driftsansvarlig. Museet modtager statstilskud efter Museumsloven.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget i Randers Kommune fungerer som museets bestyrelse. Der er etableret et præsidium bestående af formænd og næstformænd for kulturudvalgene i de tre kommuner, repræsentanter for museumsforeningerne i de tre kommuner og for museets personale. Præsidiet rådgiver og har indstillingsret over for museets bestyrelse.

Museum Østjylland er, som statsanerkendt museum, overordnet forpligtet til at belyse forandring, variation og kontinuitet i menneskers livsvilkår fra de ældste tider til nu. Museet skal sikre, at der for nuværende og kommende generationer findes en lokal kulturarv i form af genstande og viden knyttet til livet i byen og på egnen gennem tiderne. Det sker gennem museumslovens fem søjler: indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling.

I Randers omfatter Museum Østjylland foruden aktiviteterne i Kulturhuset, også Håndværksmuseet og Stadsarkiv Randers, ligesom Museum Østjylland er hovedindleder i Fællesmagasinet for museer i Midt- og Østjylland.

I budgetaftalen for 2023-26 blev der afsat 700.000 kr. i 2023 og 2024 til, at Randers Stadsarkiv kan opretholde det nuværende driftsniveau. I budgetaftalen for 2024-2027 er der i 2025 reserveret 16,7 mio. kr. til etablering af nyt arkiv/fællesmagasin med øvrige kulturinstitutioner. I 2024 undersøges på baggrund af de givne tilkendegivelser fra andre interesserede parter, om der er grundlag for at etablere et større magasin delvis ved fundraising og evt. andre finansieringsmuligheder, der dækker flere museer og andre interessenter.

Randers Musikskole

Randers Musikskole er en kommunal musikskole for børn og unge, der også tilbyder undervisning til voksne. Musikskolens formål er at udvikle og fremme elevernes evner og kundskaber gennem undervisningstilbud samt i øvrigt at medvirke til fremme af det lokale musikmiljø.

Undervisningen foregår dels på en række folkeskoler og dels i musikskolens lokaler på Værket. Foruden undervisning individuelt eller på hold tilbydes eleverne deltagelse i orkestre og kor.

Udgifterne til aktiviteterne finansieres via deltagerbetaling, statstilskud og kommunale tilskud.

Værket

Musik- og teaterhuset Værket er en kommunal institution, hvor aktiviteterne finansieres dels via det kommunale driftsbudget og dels via indtægter fra salg af billetter, sponsorbidrag og udlejning af lokaler. Aktiviteterne omfatter den løbende drift og vedligeholdelse af Værket, arrangementsvirksomhed samt udlejning af lokaler til faste brugere (Randers Teater, Musikskolen og Randers Kammerorkestre) samt eksterne arrangører. Værket har fremlagt en plan for udvikling af de bygningsmæssige rammer, hvor der skal søges støtte fra fonde, hvilket forudsætter et kommunalt bidrag. Værket har derfor med budgetaftalen 2024-27 fået 4,3 mio. kr. til de mest påtrængende renoveringer.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

I 2016 blev Turbinen ombygget via en stor donation fra Herman Sallings Fond, og samtidig blev Turbinen udnævnt til regionalt spillested fra 1. januar 2017 i en 4 års periode. Turbinens ansøgning om fortsættelse som regionalt spillested fra 2021-24 blev afslået, hvilket betyder, at der ved budgetaftalen for 2021-24 blev afsat 0,5 mio. kr. i de 4 år, der sammen med en omlægning af Værkets budget fra 2021 sikrer, at Turbinen i et vist omfang kan videreføres med henblik på, at der ansøges på ny for den kommende periode 2025-28. Såfremt dette ikke sker, skal der i forbindelse med budgetlægningen 2025-28 fremlægges en plan for, hvorledes aktivitetsniveauet i Turbinen kan videreføres på det nuværende niveau.

Selvejende kulturinstitutioner

Ud over de kommunale kulturinstitutioner gives tilskud til følgende selvejende kulturinstitutioner: Randers Kunstmuseum, Randers Kammerorkester, Randers Teater, Gaia og Randers Regnskov.

Øvrig kultur

Der ydes kommunale tilskud til afvikling af teaterforestillinger i Randers både gennem Randers Teaterforening og gennem tilskud til institutioners køb af teaterforestillinger. Staten yder refusion af sidstnævnte tilskud. Gennem teaterordningen "1-til-alle" er alle børn og unge sikret adgang til mindst én teaterforestilling hvert år. Der ydes endvidere tilskud til en række teatre, orkestre, musikforeninger og til rytmiske musikgruppers udgifter til øvelokaler og spillesteder, og kunstnerkollektivets brug af fælles atelierer.

Ud over tilskud til teater og musik yder Randers Kommune på kulturområdet også tilskud til en række andre kulturelle opgaver, herunder skulpturer, springvand, Nordisk Venskabsbyuge, Malvinas Hus, Asfergladen, musik og teaterforeninger, lokalhistoriske arkiver, børnekulturugen, Levende Sommer mv.

Randers Kommune udgør sammen med Viborg, Silkeborg og Horsens Kommune Kulturregion Østjysk Vækstbånd, der med 50 pct. statsrefusion gennemfører tværgående kulturprojekter i regionen. Det kommunale bidrag er 0,5 mio. kr. årligt.

Der er endvidere afsat midler til imødekommelse af konkrete ansøgninger til kulturprojekter.

Fritidscentret er organisatorisk en del af Biblioteket. Fritidscentret stiller ledige lokaler til rådighed til den frie folkeoplysende virksomhed. Det sker via udlån og udleje af lokaler i henholdsvis Fritidscentret og Helligåndshuset. Endvidere administreres Kulturhuset Langå i samarbejde med en brugerbestyrelse. Både Fritidscentret og Kulturhuset i Langå benyttes også af foreninger uden for folkeoplysningsområdet.

Kulturhuset rummer tre institutioner: Randers Bibliotek, Museum Østjylland og Randers Kunstmuseum. De løbende driftsudgifter til Kulturhuset fordeles forholdsmæssigt mellem de tre institutioner via Kulturhusets budget, der administreres af biblioteket.

1.1.3 Fritid og idræt

Fritid og idrætsrådets budget kan specificeres således:

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Fritid og Idræt (mio. kr.)	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
Fritids- og Idrætsområdet i alt	94,9	-5,3	89,6
Parker og legepladser	5,1	0,0	5,1
Idrætsanlæg	17,1	-3,1	14,0
Kommunale haller	1,9	0,0	1,9
Selvejende haller	23,4	0,0	23,4
Water and Wellness	16,2	-0,3	15,9
Lokaletilskud	12,0	-1,3	10,7
Aktivitetstilskud	4,6	0,0	4,6
Folkeoplysning for voksne	5,3	-0,6	4,7
Tilskudsmidler	0,5	0,0	0,5
Randers Talent og Elite	2,9	0,0	2,9
Breddeidræt og Bevæg dig for Livet	3,3	0,0	3,3
Fritid for alle	0,4	0,0	0,4
Udfordringer på idrætsområdet	2,2	0,0	2,2

Områderne fritid og idræt vedrører dels en række kommunalt bestemte områder og dels folkeoplysningsområdet, der er reguleret af folkeoplysningsloven. Folkeoplysningen i Randers skal sikre børn, unge og voksne alsidige tilbud om deltagelse i voksenundervisning og fritidsaktiviteter baseret på det folkelige og frivillige foreningsarbejde.

Folkeoplysningen støttes gennem tilskud til undervisning og aktiviteter. Kommunale lokaler stilles til rådighed for foreninger og aftenskoler, og der ydes tilskud til foreningers benyttelse af private lokaler. Der opkræves gebyr for fast brug af kommunale lokaler, og provenuet anvendes til tilskud, ud over det lovpligtige, til foreningernes egne lokaler. Der betales et gebyr for kommunale idrætshaller, svømmehaller og kunstgræsbaner, mens øvrige faciliteter stilles gratis til rådighed for foreninger. Der opkræves betaling for udleje til andre formål.

Midlerne til breddeidræt kan anvendes i kommunale, selvejende og foreningsejede faciliteter såvel indendørs som udendørs.

Randers Kommune yder herudover tilskud til driften af selvejende idrætshaller og forestår selv driften af tre idrætshaller og en multifunktionel atletikhal. Det er vedtaget, at de kommunale haller med tiden skal overvejes overgå til at være selvejende.

Pasningen af de udendørs kommunale idrætsanlæg og de historiske byparker udføres af private entreprenører.

Randers er Team Danmark Eliteidrætskommune og udvikler talenter gennem særlige skole- og foreningstilbud.

Endvidere er Randers visionskommune for "Bevæg dig for livet", som er et nationalt samarbejde med et mål: Danmark skal være verdens mest aktive nation. Bevæg dig for livet er et samarbejde med DIF og DGI og på landsplan er projektet støttet af Trygfonden og Nordea-fonden.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Ved budgetaftalen for 2022-25 er der i 2022-24 årligt afsat 500.000 kr. til forøgelse af bevillingerne til breddeidrætten, som Sundheds-, idræts- og kulturudvalget prioriterer anvendelsen af.

Idrætspakken fra budgetaftalen 2024-27 tilføjer midler til videreførelse af Bevæg dig for Livet, Fritid For Alle og Eliteidræt. Der er ligeledes afsat midler til udfordringer på idrætsområdet med budgetaftalen.

2. Budgetforudsætninger

Det samlede budget til bevillingsområdet er dannet på baggrund af sidste års vedtagne budget, tillagt pris- og lønfremskrivinger, givne tillægsbevillinger i løbet af året, ændringer fra lov- og cirkulærepragrammet samt demografireguleringer. Hertil kommer ændringer som følge af budgetaftalen.

2.1 Tildelingsmodel på fritidsområdet

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget beslutter ultimo hvert år efter indstilling fra Folkeoplysningsudvalget Randersordningen for det kommende år. Kriterierne for 2024 vil først blive godkendt efter afslutningen af disse bemærkninger, men forventes besluttet på sundheds-, idræts- og kulturudvalgets møde den 29. november 2023. Den samlede beskrivelse kan findes på kommunens hjemmeside under tilskud til fritidsaktiviteter.

I det følgende beskrives kriterierne for 2023.

2.1.1 Randersordningen 2023

Randersordningen er Randers Kommunes tilskudsordning til frivillige folkeoplysende foreninger under folkeoplysningsloven. Tilskudsordningen omfatter kursustilskud, medlemstilskud, gebyrordning og ekstra kommunalt lokaletilskud, herunder hallejetilskud. For at opnå tilskud efter Randersordningen skal foreningen være hjemmehørende i Randers Kommune. Foreningen skal samtidig være godkendt af folkeoplysningsudvalget som en frivillig folkeoplysende forening i henhold til reglerne i folkeoplysningsloven med tilhørende bekendtgørelse og vejledning, og der skal opkræves deltagerbetaling (kontingent).

Foreningen skal have en almennyttig og kontinuerlig aktivitet. Foreningen skal således have planlagte aktiviteter for børn og unge inden for foreningens formål mindst 20 gange årligt fordelt over mindst 5 måneder. Foreninger - udelukkende for medlemmer med handicaps - kan modtage tilskud, uanset at kravet om aktiviteter for børn og unge ikke aktuelt kan opfyldes.

Midlerne til Randersordningen for det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde fastsættes af byrådet efter forslag fra folkeoplysningsudvalget.

Midlerne opdeles i tre puljer:

1. Ekstra lokaletilskud, herunder hallejetilskud
2. Kursus- og medlemstilskud
3. Udviklingsmidler

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Ekstra lokaletilskud

En kommune kan opkræve gebyrer for benyttelsen af kommunale lokaler, hvis indtægten anvendes til forbedring af det lokaletilskud, som skal ydes efter folkeoplysningsloven. Randers Kommune opkræver gebyrer med henblik på at yde ekstra lokaletilskud.

Udover hallejetilskud ydes tilskud til sportsskoler, udleje til kommunale institutioner og til hvervningsarrangementer. Foreninger, der har udgifter til egne eller lejede lokaler, får efter folkeoplysningsloven 65 pct. tilskud til de tilskudsberettigede lokaleudgifter. I Randers Kommune er tilskudsprocenten på 65 pct. hævet til 72 pct., bortset fra tilskuddet til forbrugsafgifter (el, vand og varme), der er på 65 pct.

25-års-reglen

Hvis en forening har medlemmer over 24 år (ledere, instruktører og bestyrelsesmedlemmer indgår ikke ved opgørelsen), kan der efter folkeoplysningsloven foretages en forholdsmæssig nedsættelse af lokaletilskuddet. I Randers Kommune er denne nedsættelse ophævet pr. 1. januar 2010 for foreninger, der tilrettelægger og gennemfører aktiviteter for børn og unge under 25 år.

Kursustilbud

Der ydes tilskud med 75 pct. af udgifterne til kurser i Danmark for nuværende og kommende ledere. Tilskud ydes til kursus- og opholdsudgifter. Til hver enkelt person kan der på et år højst ydes tilskud med 30.000 kr. Ud fra foregående års erfaringer afsættes der et beløb til kursustilskud af den samlede pulje til kursus- og medlemstilskud, i 2023 900.000 kr. Hvis beløbet ikke anvendes, overføres det til følgende års medlemstilskud. Hvis beløbet ikke er tilstrækkeligt, afholdes merudgifterne af de afsatte midler til medlemstilskud.

Lokal kursusvirksomhed

Der afsættes et beløb svarende til 1/5 af det beløb, der er afsat til kursustilskud, til anvendelse til kurser i "nye foreningsaktiviteter" og "lokal kursusvirksomhed". I 2023 er der afsat 180.000 kr. hertil, og beløbet forsøges fordelt over hele året.

De lokale kurser retter sig særligt mod de foreninger, der ikke via medlemskab af overliggende kreds- eller landsorganisationer har mulighed for at deltage i lederuddannelse og til tværgående kursusvirksomhed, der medvirker til fortsat udvikling af foreningerne. Eventuelle ubrugte midler overføres til efterfølgende års medlemstilskud.

Medlemstilskud

Restbeløbet efter fradrag af beløb til ekstra lokaletilskud, hallejetilskud, kursustilskud og udviklingsmidler anvendes til medlemstilskud. Tilskuddet gives til aktive medlemmer i aldersgruppen 0-24 år, som har været kontingentbetalende medlem af foreningen i mindst tre måneder.

Udviklingsmidler

Der afsættes en udviklingspulje på 0,4 mio. kr., hvoraf 50.000 kr. er målrettet de mindre og nye sportsgrene. Puljen kan med frist 4 gange årligt søges af alle godkendte frivillige folkeoplysende foreninger til initiativer og projekter, der skaber udvikling i foreningernes organisering, aktiviteter, faciliteter mv. Projekter med tværgående indhold og med integration af 'ikke allerede foreningsaktive personer' prioriteres. Fordeling af tilskud foretages af folkeoplysningsudvalget.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Tilskud til selvejende haller

Tilskudsordningen indeholder flere elementer:

1. Tilskud til ydelser på kommunalt godkendte lån anvendt til opførelse af hallen.
2. Fast tilskud, der består af 3 elementer: Et grundtilskud, et arealtilskud og et tilskud til de haller, der er forpligtede til at stille timer til rådighed for lokale skoler og institutioner.
3. Et variabelt tilskud, der afhænger af det antal timer, som udlejes til godkendte folkeoplysende foreninger.

Formålet med tilskudsmodellen er at sikre en generel tilskudsmodel, der er tilpasset de forskellige forhold uden, at der skal laves en lang række særftaler. Modellen tilsigter at opfylde to formål: Budgetmæssig stabilitet gennem et forholdsvis stort fast tilskud, så hallerne forud for budgetåret kender hovedparten af indtægtsgrundlaget (og kommunen hovedparten af udgifterne). Og for hallerne et incitament til at sikre størst mulig udlejning ved at timetilskuddet, tillagt foreningernes egenbetaling, mindst dækker marginalomkostningerne ved at holde åbent.

Det forudsættes i tilskudsmodellen, at der udarbejdes en kontrakt mellem kommunen og den enkelte institution. I kontrakten specificeres foruden tilskudsmodellen en række nærmere betingelser for tilskudsydelsen, herunder f.eks. krav til regnskaber, nedbringelse af energiudgifter og udarbejdelse af vedligeholdelsesplaner.

Tilskudsftale for aftenskolerne i Randers Kommune

Kommunerne er efter folkeoplysningsloven forpligtet til at yde tilskud til aftenskoler, men den enkelte kommune fastlægger selv niveauet.

Der kan efter loven ikke ydes tilskud til undervisning mv., hvis formålet er agitation, behandling, underholdning, forkyndelse eller udbredelse af overtro. Der kan endvidere ikke ydes tilskud til undervisning inden for spil, idræt og sports- og konkurrencepræget virksomhed. Kommunen kan fravige disse begrænsninger og fastlægge nærmere retningslinjer for, hvad der ligger i disse begreber.

Tilskud til den folkeoplysende virksomhed sker på baggrund af tilskudsbrøker. Tilskudsbrøkerne kan efter loven højst være:

1/3 af udgifterne til lærer- og lederløn i den almene undervisning.

8/9 af udgifterne til lærer- og lederløn i handicapundervisningen.

5/7 af udgifterne til lærer- og lederløn i instrumentalundervisning.

Folkeoplysningsudvalget har fastsat en anvendelse af de maksimale tilskudssatser i Randers Kommune, bortset fra tilskud til handicapundervisningen, hvor tilskudsbrøken er fastsat til 7/9.

Hvis ansøgningerne om tilskud overstiger budgettet, nedsættes tilskuddet forholdsmæssigt til alle ansøgere.

3. Ændringer på området

På baggrund af budgetforudsætningerne viser tabellen, hvilke ændringer der er indarbejdet i budgettet siden udgangspunktet fra sidste års vedtagne budget.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Ændringer siden budget 2023 (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Udgangspunkt 2023-budget (2024-priser)	188,3	188,3	188,3	188,3
Budgetaftale 2024-2027				
Driftstilskud til kunstgræsbane i Vorup	0,0	0,1	0,0	0,0
Driftstilskud bæredygtige kunstgræsbaner	0,0	0,0	0,1	0,3
Bevæg dig for livet	0,4	0,5	0,5	0,5
Fritid for alle	0,4	0,4	0,4	0,1
Eliteidræt	0,2	0,2	0,2	0,0
Udfordringer på fritidsområdet, reservation	2,3	0,8	0,8	0,5
Finansiering af idrætspakke	-3,6	-1,9	-1,8	-1,7
Projekt Sangkraft	0,3	0,0	0,0	0,0
Udbyhøj Havn, udviklingsplan	1,0	0,0	0,0	0,0
Ændret finansiering af Dronningborghallen	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5
Demografi og øvrige store ændringer				
Udmøntning af effektiviserings- og besparelseskrav 2024-26	-0,8	-1,6	-2,4	-2,4
Budgetaftaler tidligere år				
Projektmidler til Bevæg dig for livet skulle bortfalde fra og med 2024, nu indarbejdet i budgettet i 2024-2025	0,2	0,3	0,0	0,0
Driftstilskud til nye kunstgræsbaner	0,3	0,2	0,0	0,0
Ekstra bevilling til Randers Stadsarkiv, bortfald af støttede job	0,1	0,2	0,2	0,2
Ydelsestilskud, Ny Dronningborg-hal	1,0	1,0	1,0	1,0
Bevilling til Randers Stadsarkiv	0,0	-0,7	-0,7	-0,7
Særligt tilskud til Kastalia (tilskud på 50.000 kr. skulle ophøre i 2023; nu forlænget til og med 2024)	0,0	-0,1	-0,1	-0,1
Ekstrabevilling til breddeidrætsmidler	0,0	-0,5	-0,5	-0,5
Turbinen, ophør af ekstra tilskud	0,0	-0,5	-0,5	-0,5
Tillægsbevillinger og omplaceringer				
Tillægsbevilling Spentrup Hallen	0,4	0,4	0,4	0,4
PL og øvrige ændringer				
PL og øvrige ændringer	0,1	-0,1	-0,1	-0,1
I alt	189,0	185,4	184,3	183,8

3.1 Budgetaftale 2024-2027

En stor del af de ændringerne i budgetaftalen er indeholdt i idrætspakken, som er fuldt finansieret via ændringer i tilskuddene til de selvejende haller.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Udgifter idrætspakken (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Driftstilskud til kunstgræsbane i Vorup	0,0	0,1	0,0	0,0
Driftstilskud bæredygtige kunstgræsbaner	0,0	0,0	0,1	0,3
Hensættelser til kunstgræsbaner - anlæg	0,0	0,0	0,1	0,3
Bevæg dig for Livet	0,4	0,5	0,5	0,5
Fritid For Alle	0,4	0,4	0,4	0,1
Elitidræt	0,2	0,2	0,2	0,0
Udfordringer på fritidsområdet, reservation	2,3	0,8	0,8	0,5
Udgifter i alt	3,3	2,0	2,1	1,7
Finansiering (mio. kr.)				
Randers Realhal tilskud på 0,9 mio. kr. årligt bortfalder fra 1. august 2023*	-1,3	-0,9	-0,9	-0,9
Fast tilskud til Dronningborg-hallen bortfalder frem til hallen er genopført, forventet pr. 1. juli 2026*	-0,5	-0,3	-0,1	0,0
Restbeløb vedr. driftstilskud til ny Dronningborg-hal som følge af ændret finansiering*	-1,9	-0,8	-0,8	-0,8
Finansiering i alt	-3,6	-1,9	-1,8	-1,7
I alt pr. år	-0,4	0,0	0,3	0,0
Balance akkumuleret	-0,4	-0,3	0,0	0,0

Note: *) Beløbet i 2024 er inkl. forventet overførsel fra 2023

Med idrætspakken er der givet midler til tilskud til drift af 3 nye kunstgræsbaner, heraf er halvdelen af midlerne i 2026 og 2027 afsat som anlæg.

Fritid For Alle er foreløbigt forlænget for en 3-årig periode, for at sikre at alle børn og unge har lige adgang til foreningslivet.

Samarbejdet med DGI og DIF om Bevæg dig for Livet blev sikret videreført, således at aktiviteterne kan fortsætte.

Randers kommune har i indeværende år lavet en 4-årig kontrakt med Team Danmark omkring eliteidræt, som blev påbegyndt i indeværende år. Med budgetaftalen for 2024-26 er arbejdet hermed sikret i kontraktperioden.

Restbeløbet er afsat til at imødegå opståede udfordringer på fritidsområdet.

Idrætspakken finansieres ved at tilskuddet til Randers Realhal er bortfaldet permanent, samt ved at tilskuddet til Dronningborg Hallen er bortfaldet i 2023-2026, hvor der ingen hal er, derudover er der et restbeløb vedr. driftstilskuddet grundet finansieringsformen. Finansieringen i 2024 indeholder forventet overførsel fra 2023.

Herudover blev der afsat midler til opstart af Projekt Sangkraft.

Derudover har Udbyhøj Havn fået midler til at arbejde med en udviklingsplan med henblik på at påbegynde etableringen af konkrete aktiviteter i området og omdannelse af havnearealerne.

Der er med budgetaftalen givet midler til opførsel af en ny Dronningborghal, som sikrer, at der også fremadrettet er en idrætshal i Dronningborg. Opførelsen sker som en driftsfinansieret

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

anlægsinvestering ved en nedskrivning af den tidligere afsatte tilskudspulje til Dronningborg-projektet med 1,5 mio. kr. pr. år i 30 år.

3.2 Demografi og øvrige store ændringer

Der er ingen demografireguleringer på området. Ved budgetvedtagelsen for 2023-2026 blev der indarbejdet effektiviseringsbesparelser på 0,5% pr. år, der blev udmøntet til og med 2026.

3.3 Budgetaftaler tidligere år

I tabellen er vist en række ændringer, hvor tidsbegrænsede bevillinger udløber. Det drejer sig om midler til Bevæg dig for livet, driftstilskud til kunstgræsbaner, ekstra bevilling til Stadsarkivet, ekstratilskud til Kastalia, ekstramidler til breddeidrætsmidlerne samt ekstra tilskud til Turbinen i forbindelse med at stedet ikke blev godkendt til fortsat at være regionalt spillested fra 2021. Bevæg dig for livet og driftstilskuddet til kunstgræsbaner er dog blevet genbevilget ved budgetaftalen for 2024-27.

3.4 Tillægsbevillinger og omplaceringer

I forbindelse med at Spentrup-hallerne overgik fra at være en kommunal hal til at være en selvejende hal, blev der overført midler fra Miljø og Teknik.

3.5 PL og øvrige ændringer

Endelig er der andre mindre ændringer, blandt andet som følge af forskelle i prisfremskrivninger.

4. Yderligere oplysninger

4.1 Aftaleenheder

På kultur- og fritidsområdet er der følgende aftaleenheder, der er omtalt ovenfor: Randers Bibliotek, Museum Østjylland, Værket og Randers Musikskole. Hertil kommer de selvejende institutioner.

4.2 Takster og nøgletal

På kultur- og fritidsområdet findes en række takster for benyttelsen af Værket og Udbyhøj Lystbådehavn.

[Den aktuelle takstoversigt kan tilgås her via randers.dk](#) under Budgetmateriale 2024-27.

I 6-bynøgletalsrapporten kan findes nøgletal om udgifter og aktiviteter på kultur- og fritidsområdet.

[Den seneste 6-bynøgletalsrapport kan tilgås her via randers.dk](#) og afsnittet "Fritid, Kultur og Bibliotek"

5. Anlægsprojekter

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Der er en række anlægsprojekter på kultur- og fritidsområdet; en oversigt findes i del 1 af budgetbemærkningerne og de enkelte projekter fremgår af anlægsskemaer for de enkelte projekter på de følgende sider.

Som en del af budgetvedtagelsen for 2024-2027 blev den 10-årig investeringsplan godkendt. I tabellen ses de år, der ligger uden for budgetperioden.

10-årig investeringsplan (mio. kr.)	2028	2029	2030	2031	2032
Pulje til breddeidræt, idrætsanlæg og kunstgræsbaner	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3
I alt	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3

De enkelte anlægsprojekter med budget i 2024-2027 beskrives særskilt nedenfor.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Dronningborghallen, reservation

Bevillingsprogramnummer: 9242000006

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	792	9.000	20.000	20.000	0	49.792
Indtægter						
I alt	792	9.000	20.000	20.000	0	49.792

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
14.11.2022	902	0	902	
I alt	902	0	902	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Ved budgetaftalerne for hhv. budget 2019-22 og budget 2020-23 blev der afsat midler til etablering af en hal i Dronningborg til erstatning for den nuværende Dronningborghal.

Ved budgetaftalen for budget 2024-27 blev der afsat yderligere 30 mio.kr. til projektet.

Opførelsen af den nye dronningborghal forventes at koste 49 mio. kr. inkl. nedbrydning og bortskaffelse af den eksisterende hal mv. Dette finansieres af allerede afsatte midler til det oprindelige Dronningborgprojekt (19 mio. kr.). De øvrige 30 mio. kr. tilvejebringes som en driftsfinansieret anlægsinvestering ved en nedskrivning af den tidligere afsatte tilskudspulje til ydelsesstøtte til Dronningborg-projektet med 1,5 mio. kr. i 30 år, idet hallen er besluttet opført som en kommunal hal og ikke som en selvejende hal, hvortil der gives ydelsesstøtte til de optagne lån.

På denne måde skaber og finansierer aftalepartierne således grundstrukturen i det kommende idrættskompleks i Dronningborg.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Anlægspulje til idrætsanlæg 2024-27

Bevillingsprogramnummer: 9242000014/28/35/53

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter		809	809	1.239	1.239	4.096
Indtægter						
I alt		809	809	1.239	1.239	4.096

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
12.10.2023	809		809	
I alt				

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Der har siden 2013 været givet en rammebevilling på 1 mio.kr. til idrætsformål, der løbende er prisfremskrevet.

Ved prioriteringen af idrætsmidlerne for 2022-25 er nogle af de afsatte midler prioriteret til de bevilgede projekter, mens resten vil blive fordelt i de følgende år. Derfor er beløbene i 2024 og 2025 lavere end fra 2026.

Anlægsbevilling til rådighedsbeløb i 2024 er givet i forbindelse med budgetvedtagelsen.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Anlægspulje til idrætsanlæg 2024-27

Bevillingsprogramnummer: 9242000019/29/36/54

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter		1.084	1.050	2.723	2.723	7.579
Indtægter						
I alt		1.084	1.050	2.723	2.723	7.579

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
12.10.2023	1.084	0	1.084	
I alt				

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Byrådet har siden 2010 årligt afsat et beløb til forbedring af breddeidrættens faciliteter.

Ved prioriteringen af idrætsmidlerne for 2022-25 er nogle af de afsatte midler prioriteret til de bevilgede projekter, mens resten vil blive fordelt i de følgende år. Derfor er beløbene i 2024 og 2025 lavere end fra 2026.

Anlægsbevilling til rådighedsbeløb i 2024 er givet i forbindelse med budgetvedtagelsen.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Facilitetshus i Fårup Sønderbæk

Bevillingsprogramnummer: 9242000040

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter		2.158				2.158
Indtægter						
I alt		2.158				2.158

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
13.06.2022	2.066		2.066	
12.10.2023	92		92	
I alt	2.158		2.158	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Ved prioriteringen af de afsatte midler til idrætsfaciliteter 2022-25 besluttede Byrådet den 13. juni 2022 at bevillige midler til facilitetshus i Fårup med omklædningsfaciliteter samt et mindre fællesrum og køkken. Beløbet udgør i 2024-priser 2,158 mio.kr.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Hensættelse til kunstgræsbaner fra 2023

Bevillingsprogramnummer: 9242000049

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	1.425	1.322	1.214	1.098	300	5.359
Indtægter						
I alt	1.425	1.322	1.214	1.098	300	5.359

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
26.06.2023	4.200	0	4.200	
12.10.2023	1.159	0	1.159	
I alt	5.359	0	5.359	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

I forbindelse med prioriteringen af idrætsmidler i byrådsperioden 2022-25 godkendte Byrådet på mødet den 13. juni 2022, at der afsættes et årligt beløb. Beløbet opspares løbende, indtil der sker udskiftning af eksisterende kunstgræsbanetæpper.

Der er tidligere truffet beslutning om støtte til etablering af tre nye kunstgræsbaner. I forbindelse med budget 2023-2026 blev der afsat midler til og med 2025, men ikke fundet varig finansiering til afledt drift af banerne.

Ved budgetaftalen 2024-2027 blev der som en del af idrætspakken afsat midler til afledt drift af kunstgræsbanerne. Med en forudsætning om at de tre nye baner først forventes ibrugtaget i 2025, afsættes der yderligere 200.000 kr. i 2026 og 600.000 kr. i 2027 og frem, hvoraf halvdelen vedr. hensættelser under anlæg.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Kunstgræsbaner i Langå

Bevillingsprogramnummer: 9242000050

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter		1.367				1.367
Indtægter						
I alt		1.367				1.367

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
13.10.2022	1.308	0	1.308	
12.10.2023	59	0	59	
I alt	1.367	0	1.367	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Ved prioriteringen af de afsatte midler til idrætsfaciliteter 2022-25 blev der givet midler til anlæggelse af kunstgræsbaner i Langå.

Beløbet udgør i 2024-priser 1,367 mio.kr.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Kunstgræsbaner i Nord

Bevillingsprogramnummer: 9242000051

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter		1.367				1.367
Indtægter						
I alt		1.367				1.367

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
13.10.2022	1.308	0	1.308	
12.10.2023	59	0	59	
I alt	1.367	0	1.367	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Ved prioriteringen af de afsatte midler til idrætsfaciliteter 2022-25 blev der givet midler til anlæggelse af kunstgræsbaner i Nord.

Beløbet udgør i 2024-priser 1,367 mio.kr.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Kunstgræsbane ved SIF Assentoft

Bevillingsprogramnummer: 9242000052

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter		1.367				1.367
Indtægter						
I alt		1.367				1.367

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
13.10.2022	1.389	0	1.308	
12.10.2023	59	0	59	
I alt	1.367	0	1.367	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Ved prioriteringen af de afsatte midler til idrætsfaciliteter 2022-25 blev der givet midler til anlæggelse af kunstgræsbaner ved SIF Assentoft.

Beløbet udgør i 2024-priser 1,367 mio.kr.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Assentoft, Hornbæk og Helsted projekter

Bevillingsprogramnummer: 9242000056

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter		0	1.800	1.200	0	3.000
Indtægter		0	0	0	0	0
I alt		0	1.800	1.200	0	3.000

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Med budgetaftalen for 2024-27 noterede aftalepartierne sig det store lokale engagement, der er i forhold til projekter på idrætsområdet i både Hornbæk, Assentoft og Helsted.

Der er derfor i budgettet for 2024-27 afsat i alt 3 mio. kr. i 2025 og 2026 til at understøtte de gode lokale initiativer med opstartskapital:

- 0,6 mio. kr. i 2025 til projektet i Helsted.
- I alt 1,2 mio. kr. til projektet i Assentoft (0,6 mio. kr. årligt i 2025-2026).
- I alt 1,2 mio. kr. til projektet i Hornbæk (0,6 mio. kr. årligt i 2025-2026)

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Tilskud til Værkets udviklingsplan for bygningskomplekset

Bevillingsprogramnummer: 9242000057

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter		4.300	0	0	0	4.300
Indtægter						
I alt		4.300	0	0	0	4.300

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Værket har fremlagt en plan for udviklingen af de bygningsmæssige rammer. Forudsætningen for, at der kan indhentes mulig støtte fra fonde til gennemførelse af planen, er, at kommunen bidrager til finansieringen heraf.

På den baggrund blev der i budget 2024 afsat 4,3 mio. kr. til de mest påtrængende reoveringer på Værket.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Nyt magasin Stadsarkivet

Bevillingsprogramnummer: 9242000058

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter		0	16.700	0	0	16.700
Indtægter						
I alt		0	16.700	0	0	16.700

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Ved budgetaftalen for 2023-26 blev det aftalt, at der ved budgetlægningen for 2024-27 skulle tages stilling til den fremtidige magasinstruktur for Randers Stadsarkiv.

Der er udarbejdet et grundlag, der beskriver to løsninger herfor - dels opførelse af et magasin alene for Randers Stadsarkiv og dels et større magasin, der udover stadsarkivet kan rumme arkivalier fra flere andre museer.

På den baggrund er der i budget 2024-27 reserveret i alt 16,7 mio. kr. i 2025 til etablering af et nyt arkiv/fællesmagasin. I 2024 undersøges på baggrund af de givne tilkendegivelser fra andre interesserede parter, om der er grundlag for at etablere det større magasin delvis ved fundraising og evt. andre finansieringsmuligheder.

Såfremt dette er muligt, ønsker aftalepartierne at prioritere, at der etableres et fællesmagasin med stort volumen, der kan give stordriftsfordele for alle involverede parter. Det forventes, at der til drøftelserne om budget 2025-2028 kan foreligge et endelig beslutningsgrundlag herom.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Sundhed

Del 1

1. Beskrivelse af området

Sundhedsområdet omfatter kommunens tilbud på sundhedsområdet, herunder sundhedsfremme og forebyggelse, sundhedspleje for spæd- og skolebørn, tandpleje før børn og unge, visse handicappede og ældre samt rehabilitering i form af genoptræning og diverse forløbsprogrammer.

Herudover har kommunen store udgifter til vederlagsfri fysioterapi og den aktivitetsbestemte medfinansiering af sundhedsvæsenet. På disse poster har kommunen meget lidt indflydelse på udgifterne.

De fleste aktiviteter har sit udgangspunkt i Sundhedscentret, der ligger på Thors Bakke i Randers, men der er også aktiviteter i det i 2022 nyetablerede Havndal Sundhedscenter.

Tandplejen og sundhedsplejen har mødesteder og klinikker på flere skoler ligesom sundhedsplejen besøger borgerne i eget hjem.

Fra 1. juli 2022 tilbydes nu vederlagsfri tandpleje for unge mellem 18 og 21 år. Ordningen implementeres løbende således at alle, når de fylder 18 år bliver omfattet; derfor er ordningen først fuldt implementeret med udgangen af 2025.

Udover at genoptræning efter sundhedsloven tilbydes på sundhedscentret varetager omsorgsområdet også en del af denne genoptræning, primært i Nellesmann-bygningen, men også på enkelte andre lokaliteter.

Randers Sundhedscenter danner således rammen for rigtig mange aktiviteter på det kommunale sundhedsområde nævnt herover, og ud over de kommunale tilbud er der også i centret regionale og private sundhedsaktører. Det er f.eks. jordemodercenter, donortapning, mammografi, praktiserende læger/speciallæger, psykologer, apotek mv.

Høre- og synssamarbejdet mellem Randers, Favrskov, Norddjurs og Syddjurs kommuner har også til huse på Randers Sundhedscenter. Organisatorisk hører samarbejdet under sundhedsområdet, men økonomisk hører det under omsorgsområdet.

Fakta

Antal børn og unge i børne- og ungetandplejen:	Ca. 21.000
Antal voksne i tandplejen	Ca. 900
Antal kontakter/besøg, sundhedsplejen:	Ca. 36.000
Antal genoptræningsplaner:	Ca. 3.600
Antal deltagere i forløbsprogrammer:	Ca. 750

Politikker

Sundhedspolitik

Se Randers Kommunes politikker på randers.dk/politikker

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Sundhed

Del 1

2. Hovedtal

2.1 Drift

Tabellen viser budgettet på drift fra 2024-2027 på bevillingsområdet opdelt på servicerammen og uden for servicerammen.

Sundhed (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Servicerammen	137,1	137,6	133,9	133,9
Vederlagsfri fysioterapi	28,4	28,4	28,4	28,4
Rehabilitering	25,2	25,1	25,0	25,0
Sundhedsfremme og forebyggelse	13,9	13,8	12,1	12,1
Andre sundhedsudgifter	9,6	9,6	9,6	9,6
Sundhedspleje	18,5	17,2	15,6	15,6
Tandpleje	41,5	43,6	43,3	43,3
Uden for servicerammen	407,0	407,0	407,0	407,0
Medfinansiering på sundhedsområdet	407,0	407,0	407,0	407,0
I alt	544,0	544,6	540,9	540,9

2.1.1 Servicerammen

Tabellen viser budgettet fra 2024 til 2027. Tabellen viser, at bevillingerne er nogenlunde konstante set over de 4 år, med kun få ændringer over årene. Ændringerne kan ses på sundhedsplejens område samt udgifterne vedr. implementeringen af ungetandplejen. Derudover bortfalder puljemidlerne til sundhedsfremme og forebyggelse med udgangen af 2025. Bevillingen udgør 1,6 mio. kr. Overordnet er der indarbejdet den besluttede "generelle" effektiviseringsbesparelse på 0,5% årligt, der frem til 2026 blev udmøntet med budgetvedtagelsen for 2023. Besparelsen for 2027 udmøntes først senere, hvorfor den er budgetteret under økonomiudvalget.

Ændringerne på sundhedsplejens område er, at bevillingen vedr. Familieiværksættere (for nye forældre) og PREP (samlivskurser) og puljemidler afsat til sundhedsfremme og forebyggelse bortfalder fra 2026. Begge bevillinger udgør ca. 1,5 mio. kr. Derudover er der med budgetaftalen 2024-27 givet 1 mio. kr. til styrket indsats i sundhedsplejen i 2024.

2.1.2 Uden for servicerammen

Uden for servicerammen er udgifterne til den aktivitetsbestemte medfinansiering, hvor kommunerne bidrager til sundhedsudgifterne i forbindelse med hospitaler, lægeydelser mv., og som opkræves af regionen.

Ideen med den aktivitetsbestemte medfinansiering er at kommunernes indsats på sundhedsområdet kan være med til at påvirke befolkningens forbrug af sundhedsydelser, og der derfor skulle være et

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Sundhed

Del 1

Økonomisk incitament til at tilbyde sundhedsfremmende indsatser og undgå indlæggelser, men efter en regional omlægning af de administrative systemer, har udgiften været fastfrosset og kommunernes betalinger fastlægges årligt som tillæg til aftalen mellem regeringen og KL.

2.2. Anlæg

Tabellen viser budgettet på anlæg fra 2024-2027 opdelt på anlægsprojekter.

Anlægsprojekter (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Tandklinik kapacitetsudvidelser - udgifter	6,25	0,0	0,0	0,0
Tandklinik kapacitetsudvidelser - tilskud	-6,4	0,0	0,0	0,0
I alt	-0,2	0,0	0,0	0,0

Note: Tabellen indeholder kun de anlægsprojekter, som har budget i 2024-2027. Der kan således være igangværende anlægsprojekter, som ikke er nævnt her.

På sundhedsområdet er der i 2023 og 2024 afsat midler til etablering af en ny tandklinik med henblik på at den samlede kapacitet af klinikker kan klare den tilvækst, der kommer i de kommende år som følge af indførelsen af den vederlagsfri tandpleje for de 18-21-årige.

Til anlægsudgifterne er bevilget et større tilskud fra staten, og da tabellen herunder alene viser anlæg i budgetårene 2024-27 ser det ud til at tilskuddet er større end anlægsudgiften, men med bevillingen i 2023 er der en samlet nettoudgift på 1,6 mio. kr. af det samlede projekt til 8 mio. kr.

3. Aktuel økonomisk situation på drift og anlæg

3.1 Aktuel status

Som ovenfor nævnt implementeres nu den vederlagsfri tandpleje for de 18-21-årige.

I Rehabiliteringen er der et løbende pres i forhold til modtagne genoptræningsplaner. Endvidere er det på landsplan besluttet, at der skal skabes en mere ensartet kvalitet af de nære sundhedstilbud, som skal bidrage til at nytænke tilbud borgerne. Dette vil ske løbende, og i 2023 og frem forventes der udviklet kvalitetspakker for den patientrettede forebyggelse for borgere med kroniske sygdomme.

Det stigende antal genoptræningsplaner og de nye kvalitetspakker gør, at de nuværende lokaliteter ikke kan rumme alle tilbuddene. Det blev ved budgetaftalen derfor besluttet, at forvaltningen skal finde nye lokalefaciliteter, som skal finansieres indenfor sundhedsområdet.

I forhold til den vederlagsfri fysioterapi, som kommunen stort set ikke har indflydelse på i forhold til visitering af borgere, som sker fra de praktiserende læger, er der løbende et stort pres på udgifterne.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Sundhed

Del 1

3.2 Budgetaftalen

Budgetaftalen indeholder nedenstående nye tiltag og reduktioner for kultur- og fritidsområdet:

Ændringer fra budgetaftalen - drift (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Familieiværksættere/PREP forlænges til og med 2025	0,0	1,5	0,0	0,0
Sundhedsplejen - styrket indsats	1,0	0,0	0,0	0,0
Nedbringelse af ventelister, overvægtige børn	0,0	0,2	0,2	0,2
I alt	1,0	1,7	0,2	0,2

Ved budgetaftalen 2024-27 blev familieiværksættere/PREP forlænget til og med 2025, derudover blev der givet 1 mio. kr. i 2025 til at styrke indsatsen i sundhedsplejen. Samtidig blev den tidligere tidsbegrænsede bevilling til nedbringelse af ventelisten til tilbuddet til overvægtige børn permanentgjort.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Sundhed Del 2

1. Supplerende beskrivelse af området

Tabellen viser bevillingsområdets budget på drift for 2024 fordelt på udgifter og indtægter.

Sundhed (mio. kr.)	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
Serviceammen	141,2	-4,1	137,1
Vederlagsfri fysioterapi	28,4	0,0	28,4
Rehabilitering (genoptræning)	25,2	0,0	25,2
Sundhedsfremme og forebyggelse	17,7	-3,8	13,9
Andre sundhedsudgifter	9,6	0,0	9,6
Sundhedspleje	18,5	0,0	18,5
Tandpleje	41,8	-0,3	41,5
Uden for serviceammen	407,0	0,0	407,0
Medfinansiering på sundhedsområdet	407,0	0,0	407,0
I alt	548,2	-4,1	544,0

I de efterfølgende afsnit er områderne beskrevet enkeltvist. Områderne kan både indeholde udgifter indenfor og udenfor aftaleenheder jf. Randersmodellen.

1.1 Serviceammen

Tabellen viser, at der inden for serviceammen samlet set er budgetteret med nettoudgifter for 137,1 mio. kr. netto.

1.1.1 Vederlagsfri fysioterapi

Kommunerne betaler udgifterne til den vederlagsfri fysioterapi, som er tilbud til handicappede. Tilbuddet ordineres af de praktiserende læger, hvorfor kommunen ikke har væsentlig indflydelse på udgiftsniveauet.

1.1.2 Rehabilitering og genoptræning

Kommunerne har hovedansvaret for det meste af genoptræningen efter hospitalsbehandling, hvor hospitalerne sender genoptræningsplanerne til kommunen.

Genoptræningen foregår primært ved Rehabiliteringsenheden i Randers Sundhedscenter og i Nellemann-huset. Nellemann-huset er organiseret under omsorgsområdet. Fra 1. juli 2018 har borgeren kunnet vælge en godkendt privat leverandør, hvis ikke genoptræningsplanen har kunnet igangsættes inden for syv kalenderdage.

Der er samtidig også iværksat en række rehabiliteringsprogrammer i forhold til personer med KOL, kræft, senhjerneskade, hjerteproblemer, diabetes og lænderyg.

Antallet af borgere, der skal have en optræningsplan eller et kronikerforløb er steget kraftigt siden kommunesammenlægningen. Dette betyder, at Sundhedscenterets faciliteter ikke kan rumme de

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Sundhed

Del 2

mange borgere, og der derfor er behov for yderligere lokalefaciliteter. Forvaltningen er derfor gået i gang med at finde nye lokaler, hvilket der i budgetaftalen for 2024-27 er besluttet kan ske inden for det givne budget på sundhedsområdet, blandt andet med en forventet besparelse på høreområdet.

1.1.3 Sundhedsfremme og forebyggelse

Bevillingen dækker en række forebyggende tiltag med henblik på at højne den generelle sundhedstilstand i Randers Kommune. Mange aktiviteter foregår i Randers Sundhedscenter og Havndal Sundhedshus. Randers Sundhedshøjskole er også en del af tilbuddene og er et samarbejde med lokale aktører og foreninger. Sundhedshøjskolen har lokale aktiviteter 6 steder i kommunen, i Asferg, Assentoft, Harridslev, Havndal, Stevnstrup og Øster Tørslev. Der kan være perioder, hvor der ikke er aktiviteter de enkelte steder.

Ved budgetaftalen for budget 2021-24 blev der i årene 2021 og 2022 årligt afsat 1,5 mio. kr. til pulje til sundhedsfremme, der udmøntes af Sundheds-, idræts- og kulturudvalget og bevillingen er efterfølgende forlænget foreløbig til og med 2025.

1.1.4 Andre sundhedsudgifter

Ved tidligere kommuneaftaler mellem Regeringen og KL er der tilført kommunerne varige midler med henblik på styrkelse af det nære sundhedsvæsen og sikre bedre sammenhæng for patienter med behandlingsforløb på tværs af sektorerne. Beløbet anvendes blandt andet til at reducere antallet af uhensigtsmæssige genindlæggelser, forebyggelige indlæggelser, uhensigtsmæssige akutte korttidsindlæggelser og færdigbehandlede patienter, der optager en seng på sygehusene. Midlerne går også til delvis dækning af den opgaveglidning, der til stadighed foregår mellem sygehusvæsenet og kommunerne. En del af midlerne overføres årligt til omsorgsområdet.

1.1.5 Sundhedsplejen

Alle børnefamilier i Randers Kommune kan hente råd og vejledning hos sundhedsplejen. Sundhedsplejerskerne er særligt uddannede til at arbejde med sundhed hos familier med børn, såvel spædbørn som småbørn og skolebørn.

I forbindelse med fødsler omfatter sundhedsplejens tilbud et besøg i hjemmet under graviditeten samt et antal besøg efter fødslen. Sundhedsplejerskerne fungerer også som konsulenter for daginstitutionerne og tilbyder en række undersøgelser i forbindelse med skolegangen.

Som en del af budgetaftalen 2024-27 har sundhedsplejen fået tilført 1 mio. kr. i 2024 til flere sundhedsplejebesøg, med fokus på forebyggelse, motorik og ernæring hos vuggestue- og børnehalebørn.

Ved budgetlægningen for 2014 blev projekt "Familieiværksættere" iværksat. Det er et undervisningstilbud med fødsels- og forældrekursus til førstegangsførelse. Sundhedsplejen har desuden givet tilbud om parterapi med henblik på at øge trivslen i familierne og reducere antallet af skilsmisser (PREP). Projekterne er løbende forlænget ved senere budgetlægninger, senest ved budgetaftalen for 2024-27, hvor bevillingen er forlænget, således at der nu er afsat midler til og med 2025.

Sundhedsplejen har siden 2014 været en del af et projekt for moderat og svært overvægtige børn. Tilbuddet har vist særdeles gode resultater og har på grund af den store efterspørgsel haft længere

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Sundhed

Del 2

ventelister. Derfor har der siden 2020 været afsat yderligere midler til nedbringelse af ventelisten, og denne ekstra bevilling blev ved budgetaftalen for 2024-27 gjort permanent.

1.1.6 Tandplejen

Den kommunale tandpleje er en kombineret skoletandpleje og småbørnstandpleje, der sikrer at alle børn og unge fra 3-års alderen til og med det 17. år tilbydes tandpleje og tandregulering efter behov. Herudover tager tandplejen sig af omsorgs- og specialtandpleje for ældre og handicappede, der ikke kan benytte de almindelige tandplejetilbud.

På byrådsmødet den 17. juni 2019 blev der vedtaget en ny struktur på tandplejens område ([se beskrivelser af den nye struktur her](#) eller se [byrådsdagsorden](#)).

Med den nye struktur blev de hidtidige 10 tandklinikker samlet til 5 i perioden 2020-23. De 5 tandklinikker vil have til huse på hhv. Thors Bakke, Korshøjskolen, Øster Bjerregrav Skole, Nørrevangsskolen samt Tirsdalens Skole og etableringen af den nye struktur færdiggøres i 2024, hvor ombygningen af klinikken i Øster Bjerregrav vil være tilendebragt.

Fra 1. oktober 2020 blev det ved lov besluttet, at der indføres vederlagsfri socialtandpleje for udsatte borgere. Dette tilbud gives foreløbig på Østervangsskolen, men vil i løbet af 2024 blive flyttet til den voksentandklinik, der åbnes på Viborgvej. Herefter vil klinikken på Østervangsskolen blive lukket.

Endelig implementeres i årene 2022-25 den nye unge-tandpleje, der sikrer vederlagsfri tandpleje for de 18-21-årige. Det sker ved, at alle 18-årige fra 1. juli 2022 tilknyttes tandplejen (der er frit valg mellem kommunal og privat praksis). Herefter vil alle, der fylder 18 år blive tilknyttet til og med de fylder 21 år, hvilket betyder, at alle unge mellem 18 og 21 år ved udgangen af 2025 vil blive tilbudt gratis tandpleje frem til de fylder 22 år.

Det vurderes, at den nye målgruppe af 18-21-årige bedre vil kunne fastholdes i den kommunale tandpleje, hvis de får mulighed for at fortsætte deres tandpleje i en af de fem moderniserede klinikker de i forvejen er vant til at komme i.

For at skabe plads til dette laves en ny klinik i 2024 på Viborgvej målrettet Voksentandplejen, da denne målgruppe i dag er fordelt på flere lokationer. Det sker ved leje af eksisterende lokaler, der ombygges og indrettes til formålet. Ombygningen samt installationer og nyt inventar finansieres via tilsagn på 6,4 mio. fra sundhedsstyrelsens anlægspulje, samt 1,6 mio. kr. fra tandplejen ved udvidelse af deres afdragsordning, der har udgjort finansieringen af strukturændringen nævnt ovenfor.

1.1.7 Uden for servicerammen

Tabellen viser, at der uden for servicerammen budgetteres med i alt 407 mio. kr. som er udgifter til den aktivitetsbestemte medfinansiering.

1.2 Uden for servicerammen

1.2.1 Aktivitetsbestemt medfinansiering

Ved kommunalreformen blev det besluttet at kommunerne skulle medfinansiere en del af sundhedsudgifterne, som amterne hidtil havde afholdt. Formålet hermed var at kommunerne skulle

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Sundhed

Del 2

have et fokus på at forebygge indlæggelser og behandlinger og fx hurtig at kunne hjemtage indlagte borgere, når disse er færdigbehandlede.

Som følge af omlægningen af den måde, aktiviteten på hospitalerne opgøres på, har medfinansieringen dog været holdt konstant med undtagelse af prisfremskrivninger de seneste år.

2. Budgetforudsætninger

Det samlede budget til bevillingsområdet er dannet på baggrund af sidste års vedtagne budget, tillagt pris- og lønfremskrivninger, givne tillægsbevillinger i løbet af året, ændringer fra lov- og cirkulæreprogrammet samt demografireguleringer. Hertil kommer ændringer som følge af budgetaftalen.

Lovgrundlag på sundhedsområdet er reguleret via Sundhedsloven:

- Aktivitetsbestemt medfinansiering: Særligt §§ 13 og 14 omkring finansiering
- Forebyggelse og sundhedsfremme: Kapitel 35, §119
- Sundhedspleje: Kapitel 36, §§ 120-126
- Tandpleje: kapitel 37, §§ 127-137.
- Genoptræning og Vederlagsfri fysioterapi: Kapitel 39, §140 og kap. 39a, §140a-b
- Finansiering af sundhedsydelse: Kapitel 77, §§247-251a

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Sundhed

Del 2

3. Ændringer på området

På baggrund af budgetforudsætningerne viser tabellen, hvilke ændringer der er indarbejdet i budgettet i forhold til det vedtagne budget for 2023-26.

Ændringer siden budget 2023 (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Udgangspunkt 2023-budget (2024-priser)	134,5	134,5	134,5	134,5
Budgetaftale 2024-2027				
Familieiværksættere/PREP forlænges til og med 2025	0,0	1,5	0,0	0,0
Sundhedsplejen - styrket indsats	1,0	0,0	0,0	0,0
Nedbringelse af ventelister, overvægtige børn	0,0	0,2	0,2	0,2
Demografi og øvrige store ændringer				
Udmøntning af effektiviserings- og besparelseskra 2024-26	-0,6	-1,0	-1,5	-1,5
Budgetaftaler tidligere år				
Familieiværksætterne/PREP, fortsættelse i 2024	0,0	-1,5	-1,5	-1,5
Nedbringelse af ventelister, overvægtige børn, forlænget til og med 2024	0,0	-0,2	-0,2	-0,2
Pulje til sundhedsfremme, fortsættelse i 2024 og 2025	0,0	0,0	-1,5	-1,5
Vederlagsfri tandpleje for de 18-21 årige	2,1	4,1	4,1	4,1
PL og øvrige ændringer				
PL og øvrige ændringer	0,1	0,0	-0,2	-0,2
I alt	137,1	137,6	133,9	133,9

3.1 Budgetaftale 2024-2027

Ved budgetaftalen 2024-27 blev familieiværksættere/PREP forlænget til og med 2025, derudover blev der givet 1 mio. kr. i 2025 til at styrke indsatsen i sundhedsplejen. Samtidig blev bevillingen til nedbringelse af ventelisten til tilbuddet til overvægtige børn permanentgjort fra 2025.

3.2 Demografi

Der er ingen demografireguleringer på området.

3.3 Budgetaftaler tidligere år

Der er som følge af den nye lov om vederlagsfri tandpleje til de 18-21-årige tilført midler til området, ordningen er først fuldt indfaset i 2025, hvorfor beløbet stiger fra 2024 til 2025. Med bevilling til sundhedsfremmepuljen ved budgetaftalen for 2023-26 kan puljen fortsættes til og med 2025.

3.4 PL og øvrige ændringer

Endelig er der andre mindre ændringer, blandt andet som følge af forskelle i prisen for skrivepapir.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Sundhed

Del 2

4. Yderligere oplysninger

4.1 Aftaleenheder

På sundhedsområdet findes 4 aftaleenheder: Sundhedspleje, Tandpleje, Sundhedsfremme og forebyggelse samt Rehabiliteringsenheden. Se enhedernes budgetter i tabellen på den første side.

4.2 Takster og nøgletal

På sundhedsområdet er der relativt få takster, idet der "kun" er egenbetaling af kommunale leverede ydelser vedr. special- og omsorgstandplejen.

[Den aktuelle takstoversigt kan tilgås her via randers.dk](#)

I 6-bynøgletalsrapporten kan findes en række nøgletal om udgifter og aktiviteter inden for sundhedsområdet. Disse nøgletal findes i afsnittet Sundhed og Tandpleje.

[Den seneste 6-bynøgletalsrapport kan tilgås her via randers.dk](#)

5. Anlægsprojekter

På sundhedsområdet er der i budget 2024-27 afsat midler til etablering af ny tandklinik på Viborgvej, der skal indeholde voksentandplejen, der flyttes fra de eksisterende lokaliteter med henblik på at give plads til den nye målgruppe af unge mellem 18 og 21 år, der kommer som følge af beslutningen herom.

Via tidligere afsatte midler mv., vil der på tandplejens område i 2023/2024 ske ombygning af tandklinikken i Øster Bjerregrav.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Sundhed

Del 2

Anlægsprojekt: Tandklinik kapacitetsudvidelser

Bevillingsprogramnummer: 9244000003

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	1.750	6.265	0	0	0	8.015
Indtægter	0	-6.415	0	0	0	-6.415
I alt	1.750	-150	0	0	0	1.600

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Der er i 2023 og 2024 afsat midler til etablering af en ny tandklinik med henblik på at den samlede kapacitet af klinikker kan klare den tilvækst, der kommer i de kommende år som følge af indførelsen af den vederlagsfri tandpleje for de 18-21-årige.

Dette sker ved, at der etableres en ny tandklinik på Viborgvej, der kan huse voksentandplejen (specialtandpleje for handicappede), social tandpleje (for udsatte borgere) og omsorgstandpleje (for ældre borgere).

Dette vil skabe plads på de eksisterende klinikker til den nye målgruppe af 18-21-årige.

Den samlede udgift ved projektet er på ca. 8 mio. kr., hvoraf 6,4 mio. finansieres med statstilskud og ca. 1,6 mio. kr. finansieres ved at forlænge den afdragsordning, tandplejen har i forhold til strukturændringerne i tandplejen, der gennemføres i perioden 2019-2024.

Omsorgsudvalget

Del 1

Del 2

Bevillingsområder:

Tilbud til ældre

Omsorgsudvalget - Tilbud til ældre

Del 1

1. Beskrivelse af området

Omsorgsområdets budget er i budgettet opdelt på praktisk hjælp, pleje og træning, hjælpemiddelområdet samt administrationen af de kommunale ældreboliger.

Praktisk hjælp, pleje og træning er det største udgiftsområde og omfatter de fleste servicetilbud, der gives på omsorgsområdet, f.eks. praktisk/personlig hjælp og sygepleje til borgere i eget hjem og tilbud på plejecentrene. Tilbuddene omfatter alt fra pleje til caféer og mad fra Madservice Kronjylland samt plejevederlag. Hertil kommer to selvejende ældrecentre (Randers Kloster og Solbakken), som drives efter overenskomst med kommunen samt Randers Fripleshjem.

Hertil kommer genoptræning og vedligeholdelsestræning, der omfatter træningsaktiviteterne i Nellemann-huset samt den træning og aktivitet, der sker rundt på de enkelte centre samt på Træningshøjskolen på Åbakken og Døgngenoptræningen på Svaleparken. På genoptrænings- og aktivitetsområdet er der et særligt fokus på at give ensartede tilbud i hele kommunen og at give tilbud til de mest udsatte og sårbare borgere.

På omsorgsområdet er der de seneste mange år sket en opgaveglidning og –flytning fra regionen (sygehusvæsenet) til de kommunale tilbud, blandt andet i forbindelse med lukning af senge på sygehusafdelinger og hurtigere udskrivning af patienter.

Hjælpemiddelhuset Kronjylland har kontakt med mere end 10.500 af kommunens borgere. De direkte udgifter til hjælpemidler konteres under denne udgiftspost, ligesom udgifter til kommunikation (syns, tale- og høreområdet) og udgifter vedr. bevilling af handicapbiler.

Randers Kommune har løbende hjemtaget opgaver på høre- og synsområdet, hvilket sker i samarbejde med Norddjurs, Syddjurs og Favrskov kommuner via Kommunikations samarbejdet Midt

Fakta

Antal borgere, der får hjemmehjælp:	2.052
Antal borgere, der får sygepleje:	2.238
Antal permanente boliger:	1.185
Antal midlertidige boliger:	77
Antal med hjælpemidler	Ca. 10.500
Antal hjemmeboende, Madservice	Ca. 975

Politikker

Omsorgs- og værdighedspolitik

Se Randers Kommunes politikker på randers.dk/politikker

2. Hovedtal

2.1 Drift

Tabellen viser budgettet på drift fra 2024-2027 på bevillingsområdet opdelt på servicerammen og uden for servicerammen.

Omsorgsudvalget - Tilbud til ældre

Del 1

Tilbud til ældre (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Serviceammen	1.150,3	1.141,8	1.138,8	1.138,8
Praktisk hjælp, pleje og træning	1.081,4	1.072,9	1.069,9	1.069,9
Hjælpebidler	68,9	68,9	68,9	68,9
Uden for serviceammen	-31,4	-31,4	-31,4	-31,4
Ældreboliger	-31,4	-31,4	-31,4	-31,4
I alt	1.118,9	1.110,4	1.107,4	1.107,4

2.1.1 Serviceammen

Udgifter og indtægter under serviceammen omfatter som oven for nævnt al drift på omsorgsområdet med undtagelse af kommunens administration af almene ældreboliger.

I forhold til 2024-budgettet er det besluttet at bevillingen til klippekort fastholdes i en tilpasset form i 2024, men vil bortfalde fra 2025 medmindre der vedtages andet ved budgetlægningen for 2025-28. Fra 2025 til 2026 skyldes faldet i udgifterne primært at hjælp til rengøring til de borgere, der ikke har bevilget andre ydelser på omsorgsområdet, som udgangspunkt overgår til at blive ydet hver 3. uge i stedet for som nu hver 2. uge.

Endvidere er der i budgetterne indarbejdet de vedtagne effektiviseringsbesparelser frem til 2026, mens udmøntningen af 2027-besparelsen først vil ske på et senere tidspunkt og derfor budgetteret under økonomiudvalget.

Det skal bemærkes at der i tallene kun er indarbejdet demografiregulering for 2024, idet demografireguleringerne for det enkelte budgetår først udløses i forbindelse med budgettets vedtagelse. Men som følge af den stigende ældrebefolkning forventes det, at budgetterne reguleres med 20-23 mio. kr. årligt i de kommende år, og disse beløb er indtil budgettets vedtagelse indarbejdet under økonomiudvalget.

2.1.2 Uden for serviceammen

Udgifter og indtægter under dette punkt vedrører driften af de kommunale ældreboliger, hvor administrationen af de enkelte lejemål efter udbud varetages af Lejerbo. Regnskaberne indgår som en del af kommunens regnskab.

Det er dog kun huslejeindtægter og drift, der budgetteres under omsorgsområdet, mens udgifterne til låneydelser sker under økonomiudvalget, hvorfor der på omsorgsområdet er en større indtægt.

2.2. Anlæg

Tabellen viser budgettet på anlæg fra 2024-2027 opdelt på anlægsprojekter.

Omsorgsudvalget - Tilbud til ældre

Del 1

Anlægsprojekter (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Plejhjem i Dronningborg, servicearealer	0,0	13,1	13,1	0,0
Omdannelse af ældreboliger med kald	2,6	7,6	10,2	5,7
I alt	2,6	20,7	23,3	5,7

Note: Tabellen indeholder kun de anlægsprojekter, som har budget i 2024-2027. Der kan således være igangværende anlægsprojekter, som ikke er nævnt her.

På omsorgsområdet er der i den kommende budgetperiode afsat midler til omdannelse af ældreboliger med kald til plejeboliger samt etablering af et nyt plejecenter i Dronningborg. Begge projekter har endvidere bevillinger fra tidligere, der dog ikke ses her.

3. Aktuel økonomisk situation på drift og anlæg

3.1 Aktuel status

På omsorgsområdet sker der i de kommende år en kraftig stigning i antallet af ældre, og dermed også borgere, som er i målgruppen for at blive visiteret hjælp. Det vil kræve en relativ stor stigning i antallet af medarbejdere, samtidig med at der i disse år opleves rekrutteringsudfordringer, både af udlært fagpersonale, men også ved rekrutteringen af elever på området.

Omsorgsudvalget og forvaltningen har stort fokus på udfordringen med at rekruttere, og der arbejdes med en række initiativer, som forhåbentligt kan være med til at sikre det nødvendige personale. I planlægningen af initiativer undersøges også om velfærdsteknologiske løsninger kan være med til at løse nogle af udfordringerne.

I løbet af det enkelte år sker der store ændringer i den enkeltes behov for hjælp, hvilket stiller store krav til organiseringen og planlægningen af de forskellige indsatser, hvilket også er et fokuspunkt på omsorgsområdet. Fokus er f.eks. på at hjælpe den enkelte til at være mest selvhjulpne via rehabiliteringsforløb mv.

3.2 Budgetaftalen

Budgetaftalen indeholder nedenstående nye tiltag og reduktioner for omsorgsområdet:

Ændringer fra budgetaftalen – drift (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Demografiregulering	23,7	23,7	23,7	23,7
Rengøring hver 3. uge mod nu hver 2. uge for visse borgere, tidligst fra 2026	0,0	2,5	0,0	0,0
Tilpasset klippekort forlænget for 2024	3,0	0,0	0,0	0,0
I alt	26,7	26,2	23,7	23,7

Omsorgsudvalget - Tilbud til ældre

Del 1

Med budgetaftalen tildeles omsorgsområdet 23,7 mio. kr. i demografiregulering vedr. 2024.

Derudover blev det eksisterende serviceniveau vedrørende rengøring hver 2. uge for hjemmehjælpsmodtagere fastholdt til udgangen af 2025.

Med budgetaftalen blev klippekort forlænget til og med 2024 i tilpasset form, hvorfor der blev afsat 3 mio. kr. i 2025 hertil i forhold til 3,8 mio. kr. i 2023.

Ændringer fra budgetaftalen - anlæg (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Omdannelse af ældreboliger med kald	0,0	5,0	5,0	5,7
I alt	0,0	5,0	5,0	5,7

I de kommende år vil antallet af de ældste ældre (+85-årige) i Randers Kommune stige kraftigt. Det betyder, at der forventes at blive behov for væsentligt flere plejeboliger. En fremskrivning i boligplanen udarbejdet i 2022 vurderede, at behovet frem til 2033 vil være ca. 500 yderligere boliger.

I august 2023 godkendte Byrådet fase 1, hvor 119 ældreboliger med kald omdannes til 108 plejeboliger, idet der ved omdannelsen er behov for yderligere servicearealer. Med budgetaftalen blev der afsat 15,7 mio. i perioden 2025-2027 til fase 2, hvor yderligere 81 ældreboliger med kald omdannes til 67-69 plejeboliger.

Omsorgsudvalget - Tilbud til ældre

Del 2

1. Supplerende beskrivelse af området

Tabellen viser bevillingsområdets budget på drift for 2024 fordelt på udgifter og indtægter.

Tilbud til ældre (mio. kr.)	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
Servicerammen	1.283,9	-133,6	1.150,3
Praktisk hjælp, pleje og træning	1.206,5	-125,1	1.081,4
Hjælpemidler	77,4	-8,5	68,9
Uden for servicerammen	47,2	-78,7	-31,4
Ældreboliger	47,2	-78,7	-31,4
I alt	1.331,1	-212,2	1.118,9

I de efterfølgende afsnit er områderne beskrevet enkeltvist. Områderne kan både indeholde udgifter indenfor og udenfor aftaleenheder jf. Randersmodellen.

1.1 Servicerammen

1.1.1 Praktisk hjælp, pleje og træning

Området er budgetmæssigt opdelt i følgende delområder:

Praktisk hjælp, pleje og træning (mio. kr.) 2024	Udgift	Indtægt	Netto
Pleje og omsorg	1.154,5	-122,6	1.031,9
Visitation	16,4	0,0	16,4
Genoptræning og vedligeholdelsestræning	35,6	-2,5	33,1
I alt	1.206,5	-125,1	1.081,4

Pleje og omsorg er det største udgiftsområde og omfatter de fleste servicetilbud, der gives på omsorgsområdet. Det er f.eks. praktisk/personlig hjælp og sygepleje til borgere i eget hjem, tilbud på plejecentrene, lige fra pleje til cafeer og mad fra Madservice Kronjylland samt plejevederlag. Hertil kommer to selvejende ældrecentre (Randers Kloster og Solbakken), som drives efter overenskomst med kommunen. Endelig er der Randers Friplejehjem, der åbnede i 2019 med 24 pladser, og efterfølgende er udvidet med yderligere 5 pladser i 2022.

Genoptræning og vedligeholdelsestræning budgetteres særskilt og omfatter træningsaktiviteterne i det nyetablerede Nellesmann-hus samt den vedligeholdende træning og aktivitet der sker rundt på de enkelte centre. Hertil kommer de tilskud, der gives til aktivitetsudvalg, pensionistforeninger mv. Hele genoptrænings- og aktivitetsområdet er omorganiseret i 2020 med fokus på at give mere ensartede tilbud og tilbud til de mest udsatte og sårbare borgere. Enkelte ændringer er kommet senere fra start som følge af corona-krisen.

Omsorgsudvalget - Tilbud til ældre

Del 2

På omsorgsområdet generelt sker der i disse år en opgaveglidning og -flytning fra regionen (sygehusvæsenet) til de kommunale tilbud, blandt andet i forbindelse med lukning af senge på sygehusafdelinger og hurtigere udskrivning af patienter.

Der arbejdes desuden løbende med 'tidligere udskrivning' og på at undgå indlæggelser i det hele taget, blandt andet via klyngesamarbejdet mellem Regionshospitalet Randers, de praktiserende læger og kommunerne i Randers-klyngen (Randers, Favrskov, Syddjurs og Norddjurs).

Trykshotellet, beliggende på Kollektivhuset er også en vigtig del af det nære sundhedsvæsen, idet akutpladserne både forebygger indlæggelse og sikrer mulighed for hurtig udskrivelse. Det samme gør akutfunktionen, som varetages af de udekørende sygeplejersker i områderne.

Med henblik på at styrke de kommunale medarbejdere i forbindelse med opgaveglidning mv. gennemføres der løbende efteruddannelse for omsorgsområdets personale.

Der er i de senere år tilført omsorgs-/ældreområdet en række midler i forbindelse med finanslove, aftaler om den kommunale økonomi mv.

Siden 2013 er der givet nedenstående beløb enten som puljebeløb, hvor der skal aflægges særskilt regnskab og efterfølgende overgået til at indgå i bloktilskuddet eller givet direkte via bloktilskuddet.

Indeholdt i budget 2023 (løbende priser ved tildelingen)	Mio. kr.
Diverse sundhedspuljer, aftalt i forbindelse med økonomiaftalerne mellem Regeringen og KL 2013-15	8,3
Ældremilliard – (finanslov 2014, indgår i bloktilskuddet fra 2018)	17,1
Ældre medicinske patient (finanslov 2016)	2,9
Klippekort – henholdsvis i fritvalgsområdet (fra 2015) og på centre (fra 2017), indgår i bloktilskuddet i hhv. 2017 og 2019	9,3
Midler til indsatser i forhold til pårørende og en værdig død (finanslov 2018)	2,0
Værdighedsmidler/-milliard (finanslov 2016) – indgår i bloktilskuddet fra 2020	18,6
Midler til bekæmpelse af ensomhed (finanslov 2019)	1,7
Bedre bemanning i hjemmeplejen (finanslov 2018) – indgår i bloktilskuddet fra 2022	8,8
Flere hænder og højere kvalitet i ældreplejen (finanslov 2021) – udgifter refunderes på grundlag af regnskab i 2021-24, hvorefter de overgår til bloktilskuddet	7,9
I alt	76,6

De fleste af disse er nu indarbejdet i den fordelingsmodel, der fordeler midlerne på omsorgsområdet.

Der er i 2020/21 gennemført en større analyse på omsorgsområdet af Implement. Analysen resulterede i en række beslutninger, der blev taget på byrådsmødet den 26. april 2021.

Med budgetaftalen for 2024-27 tilføres omsorgsområdet i alt 23,7 mio. kr. som demografiregulering fra 2023 til 2024. Der er også afsat midler til demografiregulering i 2025 og frem, men disse er placeret under økonomiudvalgets område og udmøntes årligt ved budgetvedtagelsen. Via fordelingsmodellen overføres nogle af demografimidlerne til hjælpemiddelområdet.

Omsorgsudvalget - Tilbud til ældre

Del 2

1.1.2 Hjælpebidler

Hjælpebiddehuset Kronjylland har kontakt med mere end 10.500 af kommunens borgere. De direkte udgifter til hjælpebidler konteres under denne udgiftspost, ligesom udgifter til kommunikation (syns-, tale- og høreområdet) og udgifter vedr. bevilling af handicapbiler.

Randers Kommune har løbende hjemtaget opgaver på høre- og synsområdet, hvilket er sket i samarbejde med Norddjurs, Syddjurs og Favrskov kommuner via Kommunikationsamarbejdet Midt; for en nærmere redegørelse henvises til møde i Sundheds-, idræts- og kulturudvalget den 16. november 2022, hvor samarbejdsaftalen senest er godkendt.

Randers Kommune er driftsherre i kommunikationsamarbejdet. Udgifterne til samarbejdet fordeles efter kommunernes andel af det samlede indbyggertal. Organisatorisk hører høre- og synssamarbejdet under sundhedsområdet, men konteres under omsorgsområdet.

Der er i 2021 udarbejdet en budgetanalyse vedr. hjælpebiddeområdet med fokus på visitation og sagsbehandling, idet det ikke har været muligt at overholde samtlige sagsbehandlingsfrister. Ved budgetaftalen for 2022-25 er det besluttet at man ønsker at ventelisten skal reduceres med 70% medio 2023. Ved den seneste status på området på omsorgsudvalgets møde den 14. august 2023 kunne det konstateres at ventelisten er reduceret med 42% og at målet ikke er nået. På den baggrund opretholdes en øget normering i visitationsafdelingen og det forventes nu at målet vil være nået ultimo 2024.

1.2 Uden for servicerammen

1.2.1 Ældreboliger

Kommunen står som udlejer for størstedelen af pleje- og ældreboligerne. I driftsregnskabet er der en nettoindtægt på 31,4 mio. kr., fordelt med 47,2 mio. kr. i udgifter og 78,7 mio. kr. i indtægter. Nettoindtægten er ikke udtryk for et overskud af ældreboligerne, idet finansieringsomkostningerne budgetteres via Økonomiudvalgets konti.

Der er indgået en administrationsaftale med Lejerbo i forhold til de kommunale ældreboliger og aftalen skal i fornyet udbud i 2024.

2. Budgetforudsætninger

Det samlede budget til bevillingsområdet er dannet på baggrund af sidste års vedtagne budget, tillagt pris- og lønfremskrivninger, givne tillægsbevillinger i løbet af året, ændringer fra lov- og cirkulæreprogrammet samt demografireguleringer. Hertil kommer ændringer som følge af budgetaftalen.

Omsorgsudvalget - Tilbud til ældre

Del 2

2.1 Tildelingsmodel

2.1.1 Opbygning af tildelingsmodellen

Når budgettet er vedtaget, er der efter de gældende budgetprincipper givet en samlet bevilling til omsorgsområdet (foregående års budget, prisfremskrevet og reguleret med de økonomiske konsekvenser af de politisk vedtagne ændringer, herunder demografi, udvidelser og besparelser).

Herefter fordeles budgettets midler ud fra en fordelingsmodel. Fordelingen for 2024 vedtages først efter omsorgsudvalgets godkendelse af principperne for 2024, hvilket er sket efter udarbejdelsen af dette budgetschema, men den endelige beskrivelse med fordeling kan fås ved henvendelse til forvaltningen, hvilket kan ske til mailadressen sundhedogaeldre@randers.dk

Fordelingsmodellens opbygning er, at der først afsættes beløb til centrale aktiviteter og institutioner uden for de 3 omsorgsområder, hvorefter fordelingsmodellen tildeler midler til de 3 områder ud fra følgende hovedprincipper i forhold til lønsummen til de enkelte områder

Tabellen viser fordelingsmodellens hovedprincipper:

Delmodelbeskrivelse	Afsat til	Tildelingsprincip
Delmodel 1: Ledelse og administration samt tekniske servicemedarbejdere.	Områdeledere, distrikts- og centerledere, ernæringsledere, sygeplejeledere, trænings- og aktivitetsledere, administrative ledere, administrativt personale samt tekniske servicemedarbejdere.	Modellen tildeler hvert område en lønsum svarende til det antal ledere, der er i organisationsmodellen, godkendt af Byrådet den 2. maj 2011 med mindre justeringer ved evalueringen af fordelingsmodellen for 2021. Der tildeles midler efter lønsum til øvrige administrative stillinger. Endvidere tildeles områderne ressourcer til tekniske servicemedarbejdere på baggrund af de ansatte pr. 1. januar 2021.
Delmodel 2: Boliger.	Basisedarbejdere hele døgnet i alle boligtyper - inklusiv sygepleje og inklusiv særydelser.	Der tildeles beløb til følgende typer af boliger <ul style="list-style-type: none"> - Specialdemenspladser - Plejeboliger, incl. skærmede enheder for demente - Ældreboliger med kald

Omsorgsudvalget - Tilbud til ældre

Del 2

Delmodelbeskrivelse	Afsat til	Tildelingsprincip
Delmodel 3 A: Personlig pleje og praktisk hjælp i fritvalgsområdet	Basisedarbejdere, der leverer personlig pleje og praktisk hjælp i fritvalgsområdet inkl. Særydelser.	Tildeles efter gennemsnittet af leverede timer på fritvalgsområdet samt uddelegerede sygeplejeydelser (som leveres af sosu-personale) i september til november 2023. Der tildeles et beløb pr. time på årsbasis inkl. betaling til de private leverandører.
Delmodel 3 B: Hjemmesygepleje i fritvalgsområdet	Basisedarbejdere, der leverer hjemmesygepleje i fritvalgs-området, inkl. særydelser.	Tildeles i forhold til antallet af visiterede fritvalgs-timer samt leverede uddelegerede sygeplejeydelser i området. Herudover midler fra tidligere projektbevillinger.
Delmodel 4: Aktivitetsområdet	Basisedarbejdere på aktivitetsområdet inkl. genoptræning efter serviceloven, ekskl. genoptræning efter sundhedsloven.	Der tildeles midler til Genoptræningscenter Randers og Vedligeholdende træning samt til frivilligkoordinatorer.
Delmodel 5: Køkkenområdet	Basisedarbejdere i køkkener og caféer.	Tildeles ud fra omsætningen
Delmodel 6: Øvrige	Natcentret (hensat centralt i 2020) Borgerteams (excl. midler fra finanslovsmidler) Hospice (Lindevænget) Tryghedshotellet (Kollektivhuset) Genoptræningspladser (Svaleparken) Aldershvile Træningshøjskole (Åbakken) incl. midler til rengøring Til senere fordeling ved stigning i antallet af visiterede timer samt efterregulering vedr. demografi.	Der gives et beløb pr. enhed

Herudover fordeles midler til øvrige driftudgifter og -indtægter, hvilket i høj grad sker på grundlag af lønsom samt for ernæringsområdet på grundlag af omsætning.

Omsorgsudvalget - Tilbud til ældre

Del 2

Det skal bemærkes, at specifikationen af fordelingen til de enkelte delområder er vejledende, så det er op til det enkelte omsorgsområde at viderefordre budgettet under hensyntagen til lokale forhold.

2.1.2 Demografi

Der er en demografimodel på omsorgsområdet, som tager udgangspunkt i de enhedsbeløb på omsorgsområdet, som Indenrigs- og boligministeriet opgør i forbindelse med beregningen af de enkelte kommuners udgiftsbehov.

Disse beløb udgør for 2024 41.618 kr. for de 75-84-årige og 131.764 kr. for +85-årige.

Disse enhedsbeløb ganges så på den forventede udvikling i antal ældre. Desuden foretages der hvert år en efterregulering i forhold til det faktiske antal ældre.

Der vil i de kommende år ske en væsentlig stigning i antallet af ældre borgere, hvorfor der også i de kommende år må forventes store demografireguleringer.

De beregnede beløb på omsorgsområdet i budgetperioden bliver herefter som følger:

Demografiregulering (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Demografi 2024	23,7	23,7	23,7	23,7
Efterregulering 2023	-4,6	-4,6	-4,6	-4,6
Demografi overslagsår	0,0	20,3	40,5	63,7
I alt	19,1	39,4	59,6	82,8

De ovennævnte reguleringer er budgetteret under Økonomiudvalget vedr. 2025-27, mens reguleringen for 2024 er frigivet ved budgetvedtagelsen.

3. Ændringer på området

På baggrund af budgetforudsætningerne viser tabellen, hvilke ændringer der er indarbejdet i budgettet siden det vedtagne budget for 2023-26.

Ændringer siden budget 2023 (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Udgangspunkt 2023-budget (2024-priser)	1.139,8	1.139,8	1.139,8	1.139,8
Budgetaftale 2024-2027				
Rengøring hver 3. uge mod nu hver 2. uge for visse borgere, tidligst fra 2026	0,0	2,5	0,0	0,0
Tilpasset klippekortordning forlænget i 2024	3,0	0,0	0,0	0,0
Demografi og øvrige store ændringer				
Demografiregulering	23,7	23,7	23,7	23,7
Efterregulering af demografi 2023	-4,6	-4,6	-4,6	-4,6
Udmøntning af effektiviserings- og besparelseskra- v 2024-26	-8,3	-12,8	-13,4	-13,4
Budgetaftaler tidligere år				

Omsorgsudvalget - Tilbud til ældre

Del 2

Ændringer siden budget 2023 (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Særlig bevilling til Huset Nyvang er bortfaldet fra 1. april 2023	-1,7	-1,7	-1,7	-1,7
Bortfald af klippekort (del af effektiviseringsbesparelse)	-3,8	-3,8	-3,8	-3,8
Senere igangsætning af rengøring hver 3. uge i stedet for hver 2. uge for visse hjemmehjælpsmodtagere, (som var en del af eff.besparelserne)	2,6	0,0	0,0	0,0
Besparelse på specialtilbud tidligt fra 2025	0,0	-0,7	-0,7	-0,7
Eksterne konsulenter, reduktion, omsorg	0,0	0,2	0,2	0,2
Uddannelsesforløb, SOSU	0,0	-0,3	-0,3	-0,3
PL og øvrige ændringer				
PL og øvrige ændringer	-0,4	-0,5	-0,4	-0,4
I alt	1.150,3	1.141,8	1.138,8	1.138,8

3.1 Budgetaftale 2024-2027

Med budgetaftalen 2024-27 blev det eksisterende serviceniveau vedrørende rengøring hver 2. uge for visse hjemmehjælpsmodtagere fastholdt til udgangen af 2025.

Ved budgetaftalen for 2023-26 blev det besluttet at bevillingen til klippekort bortfaldt, men ved budgetaftalen for 2024-27 er klippekortet forlænget til og med 2024 i tilpasset form, og der er afsat 3 mio. kr. i 2025 hertil mod 3,8 mio. kr. i 2023.

3.2 Demografi og øvrige store ændringer

Demografi og demografiregulering er omtalt i afsnit 2.1.2.

I budgetterne er der indarbejdet et årligt effektiviserings- og besparelseskra på 0,5%, der for 2024-26 blev udmøntet med vedtagelsen af budget 2023-26.

Herunder er oplyst de områder, der blev besluttet omfattet på omsorgsområdet, idet det dog bemærkes at der efterfølgende er besluttet ændringer i forhold til klippekortet og ændring vedr. rengøring hos visse hjemmehjælpsmodtagere til hver 3. uge i stedet for hver 2. uge.

- Effektivisering via øget fokus på velfærdsteknologi og ved etablering af et velfærdssekretariat
- Ny ældrelov
- Hjælpemiddelhuset, optimering lagerfunktioner
- Realisering af boligplanen
- Ophør af klippekort, hvor det efterfølgende er besluttet ændringer, jf. ovenfor, således at en evt. videreførelse drøftes ved de kommende budgetforhandlinger.
- Rengøring fra hver 2. til hver 3. uge for de, der kun modtager rengøringshjælp, her er det besluttet
- Besparelse vedr. specialtilbud
- Forøgelse af takster på madservice udover almindelig fremskrivning fra 1. januar 2024
- Forøgelse af taksten på dagcenterkørsel fra 15 til 20 kr. pr. tur fra 1. juli 2024

Omsorgsudvalget - Tilbud til ældre

Del 2

3.3 Budgetaftaler tidligere år

Der blev i forlængelse af ældreundersøgelsen i 2021 givet en 2-årig bevilling til Huset Nyvang på ca. 6,2 mio. kr. årligt i 2023-priser, der bortfaldt fra 1. april 2023. På den baggrund er budgettet reduceret med 1,7 mio. kr. årligt.

Ved budgetaftalen 2023-26 blev det besluttet at midlerne til klippekort skulle bortfalde fra 2024, men det er som nævnt ændret ved budgetaftalen 2024-27, således at klippekort først bortfalder fra 2025.

Som en del af effektiviseringsbesparelserne var det besluttet at der skulle ske overgang til at rengøring for visse hjemmehjælpsmodtagere skulle ændres fra hver 2. til hver 3. uge, men dette blev med budgetaftalen for 2023-26 besluttet at det først skulle ske fra 2025. I budgetaftalen for 2024-27 er det nu besluttet at det tidligst vil træde i kraft fra 2026 og at det inden udmøntning skat tages op ved kommende budgetlægninger.

Der er tidligere besluttet besparelser på specialtilbuddene på omsorgsområdet (Træningshøjskolen på Åbakken, Genoptræningsenheden på Svaleparken, Tryghedshotellet på Kollektivhuset og Hospice Randers på Lindevænget). Den indarbejdede besparelse på 0,7 mio. kr. fra 2022 til 2023 er foreløbig udsat til 2025.

Den tidligere besluttede reduktion af udgifterne til eksterne konsulenter er kun gældende frem til og med 2024.

Det særlige uddannelsesforløb i samarbejde med Jobcenter Randers og SOSU-skolen med henblik på at ledige tilbydes et for-forløb med henblik på optagelse på SOSU-uddannelser bortfalder fra 2025.

3.4 Tillægsbevillinger og omplaceringer

Der er ingen tillægsbevillinger og omplaceringer for området.

3.5 PL og øvrige ændringer

Endelig er der andre mindre ændringer, blandt andet som følge af prisfremskrivninger.

4. Yderligere oplysninger

4.1 Aftaleenheder

På omsorgsområdet er der 6 aftaleenheder: Område Nord, Område Syd, Område Vest, Hjælpemiddelhuset, Madservice Kronjylland og Visitationen.

Endvidere er der 2 selvejende plejecentre (Randers Kloster og Solbakken) samt 1 friplejehjem (Randers Friplejehjem).

4.2 Takster og nøgletal

På omsorgsområdet findes nogle enkelte takster vedr. madservice mv.

[Den aktuelle takstoversigt kan tilgås her via randers.dk](#)

Omsorgsudvalget - Tilbud til ældre

Del 2

I 6-bynøgletalsrapporten kan findes nøgletal om udgifter og aktiviteter omsorgsområdet. Der henvises til afsnittet "Ældreområdet".

[Den seneste 6-bynøgletalsrapport kan tilgås her via randers.dk](#)

5. Anlægsprojekter

I budgetaftalen for 2023-26 blev den udarbejdede boligplan for omsorgsområdet godkendt som grundlag for arbejdet med anlægsinvesteringer. Det indebærer, at der frem mod 2030 er behov for at realisere op imod 500 nye plejeboliger, ligesom der skal etableres et 4. demenscenter.

Blandt andet er det besluttet at en række ældreboliger med kald kan omdannes til plejeboliger, men at det kræver ombygninger af de nuværende faciliteter og evt. inddragelse af enkelte boliger. Med budgetaftalen 2024-2027 har man forhøjet budgettet hertil med 15,7 mio. kr. til 26,2 mio. kr. i budgetperioden, fordelt med 2,6 mio. kr. i 2024, stigende til 7,6 mio. kr. i 2025, 10,2 mio. kr. i 2026 og 5,7 mio. kr. i 2027.

Det store Dronningborg-projekt med integreret daginstitution, plejecenter og idrætshal blev efter udbuddet i efteråret 2021 annulleret som følge af, at det samlede projekt ikke kunne opføres indenfor den udbudte sum. Med budgetaftalen 2024-27 blev det besluttet at processen med opførelse af det nye plejecenter i Dronningborg skal genstartes i efteråret 2023.

De enkelte anlægsprojekter med budget i 2024-2027 beskrives særskilt nedenfor.

Omsorgsudvalget - Tilbud til ældre

Del 2

Anlægsprojekt: Plejehjem i Dronningborg, servicearealer

Bevillingsprogramnummer: 9245000002

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	10.109	0	13.065	13.065	0	36.239
Indtægter	-2.400					-2.400
I alt	7.709	0	13.065	13.065		33.839

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
08.03.2021	10.000	-2.400	7.600	
I alt	10.000	-2.400	7.600	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Der er tidligere i forbindelse med planerne om etablering af et plejecenter i Dronningborg brutto afsat 10 mio. kr. til servicearealer og en indtægt på 2,4 mio. kr. i servicearealtilskud fra staten.

Det viste sig ved udbuddet i 2021, der endte med at blive aflyst, da byggeriet ikke kunne gennemføres inden for de afsatte midler samt på baggrund af erfaringer fra Huset Nyvang, at det oprindelig afsatte beløb til servicearealer var alt for lavt.

Derfor blev der ved budgetaftalen for 2023-26 afsat yderligere 25 mio. kr. til servicearealer, fordelt med 12,5 mio. kr. hvert af årene, der nu er prisfremskrevet til godt 13 mio. kr.

Det bemærkes, at der ud over beløbene her til servicearealer endvidere er afsat midler til opførelsen af ældreboligerne, men da bevillingerne er givet tidligere og at disse overføres mellem årene, er der ikke et skema vedr. denne bevilling.

Omsorgsudvalget - Tilbud til ældre

Del 2

Anlægsprojekt: Omdannelse af ældreboliger med kald

Bevillingsprogramnummer: 9245000008

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	2.500	2.613	7.613	10.226	5.700	28.652
Indtægter						
I alt	2.500	2.613	7.613	10.226	5.700	28.652

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
28.08.2023	12.952		12.952	Fase 1, omdannelse af 119 ældreboliger
I alt	12.952		12.952	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

I de kommende år vil antallet af de ældste ældre (+85-årige) i Randers Kommune stige kraftigt. Det betyder, at der forventes at blive behov for væsentligt flere plejeboliger. En fremskrivning i boligplanen udarbejdet i 2022 vurderer, at behovet frem til 2033 vil være ca. 500 yderligere boliger i forhold til 2023.

En del af dette ekstra behov skal tilvejebringes ved at omdanne en række ældreboliger med kald, hvor efterspørgslen er faldende, til plejeboliger.

Byrådet har i august 2023 godkendt fase 1 med omdannelse af 119 ældreboliger med kald til ca. 108 plejeboliger, idet der ved omdannelsen er behov for yderligere servicearealer. Af boligplanen fremgår det, at yderligere 81 ældreboliger med kald på lignende vis kan omdannes til 67-69 plejeboliger til en udgift på 15,7 mio. kr.

Med budgettet for 2024-27 blev det besluttet at afsætte midler til fase 2. Konkret er der afsat 5 mio. kr. i 2025 og 2026 samt 5,7 mio. kr. i 2027.

Landdistriktsudvalget

Del 1

Del 2

Bevillingsområder:

Landdistrikt

Landdistriktsudvalget - Landdistrikt

Del 1

1. Beskrivelse af området

Bevillingen omfatter udgifter og indtægter vedrørende Landdistrikt og Byfornyelse.

Området Landdistrikt dækker over udgifter til tre forskellige puljer, hvoraf der ydes tilskud til diverse projekter i landdistrikterne i Randers Kommune. Det drejer sig om Landsbypuljen, Landdistriktspuljen og en pulje til kommunal medfinansiering af LAG Randers Favrskov.

Området Byfornyelse dækker over offentlige tiltag, der skal forbedre arealer og bygninger i allerede bebyggede områder i Randers Kommune.

Fakta		Politikker
Borgere uden for Randers by 2022	39.471	Landdistriktspolitik
Ansøgninger til Landsbypuljen 2023	27	
Midler bevilget fra Landsbypuljen 2022	1.423.888	
Midler bevilget fra Landdistriktspuljen 2022	1.272.500	Se Randers Kommunes politikker på randers.dk/politikker
Foreninger tildelt driftstilskud	25	

2. Hovedtal

2.1 Drift

Tabellen viser budgettet på drift fra 2024-2027 på bevillingsområdet.

Landdistrikt (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Serviceammen	6,1	6,1	6,0	6,0
Landdistrikt	4,4	4,3	4,3	4,3
Byfornyelse	1,7	1,7	1,7	1,7
I alt	6,1	6,1	6,0	6,0

2.1.1 Serviceammen

Tabellen viser budgettet fra 2024 til 2027. Tabellen viser, at der er et samlet budget på bevillingsområdet på 6,1 mio. kr. i 2023, faldende til 6,0 mio. kr. i 2026 og frem.

Der henvises til del 2 for en grundig gennemgang af de forskellige delområder.

Landdistriktsudvalget - Landdistrikt

Del 1

2.2. Anlæg

Tabellen viser budgettet på anlæg fra 2024-2027 opdelt på anlægsprojekter.

Anlægsprojekter (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Pulje til byfornyelsesprojekter	4,2	1,7	1,9	1,7
Albæk, områdefornyelse	7,0	-10,1	0,0	0,0
Mellerup, områdefornyelse	2,6	1,5	0,1	-3,7
Bygningsforbedringsudvalget	0,3	0,3	0,3	0,3
Indsats mod dårlige boliger, pulje	1,0	1,0	1,0	1,0
Etablering af toiletbygning i Hald	0,4	0,0	0,0	0,0
I alt	15,6	-5,7	3,3	-0,7

Note: Tabellen indeholder kun de anlægsprojekter, som har budget i 2024-2027. Der kan således være igangværende anlægsprojekter, som ikke er nævnt her.

I 2024 er der afsat 4,2 mio. kr. på pulje til områdefornyelse. Fra 2025 og frem falder beløbet til ca. 1,7 mio. kr. årligt. Puljen udmøntes løbende til konkrete projekter som f.eks. områdefornyelse i Albæk, hvortil der er afsat i alt netto -3,1 mio. kr. i budgetperioden, og Mellerup, hvortil der er afsat netto 0,5 mio. kr. i budgetperioden. Fordelingen af budgettet er udtryk for, hvordan udgifter og indtægter forventes at fordele sig på de enkelte år.

Der er afsat 0,3 mio. kr. årligt til bygningsbevaringsudvalget. Midlerne udmøntes som støtte til bevaringsværdige bygninger eller til byrum i landdistrikterne, hvor der er nedrevet en bygning med byfornyelsesmidler. Udmøntningen sker på baggrund af en årlig ansøgningsrunde

Derudover er der afsat 1,0 mio. kr. årligt til pulje til indsats mod dårlige boliger i kommunen, som anvendes til bl.a. effektivering af den lovpligtige tilsynsopgave med boligkvalitet, hvor der kondemneres og til tider nedrives boliger f.eks. skæmmende boliger i landdistrikterne.

Der er i budgetaftale 2024-2027 afsat 0,4 mio. kr. i 2024 til etablering af toiletbygning i Hald.

Der henvises til del 2 for yderligere oplysninger om anlægsprojekterne på området.

3. Aktuel økonomisk situation på drift og anlæg

3.1 Aktuel status

På landdistriktsområdet er der på driften en større opsparing, som overføres mellem årene. Opsparingen opstår som følge af, at flere af projekterne, der får bevilget tilskud, er flerårige. Derved opstår der periodeforskydninger for udbetalingen af tilskuddene.

Fra 2025 og frem falder det afsatte budget til pulje til byfornyelsesprojekter til ca. 1,7 mio. kr. årligt. I budgetaftale 2024-2027 noterer aftalepartierne sig med stor glæde det stærke lokale engagement, der vises i forbindelse med områdefornyelse af byerne i landdistriktet. Aftalepartierne er derfor enige om, at der i forbindelse med budget 2025-2028 skal tages stilling til fortsat finansiering af indsatsen, så flere lokalsamfund kan blive omfattet.

Landdistriktsudvalget - Landdistrikt Del 1

3.2 Budgetaftalen

Budgetaftalen indeholder nedenstående nye tiltag på bevillingsområdet.

Budgetaftalen 2024-2027 indeholder ingen nye tiltag på drift.

Ændringer fra budgetaftalen - anlæg (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Etablering af toiletbygning i Hald	0,4	0,0	0,0	0,0
I alt	0,4	0,0	0,0	0,0

I budgetaftale 2024-2027 er der afsat 425.000 kr. i 2024 til etablering af en toiletbygning i tilknytning til aktivitetspladsen i Hald. Driften af toiletbygningen forudsættes varetaget af lokalområdet.

Landdistriktsudvalget - Landdistrikt Del 2

1. Supplerende beskrivelse af området

Tabellen viser bevillingsområdets budget på drift for 2024 fordelt på udgifter og indtægter.

Landdistrikt (mio. kr.)	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
Serviceammen	6,1	0,0	6,1
Landdistrikt	4,4	0,0	4,4
Byfornyelse	1,7	0,0	1,7
I alt	6,1	0,0	6,1

I de efterfølgende afsnit er områderne beskrevet enkeltvist. Områderne kan både indeholde udgifter indenfor og udenfor aftaleenheder jf. Randersmodellen.

1.1 Serviceammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med driftsudgifter for 6,1 mio. kr. i 2024.

1.1.1 Landdistrikt

Landdistriktsudvalget har til formål at sikre, at der igangsættes initiativer i landdistriktsområderne.

Landdistriktsområdet består af udgifter til:

Mio. kr. 2024-priser	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
Landdistrikt	4,4	0,0	4,4
Landsbypulje og Landdistriktpulje	2,3	0,0	2,3
Kommunal medf. LAG Randers Favrskov	1,3	0,0	1,3
LAG Sekretariatsbistand	0,3	0,0	0,3
Lakseprojekt, udsætning i Gudenåen	0,2	0,0	0,2
Tilskud til forsamlingshuse	0,2	0,0	0,2
I alt	4,4	0,0	4,4

Landdistriktsudvalget råder over både Landdistriktpuljen og Landsbypuljen til støtte af initiativer i landdistriktsområderne. De to puljer er administrativt opdelt således, at Landsbypuljen på 1,7 mio. kr. udmøntes ved en ansøgningsprocedure om støtte til konkrete initiativer og projekter fra lokalråd, borgerforeninger, forsamlingshuse og lignende. Landdistriktpuljen udgør 0,6 mio. kr. og anvendes til igangsætning af tværgående landdistriktsinitiativer, der skal fremme landdistriktsudviklingen i kommunen.

Landdistriktsudvalget - Landdistrikt

Del 2

LAG Randers Favrskov støttes med henblik på at fremme udviklingen i kommunens landdistrikter. LAG-arbejdet er af yderste vigtighed for arbejdet i landdistrikterne. Der er i 2024 afsat 1,3 mio. kr. til formålet og 0,3 mio. kr. til sekretariatsbistand.

Landdistriktsudvalget i Randers Kommune varetager samarbejdet med de 40 forsamlingshuse i kommunen. Der er afsat 0,2 mio. kr. i 2024 til tilskud til forsamlingshuse.

Lakseprojektet har Randers Kommune – sammen med Viborg Kommune og Favrskov Kommune – i en årrække støttet ved at yde tilskud til Dansk Center for Vildlaks til udsættelse af laksesmolt. Til Lakseprojektet er der afsat 0,2 mio. kr. i 2024.

1.1.2 Byfornyelse

Området Byfornyelse dækker over offentlige tiltag, der skal forbedre arealer og bygninger i allerede bebyggede områder i Randers Kommune.

Området Byfornyelse består af udgifter til:

Mio. kr. 2024-priser	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
Byfornyelse	1,7	0,0	1,7
Bevaringsudvalget	0,1	0,0	0,1
Ydelsesstøtte, terminsydelse	1,6	0,0	1,3
Indfasningsstøtte ifm. genhusning	0,0	0,0	0,0
Byfornyelse, diverse	0,1	0,0	0,1
I alt	4,4	0,0	4,4

2. Budgetforudsætninger

Det samlede budget til bevillingsområdet er dannet på baggrund af sidste års vedtagne budget, tillagt pris- og lønfremskrivninger, givne tillægsbevillinger i løbet af året, ændringer fra lov- og cirkulæreprogrammet samt demografireguleringer.

3. Ændringer på området

På baggrund af budgetforudsætningerne viser tabellen, hvilke ændringer der er indarbejdet i budgettet siden udgangspunktet fra sidste års vedtagne budget.

Ændringer siden budget 2023 (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Udgangspunkt 2023-budget (2024-priser)	6,1	6,1	6,1	6,1
Ændringer fra tidligere år				
Effektiviserings- og besparelseskatalog 2023-2026	0,0	-0,1	-0,1	-0,1
I alt	6,1	6,1	6,0	6,0

Landdistriktsudvalget - Landdistrikt Del 2

3.1 Budgetaftale 2024-2027

Der er ingen ændringer som følge af budgetaftale 2024-2027.

3.2 Demografi

Der er ingen demografireguleringer på området.

3.3 Budgetaftaler tidligere år

Der er ingen ændringer som følge af budgetaftaler fra tidligere år.

3.4 Tillægsbevillinger og omplaceringer

Der er ingen ændringer som følge af tillægsbevillinger og omplaceringer.

3.5 PL og øvrige ændringer

Der er ingen ændringer som følge af PL og øvrige ændringer.

3.6 Ændringer fra tidligere år

Ændringer fra tidligere år, som har indvirkning på budget 2024.

- Der er i budget 2023-2026 indarbejdet effektiviserings- og besparelseskatalog på -0,1 mio. kr. i 2025-2027.

4. Yderligere oplysninger

4.1 Aftaleenheder

Området omfatter ingen aftaleenheder.

4.2 Takster og nøgletal

[Den aktuelle takstoversigt kan tilgås her via randers.dk](#)

[Den seneste 6-bynøgletalsrapport kan tilgås her via randers.dk](#)

5. Anlægsprojekter

På anlægsområdet er der i budgetperioden afsat midler til byfornyelsesprojekter, områdefornyelse i Albæk og Mellerup, bygningsbevaringsudvalget, indsats mod dårlige boliger samt til etablering af toiletbygning i Hald. Der henvises til anlægsskemaerne nedenfor for en uddybende beskrivelse af de enkelte anlægsprojekter.

Som en del af budgetvedtagelsen for 2024-2027, blev den 10-årig investeringsplan godkendt. I tabellen ses de år, der ligger uden for budgetperioden.

Landdistriktsudvalget - Landdistrikt Del 2

10-årig investeringsplan (mio. kr.)	2028	2029	2030	2031	2032
Indsats mod dårlige boliger, pulje, netto	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Pulje til byfornyelsesprojekter, netto	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
I alt	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0

De enkelte anlægsprojekter med budget i 2024-2027 beskrives særskilt nedenfor.

Landdistriktsudvalget - Landdistrikt Del 2

Anlægsprojekt: Etablering af toiletbygning i Hald

Bevillingsprogramnummer: 9257710003

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter		425	0	0	0	425
Indtægter		0	0	0	0	0
I alt		425	0	0	0	425

Formål og beskrivelse samt status på projektet

I budgetaftale 2024-2027 er der afsat 425.000 kr. i 2024 til etablering af en toiletbygning i tilknytning til aktivitetspladsen i Hald. Driften af toiletbygningen forudsættes varetaget af lokalområdet.

Forvaltningen afdækker de mulige løsninger i dialog med lokalområdet.

Lokalrådet som forvaltningen er i dialog med om projektet, vurderer på nuværende tidspunkt ikke, at de har ressourcerne til at varetage driften af toilettet.

Landdistriktsudvalget - Landdistrikt Del 2

Anlægsprojekt: Pulje til byfornyelsesprojekter

Bevillingsprogramnummer: 9258400001

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter		6.523	3.935	4.148	3.968	18.574
Indtægter		-2.285	-2.285	-2.285	-2.285	-9.140
I alt		4.238	1.650	1.863	1.683	9.434

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Byrådet vedtog den 14. juni 2021 en prioriteret byfornyelsesindsats for perioden 2021-2024. Formålet med byfornyelsesindsatsen er at sikre attraktive bosætningsvilkår og udvikling i landdistrikterne. Byfornyelsesprojekterne skal understøtte levedygtige landsbyer og gode boligsociale forhold.

Byfornyelsesprojekter omfatter følgende typer:

- Områdefornyelse – Fornyelse af nedslidte eller problemramte byområder
- Ordinær byfornyelse – Bygningsfornyelse og friarealforbedringer
- Indretning af grønne friarealer efter nedrivning.

Byfornyelsesprojekter kan lånefinansieres med 95 % af nettoudgifterne.

I finansloven er rammen til byfornyelse omprioriteret til en landsbypulje. Det betyder, at der kun kan udføres byfornyelse med statsrefusion i landdistrikterne.

Der kan opnås op til 60% statslig refusion til områdefornyelser i landdistrikterne.

Der opstartes områdefornyelser svarende til, at der altid er 1-2 igangværende områdefornyelser afhængigt af omfang samt tilsagn om refusion fra staten.

Igangværende projekter i 2024:

- Der er i 2012 truffet beslutning om byfornyelse for den fredede bygning Svaneapoteket i Randers midtby. Byfornyelsen afventer fortsat en godkendt finansieringsplan fra ejer og forventes – når det opstartes – at vare 5 år.
- I 2018 har byrådet godkendt program for områdefornyelse i Øster Bjerregrav og Over Fussing. Områdefornyelsen forventes afsluttet ved årsskiftet 2023-2024.
- I 2019 godkendte byrådet program for områdefornyelse i Gjerlev. Områdefornyelsen forventes afsluttet ved årsskiftet 2023-2024.
- I 2021 godkendte byrådet program for områdefornyelse i Albæk. Projekterne er under udførelse og anlæg. Områdefornyelsen forventes afsluttet ultimo 2025.

Landdistriktsudvalget - Landdistrikt

Del 2

- I 2023 godkendte byrådet program for områdefornyelse i Mellerup. Projekterne er under udførelse og anlæg. Områdefornyelsen forventes afsluttet i 2028.

Planlagte projekter:

- Program for områdefornyelse i Havndal er under udarbejdelse. Programmet forventes forelagt til politisk godkendelse i januar 2024.
- I 2024-2025 planlægges områdefornyelse i Ålum og Asferg. Disse vil blive forelagt til politisk stillingtagen og godkendelse inden igangsætning.
- Der er planlagt en forstærket indsats for bedre boligkvalitet og indretning af grønne friarealer i forbindelse med frivillige nedrivninger i Helstrup, Øster Velling, Værum, Hørning, Gassum, Råby, Råsted og Hald.

Landdistriktsudvalget - Landdistrikt Del 2

Anlægsprojekt: Bygningsforbedringsudvalget

Bevillingsprogramnummer: 9258400002

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	1.800	300	300	300	300	3.000
Indtægter	-472	0	0	0	0	-472
I alt	1.328	300	300	300	300	2.528

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
Før 2024	1.800	-472	1.328	Anlægsbevillinger før budget 2024
12.10.2023	300	0	300	337 Anlægsbev. til rådighedsbeløb 2024
I alt	2.100	-472	1.628	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Byrådet har den 12. juni 2017 besluttet at nedsætte et bygningsforbedringsudvalg, som kan meddele støtte for op til 300.000 kr. pr. år til bevaringsværdige bygninger i landdistrikterne eller til byrum, hvor der er nedrevet en bygning med byfornyelsesmidler.

Der har siden nedsættelsen af udvalget været en årlig ansøgningsrunde, som med en enkelt afvigelse i 2020, forløber fra januar til marts.

I 2023 modtog udvalget 17 ansøgninger, som levede op til lovens krav. Bygningsforbedringsudvalget udvalgte seks projekter, som skal have tilskud. Bygningsforbedringsudvalget havde 301.450 kr. at uddele i 2023. Ud fra ansøgningernes potentialer og omfang har udvalget valgt at tildele tilskud mellem 30.000 kr. og 75.000 kr. En ansøger har afsluttet sine arbejder og fået udbetalt tilskuddet. Det forventes, at yderligere én ansøger får udført sine arbejder i 2023 og får udbetalt tilskud derefter. Tre ansøgninger forventes færdigmeldt inden 1. januar 2024 med udbetaling i 2024. Én enkelt ansøgning rækker længere ind i 2024 inden forventelig udbetaling.

I januar til marts 2024 er der en ny ansøgningsrunde.

Anlægsbevilling til rådighedsbeløb i 2024 er søgt i forbindelse med budgetvedtagelsen.

Landdistriktsudvalget - Landdistrikt Del 2

Anlægsprojekt: Albæk, områdefornyelse

Bevillingsprogramnummer: 9258400008

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	9.575	9.545	130	0	0	19.250
Indtægter	-2.000	-2.500	-10.255	0	0	-14.755
I alt	7.575	7.045	-10.125	0	0	4.495

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
14.06.2021	12.950	-10.415	2.535	282 Områdefornyelse, refusion/fundraising
26.06.2023	6.300	-4.340	1.960	215 Klyngehuset/Bytorvet, refusion
I alt	19.250	-14.755	4.495	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

På landdistriktsudvalgets møde den 4. oktober 2017 og miljø- og teknikudvalgets møde den 11. oktober 2017 blev det besluttet at igangsætte områdefornyelse i Albæk.

Igangsætningen afventede herefter afklaring om Kraftcenter Korshøj. I 2020-2021 er der udarbejdet program for områdefornyelsen i Albæk. Programmet er udarbejdet i samarbejde med lokale foreninger og borgere og andre eksterne interessenter.

Programmet blev godkendt af byrådet den 14. juni 2021.

Delprojekt 1: Bytorvet

Der planlægges en omdannelse og forskønnelse af den centrale del af Albæk by, hvor der anlægges et nyt torv med belægning, begrønning og opholdsmuligheder. For at håndtere regnvand og understøtte Albæks identitet, indarbejdes synlige vand-elementer. Området opleves utrygt for gående og cyklister og asfaltfladen fremstår dominerende. Derfor er der også fokus på øget trafiktryghed. Der er dialog med Vandmiljø Randers for at koordinere projektet i områdefornyelse med en kommende separat kloakering.

Delprojekt 2: Nedre Vej

Nedre Vej er ryggraden i Albæk og de nedre byer. Vejen opleves dog utryk at færdes på, og flere steder er kulturmiljøet og landsbyens særlige stemning ikke tydeligt. I projektet etableres trafikale foranstaltninger, der skal sikre en bedre trafiktryghed for gående og cyklister, trafikale foranstaltninger og forskønnelse.

Landdistriktsudvalget - Landdistrikt

Del 2

Delprojekt 3: Klyngehuset Kronjylland

Det gamle Klubhus i Albæk er revet ned og i stedet etableres et nyt aktivitetshus med plads til forskellige bevægelses- og sociale aktiviteter. Randers Kommune, Landsbyklyngen Kronjylland og Albæk Borgerforening har i samarbejde udarbejdet skitseforslaget til det nye mødested og aktivitetshus, Klyngehuset Kronjylland. Visionen for projektet er at skabe et naturligt samlingspunkt med gode rammer for socialt samvær samt fremme det uorganiserede idræts- og fritidsliv for borgerne i landsbyklyngens 13 byer. Albæk ligger placeret i Naturpark Randers Fjord, og derfor kan Klyngehuset Kronjylland også blive en formidlingsplatform for oplevelser i naturparken.

Der er til områdefornyelsen i Albæk fundraiset i alt 5,9 mio. kr. Realdania og Lokale og Anlægsfonden har bevilliget 4,5 mio. til etablering af Klyngehuset Kronjylland, derudover bidrager LAG og Nordea Fonden med hver 0,7 mio. kr.

Landdistriktsudvalget - Landdistrikt

Del 2

Anlægsprojekt: Mellerup, områdefornyelse

Bevillingsprogramnummer: 9258400009

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	2.825	2.625	1.450	100	0	7.000
Indtægter	0	0	0	0	-3.650	-3.650
I alt	2.825	2.625	1.450	100	-3.650	3.350

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
05.12.2022	620	0	620	486 Programudarbejdelse
30.01.2023	6.380	-3.650	2.730	16 Områdefornyelse iht. program/refusion
I alt	7.000	-3.650	3.350	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Byrådet igangsatte områdefornyelse i Mellerup den 30. januar 2023, hvor programmet blev godkendt.

Programmet ligger vægt på Mellerups særlige placering med nærhed til natur og vand, samt byens stærke sociale lokalsamfund.

Projekt 01 – Livet ved fjorden

Projektet er at skabe Mellerup Fjordpark, et nyt mødested fyldt med oplevelser, fællesskaber og arrangementer, hvor nærheden til vandet er omdrejningspunktet. Fjordparken skal danne ramme om det lokale hverdagsliv ved fjorden, det blå foreningsliv og de mange besøgende fra nær og fjern.

Mellerup Fjordpark skal bygges i sammenhæng med den omkringliggende natur og ved enkelte greb gøre fjorden mere tilgængelig.

Projektet afventer afklaring af, om byen deltager i forsøgsprojekt som frilandsby. Afklaring kommer i løbet af november 2023. Processen for projektet påbegyndes efter sommeren 2024.

Projekt 02 – Fællesskab på Fælleren

Fælleren er Mellerups grønne fællesareal, som man i byen ønsker, i højere grad kan tilbyde endnu mere at samles om. Det skal være her byen og dens borgere møder hinanden på kryds og tværs. Derfor etableres Mellerup bystue, samt en leg- og læringsplads.

Den nuværende bålhytte/shelter transformeres til en bystue. Her lægges trægulv, og åbningerne lukkes med vægge/porte, der stadig gør det muligt at ændre brugen af bygningen, ved at de kan

Landdistriktsudvalget - Landdistrikt

Del 2

åbnes og lukkes. På den måde gøres bygningen mere fleksibel, hvilket giver den langt flere anvendelsesmuligheder end den har i dag.

Legepladsen skal være for leg, bevægelse og læring til en bred målgruppe. Et sted at mødes ikke bare for byens borgere, men også for Mellerups opland og besøgende. Det ønskes, at der ud over en legeplads, skal etableres et læringsrum, hvor institutioner, skoleklasser, efterskolen, mv. kan tage ned og afholde undervisning eller mindre koncerter.

Leg og læringspladsen sendes i udbud ultimo 2023 og forventes at være etableret maj/juni 2024. Projekt bystue forventes at påbegynde start 2025.

Projekt 03 – trafik og infrastruktur

Formålet med dette projekt er at skabe ro, tid og plads til at komme sikkert frem i hverdagen. Særligt for byens skolebørn. Her ønskes det at udvikle og udfordre den eksisterende infrastruktur med nytænkende tiltag. Skabe sikre og sammenhængende stisystemer og fokus på de spots, hvor der er overgange for bløde trafikanter. Det ønskes desuden, at flere af byens kryds indskrænkes, så der ikke kan foretages sving i høj fart disse steder.

Trafikprojekterne forventes udført i etaper gennem 2024-2027.

Landdistriktsudvalget - Landdistrikt Del 2

Anlægsprojekt: Indsats mod dårlige boliger, pulje

Bevillingsprogramnummer: 9258400011

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter		1.000	1.000	1.000	1.000	4.000
Indtægter		0	0	0	0	0
I alt		1.000	1.000	1.000	1.000	4.000

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
12.10.2023	1.000	0	1.000	337 Anlægsbev. til rådighedsbeløb 2024
I alt	1.000	0	1.000	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Byrådet har den 2. juni 2009 besluttet at afsætte midler til indsats mod dårlige boliger, skæmmende bygninger og udenomsarealer i Randers Kommune.

Byrådet har den 12. juni 2017 iværksat en forstærket indsats for bedre boligkvalitet, forskønnelse og bosætning i landdistrikterne i Randers Kommune.

Byrådet vedtog den 14. juni 2021 en prioriteret byfornyelsesindsats for perioden 2021-2024. Her samtænkes indsatsen med den øvrige byfornyelse, som målrettes udvalgte byer i landdistrikterne.

Formålet med puljen er at sikre beboernes liv og helbred samt undgå, at de dårlige boliger får en afsmittende effekt i kvarteret eller lokalområdet og som følge heraf flere dårlige boliger.

Midlerne bruges til effektivering af den lovpligtige tilsynsopgave med boligkvalitet, hvor der kondemneres og til tider nedrives boliger. Der er planlagt en forstærket indsats for bedre boligkvalitet og indretning af grønne friarealer i forbindelse med frivillige nedrivninger i Helstrup, Øster Velling, Værum, Hørning, Gassum, Råby, Råsted og Hald.

Anlægsbevilling til rådighedsbeløb i 2024 er søgt i forbindelse med budgetvedtagelsen.

Skole- og uddannelsesudvalget

Del 1

Del 2

Bevillingsområder:

Skole

Pædagogisk Psykologisk Rådgivning

Skole- og uddannelsesudvalget - Skole

Del 1

1. Beskrivelse af området

Skolerne i Randers Kommune er hver dag i kontakt med en stor del af kommunens børn og unge. Byrådets visioner for undervisningsområdet er at danne og uddanne vores børn og unge, så de kan og vil realisere deres drømme og håb for fremtiden. Det skal ske i en god skole præget af tryghed og lyst til at lære og udvikle sig – og det skal ske i samarbejde med forældrene.

Denne bevilling vedrører udgifter indenfor undervisningsområdet, som skal medvirke til at realisere byrådets vision. Bevillingen omfatter folkeskoler, fritidstilbud, specialundervisning, ungdomsskole, ungdommens uddannelsesvejledning og forberedende grunduddannelse, samt udgifter til bidrag til staten for elever på privatskoler og efterskoler.

Fakta (pr. sept. 2023)

Antal folkeskoler:	19
Antal specialskoler:	2
Antal almenklasser:	366
Antal specialklasser:	40
Elever i folkeskolen:	7.582
Antal børn i SFO:	2.277
Elever i specialklasser:	294
Elever i specialskoler:	299

Politikker

Uddannelsespolitik
Sammenhængende børne- og ungepolitik

Se Randers Kommunes politikker på

randers.dk/politikker

2. Hovedtal

2.1 Drift

Tabellen viser budgettet på drift fra 2024-2027 på bevillingsområdet opdelt på servicerammen og uden for servicerammen.

Skole (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Servicerammen	986,8	979,3	969,6	968,9
Fællesudgifter - Skole	20,4	20,4	20,4	20,4
Folkeskoler og fritidstilbud	637,9	629,6	621,6	621,9
Befordring af elever	19,6	19,6	19,6	19,6
Bidrag til efterskoler	15,6	16,0	16,0	15,6
Specialskoler og -fritidstilbud	97,1	96,9	96,7	96,7
Ungdomsskole	36,5	36,4	35,5	35,0
Ungdommens Uddannelsesvejledning	14,8	14,8	14,1	14,0
Bidrag til privatskoler	124,2	124,2	124,2	124,1
Forberedende Grunduddannelse	21,0	21,6	21,6	21,6
I alt	986,8	979,3	969,6	968,9

Skole- og uddannelsesudvalget - Skole

Del 1

2.1.1 Servicerammen

Tabellen viser, at der samlet for hele undervisningsområdet er budgetteret med nettoudgifter for 986,8 mio. kr. i 2024, og at budgettet falder til 968,9 mio. kr. i 2027.

Der er en række forhold, som påvirker budgettets størrelse i det enkelte år. Udgifterne til folkeskoler og fritidstilbud, samt bidrag til privatskoler er omfattet af en demografimodel, som betyder, at budgettets størrelse ændres i takt med, hvor mange elever i skolealderen der er i Randers. Til andre udgifter som f.eks. specialskoler og –fritidstilbud, ungdomsskole og FGU er der afsat faste budgetrammer uafhængig af, hvor mange elever, som anvender tilbuddet.

Generelt kan politiske beslutninger, prioriteringer eller nationale forhold ændre på budgettets størrelse. Når de samlede budgetterede udgifter falder i perioden, skyldes det blandt andet følgende forhold:

- I forbindelse med budgetaftalen for 2020-2023 blev der aftalt besparelser vedrørende Trekløverskolen.
- I nuværende og tidligere budgetaftaler er der afsat midlertidige bevillinger, som udløber i løbet af perioden. Det er blandt andet midler til kompetenceudvikling for medarbejdere i folkeskolen og yderligere anvendelse af 2-lærerordninger.
- Den nuværende elev-prognose viser et faldende antal folkeskoleelever i årene 2024 – 2027.

I forbindelse med finansloven for 2020 blev der tilført midler til løft af folkeskoleområdet. Midlerne er fuldt indfaset fra skoleåret 2022/23 og er indarbejdet i ovenstående tabel.

2.2. Anlæg

Tabellen viser budgettet på anlæg fra 2024-2027 opdelt på anlægsprojekter.

Anlægsprojekter (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Udbygning af folkeskoler, ramme	11,2	6,7	6,1	16,7
Forbedring af indeklima på skolerne	5,5	0,0	0,0	0,0
Skoler - klasseloft 0-2 kl.	0,9	0,9	0,0	0,0
Didaktisk og pædagogisk analyse af skole	0,5	0,0	0,0	0,0
Sydbyen kapacitetsudfordringer	6,2	10,0	10,0	0,0
I alt	24,4	17,6	16,1	16,7

Note: Tabellen indeholder kun de anlægsprojekter, som har budget i 2024-2027. Der kan således være igangværende anlægsprojekter, som ikke er nævnt her.

Tabellen viser hvilke rammebeløb, der er afsat til udbygning af folkeskolerne og til forbedring af indeklimaet i budgetperioden. Rammebeløbene vil efterfølgende blive udmøntet i konkrete projekter, som vil blive fremlagt løbende for byrådet.

Folketinget har vedtaget at sænke klasseloftet fra 28 til 26 elever i 0.-2. klasse. Randers Kommune har modtaget 0,9 mio. kr. årligt i perioden 2023-2025 til at finansiere afledte anlægsudgifter som

Skole- og uddannelsesudvalget - Skole

Del 1

følge af den ændrede lovgivning. Aftalepartierne er enige om, at der skal tages højde for behovet for afledte anlægsudgifter i forbindelse med arbejdet med skoleudviklingsplanen.

På skoleområdet anvendes 0,5 mio. kr. i 2024 til en didaktisk og pædagogisk analyse af skolernes bygningsmasse. Analysen skal belyse, hvordan skolerne kan imødekomme de nuværende faglige krav og understøtte et spændende fagligt miljø, der bl.a. styrker læringsmiljøerne og inklusionsindsatsen.

På skoleområdet giver væksten i Sydbyen kapacitetsudfordringer i de kommende år. Byrådet har afsat en ramme på 90 mio. kr. til imødegåelse af disse udfordringer ved disponering af de allerede afsatte anlægsmidler på skoleområdet. Den afsatte ramme på 90 mio. kr. fordeler sig med 63,8 mio. kr. i 2023 og 6,2 mio. kr. i 2024 samt 10 mio. kr. i henholdsvis 2025 og 2026.

Der henvises til del 2 for yderligere oplysninger om anlægsprojekterne på området.

3. Aktuel økonomisk situation på drift og anlæg

3.1 Aktuel status

I den kommende budgetperiode vil der være et faldende elevtal. I forhold til det seneste budget har der ikke været store strukturelle ændringer på undervisningsområdet. Dog kan det fremhæves, at der fra skoleåret 2022/23 er etableret et nyt 10-klassestilbud på Tirsdalens skole, der har vist sig at være et godt alternativ tilbud til de eksisterende 10. Klassetilbud i Randers.

Specialundervisningsområdet har en række udfordringer både med hensyn til stigende efterspørgsel og flere elever, hvilket giver et pres på den økonomiske situation. Via det igangsatte sporarbejde på børn og skoleområdet arbejdes der på at finde løsninger for det fremtidige tilbud.

3.2 Budgetaftalen

Budgetaftalen indeholder nedenstående nye tiltag på bevillingsområdet.

Ændringer fra budgetaftalen - drift (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Sorggrupper	0,1	0,1		
2-lærerordning - videreførelse af løft		3,0		
E-sport i folkeskolen	0,2			
Almenskolen - effektiviseringskrav udsættes	2,7			
Specialskeleområdet	1,0	1,0	1,0	1,0
Projekt RUN	0,6	0,6		
Fritidsjobprojekt - Talents of Tomorrow	0,7	0,7		
I alt	5,3	5,4	1,0	1,0

Skole- og uddannelsesudvalget - Skole

Del 1

Ændringer fra budgetaftalen - anlæg (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Afledte anlægsudgifter skoleområdet (klasseloft 0-2kl)	0,9	0,9	0,0	0,0
I alt	0,9	0,9	0,0	0,0

Sorggrupper (100.000 kr. i 2024 og 2025)

I forbindelse med Budget 2022-2025 blev der afsat 0,1 mio. kr. i 2022 og 2023 til skoleområdets arbejde med børn ramt af sorg. Aftalepartierne er enige om, at indsatsen videreføres og afsætter midler hertil i 2024 og 2025.

Løft til 2-lærerordninger – videreførelse (3 mio. kr. i 2025)

Byrådet har i 2022-2024 bevilget 3 mio. kr. årligt til 2-lærerordninger i folkeskolen. Midlerne svarer til ca. 5 fuldtidslærerstillinger, der fordeles mellem de 19 folkeskoler. Aftalepartierne er enige om, at løftet skal videreføres i 2025, og afsætter 3 mio. kr. til formålet.

E-sport på skoleområdet (220.000 kr. i 2024)

Aftalepartierne er enige om at afprøve e-sportserfaringerne på to folkeskoler, som allerede har IT-udstyret. Målet er at afsøge om brug af E-sport kan styrke fraværsindsatsen. Der afsættes 220.000 kr. til formålet i 2024.

Almenskolen – udsættelse af effektiviseringskrav (2,7 mio. kr. i 2024)

Aftalepartierne er enige om, at det i budgettet indarbejdede effektiviseringskrav på det almene skoleområde i 2024 udsættes. Kravet på 2,7 mio. kr. tilbageføres derfor skoleområdets budget i 2024.

Specialskeleområdet (1 mio. kr. årligt i 2024 og frem)

Aftalepartierne er enige om at reducere den allerede indarbejdede budgetreduktion på specialskeleområdet med 1 mio. kr. i 2024 og frem. Den resterende budgetreduktion gennemføres som forudsat.

Projekt RUN (630.000 kr. årligt i 2024 og 2025)

Projekt RUN er en særlig indsats for unge, som har vanskeligt ved at deltage i FGU og STU. Projektet er forankret i Ungdomsskolen. Aftalepartierne er enige om, at Projekt Run skal videreføres og afsætter 0,63 mio. kr. til dette i 2024 og 2025.

Fritidsjobprojekt - Talents of Tomorrow (730.000 kr. årligt i 2024 og 2025)

Aftalepartierne er enige om at videreføre fritidsjobprojektet Talents of Tomorrow i yderligere to år. Der afsættes 0,73 mio. kr. til formålet i 2024 og 2025.

Klasseloft 0-2. klasse (900.000 kr. årligt i 2023-2025)

Folketinget har vedtaget at sænke klasseloftet fra 28 til 26 elever i 0.-2. klasse. Ordningen indføres gradvis og forventes at medføre en mindre stigning i antallet af skoleklasser i Randers Kommune.

Skole- og uddannelsesudvalget - Skole

Del 1

På nuværende tidspunkt er det ikke muligt at forudsige, hvor behovet for flere klasser vil opstå. Randers Kommune har modtaget 0,9 mio. kr. årligt i perioden 2023-2025 til at finansiere afledte anlægsudgifter som følge af den ændrede lovgivning. Aftalepartierne er enige om, at der skal tages højde for behovet for afledte anlægsudgifter i forbindelse med arbejdet med skoleudviklingsplanen. De modtagne midler tilføres på den baggrund den samlede anlægsramme for skoleudbygningsplanen.

Skole- og uddannelsesudvalget - Skole

Del 2

1. Supplerende beskrivelse af området

Tabellen viser bevillingsområdets budget på drift for 2024 fordelt på udgifter og indtægter.

Skole (mio. kr.)	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
Servicerammen			
Fællesudgifter - Skole	20,4	0,0	20,4
Folkeskoler og fritidstilbud	704,6	-66,7	637,9
Befordring af elever	19,6	0,0	19,6
Bidrag til efterskoler	15,6	0,0	15,6
Specialskoler og -fritidstilbud	126,6	-29,6	97,1
Ungdomsskole	36,6	0,0	36,5
Ungdommens Uddannelsesvejledning	14,8	0,0	14,8
Bidrag til privatskoler	124,2	0,0	124,2
Forberedende Grunduddannelse	21,0	0,0	21,0
I alt	1.083,4	-96,6	986,8

I de efterfølgende afsnit er områderne beskrevet enkeltvist. Områderne kan både indeholde udgifter indenfor og udenfor aftaleenheder jf. Randersmodellen.

1.1 Servicerammen

1.1.1 Fællesudgifter - Skole

Området med fællesudgifter omfatter både de faglige og pædagogiske konsulenter, der er tilknyttet forvaltningen, og Skolernes Udviklingscenter, hvortil der er tilknyttet en række aktiviteter. Skolernes Udviklingscenter er forankret i skoleområdet under Børn og Skole og samarbejder med skolerne, de andre enheder under Børn og Skole, øvrige forvaltninger samt eksterne samarbejdspartnere.

Skolernes Udviklingscenter er organiseret i et læringskonsulentteam, et specialpædagogisk team, nogle fagpiloter (lærere, der er frikøbt 1 dag ugentligt, finansieret af statslige kompetenceudviklingsmidler) og et team omkring fællessamlingen samt ledelse. Der løses udviklingsopgaver af læringskonsulentteamet og fagpiloterne, mens det specialpædagogiske team bl.a. varetager visitation, rådgivning og sparring på såvel almen- som specialområdet.

1.1.2 Folkeskoler og fritidstilbud

Byrådet fastlægger mål og rammer for skolernes virksomhed. Folkeskolen har hjemmel i folkeskoleloven med tilhørende bekendtgørelser. Lovgivningen fastsætter krav om udarbejdelse af elevplaner, undervisningsmiljøplaner og kvalitetsrapporter.

Byrådets visioner for folkeskolerne er, at alle børn får en skoleuddannelse af høj kvalitet, så 95 % af en ungdomsårgang bliver i stand til at gennemføre en ungdomsuddannelse. Politikken for

Skole- og uddannelsesudvalget - Skole

Del 2

skoleområdet sikrer en fælles tilgang i arbejdet med børn på hele skoleområdet med udgangspunkt i tre centrale begreber: barnet i centrum, helhed i indsatsen og tværfaglighed. Der udarbejdes støttende læringsmiljøer, der sikrer, at alle børn udfordres på individuelt niveau.

Randers Kommune har:

- 19 folkeskoler
- 7.582 elever
- 366 almenklasser
- 294 specialklasseelever
- 40 specialklasser.

Alle skoler, med undtagelse af Nørrevangsskolen og Tirsdalens skole, tilbyder optagelse i skolefritidsordning, der dækker aldersgruppen fra 0.-3. klassetrin. Der er budgetteret med 2.067 børn i skolefritidsordningerne. Der er pladsgaranti i skolefritidsordningen, så indmeldelse kan ske fra dag til dag, hvorimod udmeldelse skal ske med varsel.

I Randers Kommune findes 8 juniorklubber for 4.-7. klassetrin i tilknytning til folkeskoler/SFO-er. Juniorclubberne er et aktivitets- og fritidstilbud for de 10-13-årige. Der er budgetteret med en minimumsnormering på 40 børn pr. klub. Klubberne er ledelsesmæssigt forankret i folkeskolerne og er etableret i lokaler på skolerne eller i tilknytning til skolerne.

1.1.3 Befordring af elever

Der ydes tilskud til befordring i henhold til folkeskolelovens § 26. Der ydes befordring til elever i almindelige folkeskoler på baggrund af trafikfarlig skolevej og ved afstand over fastlagte kriterier eller ved sygdom/handicap. Herudover ydes der befordring til elever i kommunale specialskoler samt regionale specialundervisningstilbud.

1.1.4 Bidrag til efterskoler

Kommunernes betaling til staten for elevers ophold på efterskoler er fastsat i loven om efterskoler, ungdomskostskoler, håndarbejdsskoler og husholdningsskoler m.fl. Driftstilskuddet til skolerne fastlægges på den årlige finanslov. Det kommunale bidrag betales for elever fra Randers Kommune, som er optaget på efterskoler.

1.1.5 Specialskoler og -fritidstilbud

Kommunen råder over 2 specialskoler:

- Oust Mølleskolen 28 elever
- Trekløverskolen 271 elever og 140 SFO-børn

Det er muligt for omegnskommunerne at købe pladser på Trekløverskolen. Visitering til et specialundervisningstilbud sker gennem visitationsudvalget ud fra en konkret vurdering af det enkelte barns ressourcer og muligheder.

Skole- og uddannelsesudvalget - Skole

Del 2

Området omfatter også indtægter og udgifter i forbindelse med køb og salg af undervisningstilbud mellem kommuner. Når et barn er anbragt i en anden kommune, kan der være udgifter i forbindelse med barnets undervisningstilbud.

1.1.6 Ungdomsskole

Randers Ungdomsskole er oprettet i henhold til lov om ungdomsskoler. Randers Ungdomsskole skal være en dynamisk organisation, der hurtigt kan omstille sig til nye opgaver og efterkomme de behov, som opfylder Byrådets visioner vedr. børn og unge. Ungdomsskolen skal sikre den lokale forankring i hele Randers Kommune.

I Randers Kommune omfatter tilbuddet de unge mellem 13 og 18 år. Området omfatter ungdomsskoleundervisning, ungdomsskoleklubber, heltidsundervisning, obligatorisk knallertundervisning samt "Unge Miljøet", der er et aktivitets- og samlingssted for Randers Kommunes unge indenfor aldersgruppen 15-25 år.

Ungdomsskolen er også ansvarlig for SSP – samarbejdet, som er et tværsektorielt og kriminalitetsforebyggende samarbejde mellem Randers Kommune og Østjyllands Politikreds Randers.

1.1.7 Ungdommens Uddannelsesvejledning

Området varetages af UU Randers og vedrører indsatser omfattet af den kommunale ungeindsats, jf. lov om kommunal indsats for unge under 25 år. Herunder uddannelses- og erhvervsvejledning, målgruppevurdering, udarbejdelse af uddannelsesplan og kontaktpersonordning.

UU Randers skal vejlede 15-17-årige unge. Derudover skal de tilbyde 18-24-årige unge vejledning om valg af uddannelse og erhverv, når de har opfyldt undervisningspligten, ikke går i 10. klasse og hverken er i gang med eller har fuldført en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse.

1.1.8 Bidrag til privatskoler

Kommunernes betaling til staten for undervisning af elever på private skoler er fastsat i Lov om friskoler og private grundskoler mv. Driftstilskuddet til skolerne fastlægges på den årlige finanslov ud fra udgiften pr. elev i folkeskolen. Der betales et kommunalt bidrag til staten pr. elev for undervisning og ligeledes et bidrag til staten pr. barn i private skolers SFO-er.

1.1.9 Forberedende Grunduddannelse

Forberedende Grunduddannelse – kaldes for FGU – er for unge under 25 år, der har brug for forudgående faglig eller personlig opkvalificering for at kunne gennemføre en ungdomsuddannelse eller komme i beskæftigelse.

2. Budgetforudsætninger

Det samlede budget til bevillingsområdet er dannet på baggrund af sidste års vedtagne budget 2023, tillagt pris- og lønfremskrivninger, givne tillægsbevillinger i løbet af året, ændringer fra lov- og cirkulæreprogrammet samt demografireguleringer. Hertil kommer ændringer som følge af budgetaftalen.

For folkeskoler, skolefritidsordninger og juniorklubber, samt fritidshjem fordeles aftaleenhedernes budgetter i forhold til de aftalte budgettildelingsmodeller.

Skole- og uddannelsesudvalget - Skole

Del 2

2.1 Tildelingsmodel på ressourcerne til folkeskolerne

Tildelingsmodel på skoleområdet er godkendt af byrådet den 5. oktober 2020 og har været gældende fra skoleåret 2021/2022. Det samlede budget udgør 621 mio.kr. inkl. tildeling til specialklasser.

2.1.1 Opbygningen af tildelingsmodellen

Tildelingsmodellen er opbygget således, at der tildeles midler efter følgende steps

- En klassetildeling, som sikrer en underviser i hver klasse
- Midlerne til specialundervisning og inklusionsindsatser fordeles efter en socioøkonomisk fordelingsnøgle
- Tildeling til drift af specialklasser.
- Tildeling af skolespecifikke udgifter
- Fordeling af midler til klasser med mere end 15 elever (elevbaseret tildeling)
- Fordeling af de resterende midler til folkeskolerne fordeles efter elevtal

Det samlede skolebudget bliver løbende demografireguleret via kommunekassen i forhold til udviklingen i antallet af klasser og elever. Den samlede udmøntning er derfor afhængig af det faktiske klasse- og elevtal.

2.1.2 En underviser i hver klasse

Beregningen af en underviser i hver klasse tager udgangspunkt Børne- og Undervisningsministeriets aktuelle minimumstimetal på hvert klassetrin. Herefter laves der en beregning af den forventede udgift ud fra blandt andet undervisningsnorm, gennemsnitslønninger og antal af klasser.

For skoleåret 2023/24 er der i alt fordelt 276 mio. kr. til 352 almene klasser.

2.1.3 Tildeling til specialundervisning og inklusionsindsatser

De samlede midler som bliver fordelt efter socioøkonomi er politisk fastsat og fordeles efter to forskellige fordelingsnøgler, som beregnes ud fra det forventede antal elever, der forventes at modtage specialundervisning.

Fordelingsnøglen bliver beregnet en gang årligt, hvor beregningen tager udgangspunkt i data for de elever, der er indskrevet på den enkelte skole (fordelingsnøgle1 - inklusionsindsats), og de elever, skolen har betalingsforpligtigelsen overfor (fordelingsnøgle 2 - specialundervisning). Forskellen i de to fordelingsnøgler er, at alder ikke er en faktor i puljen til inklusionsindsatser.

For skoleåret 2023/24 udgør puljen til betaling for elever henvist til specialundervisning: 91 mio. kr.

For skoleåret 2023/24 udgør puljen til inklusion/mellemrumsindsatser: 86 mio. kr.

Ved visitering af elever til specialundervisning opkræves distriktsskolen et medfinansieringsbidrag på 202.000 kr. Dog er elever indskrevet på Randers Specialskoles afdeling Blommevej undtaget for medfinansieringsbidrag. Disse elever er centralt finansieret.

2.1.4 Skolespecifikke udgifter

Der er fortsat enkelte udgiftstyper, som tildeles efter særlige kriterier.

Skole- og uddannelsesudvalget - Skole

Del 2

- Basisundervisning i dansk som andet sprog. Der er afsat 5,3 mio. kr. i skoleåret 2023/24.
- Praktisk medhjælp. Der er afsat 5,7 mio. kr. for skoleåret 2023/24.
- Øvrige skolespecifikke udgifter. Her er der fordelt 1,5 mio. kr. i skoleåret 2023/2024.

Fælles for udgiftstyperne til basisundervisning og praktisk medhjælp er, at de tildeles efter ansøgninger fra skolen.

Øvrige skolespecifikke udgifter omfatter bl.a. aldersreduktion til lærere (overenskomstæssig ordning), kompensation for diverse tillidsposter og varetagelse af sygehusundervisning m.m.

2.1.5 Tildeling efter elevtal

Der tildeles ressourcer pr. elev på baggrund følgende kriterier:

Ekstra beløb pr. elev i klasser med mere end 15 elever. I skoleåret er der afsat 12,5 mio. kr., der fordeles ligeligt mellem alle elever over 15 i hver klasse. I skoleåret 2023/2024 udgør beløbet 5.256 kr. pr. elev udover 15 elever i store klasser.

Elevbeløb tildeles i forhold det samlede elevtal. I skoleåret 2023/24 er der afsat 86,9 mio. kr. til fordeling efter det samlede elevtal. I skoleåret 2023/2024 udgør beløbet 11.840 kr. pr. elev. Beløbet er som udgangspunkt en fast ressource, men hvis skoleområdet enten tilføres flere midler, eller skal gennemføre en generel reduktion, så vil reguleringen ske i beløbet pr. elev.

2.1.6 Specialklasser - tildelingsmodel

Specialklassetilbud er baseret på elevernes støttebehov og vanskelighedernes kompleksitet. Samtlige specialklassetilbud, herunder antallet af grupper, tildeles efter følgende ressourcer:

- 0. til 3. klasse   30 lærer/pædagogtimer + 37 klassepædagogtimer pr. uge
- 4. til 6. klasse   33 lærer/pædagogtimer + 40 klassepædagogtimer pr. uge
- 7. til 9/10. klasse   35 lærer/pædagogtimer + 43 klassepædagogtimer pr. uge

I skoleåret 2023/24 tildeles 61 mio. kr. til 40 specialklasser tilknyttet folkeskolerne. De enkelte specialklassetilbud tildeles ressourcer på baggrund af en forudsætning om, at den beregnede "klassiske" § 16 undervisningstid udgør 44,0 % af lærernes samlede nettoarbejdstid.

I de tilfælde der indskrives en eller flere elever, end normeringen foreskriver, udløser hver elev $\frac{1}{4}$ til $\frac{1}{2}$ af den årlige gennemsnitspris pr. elev. Reguleringen finder sted ved indskrivning af eleven. De specialklasser, der har færre elever, end normeringen foreskriver, opretholder tildelingen til det normerede elevtal.

2.2 Skolefritidsordning - tildelingsmodel

Udmelding af ressourcer til SFO-erne sker på baggrund af antal tilmeldte børn pr. 1. august i året før budgetåret. Der vil ske en regulering af både personalenormering/lønsum og de børneafhængige udgifter ud fra et gennemsnitsbørnetal for perioden 1. januar til 31. december.

Skole- og uddannelsesudvalget - Skole

Del 2

Personalenormeringen – inkl. ledelse – i skolefritidsordningerne fastsættes på baggrund af skoleårets gennemsnitlige børnetal, hvor der tildeles følgende timer/lønsum til pædagogisk personale inklusiv ledelse:

- SFO-tilbud (inkl. morgen-/ferietilbud) 1,60 timer/barn/uge
- Morgentilbud 0,68 timer/barn/uge
- Morgen-/ferietilbud 1,05 timer/barn/uge

For skolefritidsordningerne tildeles 18,5 time pr. uge til varetagelse af morgenåbning.

Herudover tildeles følgende:

- Vikarudgifter med 4,5 pct. af lønsummen
- Uddannelse og øvrige personaleudgifter 0,77 pct. af lønsummen
- Børneafhængige udgifter til materialer mv., hvor der afsættes følgende normbeløb (2024-niveau):
  - Grundbeløb I (pr. SFO) 10.507 kr.
  - Grundbeløb II (pr. barn) 1.228 kr.
  - SFO (inkl. morgen-/ferietilbud) 1.228 kr.
  - Morgentilbud 388 kr.
  - Morgen-/ferietilbud 600 kr.

2.3 Juniorklubber – tildelingsmodel

Udmelding af ressourcer til juniorklubberne sker på baggrund af antal tilmeldte børn pr. 1. december i året før budgetåret. Der vil ske en regulering af både personalenormering/lønsum og de børneafhængige udgifter på grundlag af børnetallet pr. 1. september i budgetåret.

Åbningstiden er kl. 14 – 17.

Ved et børnetal på 40 børn er normeringen til pædagogisk personale følgende:

- Ledelse 0,104 stillinger
- Pædagog 0,405 stillinger
- Klubmedarbejder 0,811 stillinger

Herudover tildeles følgende:

- Vikarudgifter med 4,5 pct. af lønsummen
- Uddannelse og øvrige personaleudgifter 0,77 pct. af lønsummen
- Børneafhængige udgifter, hvor der afsættes følgende normbeløb (2024-niveau):
  - Grundbeløb I - pr. pr. juniorklub 15.887 kr.
  - Grundbeløb II - pr. barn 1.185 kr.

2.4 Bidrag til efterskoler

Der afregnes bidrag/takstbeløb til staten for elever optaget i skoleåret 2023/24 på efterskoler, ungdomskostskoler, håndarbejdsskoler og husholdningsskoler m.fl. pr. 5. september 2023.

Skole- og uddannelsesudvalget - Skole

Del 2

Takstbeløbet fastsættes af staten og forventes at udgøre 40.745 kr. pr. elev for 2024. Der er budgetteret med 385 elever for skoleåret 2023/24.

2.5 Bidrag til private skoler

Der afregnes bidrag/takstbeløb til staten for elever optaget i skoleåret 2023/24 på private grundskoler og friskoler pr. 5. september 2023. Takstbeløbet fastsættes af staten og forventes at udgøre 41.601 kr. pr. elev i skolen og 8.415 kr. pr. barn i SFO for 2024. Der er budgetteret med henholdsvis 2.828 elever i skolen og 781 SFO-børn for 2024.

2.6 Øvrige delområder på skoleområdet

For de øvrige delområder er budgettet fastlagt på baggrund af de givne bevillinger i 2023 og tilrettet med ny lovgivning på området.

2.7 Demografi

Der foretages demografiregulering på følgende områder:

Udgifter til almenundervisning reguleres ud fra udviklingen i elev- og klassetal på baggrund af elev- og klassetalsprognosen for Randers Kommunes skoler. Den konkrete beregning af demografipuljen sker ud fra den godkendte ressourcetildelingsmodel på det almene undervisningsområde.

For både folkeskoler og skolefritidsordninger vil der ske en efterregulering af demografien året efter som følge af udviklingen i de faktiske elevtal pr. 5. september og det gennemsnitlige antal SFO-pladser igennem skoleåret jævnfør ressourcetildelingsmodellen for skoleområdet.

Bidrag til efterskoler reguleres ud fra udviklingen i antallet af 14-16-årige. Det faktiske elevtal til efterskoler opgøres endeligt pr. 5. september, og demografiberegninger i forhold til skønnet tilpasses ved efterregulering i 2024.

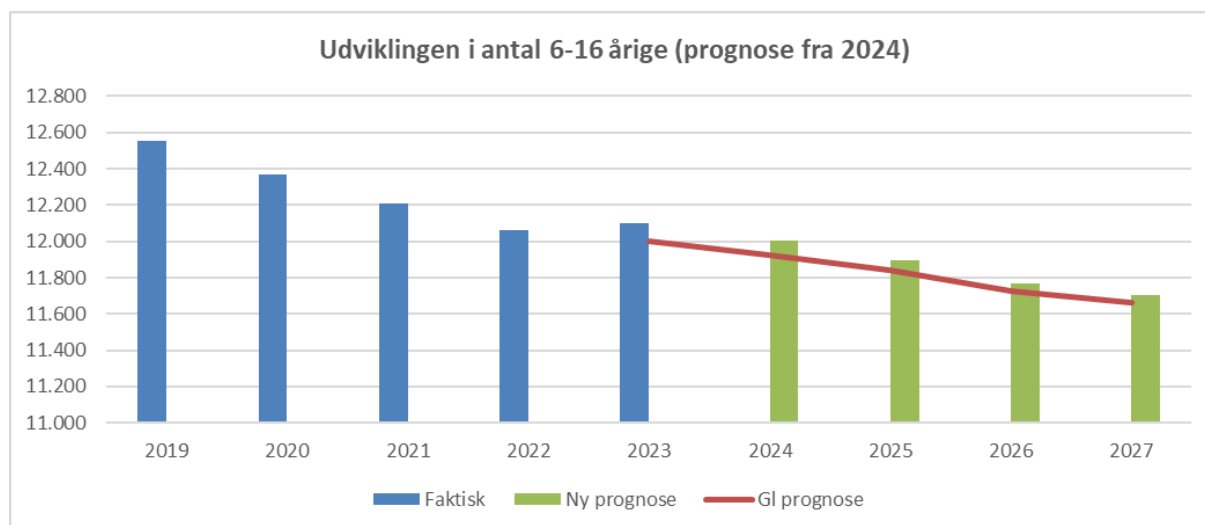
Bidrag til private skoler reguleres ud fra udviklingen i antallet af 6-16-årige. Det faktiske elevtal til efterskoler opgøres endeligt pr. 5. september, og demografiberegninger i forhold til skønnet tilpasses ved efterregulering i 2024.

Der foretages demografiregulering på ungdomsskoleområdet ud fra udviklingen i antal 14-17-årige. Tilpasning sker ved en regulering af bevillingen til den almene ungdomsskoleundervisning. Og for området med ungdommens uddannelsesvejledning ud fra udviklingen i antal 16-24-årige.

Der foretages demografiregulering på EUD10 ud fra udviklingen i antal tilmeldte elever til EUD10. EUD10 er et andet tilbud om at gennemføre en 10. klasse og blive forberedt til erhvervsuddannelserne.

På skoleområdet er den primære aldersgruppe 6 til 16-årige. Den forventede udvikling i den aktuelle prognose fremgår af nedenstående figur:

Skole- og uddannelsesudvalget - Skole Del 2

Figuren viser desuden, at det faktiske antal 6-16-årige pr 1. januar 2023 var noget højere end forudsat i den gamle prognose 2022 (12.100 mod forventet 12.002). Som følge heraf ligger den nye prognose fra 2023 også højere end den gamle prognose i årene fremover – dog indsnævres forskellen, så den nye prognose i 2027 kun ligger 41 højere end den gamle.

Den demografiske udvikling for skoleområdet fremgår af nedenstående oversigt og viser følgende beløb for perioden 2024-2027 inkl. efterregulering for 2023:

Demografiregulering - Skole (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Serviceammen				
Folkeskoler	-3,6	-5,7	-7,2	-7,8
SFO	0,8	1,0	1,2	1,5
Bidrag til privatskoler	0	0	0	0
Bidrag til efterskoler	-0,3	0,2	0,2	-0,2
Ungdomsskole	0	-0,2	-0,4	-0,9
Ungdommens Uddannelsesvejledning	0	0	0	-0,1
EUD10	0,4	0,4	0,4	0,4
I alt	-2,7	-4,3	-5,8	-7,1
Efterregulering 2023 (i 24-pl)	6,5	6,5	6,5	6,5
I alt	3,8	2,2	0,7	-0,6

Demografibeløb på folkeskoleområdet er i basisbudgettet beregnet ud fra de ovenfor beskrevne budget- og tildelingsmodeller f.eks. klasse- og elevtalsmodel. Nedenfor lidt nærmere om følgende poster "folkeskoler", "SFO" og "bidrag til private skoler".

Skole- og uddannelsesudvalget - Skole

Del 2

2.7.1 Folkeskoler

På baggrund af elev- og klassetalsprognosen for 2024 (reguleret for planlægningstal for skoleår 2023/24) forventes følgende fald i antal klasser:

- 2023/24: -2 klasser
- 2024/25: -5 klasser
- 2025/26: -5 klasser
- 2026/27: -6 klasser

2.7.2 SFO

Tallene for SFO viser en stor stigning fra 2023 til 2024 på 108 børn. I de efterfølgende år forventes en noget mindre stigning:

- 2023 - 24: +108 børn
- 2024 - 25: +24 børn
- 2025 - 26: +49 børn
- 2026 - 27: +24 børn

2.7.3 Bidrag til privatskoler

For privatskoler er der taget udgangspunkt i det faktiske elevtal fra 2022/23 på 2.828 elever og der forudsættes uændret antal i de kommende år. Det samme gælder SFO-delen på de private skoler.

3. Ændringer på området

På baggrund af budgetforudsætningerne viser tabellen, hvilke ændringer der er indarbejdet i budgettet siden udgangspunktet fra sidste års vedtagne budget.

Ændringer siden budget 2023 – Skole (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Udgangspunkt 2023-budget (2024-priser)	991,3	991,3	911,3	991,3
Budgetaftale 2024-2027				
Sorggrupper	0,1	0,1		
2-lærerordning - videreførelse af løft		3,0		
E-sport i folkeskolen	0,2			
Almenskolen - effektiviseringskrav udsættes	2,7			
Specialskeleområdet	1,0	1,0	1,0	1,0
Projekt RUN	0,6	0,6		
Fritidsjobprojekt - Talents of Tomorrow	0,7	0,7		
Demografi				
Skoleområdets demografi	3,8	2,2	0,7	-0,6
Budgetaftaler tidligere år				
Mistrivsel, særlig indsats	0,0	-0,3	-0,3	-0,3
Kompetenceløft - skoleområdet	-2,2	-2,2	-2,2	-2,2
2-lærerordning i folkeskolen fortsættes i 2024		-3,0	-3,0	-3,0
Specialskele besparelse fra tidligere beslutning	-6,1	-6,1	-6,1	-6,1

Skole- og uddannelsesudvalget - Skole

Del 2

Ændringer siden budget 2023 – Skole (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Projekt RUN fortsat i 2023	-0,6			
FGU yderligere i reduktion i 2024	-0,5			
Effektivisering/besparelse - FGU	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5
Effektivisering/besparelse - almenområdet	-2,7	-6,9	-11,0	-11,0
Effektivisering/besparelse - specialområdet	-0,1	-0,2	-0,4	-0,4
Tillægsbevillinger og omplaceringer				
LC-program 2024-27 - SFO-komp. Vedr. St. Bededag	0,3	0,3	0,3	0,3
Regulering af overhead specialskoler (1.BO.2023)	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
PL og øvrige ændringer				
PL-regulering	0,2	0,4	0,6	0,9
Øvrige ændringer - tilpasning af budget	-0,1	0,2	0,5	0,8
I alt	986,8	979,3	969,6	968,9

3.1 Budgetaftale 2024-2027

I budgetaftalen for 2024-27 er folkeskoleområdet tilført 5,3 mio. kr. i 2024 til udsættelse af effektiviseringskravet på almenskolen, ekstra midler til specialskoleområdet/Trekløverskolen, midler til fortsættelse af projekterne RUN og Fritidsjobprojekt/Talents of Tomorrow og arbejdet med sorggrupper, samt midler til E-sport i skolen.

3.2 Demografi

Demografiudviklingen for det samlede skoleområde viser, at der er behov for færre udgifter de kommende år, hvilket kan henføres til forventninger om færre elever i folkeskolerne, dog forventes en mindre stigning af børn i SFO-tilbud. Der budgetteres ikke med nogen stigning i elevtallet på de private skoler fra 2024. Den demografiske udvikling er nærmere beskrevet under afsnit 2.7.

3.3 Budgetaftaler tidligere år

For det almene skoleområde og specialområdet er der indregnet et effektiviseringskrav på 1 pct. fra 2025 stigende til 2 pct. i 2026 og 27, hvilket svarer til en reduktion på 7,1 mio. kr. stigende til 11,4 mio. kr.

3.4 Tillægsbevillinger og omplaceringer

Via lov- og cirkulæreprogrammet gives der kompensation på 280.000 kr. til SFO-området som følge af ændring af St. Bededag fra fridag til arbejdsdag i 2024. Budgettet til overhead er justeret, så det stemmer med de beregnede takster for salg af pladser på Trekløver skolen i 2023. Der er overført 0,3 mio. kr. fra skole- og uddannelsesudvalget til økonomiudvalget.

Skole- og uddannelsesudvalget - Skole Del 2

3.5 PL og øvrige ændringer

Herudover er der foretaget mindre tilpasninger på området som følge PL-reguleringer.

4. Yderligere oplysninger

4.1 Aftaleenheder

4.1.1 Folkeskoler

Oversigt over antal folkeskoler, elev- og klassetal for skoleåret 2023/24 med elevtal for almene og specialklasser pr. september 2023, samt de enkelte skolers budgetterede nettodriftsudgifter.

Folkeskoler	Elever	Klasser	Nettoudgifter (1.000 kr.)
Asferg skole	90	7	8.121
Assentoftskolen	604	29	40.463
Bjerregrav skole	109	8	9.706
Blicherskolen	476	25	38.772
Fårup skole	157	10	15.287
Grønhøjsskolen	357	24	33.206
Havndal skole	76	7	8.194
Hobrovejens skole	494	22	37.660
Hornbæk skole	494	23	34.901
Korshøjsskolen	318	18	26.250
Kristrup skole	596	29	40.906
Langå skole	412	28	39.201
Munkholmskolen	433	20	28.199
Nørrevangsskolen	487	27	47.713
Rismølleskolen	412	20	31.748
Søndermarksskolen	549	24	34.542
Tirsdalens skole	564	26	42.354
Vestervangsskolen	853	37	63.162
Østervangsskolen	395	22	38.982
I alt	7.876	366	619.368

Note: Eksklusiv skoleledelse, der budgetteres centralt.

4.1.2 Specialskoler

Oversigt over antal budgetterede pladser på specialskolerne i skoleåret 2023/24 samt specialskolernes nettodriftsudgifterne.

Skole- og uddannelsesudvalget - Skole Del 2

Specialskoler	Elever	Nettoudgifter* (1.000 kr.)
Oust Mølleskolen**	28	10.861
Trekløverskolen	271	85.136
I alt	299	95.997

* Eksklusiv takstbetaling og skoleledelse, der budgetteres centralt

** Inklusiv ressourcer til Familieskolen

4.1.3 Skolefritidsordninger

Oversigt over antal pladser i skolefritidsordningerne pr. 1. august 2023, som danner grundlag for budget 2024, samt SFO-ernes nettodriftsudgifter.

Under folkeskolernes ledelse er der etableret 8 juniorklubber på henholdsvis Assentoftsskolen, Hobrovejens skole, Hornbæk skole, Krstrup skole, Nørrevangsskolen, Søndermarksskolen, Vestervangsskolen og Østervangsskolen, hvorunder gårdklubben Fiskergården ligeledes er medtaget. Disse juniorklubber indgår i SFO-oversigten med det budgetterede antal pladser.

Skolefritidsordninger	Børne- havebørn	SFO-børn	Junior klubbørn	Nettoudgifter (1.000 kr.)
Asferg skole		43		1.375
Assentoftskolen		180	40	5.261
Bjerregrav skole		42		1.176
Blicherskolen		127		3.846
Fårup Børneby	30	45		3.229
Grønhøjsskolen		52		1.349
Havndal skole	30	32		3.265
Hobrovejens skole		245	40	6.011
Hornbæk skole		179	40	5.136
Korshøjsskolen		85		1.889
Krstrup skole		297	64	7.474
Langå skole		121		2.754
Munkholmskolen		145		3.226
Nørrevangsskolen			40	581
Rismølleskolen		104		2.763
Søndermarksskolen		208	40	5.286
Vestervangsskolen		227	40	5.587
Østervangsskolen		153	40	4.444
Herunder gårdklubben Fiskergården			60	1.386
I alt	60	2.285	404	66.036

*Eksklusiv forældrebetaling samt udgifter til friplads og søskenderabat

Herudover er der følgende antal budgetterede pladser i special SFO-ordninger:

Skole- og uddannelsesudvalget - Skole Del 2

Special SFO-er	SFO-børn	Nettoudgifter (1.000 kr.)
Trekløverskolen	140	15.998
Satellitten – Langå skole	25	1.642
Solstrålen - Østervangsskolen	30	2.706
Tørring** - Grønhøjsskolen	21	2.940
Fristedet – Tirsdalens skole	14	1.096
I alt	260	24.383

*Eksklusiv takstbetaling, ** betales centralt.

4.1.4 Randers Ungdomsskole

Randers Ungdomsskole tilbyder aktiviteter for unge mellem 13 og 25 år i samarbejde med både skoler og fritidstilbud. Ungdomsskolen er på næsten alle skoler i kommunen, i klubber og på undervisningshold.

Herudover tilbyder Ungdomsskolen heltidsundervisning for elever med behov for en anderledes undervisningsform end den almindelige klasseundervisning. Der budgetteres med 56 elever årligt.

Endelig står Ungdomsskolen for den kriminalpræventive SSP-indsats.

Ungdomsskolens aktiviteter fremgår af nedenstående oversigt.

Randers Ungdomsskole	Nettoudgifter (1.000 kr.)
Center for undervisning og læring, herunder administration	12.289
Center for Fritidsmiljøer og Demokrati	7.055
Center for Heltidsundervisning	11.758
SSP-indsats	546
I alt	31.647

Note: Eksklusiv skoleledelse, der budgetteres centralt.

4.2 Takster og nøgletal

4.2.1 Takster for skolefritidsordninger

De månedlige takster for 2023 og 2024 fremgår af nedenstående oversigt.

Skolefritidsordning	Takst for 2024	Takst for 2023
Heldagstilbud	2.135,00	2.037,00
Morgentilbud	664,00	634,00
Morgen- og ferietilbud	1.147,00	1.094,00
Juniorklub	590,00	563,00

Skole- og uddannelsesudvalget - Skole Del 2

[Den aktuelle takstoversigt kan tilgås her via randers.dk](#)

4.2.2 Nøgletal for skoleområdet

Her kan findes relevante nøgletal for skoleområdet - hvor der er en sammenligning fra 6-by-nøgletallene 2023, der er opgjort på baggrund af regnskab 2022.

[Den seneste 6-by-nøgletalsrapport kan tilgås her via randers.dk](#)

5. Anlægsprojekter

Der er allerede iværksat en række anlægsprojekter på skoleområdet. De midler, som allerede er disponeret og frigivet fremgår ikke her i budgetbemærkningerne, hvor der udelukkende er fokus på nye endnu ikke påbegyndte projekter. Det kan nævnes, at de allerede iværksatte projekter blandt andet omfatter reovering af skoletoiletter på en række skoler.

Som en del af budgetvedtagelsen for 2024-2027, blev den 10-årig investeringsplan godkendt. I tabellen ses de år, der ligger uden for budgetperioden.

10-årig investeringsplan (mio. kr.)	2028	2029	2030	2031	2032
Pulje til IT og udvikling af folkeskolerne	16,7	16,7	16,7	16,7	16,7
I alt	16,7	16,7	16,7	16,7	16,7

De enkelte anlægsprojekter med budget i 2024-2027 beskrives særskilt nedenfor.

Skole- og uddannelsesudvalget - Skole

Del 2

Anlægsprojekt: Didaktisk og pædagogisk analyse af skole

Bevillingsprogramnummer: 9221000032

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	0	500	0	0	0	500
Indtægter	0	0	0	0	0	0
I alt	0	500	0	0	0	500

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Det er besluttet, at der fra anlægsrammen på skoleområdet anvendes 0,5 mio. kr. i 2024 til en didaktisk og pædagogisk analyse af skolernes bygningsmasse.

Analysen skal belyse, hvordan skolerne kan imødekomme de nuværende faglige krav og understøtte et spændende fagligt miljø, der bl.a. styrker læringsmiljøerne og inklusionsindsatsen.

Analysen skal bruges som grundlag for en revurdering af udmøntningen af skoleudviklingsmidlerne – og skal også være med til at sikre, at kapacitetsudvidelserne i Sydbyen kan gennemføres på en måde, hvor skolebygningerne understøtter et spændende fagligt undervisningsmiljø.

Forvaltningen anbefaler, at der bør ske en prioritering af anlægsmidlerne til forbedring af skolernes indeklima, der så vidt muligt skal ses i en sammenhæng med den nye reviderede skoleudviklingsplan.

Der er ikke givet anlægsbevilling til gennemførelse af analysen.

Skole- og uddannelsesudvalget - Skole

Del 2

Anlægsprojekt: Forbedring af indeklima - ramme

Bevillingsprogramnummer: 9221000014

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	5.308	5.548	0	0	0	10.856
Indtægter	0	0	0	0	0	0
I alt	5.308	5.548	0	0	0	10.856

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Der skal foretages en ny registrering af de fysiske rammer samt indeklimaet på alle folkeskoler i Randers Kommune. Aftalepartierne er på den baggrund enige om, at der afsættes 20 mio. kr. – fordelt med et rammebeløb på 5 mio. kr. i årene 2021-2024 – til prioritering af et forbedret indeklima på skoleområdet. Der resterer rådighedsbeløb for 2023 og 2024. Midlerne for 2021 og 2022 indgår i de allerede disponerede ressourcer til bl.a. til projektet med Sydbyens kapacitetsudfordringer.

Rammen er afsat til anlægsprojekter for indeklimaet på de enkelte skoler.

Skole- og uddannelsesudvalget - Skole

Del 2

Anlægsprojekt: Skoler - klasseloft 0-2 kl.

Bevillingsprogramnummer: 9221000031

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	877	900	900	0	0	2.677
Indtægter	0	0	0	0	0	0
I alt	877	900	900	0	0	2.677

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Folketinget har vedtaget at sænke klasseloftet fra 28 til 26 elever i 0.-2. klasse. Ordningen indføres gradvis og forventes at medføre en mindre stigning i antallet af skoleklasser i Randers Kommune.

På nuværende tidspunkt er det ikke muligt at forudsige, hvor behovet for flere klasser vil opstå. Randers Kommune har modtaget 0,9 mio. kr. årligt i perioden 2023-2025 til at finansiere afledte anlægsudgifter som følge af den ændrede lovgivning.

Det er besluttet, at der skal tages højde for behovet for afledte anlægsudgifter i forbindelse med arbejdet med skoleudviklingsplanen. De modtagne midler tilføres på den baggrund den samlede anlægsramme for skoleudbygningsplanen.

Der er ikke givet anlægsbevilling til projektet.

Skole- og uddannelsesudvalget - Skole

Del 2

Anlægsprojekt: Sydbyen kapacitetsudfordringer

Bevillingsprogramnummer: 9221000033

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	63.800	6.200	10.000	10.000	0	90.000
Indtægter	0	0	0	0	0	0
I alt	63.800	6.200	10.000	10.000	0	90.000

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Det er besluttet, at der fra den samlede anlægsramme på skoleområdet prioriteres 90 mio. kr. til udbygning af kapaciteten i Sydbyen ved at etablere flere årgangsspor.

Den afsatte ramme på 90 mio. kr. fordeler sig med 63,8 mio. kr. i 2023 og 6,2 mio. kr. i 2024 samt 10 mio. kr. i henholdsvis 2025 og 2026. Beløbet på 63,8 mio. kr. i 2023 er overførte ikke-disponerede midler fra 2023 og tidligere samt ej igangsatte anlægsprojekter på en række skoler.

Som besluttet i byrådet (juni 2023) iværksættes en proces med de berørte skolars bestyrelser, medarbejdere og ledelser, så de involveres i at finde den bedst mulige løsning på kapacitetsudfordringerne i Sydbyen.

Der er ikke givet anlægsbevilling til projektet.

Skole- og uddannelsesudvalget - Skole

Del 2

Anlægsprojekt: Udbygning af folkeskoler, ramme

Bevillingsprogramnummer: 9221000000

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	0	11.245	6.725	6.068	16.724	40.762
Indtægter	0	0	0	0	0	0
I alt	0	11.245	6.725	6.068	16.724	40.762

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Rammen forudsættes anvendt som pulje til ombygning og udvikling af folkeskolerne.

Der afsættes årligt:

- 2024: 11,2 mio. kr.
- 2025: 6,7 mio. kr.
- 2026: 6,1 mio. kr.
- 2027: 16,7 mio. kr.

Rammen anvendes og disponeres til anlægsprojekter på skolerne efter skoleudviklingsplan og politiske prioriteringer. I takt med at midlerne bliver prioriteret og disponeret sker fremlægges af de enkelte delelementer til særskilt politisk godkendelse.

Skole- og uddannelsesudvalget - PPR

Del 1

1. Beskrivelse af området

Denne bevilling omfatter Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR). PPR er en aftaleenhed under Familieområdet, som arbejder med forebyggende indsatser, der understøtter læring og trivsel hos børn i udsatte positioner. Medarbejdergruppen består af psykologer, logopæder, fysioterapeuter, læsekonsulenter, fremskudte socialrådgivere, administrative medarbejdere, servicepersonale og ledere. I alt ca. 60 personer.

Kerneopgaverne er at styrke dagtilbud og skolers arbejde med at skabe inkluderende (lærings)fællesskaber, samt at understøtte forældre i at skabe de bedste rammer for deres børn. Det sker, dels gennem tidlig, forebyggende rådgivning til dagtilbud, skoler og forældre, og dels gennem mere indgribende indsatser såsom udarbejdelse af pædagogisk-psykologiske vurderinger af børns specialundervisningsbehov og længere rådgivningsforløb med en familie.

Politikker

Børne- og ungepolitikken

Se Randers Kommunes politikker på randers.dk/demokrati/politikker/

2. Hovedtal

2.1 Drift

Tabellen viser budgettet på drift fra 2024-2027 på bevillingsområdet.

Servicerammen (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Servicerammen	34,6	34,7	34,7	34,7
PPR (Pædagogisk Psykologisk Rådgivning)	26,7	26,8	26,8	26,8
Forebyggende foranstaltninger børn, unge	8,0	8,0	8,0	8,0
I alt	34,6	34,7	34,7	34,7

2.1.1 Servicerammen

Der er et samlet budget på 34,6 mio. kr. i 2024, mens der fra 2025 og fremover er et samlet budget på 34,7 mio. kr. Stigningen til 2025 skyldes det nye evaluerings- og bedømmelsessystem, som træder i kraft med skoleåret 2024/25.

PPR omfatter pædagogisk, psykologisk rådgivning til børn og unge samt talepædagogisk center, som yder bistand til børn med tale- sprog- og hørevanskeligheder. Der ydes også talepædagogisk bistand til voksne.

Skole- og uddannelsesudvalget - PPR

Del 1

De forebyggende foranstaltninger består af fremskudte socialrådgivere, hvor opgaven er tidlig opsporing af socialfaglige problematikker med henblik på at afhjælpe problemerne, inden de vokser sig store. Den fremskudte socialrådgivning retter sig således både mod familier og professionelle.

3. Aktuel økonomisk situation på drift og anlæg

3.1 Aktuel status

Der er generel en stigende efterspørgsel efter ydelser fra PPR.

Den landspolitiske aftale omkring det fremtidige evaluerings- og bedømmelsessystem indeholder blandt andet, at elever, der viser indikationer på høj begavelse, skal tilbydes intelligenstest i indskoling. Kommunen har modtaget kompensation for den nye opgave via lov og cirkulæreprogrammet.

3.2 Budgetaftalen

Budgetaftalen indeholder ingen nye tiltag på bevillingsområdet.

Skole- og uddannelsesudvalget - PPR

Del 2

1. Supplerende beskrivelse af området

PPR er en aftaleenhet under Familieområdet.

Enheden er en forebyggende enhed, som blandt andet rådgiver skoler, dagtilbud, forældre og børn.

Kerneopgaverne er at styrke dagtilbud og skolers arbejde med at skabe inkluderende (lærings)fællesskaber, samt at understøtte forældre i at skabe de bedste rammer for deres børn.

Tabellen viser bevillingsområdets budget på drift for 2024 fordelt på udgifter og indtægter.

Servicerammen (mio. kr.)	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
Servicerammen	34,6	0,0	34,6
PPR (Pædagogisk Psykologisk Rådgivning)	26,7	0,0	26,7
Forebyggende foranstaltninger børn, unge	8,0	0,0	8,0
I alt	34,6	0,0	34,6

Tabellen viser, at PPR samlet set har udgifter for 34,6 mio. kr.

1.1 Servicerammen

1.1.1 PPR

Her afholdes udgifter til en tværfaglig og helhedsorienteret indsats for at sikre børn og deres familier de bedst mulige udviklingslivsbetingelser. Det er centralt for PPR at se på barnets/den unges ressourcer og relationer samt at kvalificere de voksne, der har daglig omgang med barnet/den unge. Én af hovedopgaverne for psykologerne er at være med til at sikre inklusion i daginstitutioner og skoler og bidrage med konsultativ bistand og specialistviden i forhold til at skabe pædagogiske læringsmiljøer, som sikrer trivsel for børn og unge i almenområdet.

PPR omfatter også Talepædagogisk Center. Her afholdes udgifter i forbindelse med bistand til børn med tale- sprog- og hørevanskeligheder. Opgaverne varetages af talekonsulenter som vejleder og rådgiver de voksne omkring børnene samt underviser børnene og de voksne. Der er endvidere ansat en fysioterapeut og en psykolog til de vanskeligheder, som kræver en mere tværfaglig indsats.

PPR omfatter også Talepædagogisk Center, som består af de ydelser, PPR hjemtog fra Region Midtjylland i 2012. Her afholdes udgifter i forbindelse med bistand til børn med de mest komplekse tale- sprog- og hørevanskeligheder. Arbejdet foregår som en integreret del af PPRs øvrige indsatser inden for tale og sprog. Talepædagogisk Center varetager også talepædagogisk bistand inden for særlige områder til voksne.

Skole- og uddannelsesudvalget - PPR

Del 2

1.1.2 Forebyggende foranstaltninger

Her afholdes udgifter til tidlig opsporing af socialfaglige problematikker med henblik på at afhjælpe problemerne, inden de vokser sig store. Fremskudt socialrådgivning er et tilbud til skoler og dagtilbud samt til selve barnet/den unge og dennes familie, når barnet/den unge ikke er tilknyttet familieafdelingen.

Formålet med den fremskudte socialrådgivning er at arbejde med tidlig opsporing af socialfaglige problematikker med henblik på at afhjælpe problemerne, inden de vokser sig store. Der arbejdes med at støtte hjemmet i arbejdet med at sikre barnets trivsel. Det sker gennem kortere samtaleforløb med barnet eller forældrene. Eksempelvis hvis et barn har det svært i forbindelse med forældrenes skilsmisse, eller hvis forældre har svært ved at sætte grænser for deres børn. De fremskudte rådgivere har mulighed for, at lave afklarende forløb hvor forældre og dagtilbud ser forskellig adfærd hos barnet. Der er mulighed for at få anonym rådgivning, hvis man ikke ønsker at oplyse sit navn.

I dagtilbuddene og på skolerne kan de fremskudte rådgivere yde sparring og generel information, sagsforløb og lovgivning mv. samt vejledning og rådgivning vedr. lovgivningen om eksempelvis underretningspligt og proceduren omkring at lave en underretning. På skolerne ydes desuden sparring med personalet omkring bekymring for en ungs høje fraværsprocent samt samtale med den unge og/eller forældrene omkring årsagen til fraværet og handlemuligheder. Den fremskudte socialrådgivning retter sig således både mod familier og professionelle.

2. Budgetforudsætninger

Det samlede budget til bevillingsområdet er dannet på baggrund af sidste års vedtagne budget, tillagt pris- og lønfremskrivninger, givne tillægsbevillinger i løbet af året, ændringer fra lov- og cirkulærepragrammet samt demografireguleringer. Hertil kommer ændringer som følge af budgetaftalen.

Familieområdet er omfattet af rammestyring.

3. Ændringer på området

Der er ikke sket ændringer i budgettet siden udgangspunktet fra sidste års vedtagne budget.

4. Yderligere oplysninger

4.1 Aftaleenheder

PPR er en aftaleenhed under familiechefen og har ikke underliggende aftaleenheder.

4.2 Takster og nøgletal

Ydelserne i PPR er ikke takstbelagte.

Erhvervs- og planudvalget

Del 1

Del 2

Bevillingsområder:

Erhverv og plan

Erhvervs- og planudvalget - Erhverv og plan

Del 1

1. Beskrivelse af området

Bevillingen omfatter udgifter og indtægter vedrørende Erhvervsudvikling, Turisme og Byudvikling.

Området Erhvervsudvikling dækker bl.a. over udgifter til erhvervs- og udviklingspuljen, hvorfra der ydes tilskud til forskellige erhvervsfremmende projekter.

Området Turisme dækker over udgifter til turismesamarbejdet VisitAarhus, udgifter til drift af Naturpark Randers Fjord samt udgifter til turismeprojektet Ask Me/reThinker.

Området Byudvikling dækker over udgifter til Agenda 21, der vedrører strategisk energi- og varmeplanlægning og klimatilpasning, samt udgifter til driftssikring af boligbyggeri.

Fakta

Arbejdspladser i kommunen (2021)	43.275
Virksomheder i kommunen (2021)	4.951
Konkurser i kommunen (2022)	ca. 13 pr. 1.000 virksomheder

Politikker

Erhvervs- og turismepolitik
Arkitekturpolitik

Se Randers Kommunes politikker på randers.dk/politikker

2. Hovedtal

2.1 Drift

Tabellen viser budgettet på drift fra 2024-2027 på bevillingsområdet opdelt på servicerammen og uden for servicerammen.

Erhverv og plan (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Servicerammen	16,9	17,4	16,6	16,6
Erhvervsudvikling	11,2	10,9	10,9	10,9
Turisme	4,0	4,7	4,0	4,0
Byudvikling	1,8	1,8	1,8	1,8
I alt	16,9	17,4	16,6	16,6

2.1.1 Servicerammen

Tabellen viser budgettet fra 2024 til 2027. Tabellen viser, at der er et samlet budget på bevillingsområdet på 16,9 mio. kr. i 2024, faldende til 16,6 mio. kr. i 2027, svarende et fald på 0,3 mio. kr. over perioden.

Der henvises til del 2 for en grundig gennemgang af de forskellige delområder.

Erhvervs- og planudvalget - Erhverv og plan

Del 1

2.2. Anlæg

Tabellen viser budgettet på anlæg fra 2024-2027 opdelt på anlægsprojekter.

Anlægsprojekter (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Flodbyen, ramme	1,5	10,8	10,8	10,8
Flodbyen, programsekr. og frikøb UMT	2,8	1,8	1,8	1,8
Flodbyen, konsulentbistand	1,3	1,3	1,3	1,3
Flodbyen, markedsføring, salg, udbud mv.	0,3	0,2	0,2	0,3
Justesens Plæne, Klimabåndet	7,5	0,0	0,0	0,0
Flodlejet	0,3	0,0	0,0	0,0
Pulje fra frikøb af hjemfaldspligt	1,7	0,0	0,0	0,0
Midtbystrategi	1,9	1,9	0,0	0,0
Jordforsyningsprojekter	-10,7	8,6	-1,4	-1,4
I alt	6,4	24,5	12,7	12,7

Note: Tabellen indeholder kun de anlægsprojekter, som har budget i 2024-2027. Der kan således være igangværende anlægsprojekter, som ikke er nævnt her.

De afsatte midler til de fire projekter vedrørende Flodbyen samt Justesens Plæne, Klimabåndet og Flodlejet skal ses i sammenhæng. Midlerne er således oprindeligt afsat som et rammebeløb og efterfølgende udmøntet i konkrete projekter. De afsatte midler udgør 13,7 mio. kr. i 2024 og 14,2 mio. kr. i 2025 og frem.

Pulje fra frikøb af hjemfaldspligt udgør 1,7 mio. kr. i 2024. Byrådet har besluttet, at indtægten bliver stående under udvalget, men prioriteres i forbindelse med budgetforhandlingerne (BY 12/9-22, pkt. 318). Det er for nuværende uafklaret om og hvornår, indtægten falder. Midlerne kan først prioriteres, når indtægten er realiseret.

Med budgetaftale 2024-2027 er der afsat 2 mio. kr. årligt i 2024 og 2025 til videreførelse af midtbystrategien. Af midlerne er der reserveret 150.000 kr. årligt i 2024 og 2025 til finansiering af driftsbevilling til Familiehuset.

For en uddybning af de afsatte midler til jordforsyningsprojekter henvises til notatet Budget for jordforsyning 2024-2027, der indgår som en del af det samlede budgetmateriale. For at sikre overholdelse af anlægsrammen i de enkelte år er der på rammen til jordkøb flyttet 10 mio. kr. fra 2024 til 2025.

Der henvises til del 2 for yderligere oplysninger om anlægsprojekterne på området.

3. Aktuel økonomisk situation på drift og anlæg

3.1 Aktuel status

På erhvervsudviklingsområdet er der på driften en større opsparing, som overføres mellem årene, da flere af projekterne, der har fået bevilget tilskud på området, er flerårige.

Erhvervs- og planudvalget - Erhverv og plan

Del 1

3.2 Budgetaftalen

Budgetaftalen indeholder nedenstående nye tiltag på bevillingsområdet.

Ændringer fra budgetaftalen - drift (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Familiehuset forlænges til 2025	0,2	0,2	0,0	0,0
Turismeprojekt Ask Me/reThinker	0,0	0,8	0,0	0,0
Erhvervs- og udviklingspulje	0,0	-0,3	0,0	0,0
I alt	0,2	0,7	0,0	0,0

I budgetaftale 2024-2027 er der afsat 150.000 kr. i henholdsvis 2024 og 2025 til Familiehuset. Der er tale om en forlængelse af en eksisterende bevilling. Der er ligeledes afsat 750.000 kr. til Turismeprojektet reThinker i 2025, hvoraf 250.000 kr. finansieres af Erhvervs- og udviklingspuljen.

Ændringer fra budgetaftalen - anlæg (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Midtbystrategi	1,9	1,9	0,0	0,0
I alt	1,9	1,9	0,0	0,0

I december 2019 vedtog Randers Byråd den strategiske udviklingsplan for Randers Midtby. Midtbystrategien har til formål at gøre Randers by endnu mere attraktiv og skabe en levende midtby med oplevelser, indtryk og muligheder for alle. Der er i tidligere budgetaftaler afsat midler til og med 2023 til en forstærket midtbyindsats. I budgetaftale 2024-2027 er der afsat yderligere 2 mio. kr. i 2024 og 2025 til at videreføre indsatsen. I budgetaftalen er det besluttet at videreføre bevillingen med driftstilskud til Familiehuset i 2024 og 2025. Der er afsat 150.000 kr. årligt til formålet, som finansieres af midlerne afsat til Midtbystrategien.

Erhvervs- og planudvalget - Erhverv og plan

Del 2

1. Supplerende beskrivelse af området

Tabellen viser bevillingsområdets budget på drift for 2024 fordelt på udgifter og indtægter.

Erhverv og plan (mio. kr.)	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
Servicerammen	17,0	-0,1	16,9
Erhvervsudvikling	11,3	-0,1	11,2
Turisme	4,0	0,0	4,0
Byudvikling	1,8	0,0	1,8
I alt	17,0	-0,1	16,9

I de efterfølgende afsnit er områderne beskrevet enkeltvist. Områderne kan både indeholde udgifter indenfor og udenfor aftaleenheder jf. Randersmodellen.

1.1 Servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med nettoudgifter for 16,9 mio. kr. i 2024. På erhvervsudviklingsområdet er der budgetteret med nettoudgifter for 11,2 mio. kr., mens der på områderne Turisme og Byudvikling er budgetteret med nettoudgifter for henholdsvis 4,0 og 1,8 mio. kr.

1.1.1 Erhvervsudvikling

På området Erhvervsudvikling er der i 2024 afsat budget til følgende opgaver:

Mio. kr. 2024-priser	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
Erhvervsudvikling	11,3	-0,1	11,2
Erhvervs- og udviklingspulje	1,9	0,0	1,9
Business Region Aarhus, medlemskab	0,8	0,0	0,8
Julebelysning, Randers City Forening	0,8	0,0	0,8
Familiehuset	0,2	0,0	0,2
Midtjysk EU-kontor i Bruxelles	0,4	0,0	0,4
Tværkommunale Erhvervscentre	3,1	0,0	3,1
Erhverv Randers	3,8	-0,1	3,7
Gudenåsamrådet	0,3	0,0	0,3
Letbaneprojekt Østjylland	0,1	0,0	0,1
I alt	11,3	-0,1	11,2

Erhvervs- og planudvalget - Erhverv og plan

Del 2

Erhvervs- og planudvalget råder over erhvervs- og udviklingspuljen, hvor der i budgettet for 2024 er afsat 1,9 mio. kr. Fra erhvervs- og udviklingspuljen bevilliges midler til forskellige initiativer og projekter i kommunen.

I budgettaftalen 2024-2027 er bevillingen til Familiehuset videreført med 0,15 mio. kr. i 2024 og 2025. Denne finansieres af midler afsat til Midtbystrategi.

Derudover er der i budgettet afsat 0,8 mio. kr. til medlemskab af Business Region Aarhus, 0,8 mio. kr. til julebelysning, Randers City Forening, 0,4 mio. kr. til Midtjysk EU-kontor i Bruxelles samt 3,1 mio. kr. til tværkommunale erhvervshuse.

Erhverv Randers varetager den basale erhvervsvejledning for kommunens virksomheder og iværksættere. Der er budgetteret med nettoudgifter på 3,8 mio. kr., hvilket dækker tilskud samt huslejudgifter.

Randers Kommune har siden 2026 været medlem af Gudenåsamarbejdet. Gudenåsamarbejdet er et samarbejde på tværs af de syv Gudenåkommuner om realisering af Gudenåens vækst- og oplevelsespotentialer. Der er afsat 0,3 mio. kr. til medlemskabet af Gudenåsamarbejdet i 2024.

Desuden er der til Letbaneprojekt Østjylland afsat et budget på 0,1 mio. kr.

1.1.2 Turisme

Udgiften til turismefremmende aktiviteter i Randers Kommune består af tre elementer; budget til driften af Naturpark Randers Fjord, budget til turismeprojektet Ask Me/reThinker samt et årligt tilskud til VisitAarhus.

Mio. kr. 2024-priser	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
Turisme	4,0	0,0	4,0
VisitAarhus	3,3	0,0	3,3
Naturpark Randers Fjord - drift	0,7	0,0	0,7
Turismeprojekt Ask Me/reThinker	0,0	0,0	0,0
I alt	4,0	0,0	4,0

Den 1. januar 2020 trådte Randers Kommune ind i turismesamarbejdet VisitAarhus, som foruden Randers består af kommunerne Aarhus, Silkeborg, Skanderborg, Viborg samt Syd- og Norddjurs. Formålet med samarbejdet er bl.a. at synliggøre og profilere Randers både nationalt og på udvalgte internationale markeder samt at varetage den lokale turismeservice med udgangspunkt i Randers Regnskov mv. Der er i 2024 afsat 3,3 mio. kr. til turismesamarbejdet Visit Aarhus.

Endvidere er der afsat 0,7 mio. kr. til drift af projekt Naturpark Randers Fjord.

Der har til og med 2023 været afsat midler til turismeprojektet Ask Me/reThinker. Der er i budgettaftalen for 2024-2027 afsat 0,75 mio. kr. til turismeprojektet reThinker i 2025. Projektet finansieres i 2024 af overførsler fra tidligere år.

Erhvervs- og planudvalget - Erhverv og plan

Del 2

1.1.3 Byudvikling

På området Erhvervsudvikling er der i 2024 afsat budget til følgende opgaver:

Mio. kr. 2024-priser	Udgift 2024	Indtægt 2024	Netto 2024
Turisme	1,8	0,0	1,8
Agenda 21	1,1	0,0	1,1
Driftssikring af boligbyggeri	0,7	0,0	0,7
I alt	1,8	0,0	1,8

Under Agenda 21 er der afsat et budget på 1,1 mio. kr. til opgaver vedrørende strategisk energiplanlægning og klimastrategiske planlægningsopgaver i forhold til klimatilpasning, varmeforsyning samt planlægning for vindmøller, store solcelleanlæg og biogas.

Til driftssikring af boligbyggerier er der afsat et budget på 0,7 mio. kr. Driftssikring af boligbyggerier omhandler ydelsesstøtte, som er den kommunale andel af rentebidraget til andelsboliger, almene boliger og ungdomsboliger.

2. Budgetforudsætninger

Det samlede budget til bevillingsområdet er dannet på baggrund af sidste års vedtagne budget, tillagt pris- og lønfremskrivninger, givne tillægsbevillinger i løbet af året, ændringer fra lov- og cirkulæreprogrammet samt demografireguleringer.

3. Ændringer på området

På baggrund af budgetforudsætningerne viser tabellen, hvilke ændringer der er indarbejdet i budgettet siden udgangspunktet fra sidste års vedtagne budget.

Ændringer siden budget 2023 (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Udgangspunkt 2023-budget (2024-priser)	16,9	16,9	16,9	16,9
Budgetaftale 2024-2027				
Familiehuset	0,2	0,2	0,0	0,0
reThinker Randers	0,0	0,8	0,0	0,0
Erhvervspuljen reduceres	0,0	-0,3	0,0	0,0
Budgetaftaler tidligere år				
Familiehuset 2023	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Den Vestdanske Filmpulje 2023	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Erhvervspuljen reduceres	0,3	0,3	0,3	0,3

Erhvervs- og planudvalget - Erhverv og plan

Del 2

Ændringer siden budget 2023 (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
PL og øvrige ændringer				
PL og øvrige ændringer	0,0	0,1	0,0	0,0
Ændringer fra tidligere år				
Effektiviserings- og besparelseskatalog 2023-2026	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2
I alt	16,9	17,4	16,6	16,6

3.1 Budgetaftale 2024-2027

I budgetaftalen for 2024-2027 er området tilført samlet 6,8 mio. kr. i 2024, 1,2 mio. kr. i 2025, 0,3 mio. kr. i 2026 og 2027.

- Driftstilskud til Familiehuset videreføres. Der er afsat 0,2 mio. kr. i 2024 og 2025.
- Turismeprojekt reThinker Randers. Der er afsat 0,75 mio. kr. i 2025, hvoraf de 0,25 mio. kr. finansieres af erhvervspuljen.
- Erhvervspuljen reduceres med 0,3 mio. kr. som følge af ovenstående.

3.2 Demografi

Der er ingen demografireguleringer på området.

3.3 Budgetaftaler tidligere år

I forbindelse med tidligere års budgetvedtagelser er der truffet beslutninger, som har indvirkning på budget 2024-2027.

- Driftstilskud til Familiehuset blev videreført i 2023. Der var afsat 0,2 mio. kr., som blev finansieret af erhvervspuljen.
- Medlemskab af den Vestdanske Filmpulje blev videreført i 2023. Der var afsat 0,2 mio. kr. som blev finansieret af erhvervspuljen.
- Erhvervspuljen blev reduceret 0,3 mio. kr. i 2023 som følge af ovenstående.

3.4 Tillægsbevillinger og omplaceringer

Der er ingen tillægsbevillinger og omplaceringer på området.

3.5 PL og øvrige ændringer

Der er en ændring på 0,1 mio. kr. i 2025.

3.6 Ændringer fra tidligere år

Ændringer fra tidligere budgetter som har indvirkning på budget 2024.

Erhvervs- og planudvalget - Erhverv og plan

Del 2

- Der er i budget 2023-2026 indarbejdet effektiviserings- og besparelseskatalog på -0,1 mio. kr. i 2024 og -0,2 mio. kr. i 2025-2027.

4. Yderligere oplysninger

4.1 Aftaleenheder

Området omfatter ingen aftaleenheder.

4.2 Takster og nøgletal

[Den aktuelle takstoversigt kan tilgås her via randers.dk](#)

[Den seneste 6-bynøgletalsrapport kan tilgås her via randers.dk](#)

5. Anlægsprojekter

På det skattefinansierede anlægsområde er der i budgetperioden afsat midler til Flodbyen, Justesens Plæne, Flodlejet og Midtbystrategi samt pulje fra frikøb af hjemfaldspligt. Der henvises til anlægsskemaerne nedenfor for en uddybende beskrivelse af de enkelte anlægsprojekter.

For en uddybning af de satte midler til jordforsyningsprojekter henvises til notatet *Budget for jordforsyning 2024-2027*, der indgår som en del af det samlede budgetmateriale. For at sikre overholdelse af anlægsrammen i de enkelte år er der på rammen til jordkøb flyttet 10 mio. kr. fra 2024 til 2025.

Som en del af budgetvedtagelsen for 2024-2027, blev den 10-årig investeringsplan godkendt. I tabellen ses de år, der ligger uden for budgetperioden.

10-årig investeringsplan (mio. kr.)	2028	2029	2030	2031	2032
Flodbyen Randers	14,1	14,1	14,1	14,1	14,1
I alt	14,1	14,1	14,1	14,1	14,1

De enkelte anlægsprojekter med budget i 2024-2027 beskrives særskilt nedenfor.

Erhvervs- og planudvalget - Erhverv og plan

Del 2

Anlægsprojekt: Flodbyen Randers, ramme

Bevillingsprogramnummer: 9250000002

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter		1.501	10.804	10.804	10.804	33.913
Indtægter		0	0	0	0	0
I alt		1.501	10.804	10.804	10.804	33.913

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Anlægsbevillingen til Flodbyen er en videreførelse af bevillingen til "Byen til Vandet, indledende fase" efter byrådets godkendelse af den endelige udviklingsplan for Flodbyen Randers den 7. september 2020.

Anlægsbevillingen til Flodbyen Randers forventes anvendt til køb af arealer fra Randers Havn (fordelt på fire etaper frem til 2036), infrastruktur, byrum, ombygninger og midlertidige aktiviteter som en del af omdannelsen, men også til borgerinddragelse, projektudvikling, markedsføring, analyser, juridisk afklaring, aflønning af intern projektorganisation m.v. med henblik på at realisere udviklingsplanen for Flodbyen Randers over de kommende generationer.

Forvaltningens arbejde med Flodbyen sker i tæt koordinering med de anlægsarbejder, som arealudviklingsselskabet Flodbyen Randers P/S skal udføre. Arealudviklingsselskabet er etableret i 2022 og ejes af Randers Kommune (49 %) og AP Ejendomme (AP Pension) (51 %).

Arealudviklingsselskabet skal udvikle arealerne i Flodbyens etape 1 og 2 og frasælge byggegrunde til AP Ejendomme og eksterne investorer/udviklere.

Det er i økonomimodellen for Flodbyen Randers forudsat, at kommunens udgifter til projektet modsvares af indtægter fra salg af byggeretter senere i projektet, således at der samlet set for udviklingsperioden (forventet ca. 2020-2070) er tale om økonomisk balance. Der er derfor med anlægsbevillingerne til Flodbyen Randers tale om udlæg/likviditetstræk i de første faser af projektet.

Erhvervs- og planudvalget - Erhverv og plan

Del 2

Anlægsprojekt: Flodbyen, programsekretariat/frikøb UMT

Bevillingsprogramnummer: 9250000003

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	15.056	2.806	1.776	1.776	1.773	23.187
Indtægter	0	0	0	0	0	0
I alt	15.056	2.806	1.776	1.776	1.773	23.187

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
31.08.2015	1.700	0	1.700	Projektledelse i årene 2015-2018
06.03.2017	1.000	0	1.000	63 Projektledelse i årene 2017-2018
10.09.2018	2.400	0	2.400	Projektledelse, 2 årsværk i 2019 og 2020
09.12.2019	4.750	0	4.750	585 Programsekretariat og frikøb
06.04.2021	1.600	0	1.600	163 Sekretariatsdrift/frikøb 2021+2022
14.10.2021	571	0	571	437 Anlægsbev. til rådighedsbeløb 2022
13.10.2022	2.000	0	2.000	421 Anlægsbev. til rådighedsbeløb 2023
14.11.2022	1.035	0	1.035	433 Programledelse 2022 og 2023
12.10.2023	2.806	0	2.806	337 Anlægsbev. til rådighedsbeløb 2024
I alt	17.862	0	17.862	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Anlægsbevillingen til Flodbyen er en videreførelse af bevillingen til "Byen til Vandet, indledende fase" efter byrådets godkendelse af den endelige udviklingsplan for Flodbyen Randers. Anlægsbevillingen finansierer udgifter til drift af programsekretariat, projektledelse og frikøb af timer internt i kommunen.

Forvaltningens arbejde med Flodbyen sker i tæt koordinering med de anlægsarbejder, som arealudviklingsselskabet Flodbyen Randers P/S skal udføre. Arealudviklingsselskabet er etableret i 2022 og ejes af Randers Kommune (49 %) og AP Ejendomme (AP Pension) (51 %).

Arealudviklingsselskabet skal udvikle arealerne i Flodbyens etape 1 og 2 og frasælge byggegrunde til AP Ejendomme og eksterne investorer/udviklere. Rådighedsbeløbet til drift af det kommunale programsekretariat for Flodbyen justeres løbende i takt med den aktuelle status på projektet. Pt. fremsendes hvert andet år en udmøntningsrapport til byrådet.

Det er i økonomimodellen for Flodbyen Randers forudsat, at kommunens udgifter til projektet modsvares af indtægter fra salg af byggeretter senere i projektet, således at der samlet set for

Erhvervs- og planudvalget - Erhverv og plan

Del 2

udviklingsperioden (forventet ca. 2020-2070) er tale om økonomisk balance. Der er derfor med anlægsbevillingerne til Flodbyen Randers tale om udlæg/likviditetstræk i de første faser af projektet.

Anlægsbevilling til rådighedsbeløb i 2024 er søgt i forbindelse med budgetvedtagelsen.

Erhvervs- og planudvalget - Erhverv og plan

Del 2

Anlægsprojekt: Flodbyen, konsulentbistand

Bevillingsprogramnummer: 9250000004

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	5.172	1.250	1.250	1.250	1.250	10.172
Indtægter	-572	0	0	0	0	-572
I alt	4.600	1.250	1.250	1.250	1.250	9.600

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
09.12.2019	3.750	0	3.750	585 Byen til vandet - Konsulentbistand
25.05.2021	-400	0	-400	251 Flodlejjet, forundersøgelse, finansiering
13.10.2022	1.250	0	1.250	421 Anlægsbev. til rådighedsbeløb 2023
12.10.2023	1.250	0	1.250	337 Anlægsbev. til rådighedsbeløb 2024
I alt	5.850	0	5.850	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Byrådet afsatte den 9. december 2019 en årlig bevilling til diverse analyser, konsulentbistand m.v. til realisering af udviklingsplanen for Flodbyen Randers. Bevillingen videreføres til 2026. I takt med at projektet går fra planlægnings- til realiseringsfasen er der behov for løbende analyser og undersøgelser i forhold til de anlæg, som Randers Kommune skal etablere i etape 1 og 2 samt i de efterfølgende etaper 3 og 4.

Forvaltningens arbejde med Flodbyen sker i tæt koordinering med de anlægsarbejder, som arealudviklingsselskabet Flodbyen Randers P/S skal udføre. Arealudviklingsselskabet er etableret i 2022 og ejes af Randers Kommune (49 %) og AP Ejendomme (AP Pension) (51 %).

Arealudviklingsselskabet skal udvikle arealerne i Flodbyens etape 1 og 2 og frasælge byggegrunde til AP Ejendomme og eksterne investorer/udviklere.

Det er i økonomimodellen for Flodbyen Randers forudsat, at kommunens udgifter til projektet modsvares af indtægter fra salg af byggeretter senere i projektet, således at der samlet set for udviklingsperioden (forventet ca. 2020-2070) er tale om økonomisk balance. Der er derfor med anlægsbevillingerne til Flodbyen Randers tale om udlæg/likviditetstræk i de første faser af projektet.

Anlægsbevilling til rådighedsbeløb i 2024 er søgt i forbindelse med budgetvedtagelsen.

Erhvervs- og planudvalget - Erhverv og plan

Del 2

Anlægsprojekt: Flodbyen, markedsføring, salg, udbud mv.

Bevillingsprogramnummer: 9250000005

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	3.250	250	250	250	250	4.250
Indtægter	0	0	0	0	0	0
I alt	3.250	250	250	250	250	4.250

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
08.10.2020	1.000	0	1.000	440 Anlægsbev. til rådighedsbeløb 2021
14.10.2021	1.000	0	1.000	437 Anlægsbev. til rådighedsbeløb 2022
13.06.2022	1.000	0	1.000	BK2022.03 Fremrykning fra 2023+2024
13.10.2022	500	0	500	421 Anlægsbev. til rådighedsbeløb 2023
14.11.2022	-250	0	-250	433 Nedjustering af budget fra 2023 og frem
12.10.2023	250	0	250	337 Anlægsbev. til rådighedsbeløb 2024
I alt	3.500	0	3.500	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

I takt med at Flodbyen har bevæget sig fra planlægnings- til realiseringsfasen har der været behov for at bruge ressourcer på at forberede salget af de første arealer inden for projektområdet. I praksis er dette for etape 1 og 2 sket ved at gennemføre et udbud om deltagelsen i et arealudviklingselskab. AP Ejendomme (AP Pension) vandt i 2022 udbuddet og dermed retten til at indgå i arealudviklingselskabet Flodbyen Randers P/S.

Forvaltningens arbejde med Flodbyen sker i tæt koordinering med de anlægsarbejder, som arealudviklingselskabet Flodbyen Randers P/S skal udføre. Arealudviklingselskabet er etableret i 2022 og ejes af Randers Kommune (49 %) og AP Ejendomme (AP Pension) (51 %). Arealudviklingselskabet skal udvikle arealerne i Flodbyens etape 1 og 2 og frasælge byggegrunde til AP Ejendomme og eksterne investorer/udviklere. Fremadrettet vil størstedelen af projektets udgifter til markedsføring og salg af byggegrunde derfor ligge i arealudviklingselskabet.

Det er i økonomimodellen for Flodbyen Randers forudsat, at kommunens udgifter til projektet modsvares af indtægter fra salg af byggeretter senere i projektet, således at der samlet set for udviklingsperioden (forventet ca. 2020-2070) er tale om økonomisk balance. Der er derfor med anlægsbevillingerne til Flodbyen Randers tale om udlæg/likviditetstræk i de første faser af projektet.

Anlægsbevilling til rådighedsbeløb i 2024 er søgt i forbindelse med budgetvedtagelsen.

Erhvervs- og planudvalget - Erhverv og plan

Del 2

Anlægsprojekt: Justesens Plæne, Klimabåndet

Bevillingsprogramnummer: 9250000008

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	7.500	7.500	0	0	0	15.000
Indtægter	0	0	0	0	0	0
I alt	7.500	7.500	0	0	0	15.000

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
27.03.2023	15.000	0	15.000	76 Justesens Plæne, Klimabåndet
I alt	3.500	0	3.500	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

På mødet den 27. marts 2023 har byrådet godkendt anlægsprojektet for Justesens Plæne, der fremover både skal beskytte byen mod stormflod og være et attraktivt bynært naturområde.

Som led i projektet skal der etableres et grønt dige, der på sigt bindes sammen med resten af Klimabåndet til en sammenhængende højvandsbeskyttelse gennem Randers midtby samt madpakkehus, aktivitetsområde, beplantning med høj biodiversitet og en træbro med mulighed for ophold ved vandet.

Der er taget første spadestik til anlægsprojektet i oktober 2023, og den nye Justesens Plæne er efter planen klar i sommeren 2024.

Projektet er en del af Flodbyen Randers og finansieres af anlægsrammen til dette projekt.

Erhvervs- og planudvalget - Erhverv og plan

Del 2

Anlægsprojekt: Flodlejet

Bevillingsprogramnummer: 9250000009

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	500	270	0	0	0	770
Indtægter	0	0	0	0	0	0
I alt	500	270	0	0	0	770

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
28.08.2023	750	0	750	274 Bygherrerådgivning
12.10.2023	20	0	20	337 Prisfremskrivning, rådighedsbeløb 2024
I alt	3.500	0	3.500	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Flodlejet er et nyt byrum på Bolværksgrunden, som skal kombinere klimasikring og adgang til vandet i forbindelse med de eksisterende pakhuse. Ambitionen er at skabe en grøn, rekreativ oase i hjertet af Flodbyen og i relation til den større klimasikringsindsats, Klimabåndet.

Projektet finansieres af Randers Kommune og Realdania med 35 mio. kr. hver. Der ansøges løbende om udmøntning af rådighedsbeløb og anlægsbevillinger til de konkrete processkridt. I 2024 forventes gennemført en arkitektkonkurrence for den konkrete udformning af projektet og samspillet med de omkringliggende arealer, som udvikles af arealudviklingselskabet Flodbyen Randers P/S.

Erhvervs- og planudvalget - Erhverv og plan

Del 2

Anlægsprojekt: Pulje fra frikøb af hjemfaldspligt

Bevillingsprogramnummer: 9254440008

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	0	1.699	0	0	0	1.699
Indtægter	0	0	0	0	0	0
I alt	0	1.699	0	0	0	1.699

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Byrådet besluttede den 12. september 2022 at give indtægtsbevilling til frikøb af to hjemfaldspligter til i alt 1,699 mio. kr. Byrådet besluttede samtidigt, at indtægten bliver stående under erhvervs- og planudvalget, men prioriteres i forbindelse med budgetforhandlingerne.

Midlerne kan først prioriteres, når indtægten er realiseret. Det er for nuværende uafklaret, om og hvornår indtægten falder.

Erhvervs- og planudvalget - Erhverv og plan

Del 2

Anlægsprojekt: Midtbystrategi

Bevillingsprogramnummer: 9258410001

Rådighedsbeløb (2024-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2024 (årets priser)	2024	2025	2026	2027	I alt
Udgifter	18.847	1.850	1.850	0	0	22.547
Indtægter	0	0	0	0	0	0
I alt	18.847	1.850	1.850	0	0	22.547

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
19.03.2018	1.500	0	1.500	Stategisk plan for Randers midtby
19.03.2018	1.000	0	1.000	Midtbykoordinator/projektleder
15.06.2020	4.000	0	4.000	234 Midtby Samarbejde 2020-2021
08.10.2020	4.000	0	4.000	440 Anlægsbev. til rådighedsbeløb 2021
06.04.2021	2.000	0	2.000	159 Midlertidige indsatser 2021-2023
25.04.2022	2.100	0	2.100	168 Kirketorvet og kommende projekter
13.10.2022	4.254	0	4.254	421 Anlægsbev. til rådighedsbeløb 2023
I alt	18.854	0	18.854	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Den historiske midtby i Randers er kernen i byens og kommunens udvikling. En levende midtby er hjertet i Randers som attraktiv bosætningskommune – uanset hvor i kommunen man vælger at bo. Arbejdet med udmøntning af den vedtagne midtbystrategi har vist resultater. Tendensen er således færre tomme butikslokaler i bybilledet. Der skal etableres flere attraktive opholdssteder i midtbyen, byen skal fremstå indbydende om dagen og om aftenen, de forskellige områder og særlige karaktertræk skal fremhæves. Gennem både permanente ændringer og midlertidige arrangementer og events skal byen være attraktiv for både byens borgere og besøgende.

Byrådet vedtog i foråret 2020 at fremrykke de hidtil afsatte midler for at hjælpe midtbyen og midtbyens forretninger bedst muligt over coronakrisen. Også det har vist positive resultater, men der er behov for at fortsætte indsatsen i de kommende år.

Midler bevilliget frem til og med 2023 er alle disponerede. I løbet af 2023 afsluttes omdannelsen af Kirketorvet med flere træer, ændret parkering og nye møbler og belysning. Omdannelsen af Slotspladsen og begrønning af midtbyen i forbindelse med at stelene fjernes afsluttes primo 2024.

I budget 2024-2027 er der afsat midler til forsat indsats i midtbyen i 2024 og 2025. Midlerne skal anvendes til konkrete fysiske projekter og til events og aktiviteter, der vil skabe liv i byen og noget at komme efter.